

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 1030. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Brezmadežna mati novega rodu

Blaženi Fra Angelico se je vsekdar, preden je slikal svoje čarobne prizore, zbral v globoki iskreni molitvi. Tako bi se morali mi zbrati v duhu in se očistiti, ko govorimo o Brezmadežni in obhajamo njen praznik.

Brezmadežno spočetje je ideal, ki je udstven v verski miselnosti narodov, je to motiv, ki najgloblje posega v etično, kulturno in socialno strukturo človeškega rodu, svojo pravo ilustracijo dobi, če jo osvetlimo z zgodovinskimi dejstvi izvirnega greha.

Izvorni greh: otrok božji odrtnan od Boga, pahnjen iz njegove bližine, omračen njegovega razuma, zlomljen polet njegove volje, človek uklenjen v »drugi zakon«, ki nasprotuje »zakonu duha«, vse gorje človeštva, njegova propalost, socialne in etične zablode, Sisifovo delo vzgoje, ki naj kolikor toliko vzravna človeka, vse to je v zvezi z izvirnim grehom. Človeški rod, človek je zastrupljen v svojem korenju. Narodi v svojih pripovedkah in bajkah obravnavajo na severu in na jugu, na vzhodu in na zahodu tragični motiv padca človeka iz nebesnih višin, otroško naivno pripoveduje Indijane v Severni Ameriki, da je prvi človek začel najvišjemu bitju nagajati in da se radi tega pri ustvarjanju ne posreči vse tako lepo kot je bilo zamišljeno. Grki so oblikovali motiv razprtije med človekom in Zevsom v bajki o Prometeju, ki je za kazen prikovan v železne verige na Kavkaz.

O padcu človeka so si narodi ohranili tradicije, a o Brezmadežno spočetje je prineslo vest šele krščanstvo. Proglasitev Brezmadežno spočetje pomeni vero v večno mladost človeštva. Od prvega početka je bil Bog zasnoval ta ideal, ideal neskaljenega otroštva božjega; nam vsem je bil Bog to vzvišeno zvanje namenil, toda čas zlate dobe in večne mladosti je bil za človeški rod kratak. V Mariji pa je ohranjen čisti vzor prvotne misli božje v človeku. Brezmadežno spočetje je od prvega početka pravi protest proti sterilnemu materializmu, ki nam zija nasproti iz vseh socialnih, kulturnih in etičnih zablod zgodovine in ki je zadobil v današnji dobi posebno gnusno obliko industrialnega kapitalizma in bahate evolucijske znanosti, omejenega nacionalizma in zmehaniziranega demokratizma, tako da je naša sodobna kultura začela postajati muzej mrzlih okamenin.

Tu pred nami se pojavlja mahoma vzor Brezmadežne, ki nam priča prelom z okovi grešnosti, ki stre glavo kači kot simbolu vse nizkosti in sebičnosti. Ta simbol vzvišene duhovnosti nam zasije v našo zgolj snovno civilizacijo, v brezupno tegobo naših velemest in tovarn, v našo miselnost, ki je polna blazirčnosti, uživanja željnosti in sebičnosti.

Brezmadežno spočetje je nam mladcem pravi ideal, priskutli so se nam »junaški« ideali atletov, blaziranih športnikov, rekorderjev, napoleonskih herojev, ki merijo svojo veličino samo po številu mrtvih nasprotnikov, dvignili smo svoje oči do duhovne veličine Brezmadežne Device, ki smo jo zazrli šele v luči razodetja. To bitje je bila priprava deviška zemlja, v katero je Bog vsadil svojo mladiko. Ona je bila tista, ki je zajela v svojem deviškem telesu božji rod, bila je tista, ki je spravila božjo naravo v krvni obtok človeškega rodu. Odtod izvira prepoved, odtod izvira novo življenje, odtod prihaja obnovev človeštva, odtod popelje pot v raj, izgubljen po izvirnem grehu, narodom, ki ne začno svoje obnovev s tem božjim virom, je zapisana smrt. Mladina ve za to veliko skrivnost in ker se zaveda svojega poslanstva, da prevzame nekoč vodstvo svojega naroda, ker ve, da mora ta narod, če naj živi, ohraniti kot božji narod, zato se zbira okrog Matere vsega duhovnega življenja, okrog Marije. Od nje se hoče naučiti one skrivnosti, kako spraviti v obtok naše kulture božje sokove. Mladina dobro ve, da je narod zapisan smrti, če ne vzraste v skrivnostno vez s Kristusom, v skrivnostno Telo Kristusa, srce tega Telesa pa je Brezmadežno spočetje, Mati vseh milosti. Če hočemo postati pravi voditelji naroda in mu utirati pota v boljše bodočnost, moramo postati predvsem Marijini otroci.

V ponedeljek 8. decembra ob petih: Calderon: „Skrivnosti sv. maše“ v opernem gledališču (ne v Unionu)! Cene iste.

Neuspeh Italije na vzhodu

Turčija odklanja tesnejše zveze z Italijo — Zmerne izjave Ruždi beja

Rim, 6. dec. ž. Sofijskemu poročevalcu agencije Stefani je pred svojim odhodom iz Sofije dal turški zunanji minister Tefvik Ruždi bej izjavo, ki jo prinašajo vsi fašistični listi. Ruždi bej se zahvaljuje italijanski vladi za prijateljski sprejem, ki mu je bil prirejen v Rimu. Pravi, da je nanj Mussolini napravil velik vtis. O Grandiju je samo dejal, da se je z njim posvetoval v pristranem tonu. Zahvalil se je italijanskemu kralju za njegovo veliko pozornost.

Glede na politična vprašanja je Ruždi bej dejal: »Turško-bolgarski odnosi so na dobrih tleh in postajajo vedno bolj intimni. Z zaupanjem gledam v bodočnost. Vesel sem, da so tako kralj kakor vse stranke, vse široke mase naklonjeni Turčiji. Moj poset v Bolgariji ni imel nobenih tajnih ciljev. Naši odnosi so z Bolgarijo že davno urejeni. Moj obisk je imel namen, da pridem v stik z bolgarskimi zastopniki.

Izjavil sem že, da turško-grški pakt zavzema važno mesto v turški politiki in more se smatrati za eno izmed največjih naših političnih podlag. Morem povedati, da bo spomladi predsednik Kemal paša obiskal Atene. Turško-grško prijateljstvo je v skladu s težnjami Kemal paše in vseh političnih vodij turškega naroda. Temu prijateljstvu ciljev ni treba skrivati, ker je turška zunanja politika prežeta s težnjami, da uvrsti prijateljsko sodelovanje s sosedji. Tako je treba razumeti prijateljstvo ne samo z Grčijo, ampak tudi z Bolgarijo, ki je najbližja turška sosedja.

Države, ki niso sosedje Turčije, lahko vedo, da je turška politika orientirana proti Rimu in Moskvi. Ta politika ima čvrst temelj. V Rimu mi je bilo obljubljen, da bo zunanji minister Grandi obiskal Ankaro.

Zanimivo je, da se Tefvik Ruždi bej ne podrobno bavi z odnosi med Italijo in Turčijo, čeprav je dal to izjavo zastopniku italijanskega tiska. Napravil je kompliment Italiji s tem, da je dejal, da je turška zunanja politika orientirana proti Rimu. Ni pa opustil reči, da je politika Turčije orientirana tudi proti Moskvi. Z nobeno besedo ni pojasnil, kako se more spraviti oboje v sklad. Tega pojasnila niti fašistični tisk ne dodaje, kateremu je to izjavo dal Tefvik Ruždi bej. Italijanski tisk tej izjavi tudi ne pripisuje nobene važnosti, niti ji ne pridodaja komentarja.

Tefvik Ruždi bej je bil zelo rezerviran v svojih izjavah, ko je bil v Rimu. Tudi sedaj so italijanski časnikarji, ki so prišli za njim v Sofijo, ostali praznih rok. Tefvik Ruždi bej se je omejil samo na to, da se je zahvalil za

sprejem; kakor to stori vsak tujec, ki pride v Rim, je tudi on Mussolinija imenoval velikega politika.

Sicer se vidi, da je bil Tefvik Ruždi bej zelo oprezen in ni hotel pred italijanskimi časnikarji dati izjav o tistem, kar je te dni rekel v intervjuju poročevalcu pariškega »Tempsa«. Ta intervju je italijanski tisk samo deloma reproduciral, ker mu ni bil po volji, ker je Tefvik Ruždi bej naglasil, da želi biti Turčija z vsemi svojimi sosedami v miru in da se država, ki je dosegla svoje nacionalne težnje, ne more spuščati v revizionistične igre, nego mora čuvati obstoječi status quo in uvrstiti mednarodno pacifistično sodelovanje.

Sofija, 6. dec. or. »Mire« poroča, da je jugoslovanski poslanik dr. Aleksander Vukčević odpotoval v Belgrad, da poroča svoji vladi o sprejemnem nastopu ter izroči jugoslovanskemu kralju pozdrave bolgarskega vladarja, kot se mu je naročilo pri nastopni avdijenci. V tukajšnjih diplomatskih krogih pa prevladuje mnenje, da je to potovanje isto tako v zvezi z načrtom ministra za zunanje zadeve dr. Marinkoviča, da obišče grško vlado. »Mire« pristavlja, da je namen potovanja dr. Marinkoviča in dr. Beneša v Atene jasen, ker ima Jugoslavija pravico zvedeti, koliko resnice je na poročilih italijanski aktivnosti v Rimu, Atenah in Ankari.

„Živio Mussolini - toda dajte nam kruha“

Veliki nemiri stradajočih v Gornji Italiji

Rim, 6. dec. ž. Iz privatnih vestí, ki prihajajo iz Italije, se vidi, da vlada v Italiji velika brezposelnost in beda. Posebno se to čuti v poslednjem času, odkar je Mussolini prišel z prisilnimi ukrepi za znižanje plač. V Turinu je prišlo do velikih uličnih demonstracij. Brezposelni delavci so demonstrirali pred prostori fašističnega društva in klicali: »Živio Mussolini kolikorkrat hočete, toda dajte nam kruha!«

Po vsem Turinu so nalepljeni plakati, na katerih je napisano: »Ali kruha za nas, ali Mussolinijevo glavo!« Te demonstracije so se v sredo in v četrtek ponovile. Aretiranih je bilo okrog 400 delavcev. Vse mesto je razburjeno. Mnogo tujcev je

odpotovalo, toda ne prostovoljno, marveč prisiljeno po policiji, da ne bi videli, kaj se godi.

Demonstracije se je udeležilo 3000 do 4000 delavcev. V sprevedu so peli pesem »Bandiera rossa«. Fašisti so bili prisiljeni deliti kruh zastoj, da bi vsaj začasno pomirili delavce. V Modeni in Luganu je velika skupina delavcev navalila na vojaški voz, obložen s kruhom in ga oropala. Več delavcev je bilo aretiranih.

Rim, 6. dec. ž. 1. oktobra letos je znašala tonaža brezposelnega brodogoja 525.191 ton zaradi težkih gospodarskih razmer. Istega dne je znašala tonaža nezaposlenega angleškega brodogoja, ki je osemkrat močnejša, samo 800.000 ton.

Megla, ki ubija

V Belgiji se je pojavila skrivnostna megla, ki je usmrtila do sedaj nad 50 ljudi in mnogo živine

Bruselj, 6. decembra. kk. V dolini Meuse se je zgodila strašna katastrofa. Naenkrat se je začela s strupom nasičena megla razširati po celi dolini, vdrla v delavske domove in zahtevala veliko število mrtvih. Širijo se fantastične govorice o stotinah mrtvih in omamljenih. Po dosedanjih informacijah se je dalo ugotoviti, da je podleglo strupenim plinom 50 oseb, in da jih je bilo v rešilnih vozovih prepeljenih okrog sto v okolišne bolnišnice. Vzrok te nesreče je do sedaj nepojasnjen. Nekateri trdijo, da so težki tovarniški plini sosednih jeklar in kemičnih tovarn povzročili zastrupljenje ozračja v toliki meri, da je megla postala težka in začela padati na zemljo. Drugi zopet zatrjujejo, da so eksplodirali rezervoarji, kjer so bili shranjeni strupeni plini, vendar je ta razlaga nepopolna in nemogoča, ker se v bližini ne nahaja nikako vojaško

skladišče. V bolnišnicah so že začeli secirati trupla usmrčenih, toda do sedaj se ni posrečilo analizirati kakovost plinov. Pozvana je bila iz Bruslja posebna komisija izvedencev, katerim se bo posrečilo razčistiti to skrivnost, ki je zahtevala toliko nedolžnih žrtv. Očividci, ki so pribežali iz okuženega ozemlja, pripovedujejo, da so videli, kako se je jela nad dolino zbirati na enkrat neka zelenkasta megla, ki je vidno padala v dolino ter začela siliti v domove. Ljudje na cestah in na ulicah so padali kot muhe brez vsakega krika. Najbolj ogrožen je okraj Engis, kjer je bilo 14 smrtnih slučajev. Tudi v Fleumalleu je položaj zelo kritičen. Ljudstvo beži trumoma iz doline žalosti ter goni seboj domače živali. Mnogo živine je poginilo po hlevih. Megla še vedno leži nad dolino. Oblasti so podvzele korake, da opustošeni kraj razkuzijo.

Interesantna zveza med češkimi in madžarskimi socialisti

Madžarski socialisti dobivali denar iz Češkoslovaške

Budimpešta, 6. dec. Madžarska telegrafska agencija javlja: List »Magyar Orszag« objavlja danes dokaze, da pošilja češkoslovaška socialnodemokratska stranka gmotno podporo madžarskim socialnim demokratom. List priobčuje faksimile korespondence med prvakom madžarske socialne demokratske stranke Karamyjem in prvakom češkoslovaške socialne demokratske stranke Soukupom. V pismu z dne 23. maja t. l. prosi Karamy Soukupa za materialno podporo, češ da je stanje madžarske socialne demokratske stranke katastrofalno. Po drugi strani pa da se baš zdaj nudi uprav sijajna prilžnost, da se nekaj ukrene in obrne pozornost inozemstva na Madjarsko. V tem pismu pošilja Karamy Soukupu nekatere podatke o nadvojvodi Otonu, o katerem misli, da bi mogli biti koristni. Karamy piše, da bi objava teh podatkov vsekakor odjeknila v svet, vendar prosi Soukupa za diskrecijo, ker bi mu bilo neprijetno, če bi njihov zaupnik v legitimistični stranki zaradi tega trpel. On misli, da bi najprimerneje objaviti to v novembru, ko bo Oton polnoleten in ko se bodo razmere na Madjarskem poslabšale. Naše razmere, pravi Karamy, so vse težje. V stranki vladajo nesporazumi in razprtije, naše moči so iz-

črpane. Morajo se izzvati izpremembe, drugače bo vse izgubljeno.

V svojem odgovoru omenja Soukup neko manjšo vsoto, ki da je bila izplačana madžarski socialnodemokratski stranki, za katero pa ni bilo izdano potrdilo. Zastran nadvojvode Otona misli Soukup, da bi bilo treba sporazumno dogovoriti se, kako naj se uredi ta zadeva. Bilo bi nepopravljivo, pravi Soukup v svojem pismu, če bi se s polomijo te afe doživel poraz ali pa tudi samo delni uspeh, ker bi to uvrstilo Bethlena tako v državi sami kakor tudi nasproti inozemstvu.

»Magyar Orszag« prinaša nato faksimile pisma nekega drugega madžarskega socialnega demokrata, v katerem ta zahteva, naj se bolje organizira razpečevanje glavnega organa madžarske socialne demokratske stranke »Nepszave« na Slovaškem, ker je bil dozdaj uspeh tega lista na Slovaškem enak ničli.

Dunajska vremenska napoved. Mirno, na mnogih krajih megleno vreme bo trajalo še dalje. Pričakovati je, da se bo polagoma oblačnost povečala tudi na višinah. V ponedeljek bo morda nekoliko topleje.

Poostritev kurza proti Slovincem

Gorica, 6. dec. kk. Dosedanji goriški prefekt, odvetnik Dompieri, je bil nenadoma prestavljen v Ravenno. Za novega prefekta je bil imenovan Tiengo, dosedaj prefekt v Piacenzi. V tej zvezi se je dobro opazila daljša avdienta goriškega tajnika fašistične stranke pri Mussoliniju, ki je glasom izdanega uradnega komunikeja odobril smernice goriškega fašija. Odstranitev Dompierija in istosčasna javna pohvala Mussolinijeve fašističnemu tajniku v Gorici pomeni, da se bo ostrejši kurz proti slovenski manjšini nadaljeval.

Seja vlade

Belgrad, 6. dec. AA. Od 11 do 13.20 se je vršila danes pod predsedništvom predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve generala Petra Živkoviča seja ministrskega sveta. Na seji so razpravljali o tekočih zadevah.

Zanimanje za naše proizvode v Spaniji

Belgrad, 6. decembra. AA. Po poročilu naših zastopnikov v Spaniji, se kaže na Španskem trgu veliko zanimanje za proizvode naše države. Posebno dober bi bil trg na Španskem za jabolka, suhe slive, perutnino, živo in zaklano, živino, les in fižol.

Dragocene najdbe v Pompejih

Rim, 6. decembra. kk. Iz Pompejev se poroča, da so pri izkopavanju našli izredno bogato zalogo zlata in srebra, ki daleč presega vse dosedanje najdbe. V kleti bogate hiše v Via Abundanzia so zadeli na skrinjo, okoli katere je ležalo vse polne zlatih in srebrnih predmetov. Našli so številne zlate, bogato izcelirane zapestnice, tri pare težkih uhanov, mnogo prstanov z dragimi kamenji, zlate ovratnice ter zlat in srebrni denar iz časov republike in cesarstva. Našli so tudi popolnoma ohranjeno zlato kuhinjsko posodo za štiri osebe, zlate čaše ter velike in majhne krožnike in skleda, srebrne vilice, žlice, srebrni lonec za kuhanje, srebrna ogledala, srebrne kipe, stekleničice za dišave in mnogo drugega. Vsa vrednost se do sedaj niti po teži ne da preceniti.

Italijani ne smejo v Avstralijo

Camberra, 6. decembra. AA. Avstralski minister za notranje zadeve je zavrnil prošnjo italijanskega združenja v Avstraliji, naj bi dovolil izkrcanje 68 Italijanov iz Neaplja, ki Italijanov se je vendarle tajno izkrcalo.

20 milijonov poneveril

Pariz, 6. decembra. AA. Redarstvo je prijelo ravnatelja trgovinske banke in upravitelja francosko-romunskega kreditnega zavoda Laval. Njegove poneverbe presegajo 20 milijonov. Laval je bil po vsej priliki samo slamanati mož ustanovitelja poljske banke Danovskega, ki je pobegnul.

Omejitev priseljevanja v Ameriko

Washington, 6. decembra. AA. Imigracijska komisija poslanske zbornice je bila obveščena o tem, da namerava predsednik Združenih držav omejiti priseljevanje. Ameriškim konzulom bo naloženo, naj odklonijo potne listine vsem onim osebami, ki bi mogle pasti na breme javnih uradov. S tem ukrepom bo število brezposelnih do konca letošnjega proračunskega leta, t. j. do 30. 6. 1931 znižano za 135.000 tujcev.

Pretekli teden

V zunanji politiki

Ve pretekli teden prinesel nekaj zelo dragocenih razjasnitev. Prvič se je ugotovilo, da se je italijanska diplomatska ofenziva »proti zahodu« in »proti Podunavju«, ki jo je napovedal predsednik italijanske vlade v svojem rimskem govoru, za enkrat izjavila. Sestanek v Angori, kateremu je sledilo polovanje madjarskega predsednika vlade v Berlinu, nato sestanek med italijanskim in sovjetskim zunanjim ministrom, končno potovanje turškega ministra za zunanje zadeve v Rim in Sofijo so napravili odločen vtis, da se pod zaščito Italije ustvarjajo dve skupini držav, ena na vzhodu, druga na severu, ki bi bile zvezane med seboj preko Rima in preko Sovjetov. Ruždi bejeve izjave v Sofiji ter napovedan obisk dr. Marinkoviča in dr. Benča v Atenah in morebitni celo v Turčiji so dokazale, da italijanska namera ni uspeh ter da za enkrat ne bo novih državnih zvez, ki bi ogrožale status quo v Evropi in posebej še varnost jugoslovanskih meja.

Na drugi strani je pa neuspeh gospodarske konference v Genévi, ki se je pečala osebno s krizo poljedelskih držav, dokazal, da evropski sporazumi za enkrat niso mogoči, ter da je edini izhod, od katerega se more pričakovati rešitve, bil podan od strani jugoslovanske vlade. Slednja je namreč sprožila in dosledno zastopala misel, da so potrebne tesne gospodarske zveze med poljedelskimi in industrijskimi državami, ki bi druga drugi prepuštile svoje domače trge s pomočjo čisto posebnih samo za nje veljavnih carinskih prednostnih tarif.

Zadnji teden zapušča vtis, da gospodarski problemi nadkriljujejo politične.

V Jugoslaviji

je dobila državna banovina novega bana v osebi gosp. dr. Drago Marušića, odvetnika, bivšega člana jugoslovanskega odbora v Londonu in eksperta za Primorsko pri naši delegaciji na mirovni konferenci. — Praznik ujedinjenja se je praznoval širom kraljevine z velikimi svečanostmi ter nasproti znanemu svetu manifestiral naše narodno edinstvo in nerazdružljivost.

Pri Mali antanti

opažamo večji smisel tudi za gospodarsko sodelovanje. V tem pravcu je sestavljena izjava češkoslovaškega finančnega ministra dr. Engliša, »da je Češkoslovaška sedaj pripravljena sprejeti in dobrohotno razmotrivati predloge svojih poljedelskih zaveznikov za odpravo gospodarske krize«. Uspešno napredovanje v tej smeri je samo oteženo, ker se Romunija ne more ustaviti na kakšni trajni politični formuli, ter se mukoma približuje absolutističnemu režimu. Iz političnega življenja sta bili izločeni dve zelo markantni osebnosti, Maniu in Vintila Brătianu.

Na Balkanu

moramo razen uvodoma omenjenih političnih dogodkov še posebej poudariti, da se v Bolgariji politični umori nadaljujejo z neizprosno logiko in preprečujejo normalen potek poizkusov za sporazum med slovenskimi narodi na Balkanu.

Pri severnih Slovanih

so se dogodile važne spremembe. Poljska je dobila novo vlado na podlagi volitev, ki so zagotovile maršalu Piłsudskemu neomejeno kontrolo nad državnim zborom. Stalna in močna vlada je na Poljskem neobhodno potrebna ravno sedaj, ko bo morala mlada republika braniti svoje meje proti Nemčiji in svojo kulturo proti razjedajočemu boljševizmu. Položaj Poljske bi bil mnogo bolj trden, ako bi bila dala eno ministrstvo zastopniku ukrajinske manjšine, ki se čuti upravičeno zapostavljeno in nezadovoljno. Po sovjetski Rusiji odmevajo izjave, podane na tako imenovanem industrijskem procesu, ki je odkril vso gnolbo ruskega gospodarstva.

Med latinskimi narodi

opažamo nemirna razpoloženja. Francoska vlada, kateri je predsedoval Tardieu, je morala demisijsirati, ker se je čutila potreba po večjem in bolj složenem sodelovanju vseh strank za politično in gospodarsko obrambo francoske države. Španska se še vedno zviija pod težkimi posledicami, slabega gospodarstva, slabotne brezkrvne in neodločne vlade ter stalnimi socialnimi nemiri. Španija niha med diktaturo in revolucijo. Italija je posnela od sovjotov še tajno policijsko organizacijo, ki je že začela delovati in našla zadnji teden celo vrsto protifašističnih komplotov ter odkrila neverjetne korupcijske škandale med vodilnimi fašističnimi pristaši. Od mnenja, da je cela Italija navdušena pripadnica fašistične ideologije, se je vrhovno vodstvo stranke zopet povrnilo k svojemu prvotnemu stališču, da mora biti fašizem borben predvsem tudi na znotraj.

Naša sosedna Avstrija

je dobila novo vlado, ki je kompromis znarnih meščanskih strank, ki pa vendar predstavlja zelo posrečeno akcijo proti nacionalističnim strujam, ki so hotele podjarmiti Avstrijo. Novi zvezni kancler dr. Ender je zelo prikrito izrazil svoje simpatije do Nemčije, tako da za enkrat vprašanje »Anschluss« ne bo važno, posebno ker ima nemška država trenutno mnogo gospodarskih vprašanj rešiti. Vendar se lahko smatra, da se je z nemško pritožbo, vloženo pri Društvu narodov proti poljskim nasilistvom nad nemško narodno manjšino, že začela ofenziva Nemčije proti vzhodnim mejam.

Anglosaksonski narodi

so bili ta teden zaposleni z notranje političnimi problemi. Velika Britanija je uspešno nadaljevala indsko konferenco v Londonu ter prišla do zaključka, da se mora indsko cesarstvo spremeniti v federalno obliko s pravicami britanskega dominijona. Prepričala se je tudi grozeča splošna stavka premogarjev radl pametnega zadržanja obeh prizadetih strank. Zedinjene države Amerike se borijo proti naraščajoči brezposelnosti, katere tudi zelo optimističen govor predsednika Hooverja na državnem zboru ni bil v stanju zmanjšati. Posebno važno je, da je Amerika načelno odbila vse evropske prošnje za posojilo ter namignila tudi nemški državi, da bi bilo iluzorijno upati na revizijo Youngovega reparacijskega načrta.

Razorožitvena konferenca

v Genévi je popolnoma odpovedala.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno, zmerno hladno, nestalno.

Dve brezuspeshni konferenci

Umiranje razorožitvene komisije — Nasprotstva pri gospodarski konferenci

Reševanje Evrope je težavno

Zeneva, 6. dec. Revija »Pax« priobčuje zanimive komentarje o konferencah, ki so se zadnje tedne vršile pri Društvu narodov, in kojih namen je bil vpostaviti zopet zdrave razmere v Evropi tako na političnem kakor na gospodarskem polju. Deset let je bilo za evropske države potrebnih, piše revija, predno je Evropa spoznala, da se morajo vse države sestati na veliki mednarodni razorožitveni konferenci. To je znamenje obupnega položaja, v katerem se nahaja evropska povojna miselnost. Vseh prošlih deset let se je ugibalo, če se naj razorožitev izvrši takoj in da bo s tem že dana najboljša garancija za varnost, ali pa če je najprej potrebno z vsemi na razpolago stoječimi sredstvi poskrbeti za varnost, nakar se naj dekretira splošna razorožitev. Mimo tega vprašanja se niso mogle države.

Diskusija se je sukala okrog pojma armade. Ali spadajo tja samo vojaki, ali če se morajo všteti tudi policija in pa militaristična društva in rezerva. Odprto vprašanje. Nato so se diplomati vrgli na vprašanje zmanjšanja vojnega materiala. Kako? Niti ena razum Nemčiji ni pristala na to, da bi se uničil material in prepovedalo izdelovanje novega. Preostane omejitve proračunskih izdatkov. Na to so vse države pristale, toda kmalu so tudi vse spoznale, da je ta rešitev smešna, ker do sedaj še nobena država ni objavila resničnih izdatkov za vojno. Kako se naj vrši kontrola? Pri tej težavi so se delegati razšli in pustili za seboj resolucijo, v kateri trdijo, da je sklicanje konfe-

rence potrebno vsaj za leto 1932. Uspeh je torej komaj viden in za odkritosrčnega pacifista, ki vidi zopet vojno nevarnost nad Evropo, naravnost poražen.

Ni večjih uspehov ni imela gospodarska konferenca, ker se ni bilo mogoče zediniti o načelnem vprašanju, če naj se države najprej sprijaznijo na političnem polju potom evropske federacije, ali pa če je bolj koristno, da najprej ustvarijo gospodarsko skupnost, na kateri bo mogoče ustvariti politično strpljivost. Toda hote ali ne hote, stalno so se vmešavali v diskusijo, ki bi imela biti čisto gospodarska, tudi politični oziri. Gospodarski položaj na vzhodu je obupen. Polje ne more več preživljati človeka, ne v Romuniji ne v Jugoslaviji. Kmet ni organiziran za tako krizo, in kreditna sredstva niso na razpolago, kjer pa so, pa pod pogoji, ki morajo kmetijstvo uničiti. Kdo naj da 24% obresti za poljedelska posojila, kot se dogaja v Romuniji in Jugoslaviji. Prizadete države so stavile vse svoje upanje v medsebojne gospodarske pogodbe, v katerih bi si dovolile čisto izjemne ugodnosti za izvažanje in uvažanje svojih pridelkov. Nakar so naenkrat pristopile velike države in vložile svoj veto. Prinesle so seboj argumente iz mednarodnega prava, češ da v sedanjem položaju ni mogoče dovoliti izrednih ugodnosti, ker vse trgovinske pogodbe predvidevajo, da imajo države podpisnice ista prava kot vsaka tretja država. Konferenca je sestavila dolgo listo pogojev, ki bi se naj morali izvršiti predno bi

bilo mogoče misliti na udeležitev želja poljedelskih držav. Delegati so se vrnili vsak v svojo domovino ne da bi bili le količjak doprinesli k izboljšanju boleznega stanja vzhodnoevropskega kmeta. Če bodo vzhodnoevropske države čakale na pomoč mednarodnih konferenc, bodo prej podlegle strašni logiki revščine.

Zato je prav, pristavlja revija, če se vzhodne države ne dajo pustiti motiti v svojem delu od šundra mednarodnih konferenc, ampak nadaljujejo organizacijo gospodarske skupnosti. Društvo narodov bo morda celo pripravljeno financirati te poskuse, kadar bo videlo prve uspehe. Tudi vodilni politiki, ki delajo za politično zbližanje evropskih narodov, so v srcu že naklonjeni tej zamisli, ki je prišla od vzhoda, ker morajo priznati, da bi gospodarske zveze znale vendarle dobro vplivati na politično pomirjenje.

Praga, 6. dec. d. V tukajšnjih krogih se zelo komentira članek, ki ga je napisal francoski trgovinski ataše v Pragi za francosko glasilo pacifistov »La Paix«. V tem članku se odlični diplomat bavi z gospodarskimi odnosi med Češkoslovaško in Jugoslavijo ter pristavlja, da je Češkoslovaška samo spočetka bila nenaklonjena ideji medsebojne izmenjavanja poljedelskih in industrijskih pridelkov, toda da je sedaj pripravljena za pogajanja. Dozdeva se, da je članek oficijelno inspiriran, ter da pomeni pristop Češkoslovaške tudi k gospodarski mali antanti, ki se je ustanovila na konferencah v Sinaji in Belgradu.

Dr. Korošec v Belgradu

Belgrad, 6. dec. l. Danes je prispel v Belgrad bivši predsednik vlade dr. Anton Korošec, ki je predsedoval seji ožjega izvršilnega odbora Glavne združne zveze. Na tej seji se je razpravljalo o zakonskem načrtu o kmetijskih zborskih.

Načrt o gospodarskih združenjih

Belgrad, 6. dec. l. Zakonski načrt o gospodarskih združenjih je izdelan in se je poslal vsem organizacijam, da izrečejo svoje mišljenje. Načrt določa ustanovitev vseh vrst gospodarskih združenj: kreditnih, konsumnih, živinorejskih, kmetijskih, strojnih, prodajnih, stanovanjskih, zdravstvenih združenj, združenj za zavarovanje in slično. S tem zakonom se vsa tozadevna zakonodaja izenači. Z drugo lahko ustanovi sedem oseb z omejenim ali neomejenim jamstvom. Sedem združenj lahko stvori zvezo. Gotove vrste združenj lahko delajo tudi z nezadružniki. Združenja bodo uživale številne ugodnosti.

Barthou sestavlja novo vlado

Pariz, 6. decembra. Lk. Doumergue je po Poincaréjevi odklonitvi, da bi sestavil novo vlado, naprosil senatorja Louisa Barthoua, intimnega sodelavca Poincaréjevega, bivšega ministrskega predsednika in večletnega predsednika reparacijske komisije. Barthou je predlog sprejel z običajnimi pridržki in obljubil, da bo dal končen odgovor jutri. Njegovi izgledi se v političnih krogih ne činijo previsoki. Poskusi z raznih strani, odriniti Brianda, so povzročili pri strankah leve in sredine tako oster protipokret, da je celo Barthou danes, ko je zapuščal Elizej, izjavil, da smatra Brianda in Tardieua za dva nosilna stebra vsakega novega kabineta.

Pritisk velesil na Italijo

Pariz, 6. decembra. Lk. Z ozirom na opetovane demantije italijanske vlade, da si prizadeva dobiti večje kredite v Franciji in Združenih državah, objavlja danes »New York Times« informacije, da sta ameriška kakor tudi francoska vlada porabili izredno nujno italijansko denarno stisko za to, da pritiskata na Rim v vprašanju razorožitve in prisilita Italijo, da se ne odreče samo zbližanju z Nemčijo in Rusijo, temveč da predvsem tudi opusti svojo zahtevo po pomorski pariteti s Francijo. Kakor doznava o temi Vaš dopisnik, se razgovori o tem ne vodijo več v Parizu, temveč v Londonu, dasi gre najbrže skoro izključno samo za francoski denar.

Zakaj sta bila aretirana Bellotti in Bonomi

Rim, 6. dec. l. O vzrokih aretacije bivših ministrov Bellottija in Bonomija se je zvedelo, da je omenjena dvojica poslala kralju obširen memorandum, v katerem naglašajo težko stanje Italije, ki krivca pa proglašajo fašizem. Za to vsebino je zvedel Mussolini in je dal oba bivša ministra takoj aretirati in ju deportirati.

Poljsko-litovska pogajanja

Kovno, 6. dec. Lk. Ker je poljska vlada pristala na litovski predlog, se bodo poljsko-litovska pogajanja začela 15. decembra v Berlinu.

KARL MAYEVI SPISI V SLOVENSKEM PREVODU: NOV ZVEZEK!

I. knjiga: Krizež po Jutrovem, II. knjiga: Po divjem Kurdistanu, izšla že v celoti, vsaka po štiri zvezke po 13 Din, cela knjiga vezana v polplatno 65 Din, celo platno 70 Din. Obseg knjige do 650 strani. Od III. knjige: Iz Bagdada v Stambul sta izšla dva zvezka: I. zvezek: Smrt Mohameda Emina in sedaj II. zvezek: Karavana smrti. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Dr. Davorin Kolšek

je prevzel po pokojnem dr. Branku Žitku ordinacijo v Velenju.

Internacionala brezboštva

Svobodomisleci in komunisti v bratskem objemu

Pariz, 6. dec. fr. Tukaj je ravnokar zboroval mednarodni kongres svobodomislecev, ki se je končal s sprejemom dolgega manifesta, naslovljenega na vse narode. Konec manifesta je zelo informativen, zato ga objavljamo dobesedno:

»Internacionala svobodomislecev pošilja svoje goreče in borbene pozdrave komunistični internacionali in internacionali rdečih sindikatov ter slovesno izjavlja, da se mednarodni pokret svobodomiselstva smatra za bistven del mednarodnega delavskega revolucionarnega gibanja. Internacionala svobodomislecev se bo trudila, da zbere na svoji bojni fronti vse sile za uspešen razredni boj, da se bo borila vtrajno in neustrašeno za velike nauke Karla Engelsa in Lenina. Tako bo na svoj način prispevala

k temu, da se razvoj zgodovine pospeši ter da čim prej pride do zadnje razčistitve, ki bo osvobodila proletarijat, ki bo iztrgala človeštvo iz suženjstva kapitala, uničila kapitalistični družabni red in tako omogočila, da se ustvari nov socialni in gospodarski red, ki ne bo poznal več verskega praznovanja, ker ga bo izruval do korenin. Tako bo človeštvo enkrat za vselej osvobodeno od verskega opojnega strupa. Najsvetejša in najbolj častna naloga svobodomiselstva je, braniti domovino mednarodnega proletarijata, to se pravi sovjetsko unijo, ter po svojih močeh prispevati, da se čim prej ustvari svetovna zveza sovjotov.

K temu ni treba pristavljati nobenega komentarja.

Dve zmagi nemške vlade

Blamaža narodnih socialistov

Berlin, 6. dec. Lk. Nemški državni zbor je danes na seji, ki je trajala nad osem ur, končal debato ter se je ob 6 zvečer začelo glasovanje. Stavljeno so bili trije predlogi. Prvi predlog je zahteval, da se ukine zasilna odredba, s katero se ima izvesti sanacijski program vlade. Pri tem glasovanju je vlada dosegla nepričakovano veliko zmago. Glasovalo je 293 poslancev proti predlogu, zanj pa 253, tako da znaša večina za vlado 40 glasov.

Kako živi Karel II.

Vtisi angleškega časnikarja — Kraljeve izjave

London, 6. dec. Lk. »Daily Mail« prinaša dopis svojega posebnega dopisnika iz Bukarešte, ki se glasi:

V ponedeljek 8. decembra bo kralj Karol dokončal šest mesecev svojega novega vladanja. Njegova naloga je težavna. On je našel Romunijo kot žrtev velike gospodarske, politične in moralne krize. On dela osem do deset ur dnevno. Drugi pa morajo delati po njegovem zgledu. Kralj Karol stane v palači v ulici Calea Victoria v srcu Bukarešte. Samo dva oddelka od tistih prostorov, v katerih je stanoval Karol I., porablja današnji kralj. Mala delovna soba služi za sprejemanje, velika pa je knjižnica, kjer predseduje kralj ministrskemu svetu.

Kralj Karol II. sam pa dela v tretji najmanjši sobi in najbolj skromno opremljeni v vsej palači. Poleg delovne sobe ima v tej palači še spalnico in kopalnico. Vse pa je enostavno opremljeno.

Ravno sedaj odhajam od kralja Karola II., ki mi je naklonil čast, da me je sprejel. Bil je v uniformi svojega gorskega strelskega polka. Uniforma je zelo elična angleški kakhy-uniformi. Na vprašanje o dnevu njegovega kronanja mi je kralj odgovoril:

»V Romuniji pripada kronanje tradiciji, katere čuvanje je zvezano samo z znanimi lokalnimi

dogodki. Kronanje se mora vršiti v Alba Juliji. Datum kronanja je odvisen od okolnosti. Ono na noben način ni najnujnejši problem romunski, ker je zvezano z velikimi stroški, na katere pa sedaj ni mogoče misliti, ker so država in državljani poklicani, da na vseh koncih štedijo.

Vprašal sem kralja, če je tako ljubezniv in mi da izjavo za »Daily Mail«. Dejal je:

»Imam posebne zveze z Anglijo, ker je moja mati Marija hči Anglije. Z Anglijo sem se bojeval na fronti za skupno stvar. Ko moram sedaj nadaljevati obrambno borbo za čuvanje miru in gospodarskega življenja, niti najmanj ne dvomim, da bo veliki britanski narod tudi nadalje na naši strani. Vse, kar zahtevamo od njega je to, da se malo potruji nas spoznati, spoznati naše probleme, ki so dostikrat tudi problemi Anglije.

Nj. Vel. kralju sem postavil precej oprezno vprašanje, ki se nanaša na njegovo aktualno osebno zadevo, to je vprašanje položaja njegove bivše soproge kraljice Jelene, od katere je ločen od leta 1928. Odgovor kralja je bil odgovor človeka, ki je premagal težko bol in ki se je dvignil nad ožnost: »To je znano legalno stanje in nimam ničesar dodat. Pozneje so mi dali odgovorni ljudje razumeti, da smatra kralj ločitev kot definitivno.

Most med Jugoslavijo in Romunijo

Stroški so proračunjeni na pol milijarde Din.

Bukarešta, 6. dec. or. Gradbeno ministrstvo javlja, da so pogajanja med Bolgarijo in Romunijo za zgraditev novega mostu čez Donavo pri mestu Gjurgjevo prekinjena. S tem padejo tudi vsi upi, ki jih je stavila v ta načrt poljska vlada, ki je nameravala najti suho pot do egejskega morja. Nasprotno pa se govori v gospodarskih krogih, da se je začelo ravno zaradi tega neuspeha novo veliko zanimanje za most med Jugoslavijo in Romunijo. Načrt je že star, ker se je prva tozadevna pogodba podpisala že l. 1914. Načrt se ni smel uresničiti vsled velikega pritiska velesil. Potem je sledila vojna in po 16 letih se je zopet izkopal iz arhivov.

Spomladi tega leta sta dve komisiji raziskovali donavsko obrežje in sta našli, da bi se ta veliki mednarodni in za gospodarski razvoj obeh dežel zelo važen most najbolje obnesel pri Brzi Palanki,

kateri nasproti leži na romunskih tleh vasica Tziganas.

Vojaški izvedenci so bili mnenja, da bi bilo potrebno prenesti most malo više na črto Kladovo—Jurme—Severin. Po vseh, ki se širijo med gospodarskimi krogih, izgleda, da je bil vendarle sprejet prvotni načrt in da se bo z deli kmalu začelo. Po obstoječem proračunu bi znašali gradbeni stroški približno pol milijarde dinarjev. Delo je projicirano za tri leta.

Ta most, če se bo v resnici postavil, bo zelo važna gospodarska proga, ki bo vezala na najkrajši progi Poljsko in ostalo severno Evropo z Jugoslavijo in z morjem. Zato je zanimanje zanj tudi v mednarodnih krogih velika, kar je poseben razumljivo.

Iz krize v krizo...

Premišljevanje zagorskega rudarja

Zagorje, 6. decembra.

Ni še konec premogovne krize. Še vedno ne delajo rudarji kakor druga leta. En delavnik v tednu je še vedno nedelja; 15. in zadnjega pa v kuverti denarja, da ne veš, ali bi plačal mleko ali bi nesel k trgovcu ali k čevljarju — vsak bi rad, pa ni...

Miklavž je bil reven — kako naj bogato obdaruje, ko za najpotrebnejše manjka. Rudarji se menijo o trinajsti plači — imenujejo jo »nabavni prispevek«. Pa je samo v željah. Menda je druga skupina rudarjev vložila zahtevo ali prošnjo zanjo — pa, kakor čujemo — zama!

Delavci podjetja Dukič pa so na delu v petek in svetek. Širokotirna železnica je skoro že dosegla separacije. Ze male lokomotive vozijo po novem nasipu, odkoder jih bo v kratkem izpodrinila velika normalnotirna. »Slograd«^c je zgradil ob separa-

ciji nove ogromne stavbe, na katere vlačijo s pomočjo škripčevja nove stroje, ki so dosedaj ležali razstavljeni po tleh. Tuji monterji hodijo okrog, razbijajo, vrtajo, privijajo; domačini pa jim smejo streči in mešati beton za vzdvižanje strojev. Premog bo šel kar po strojih v visoke shrambe, odkoder bo sam letel v spodaj nastavljeno vagono. Le par masinistov bo potrebnih, da bodo pretikali vzvode in navesila strojev mislili.

Rudarji nove naprave opazujejo z zanimanjem, poslušajo razlage, kako bo šlo — pa mislijo, mislijo.

»Kako bo pa na postaji? Na rampah? Ali jih te in sestavljajo vlake za na postajo? — oumlhwyva bodo podri? Kam pojdejo delavci? Kam pojdejo tisti, ki na separaciji rinejo hunte in sestavljajo vlake za na postajo?« In teh je precej. In čakajo, kdaj začne iti stroji, kdaj jim bo naznanjeno, da jih družba več ne rabi. In 100 jih bo na cesti. Ali je letošnja kriza samo uvod v še hujšo krizo? Pred

meseci so bili odpušteni nekateri samci in taki, ki imajo doma posestvo, ali bodo prišli sedaj na vrsto poročni, katerih imetje je le kopica otrok? Upanje imamo na otvoritev novega rova na Lokah — pa kdaj bo še to? Ali naj ta čas kamen ližemo? Pa še ta ni naš!

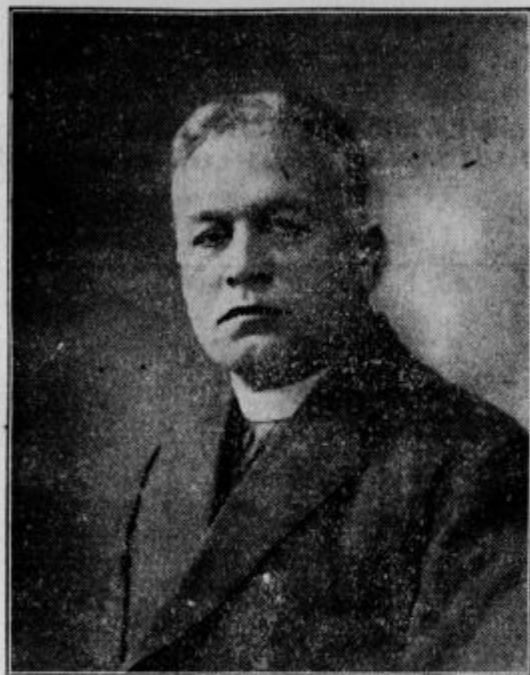
Veseli nas napredek in moderne naprave — toda; ako pa nas te naprave v službi kapitalizma pehajo v brezposelnost in iz nas napravljajo berače, jih gledamo s strahom.

Ali bo TPD znala to krizo rešiti na človečanski način? Ali bo znala in hotela zaposliti vse, ki jim stroji groze prevzeti delo in zaslužek?

Danes praznujemo rudarsko slovesnost svete Barbare! Od lanskega praznovanja do letos smo doživeli veliko težkih dogodkov. Kako bo zanaprej? Pogled v bodočnost je temen, negotov. Ko bi naši gospodarji bili krščanski in dobri kot sv. Bartara!

Ob četrtsotletnici plodnega dela

Danes in jutri slavi St. Vid nad Ljubljano pomemben jubilej, namreč 25 letnico, odkar je prišel tja kaplanovat sedanji župnik in dekan, g. duh. svetnik Valentin Zabret.



Ni to običajna proslava vnetega dušnega pastirja, temveč na široko viden jubilej moža, ki je globoko vtisnil pečat svoje krepke osebnosti ne le svojih župnij, temveč vsemu okolišu in kateremu se ima St. Vid v veliki meri zahvaliti, da je danes ena prvih slovenskih župnij. Jubilar je doma iz osrčja Gorenjske, s Primškovega pri Kranju, kjer je bil rojen dne 30. avgusta l. 1875. Po posvečenju l. 1900. je služboval nekaj let kot kaplan po raznih krajih, nazadnje na Jesenici, meseca decembra l. 1905. je bil pa premeščen za kaplana v St. Vid nad Ljubljano. Tri leta nato je umrl dotedanji župnik g. Malovrh in njegov naslednik je postal Zabret, pozneje je bil pa vzprijel svojega plodnosnega delovanja počasn še z dekanstvom ljubljanske okolice in naslovom duhovnega svetnika.

To je na kratko službena pot današnjega jubilarja: preprosta na zunaj, a bogata in plodna na notranj, kajti mož je prinesel v to lepo in važno župnijo ljubljanske okolice docela novo življenje in kamorkoli pogledamo, povsod zadenemo na njegovo krepko, ustvarjajočo roko. Ob svojem prihodu v St. Vid je našel tu sicer na vzduhu že dokaj razširjen organizacijski aparat, toda vse to društveno življenje je bilo že precej oleseno, enolično in brez globljih ciljev. Zabret je to takoj uvedel, kakor tudi potrebo, da opre svoje vzgojno delo na mladino in z njo presadi vsi svojo župnijo. V okolišju B. P. Citalnice je ustanovil najprej telovadni krožek, ki je postal potem poleg sličnega jeseniškega zibelka poznejšega slovenskega orlovstva. Temu odseku je pa potem sledila organizacija za organizacijo, prosvetne, gospodarske in politične. Tako so nastali drug za drugim plodovi njegove neusahljive inicijative in nezlomljive vztrajnosti: Orliški krožek, Ljudska knjižnica, Slov. kat. izobraževalno društvo v Dravljah, Hranilnica in posojilnica, Električna strojna zadruga ter razne nabožne in politične organizacije, izmed katerih deluje večina še danes navdse uspešno. Razen tega je v teku svojega pastirovanja predvsem prenovil mogočno župno cerkev, preložil župnišče, povečal pokopališče, sodeloval pri zidanju monumentalne šole in si pridobil največ zaslug pri graditvi novega velikega društvenega doma, v narčtu pa ima že tudi graditev lastnega hranilniškega doma. Skratka, na katerokoli polje pogledamo, povsod naletimo na sadove jubilarnevo delo, zato mirno lahko rečemo, da je današnji materialni in duševni St. Vid v pretežni večini delo župnika Zabreta.

Tega se Sentvidčani tudi v polni meri zavedajo, zato mu bodo pokazali danes in jutri svojo hvaležnost in udanost tudi na zunan, obenem bodo pa prosili Boga, naj ga jim ohrani še dolgo, dolgo pri vseh njegovih krepkih močeh.

Proslava sestoji iz podoknice, ki se vrši nocoj ob 19. uri in pri kateri poje domači moški zbor, župan Babnik pa govori poklonitveni govor. Jutri popoldne ob pol 16 je v Ljudskem domu slavnostna akademija z godbo, recitacijami, pevskimi točkami, govori, pozdravi raznih korporacij in organizacij, itd.

Slov. misijonarka s poti v Indijo

Pismo misijonark dr. Miriam Zalaznik

V Indijskem oceanu, na ladji »California«, 7. novembra 1930.

Novembra meseca smo poročali, da se profesorica dr. Miriam Zalaznik odločila za misijonski poklic in da je odpotovala v večji družbi misijonark v Indijo. Kdor le nekoliko pojmuje težave misijonskega poklica, hkrati pa tudi vzvišenost poklica, mora pač obžalovati heroizem slovenske intelektualke, ki je zavrgla udobnosti tega sveta in se posvetila službi božji.

Čujmo, kaj in kako piše s pota na misijonsko pisarno:

Prav iskrene pozdrave s širnega, daljnega morja. Zares smo že daleč od dragih domačih, čez dva dneva bomo dospeli v Bombay kakor se nadejamo. Marseille smo sicer zapustili s precejšnjo zakasnitvijo, ker naš parnik »California«^c radi neugodnih vetrov ni utegnil pripluti v marseillesko luko. Namesto zjutraj med 6—7, je pristal v pristanišču popoldne nekako ob 4. Ob 6 smo se vkrcali in bi bili morali oditi ob polnoči. Pa je bilo vreme še pre slabo. Drugo jutro nas je presenetilo z najlepšim vremenom in ob 7, ravno ko se je pričela sv. maša, smo se začeli zibati. Res je ljubi Bog dober, ki pošlje sicer težave, pa tudi moč, da jih premagamo. Tako je tudi zame bilo združenega s tem potovanjem marsikaj neljubega, skoraj vse sestre so bile bolne, dve zelo hudo, vendar pa je bil vsak dan ožarjen z najlepšim veseljem, s sv. mašo na krovu. Moje sestre, ki so še vse jako mlade in so prvič na morju, so doživele seveda marsikatero presenečenje. Vendar smo imeli doslej kar najlepše vreme. Le nekega večera je začelo liti in je vso noč deževalo. Ob vzhodu v Rdeče morje smo začeli čutiti vročino, ki raste in raste. Danes prav za prav ni hujše.

Naš parnik ni nikjer pristal, izvzemši v Port Saidu zunaj luke. Ker smo imeli le poldrugo uro na razpolago, nas večina ni šla v mesto. Na parniku pa tudi ni pripetljajev, ki bi bili kaj posebnega.

Zdaj pa naj odgovorim še na Vaš list od dne 18. oktobra, ki me je kot pozdrav iz domovine tako zelo razveselil. To me je res ganilo, da me hoče spremljati na moji poti v novo življenje tako velikodušna požrtvovalnost. Vem, da je to velika žrtev, če mi hočete poravnati celo potovanje. Sprejemam to s prav tako iskreno hvaležnostjo kot globoko ob-

čuteno odgovornostjo. Stroški znašajo okoli 850 mark nemških, okrog 12.000 Din. Da mene vse to napolnjuje s hvaležnostjo in veseljem, je samoposebi umevno. Priznam Vam pa, da več kot vsa materialna pomoč mi pomeni zavest, da stojijo za menoj narod s svojim zanimanjem, s svojo ljubeznijo in s svojim navdušenjem za iste ideale. Če ta žarek razsvetljuje mojo pot, se mi zdi, da ne bom nikdar omagala. Prav v tej zavesti velike skupnosti je zame vključeno toliko tolažilnega, da me skupno z neomejenim zaupanjem v Gospoda napolnjuje z odločnim pogumom za — kot mislim — trnjevo pot misijonskega delovanja. Prosite zlasti Gospoda, da me napolnjuje z veliko požrtvovalnostjo!

Če prejmete to pismo, vedite, da sem srečno dospela v Bombay; oddala ga bom tik pred odhodom z ladje, baje bo prilika, da neki »Mail Boot«^c (poštna ladja) vzame pismo s seboj.

Ze danes se veselim Vaših nadaljnjih vrstic. Oglasi se Vam hočem, kakor hitro mogoče. In upam, prav kmalu.

V Gospodu vdana

M. Miriam Zalaznik.

Priobčujemo to pismo, ker iz njega zveni iskrena ljubezen slovenske intelektualke za misijonsko delo med Indijci, pa tudi zato, da pokažemo današnemu izmaterijaliziranemu svetu, da je iz krščanstva porojeni heroizem še na delu, in da opozorimo vso javnost na težkoče, ki so združene že samo s pripravo za misijonsko delovanje. Že potni stroški so ogromni. Naša dolžnost, ki živimo stalno v domovini, pa je, da ne pozabimo na našo rojakinjo in da nanjo mislimo in da jo na njenih težavnih potih spremljamo, pokažimo s tem, da molimo za uspeh njenega dela in da po svojih močeh tudi materialno živujemo, da ji delo olajšamo. Objubili smo ji, da ji povrnemo potne stroške, znašajoče našim denarju približno 12.000 Din. Okrog 5000 dinarjev smo v ta namen že nabrali; prosimo nadaljnjih darov, ki se bodo priobčili v »Slovenec«. Ne smemo biti samo ponosni na naše misijonarje, v svojem ponosu jih moramo tudi podpirati. In na ta način postanemo tudi sami misijonarji.

Darove je pošiljali na škofski ordinarijat v Ljubljani ali pa na Misijonsko pisarno v Ljubljani, Semeniška ulica 2.

39 enodružinskih hišic

Maribor, 6. decembra.

Stavbena zadruga »Železničarska družina«^c je, kakor znano, pokrenila novo stavbeno gibanje za gradnjo eno- in dvodružinskih visokoprtilničnih stanovanjskih hišic. Požrtvovalni možje, ki so bili zraven, so si znali najti potrebne kredite ter iti preko ovir in težkoč, ki so se pojavljale. 39 interesentov so se parcele v magdalenem predmestju že dodelile; akcija za poslatve teh visokoprtilničnih stanovanjskih hišic je že v toliko napredovala, da lahko računamo s tem, da se prihodnje leto vsi interesi našelijo v svoje lastne domove. Upati je pa, da bo ta hvalevredna stavbna akcija zajela še večji krog interesentov in da bo njen uspeh znalna ublažitev še vedno trajajoče stanovanjske krize. Je to lep primer spodbudne zasebne iniciative na polju gradnje novih stanovanjskih hišic.

Središče vsake zabave....

je glazba. Je oni, ki jo zna ustvarjati. Tudi Vi lahko postanete godbenik potom naših poučnih pisem, ki jih dobavljamo kupecem naših instrumentov brezplačno. Zahtevajte nemudoma brezplačno knjižico »Kako postanem dober godbenik?«

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil in harmonik, prodajalna podružnica Maribor št. 107

Skrivnosten kovčeg

Murska Sobota, 5. decembra.

Iz Beltincev poročajo: Na tukajšnjo železniško postajo je prišla neznana oseba. S seboj je imela kovčeg, katerega je oddala na vlak. Neznanečvo obnašanje je bilo nekam čudno. Vse kretanje so izdajale razburjenje in nemir. Vzbujal je splošno pozornost. Za zadevo je doznalo tudi orožništvo. Kovčeg so odprli in našli v njem 23 kg saharina. Odpošiljatelj ni označen.

Istočasno s tem dogodkom se je detektivom posrečilo izslediti v Markiševih sled za tihotapci, ki so v veliki meri vrtili dobičkanosni posel tihotapljenja. Krivce so aretirali in odpeljali v zapor.

KLOBUKE

gladke, razne dlakaste, trde (polcilindre) — sportne ter sportne in zimske čepice samo zadnje novosti v barvah in oblikah nudi v lepi izbiri

specijalna trgovina klobukov in čepic

M. BOGATAJ prej Pok

LJUBLJANA, Stari trg št. 14

Sprejemajo se popravila

Cene »merne!

Solidna postrežba!

Primorska izgublja slovensko učiteljstvo

Za kazen iz domovine.

Kazensko so bili premeščeni tile slovenski učitelji: Šuligoj Josip iz Grahovega v Kalabrijo; Filli (Filij) Andreana iz Lamiš v Kalabrijo; Živec Frančiška iz Dutovelj v Ligurijo; Carnelli Amalia iz Hrenovice v Molise; Fakin-Frigato Maria iz Povirja na Beneško; Gregoretč Anton iz Rodiča na Sicilijo; Rozman Marija iz Smihela v Abruzzi; Pertot Rafael iz Lokve v Kalabrijo; Trost Josip iz Košana na Sardinijo; Cucat Roza iz Nabrežine na Beneško; Jurca-Lovrečič Albina iz Postojne v Marche; Pirano Leopolda iz Hruševja v Kalabrijo; Azman Ana iz Postojne v Kalabrijo; Muškovič Marija iz Poreča v Apulijo; Šček Breda iz Umage v Kalabrija; Rutar Bogomil iz Račic na Sardinijo; Katanec Gizela iz Jablanice na Beneško.

Požar uničil domačijo

Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 5. dec.

V noči od 3. na 4. t. m. je nastal požar v Podložah občina Ptujška gora pri posestniku Jeza, p. d. Dolšek. Ogenj je bil najbrž podtaknjen, ker so ljudje že spali. Ko je hči slišala prasketanje ognja, je rekla očetu, da nocoj pod kotlom tako drva pokajo. Oče gre gledat, pa vidi, da je vse v ognju. Fant je spal v hlevu, komaj ga je priklikal, da ni zgorel. Sam se je močno opek, da je moral v ptujsko bolnišnico. — Zgorelo je 10 svinj, kobila z žrebetom, nekaj goveje živine, vse gospodarsko orodje, vsi vozovi, tako da ni ostalo drugo ko pa streha na stanovanjski hiši, v stanovanju je tudi vse zgorelo. Nesreča je tem večja, ker je bil za malenkostno vsoto zavarovan. Orožniki preiskujejo vzrok požara. Ljudje, dajte se boljše zavarovati! Dobri ljudem pa priporočamo, da siromaku pomagajo. Kdor hitro da, dvakrat da.

Šostanj, 4. decembra.

V Lokovici je v sredo izbruhnil požar. Tovarniškem delavcu Kovaču, p. d. Rizmanu, je zgorela hiša in gospodarsko poslopje. Pravijo, da je bil dimnik počen in je plamen prasknil skozi razpoklino in užgal dotikajoče se leseno ogrodje. Na pomoč so sicer prihiteli gasilci iz Družmirja, vendar radi pomanjkanja vode niso mogli prepričati požara, ki je do tal uničil hišo in prizidano gospodarsko poslopje. Zavarovalnica je minimalna

Za Božič

pokloni



PEČ.

Darilo ne stane nič, ker se samo izplača.

Božična prodaja samo od 6. decembra do 6. januarja.

Pri plačilu v gotovini 10% božični popust ali

na obroke pod ugodnimi pogoji.

»Zephir«^c d. d., Subotica

tvornica peči in emajla

Varujte se slabih ponaredb.

Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch, Celje: D. Rakusch; Maribor: Pinter & Lenard

Slovenci v Karlovcu

Karlovec, 5. decembra.

Mnogim Slovincem je še dobro v spominu lanski Božič, ko nas je obiskal preč. g. Doktorič in ob tej priliki smo imeli sv. mašo s slovensko pridigo. Tudi za Veliko noč smo med Hrvati slišali slovensko besedo in pesem — in sedaj za Božič se nam spet nudi prilika, da vse to še enkrat doživimo, da se nam vsaj ta dan — najlepši dan leta — misel povrne nazaj v mladostna leta pod domači krov, da se obudi vse ono nežno, kar spominja na najlepšo dobo našega življenja.

Božič je tu in pripravljamo se spet, da zaori naša slov. božična pesem, da slišimo besedo duhovna, ki oznanja prihod Odrdešenika, da se spet po tolikem času zedinijo naše misli in naša srca v božjem hramu, da se te dni človek pripravi za borbo v nadalje. In kako lahko nam gre vse to



PRAVA KOLINSKA ČIKORIJA

priljubljenost od rok, da na čim svečanejši način praznujemo praznike?!

Cisto za bratsko ljubeznijo nas je sprejela župna cerkev sv. Trojice in njen preč. g. p. Benčetič, bivši gvardijan. Kako nas on rad ima in nam gre v teh ozirih na roko bodisi sedaj, ko se spet pripravljamo ali pa že obakrati prej. Daje nam direktive, sam opozarja na eno in drugo — pa še to, pa še to treba — mi pa samo kimamo z glavo, ker smo brez besed, videč njegovo gorečo in veliko ljubezen za nas Slovence. Naj mu bo na tem mestu izrečena zahvala za vse dobro, kar nam je napravil, a gorečo ga prosimo, naj nam ostane tudi v nadalje tako naklonjen in dober.

Natančnejši spored božičnih slavnosti bo še pravčasno objavljen v prihodnjih dneh.

★ Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef«^c grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef«^c voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. »Franz-Josef«^c grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.



Kot najboljši masažno in domačozdravilno sredstvo proti

revmatičnim

bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, irganju, za negovanje telesa, ust, osveženo, okrepitev mišičevja ter živčevja sploh se uporablja že pol stoletja priznana

levja Mentol-droženka francosko žganje

Dobiva se v originalnih plombranih steklenicah v pristi predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom.



„PETOVIA“, Dunajska cesta 1. a



DIANA

visoki WIMPASSING „TROTTEUR“ snežni čevlji, docela iz gume z originalno ZIPP zaponko.

Mirna eleganca snežnih čevljev DIANA se prilagodi harmonično kožuhovinastemu plašču, kakor tudi chic-sportnemu kostumu. Milostljiva gospa, morete jih izbrati popolnoma po svojem okusu: črne, svetlo ružave ali lešnikove barve z obšitkom iz krimerja ali baržuna.

Vsi pravi WIMPASSING gumi čevlji imajo na vsakem podolatu s strani ulisnjeno znamko.

WIMPASSING

Tovarniško skladišče: „PALMA“, Zagreb, poštni predel 226.

Deset minut pri virtuozu Manenu

Med aplavzom, ki je sledil izvajanju Paganinijeve muzike, sva se napotila z Bambičem na hodnik za odrom in čakala pred mojstrovno garderobo, da se virtuoz odrga oblačila, ki ga ni hotelo pustiti z odra. Nisva bila sama: razne slovenske muzikalne prominence, notorni lovci za avtogrami (obeli spolovi) in poklicni radovedneži so bili tudi navzoči. Bambič, ki ni le slikar, ampak tudi poliglota, si je nervozno vihal svoje d'artagnanske brčice in si najbrž sestavljal v mislih izbran pogovor v španščini.

Odrska vrata se odpro. Pripravila sva papir in svinčnik — Bambič za risanje, jaz za pisanje. — Predstavljanje v garderobi v blesteh španskih frazah in že je sešor Manen uganil najtinejšega oblika. Bambič se je izkazal. Nad vse prijetno je iznenadilo virtuozu, da ga je daleč od doma nekdo nagovoril v kastilščini.

Postavljal se je v zaproseno pozo in se nasmehnil: »Izvolite, gospoda, na razpolago sem vama.« »Dovolite, gospod,« ga vprašam, »kako vam kaj ugajajo naši krajci?«

»V kolikor sem jih imel priliko doslej videti v vlakih: očarljivi, Ljubljana je nadvse ljubko mesto.« »Pomeni li to, da doslej še niste bili v naših krajih?«

»Pač, bil sem že in sicer enkrat pred svetovno vojno, drugi tik po prevratu, samo ne spominjam se, da bi bil v Ljubljani. Maribor in Zagreb se pa še spominjam. Silno rad bi kdaj koncertiral na Bledu, o katerem sem že slišal toliko lepega, toda šel mi to v doglednem času ne bo mogoče, kajti ko e na Bledu sezona, moram biti po navadi v Ameriki. Silno mi je žal.«

»Kakšen vtis je napravila na Vas naša koncertna publika?«

»Kolosalen! Občinstvo, kateremu se vidi, da mu je umetnost užitek in potreba. Izrazilo se razlikuje od večine velikkomestne publike, ki poseja koncerte sonajveč radi »noblesse oblige«. Vaša publika me je zadivila!«

»Ali se boste delj časa zadržali v Ljubljani?«

»Žal, nemogoče. Sestega decembra imam koncert v Belgradu, potem odpotujem na Dunaj. Nato e vrnem v Jugoslavijo, da absolviram na petnajstega koncert v Mariboru.«

»Gospod Manen, Vi ste tudi skladatelj — ali ne še vedno bavite s komponiranjem?«

»Prekinilo naju je krkanje na vrata. Vstopil je gospod, ki nas je nehote spravil v dobro voljo.

»Oprostite,« je vprašal v nemškem jeziku, »ali bi smel vprašati, katere znamke je Vaša vijolina?« — »Seveda! Znamke Guarneri,« je odgovoril sešor Manen. — »Ali je zelo draga?« je nadaljeval neznanec. — »I« gospod, zelo zelo draga.« — »Kaj-



veda, gospod, najmanj en milijon?« je navdušeno pristavil neznanec. — Vsi smo se nasmehali. Zbežal ga je smeh, da je zarlel in se v zadregi posovlil.

Gospod Manen, še ves razigran radi nenadejnega intermezza: »Nadaljujmo, gospoda! Vprašali ste, ali še kaj komponiram. Seveda! Skoraj bodo vprizorili v Berlinu mojo novo opero »Heros«. Pa pomislite, ali ni bizarno, da v moji domovini do sedaj še niso vprizorili nobene moje opere?« — »Nemo in patria.« Sicer se pa sedaj pogajam z opernim gledališčem v Barceloni.«

ki nas je ustvaril brez nas, nas ne bo zveličal brez nas. Kristus nas je odrešil tako, da nam je dal možnost in sredstva, da se zveličamo: sedaj je na nas, da to možnost z danimi sredstvi ostvarimo. Vsak sam pri sebi. Advent — pričakovanje prihoda Gospodovega — ni le spomin na tiste davno prošle čase, ko so očaki in preroki hrepeneli po Odrešeniku; v liturgičnem življenju Cerkev stopi ta ideja celo v ozidje. Cerkev, ki je mati vernikov, goji druge misli. Pojasnimo jih s primero. Pozimi so drevesa gola in zdi se, da ni življenja v njih; ko pa se obrača na pomlad, začno naslavljal popje: pričakovanje in hrepenenje se zbudi v naravi in plane v vse veje; glejte, to je adventno pričakovanje prirode, pričakovanje novega življenja in pomladi. Podobno je mati z otrokom pod srcem vznemirjena, polna pričakovanja in hrepenenja, ker bo življenje dala otroku.

S Cerkvijo in vsako dušo v njenem občestvu je podobno. Saj Cerkev ima nalogo prerajati ljudi v otroke božje; in koliko je duš, ki so kot golo drevo pozimi na vrtu sv. Cerkev, kot drevo, ki komaj še stoji in toliko da se še loči od debla, ki so ga viharji že izruvali. Zavest matere Cerkev in krščanske duše, da še ni odrešena, hrepenenje po rešitvi in božjem življenju, ki naj zopet in zopet pride in oživi, kar je mrtvo i v Cerkvi i v krščanski duši — to je predvsem misel in vsebina adventa.

Sedaj bomo laže umeli vlogo Marije v adventnem času. Marija, to je tista plemenita žena, ki jo je Bog na poseben način pritegnil v svoj načrt odrešenja, da je sodelovala pri uveličanju Besede božje tako odločno, kolikor ie to ustvarjeno bitje

Lužar Fortunat - 60letnik

Ljubljana, 6. decembra 1930.

Služajno smo zvedeli, da je g. banški šolski nadzornik Lužar Fortunat izpolnil dne 5. t. m. 60-letnico rojstva.

Tih in skromen kakor je, bi najrajši videl, da bi o tem nihče ne izvedel. To njegovo, sicer vsega priznanja vredno načelo, pa za tako delavne in zaslužne moke kakor je jubilar Lužar, obveljati ne more. Mož, ki že 40 let deluje na prosvetnem polju, zasluži, da se ga tudi javnost spomni. Na razpolago nimamo podrobnih podatkov o njegovem življenju in delovanju, ker ni nikoli obešal svojih del na »veliki zvone«, vendar nam je znano, da se je že kot mlad učitelj veliko pečal s starinoslovjem, s prirodoslovstvom in jezikoslovjem. Nekaj njegovih zadevnih člankov je bilo svoj čas objavljenih v Učiteljskem Tovarišču, »Dom in Svet« in v knjigah Slov. Matice. V Izlakah, kjer je služboval 20 dolgih let, je bil delaven kot čebelica in so vse tamkajšnje združne organizacije sad njegovega truda. Pokojni dr. Krek ga je zelo rad imel in ga je tudi spoštoval kot umnega delavca na združnem polju. Ni bilo pa prijetno tedanje združno delo, ker so mu tedanji liberalno misleči krogi zelo nasprotovali. Marsikako pikro je moral prenesti celo od lastnih tovarišev in od šol. oblasti, ki so bile pod vplivom gonje proti klerikalcem in konsumarjem. Ni se jih ustrašil, zato pa so mu sedaj ljudje v Izlakah hvaležni in pravijo: Le zakaj ga nismo še bolj poslušali. Leta 1920, je prišel v Ljubljano kot uradnik k tedanjemu višj. šol. svetu. Pozneje je bil imenovan za okraj. šol. nadzornika v Kranju. PP režim pa ga je že po 3 mesecih odžagal. Leta 1924. je bil imenovan za višj. šol. nadzornika. S tega mesla pa so ga kmalu upokojili, ko še niti ni imel polnih službenih let. S tem je bil oškodovan za 15% na službenih prejemkih. Njegovi prijatelji pa niso mlčevali in so ga zopet dvignili na mesto oblastnega, sedaj banskega šol. nadzornika. Kot tak poveča vse svoje obširne zmožnosti napredku šole. Niti postavno odmerjenih mu počitniških dni ne izrablja. Kar ne reši v pisarni, dela doma. Če na koga, tedaj nanj lahko obrnemo verz Simon Gregorčiča: »Ne samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan«. Tega se zaveda in tako tudi dela. Priča o tem tudi lepo urejevanj »Slov. Učitelj«, ki ga ne ureja samo, ampak tudi vanj piše. Dalje je predsednik »Mladinske šol. matice«, predsednik Podmladka Rdečega križa in odbornik različnih društev.

Ministrstvo je uvidelo njegovo veliko delavnost, zato ga je že tudi odlikovalo z redom sv. Save IV. razr.

Ob njegovi 60-letnici mu želimo, da bi ostal še dolgo let zdrav, čil in delaven na prosvetnem polju, ki potrebuje mirnih, preudarnih, prijateljskih voditeljev, ki ne poznajo ne Petra ne Pavla, ampak zgolj je pravičnost. Jubilaru izrekamo prisrčne častitke!

Belokranjski kofiček

Prosvetno društvo v Metliki. Kar čudno se sliši, pa je vendarle res, da v Metliki prosvetnega društva ni bilo. Zaspalo je pred nekaj leti, sedaj pa ga razmerje spet kličejo k življenju. V nedeljo 30. novembra se je vršil ustanovni sešalek, na katerega je prišel od Prosvetne zveze g. Vinko Zor. Z globoko zasnovanimi mislimi in toplo besedo je razodel v poslušalcih resno zanimanje, kar je potrdilo burno ploskanje, s katerim je občinstvo dalo govorniku priznanje. Udeležba je bila jako številna, pač dokaz, da nam je to društvo močno potrebno. Mnogi čutijo potrebo po dobri poučbi in zabavni knjigi, žele si predavanj, zabave in razvedrila. Upajmo, da bo novo prosvetno društvo v vseh teh točkah iskalo rešitve in kazalo vsem pot k boljšemu.

Radio! Radio... Malo je pri nas te stvari. V Črnomlju bi še bilo. Tam jih je že lepo število. Metlika pa še čaka. 5 aparatov je bilo komaj doslej. K tem se je pridružil sedaj šesti. Ta teden se je oglašil in zapel. Postavil ga je g. Ivan Kržišnik iz St. Petra pri Novem mestu. Radio znači začetek delovanja novoustanovljenega prosvetnega društva in pomeni zato velik dogodek za vso faro. Postavljen je v pritični dvorani hranilnice in posojilnice. Če se nam dobro obnese, nam bo prinesel marsikatero korist in zabavo.

Radio Ljubljana, il. tednik za radiofonijo, št. 49. Opozorili bi predvsem na tehten članek, ki bo zanimal zlasti starše in pedagoške, namreč o otroku in radiu. — Zanimiv je popis največje noveše nemške postaje Mühllacker. — Tega ali drugega bo zanimal pregled znakov za odmore večjih evropskih postaj. Druga vsebina je običajna: program, uvod k posameznim točkam našega programa prihodnjega tedna, šahov, tečaj, srbohrvaščina, angleščina, poljščina. List se naroča po dopisnici na Radio-Ljubljana, Mahničeva ul. 12.

Medtem je Bambič dokončal svojo skico in jo pokazal virtuozu.

»Dios, como soy semejante!« (Kako sem podobni!) je vzklilnil sešor Manen. — Zopet je nekdo potkal na vrata... M. S.

sploh moglo. Odrešenik je hotel postati človeški otrok, pokoriti se je hotel zakonu narave, spočet je bil in rojen: ne strašni Bog, ampak pravi Emanuel — »Bog z nami« je postal. Vse to po Mariji: zato sv. Cerkev nikdar, zlasti pa v adventu, ne izgubi izpred oči Matere z božjim Detetom. Božja Mati Marija nosi namreč pod svojim srcem skrivnost; v Njej se je uveličel On, ki je predmet našega hrepenenja v adventu. Če je advent v prvi vrsti priprava na prihod Kristusov v Cerkev in dušo po milosti, kdo bi potem mogel biti sveličaj vzor kot Marija, ki je Gospoda telesno sprejela, hranila in mu smela biti resnična, prava mati!

Resnično, skrivnost božjega materinstva je najvišji simbol za bivanje Boga v naših dušah po milosti; da, najgloblja misel adventne liturgije leži v tem: postanimo slični božji Materi tako, da Gospoda vase sprejememo, ga negujemo, da zraste v nas in ga na božični praznik duhovno rodimo.

To misel izraža tudi stara božična kolekta (molitev), sedanja molitev pri vlišanju vode v vino pri darovanju: »O Bog, ki si dostojanstvo človeške narave čudovito ustvaril in še čudoviteje prenovil, daj nam ..., da postanemo deležni božje narave Njega, ki se je ponižal in udeležil naše človeške narave Jezus Kristus Tvoj Sin, naš Gospod...« Ko nam Bog to veliko milost nakloni, pa moremo vzkliti s sv. Pavlom (Marija pa je mogla še veliko bolj): »Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni.« S tem smo prišli na cilj adventa in vsega našega življenja.

(Po: Dr. Plus Parsch, »Das Jahr des Heiles«, Liturgiekalender MCMXXX—MCMXXVI.)



NAHOD odstranja

NOSAL prašek, ki je povsem neškodljiv, ker se ne uživa temveč vdihava (vnos-ljava). Nosai Vas varuje gripa. Kupite si Nosai takoj! Proizvajalec: Lekarna Mr. BAHOVEC Ljubljana.

Razprodaja

zimske zaloge damske in moške konfekcije po izredno znižanih cenah

pri

Elite Ljubljana

Prešernova 7-9

Za Božič in Novo leto

dobiš najlepše darilce, kupljeno pri trdku z železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Velika izbira kompletne aluminijaste, emailirane modre, ružave, sive itd. kuhinjske posode, garniture za otroke itd



Dr. Dobrojed, ki je prava korifeja v pre-niranjvalni stroki, potuje sedaj od vasi do vasi, od mesta do mesta in predava. O čem predava? O Pekatetah. Kaj so »Pekatete?« Pekatete so iajne testenine, ki jih izdeluje tovarna testen in v Ljubljani. Te testenine, ki se dobe tudi v paketih po ½ kg, so zelo redilne, zraven pa zelo okusne in tečne. Kdor po nasvetu doktorja Dobrojeda te testenine pokusi, jih ne more prehlaviti. V nasled-njih člankih bomo še mnogo pisali o doktor Dobrojedu.

MILO „SVILA“

popolnoma belo, čisto

za svilo, volno in fine tkanine

izborno v toaletne svrhe in shampooing



Smučarji, pozor!

Slovite smučal Sandström in tuzem-ske od Din 130 — naprej ter vse potrebščine za šport v veliki izbiri

P. Magdič, Ljubljana

Aleksandrova cesta 1

ZAPRTJE — LENIVOST ČREV so vzrok raznin boleznim. 2—3 Artin-dražeje, vzete zvečer, omogočajo jutraj lahko, normalno izpraznjenje. — Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebina škatlje po 8 Din zadostuje za 4—6 krat.



Marija v adventu

Skozi sveti adventni čas nas spremljajo tri ve- fke osebnosti — ena večja od druge v zgodovini božje ekonomije: veliki Izaija, mož hrepenenja, »evangelist stare zaveze«, še večji Janez Krstnik, predhodnik in močeni glasnik Zveličarjev, in naj-večja med vsemi devička božja nevesta in mati — Marija.

Ze prvo adventno nedeljo smo se v dubu zbrali v Marijini cerkvi »Saneta Maria Maior«, ki se imenuje tudi pri Jaslicah, v Rimu: z Marijo naj bi torej advent začeli in tudi dovršili ob Jaslicah: tudi polnočnico in glavno sv. daritev na božični praznik obhajamo namreč tukaj. Poseben, čisto ad-venten značaj ima dalje Marijina maša »Rorate« (»Rosite nebesa...«, se prične): to so naše Zornice, ki se obhajajo v adventu — vsaj v nekaterih cerkvah — vsak dan. Mariji je posvečena kvatrna sreda v adventu s svojo »zlato mašo«: zlasti pa daje adventu značaj Marijine dobe praznik Brezmadežne, ki prihaja s svojo vigilijo in osmino še do večje veljave. Mati božja ob začetku in koncu, Brezma-dežna v sredi: Marija torej daje adventu svoj pe-lat in značaj.

Saj je pa tudi nekaj čisto naravnega, da nam sv. Cerkev v svoji liturgiji daje Marijo v tej dobi za spremljevalko. Vprašajmo se le, v čem je prav ta prav zmisel adventa. Človek bi mislil: »Saj se je naš Odrešenik že uveličel, s svojo smrtjo nas je odrešil in sedaj nam vlada s svojo milostjo! Čemu orej pričakovanje in hrepenenje!« — Toda pomni- lino ob tem ugovoru na veliko resnico, da »Bog,



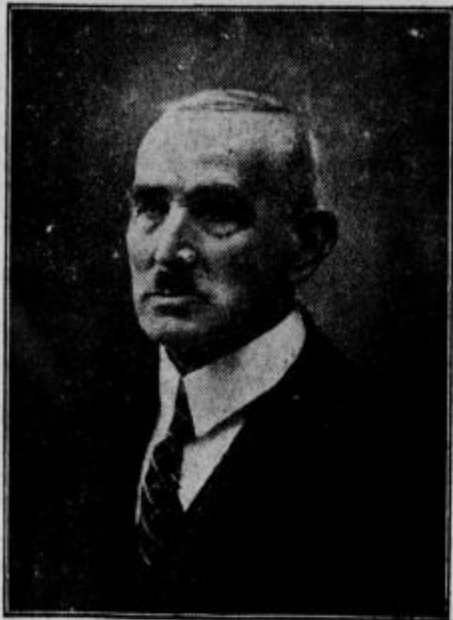
Dobi se v vseh boljših trgovinah te stroke

Jubilej poštenjaka

G. Ivan Košak — 70 letnik

Novo mesto, 6. dec. 1930.

Danes praznuje v krogu svojih domačih gosp. Ivan Košak, gostilničar in posestnik v Novem mestu, 70-letnico svojega rojstva.



Rojen je bil dne 7. decembra leta 1860 v Družinski vasi, občina Bela cerkev, kjer je posejal tudi ljudsko šolo. Kot sin kmetijskih staršev je pač opravil vsa kmetijska dela in se tako izuril v kmetovanju. Ker pa mu je postal domači svet pretesen in je njegov duh zahrepenel po tujini, se je odločil, da pojde v Ameriko. Odšel in ostal je tam sedem let, pridno delal ter si prislužil nekaj denarja. V Ameriki se je tudi poročil s hčerko iz poštene rodbine Šiškovice iz Mačkoveca pri Novem mestu, ki je tudi bila v Ameriki. Iz tega zakona se je rodilo šest otrok, štirje sinovi in dve hčerki, ki sta sedaj poročeni, ena z g. dr. Lavričem, odvetnikom v Kočevju, druga z g. J. Stolcerjem, krojačem v Novem mestu.

Ravno pred 32 leti se je priselil v Novo mesto, kjer je splošno imel gostilno v nekdanji Kosovi, sedaj Seidlovi hiši na Florjanskem trgu. Pozneje si je s pridnim delom in božjo pomočjo sezidal sedanjo svojo lepo hišo ter jo uredil za gostilno in prenočišča, kjer toči kot pošteni gostilničar pristna trškogorska in druga doletenja in štajerska vina.

Leta 1911. mu je prineslo prvi težak udarec usode. Umrila mu je ljubljena žena in ostal je sam z nedoraženimi otroci in velikim posestvom. Oženil se je v drugi in dobil s sedanjo gospo soprogo pridno in delavno ženo. Iz drugega zakona so se mu rodile štiri hčerke. Leta 1926. ga je težko zadela zopet smrt njegovega sina Zana, a komaj štiri leta nato mu je umrl drugi sin Avgust. — A tudi to je prestal, vdan v božjo voljo in ostal kljub raznim neprilikam in udarcem še vedno čil, zdrav in vder.

Jubilant je izvrsten kmetovalec in izvežban vinogradnik, da mu ga zlepa ni para. Kot pametnega in preudarnega moža, ga povsod visoko spoštujejo, kar dokazuje zlasti to, da je bil leta 1923. izvoljen v občinski odbor novomeški, kjer se danes vneto deluje. V hranilničnem odboru je že, odkar so je ustanovila Ljudska posojilnica. V čestnem odboru deluje kot odbornik že 3 leta, 5 let je odbornik Gostilničarske družbe in dalj časa tudi odbornik kmetijskega združenja. Tudi pri prostovoljnih organizacijah se rad udeležuje in s pametnimi nasveti in bogatimi izkušnjami pomore marsikaj in marsikom iz zadrege. Kot član Prosvetnega društva v Novem mestu je bil izvoljen v odbor Slavne zadruge »Prosvetni dom«, kjer vneto deluje.

Gosp. jubilar je pa tudi dolgoleten in zvest naročnik »Slovenca« in zaveden katoličan.

K njegovemu jubileju mu kličemo: Še mnogo let!

Automobilska nesreča

Šmarje na Dolenjskem, 5. decembra.

Tu se je pripetila manjša avtomobilska nesreča v vasi Razdrto pri Šmarju. Avtobus g. Pečnikarja je, kot po navadi odšel iz Grosuplje. Ker pa je še na cesti ležal novozapadli sneg, je bila opozka in zato nevarna. Ko je prišel avtobus do gostilne »pri Fortuncu« na Razdrtu, mu je spodrsnilo, tako da je zadel prednji del v vogal hiše, katera je ostala nepoškodovana. Tisto mesto je nevarno zato, ker je ravno tam državna cesta bolj ozka zaradi hiš, ki stoje na obeh straneh. V avtobusu so bile štiri osebe: šofer, sprevoznik in dve ženski. Ena od zadnjih dveh se je udarila s čelom v trdo steno; vendar se ji ni zgodilo nič hudega, samo čelo je malo oteklo. Druga ženska pa je zadela ob šipo avtobusa z licem, katerega si je malo razrezala, tako da so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so ji šivali lice. Drugi so ostali brez poškodb. Avtobus je lahko takoj brez večjega defekta odpeljal v Ljubljano.

Smola treh kolesarskih tatov

Višnja gora, 6. decembra.

Po lepem novem kolesu se je zahotelo nekemu mlademu postopcu, ki ga je mimogrede videl prislonjenega zunaj hiše, pa si ga je kar izposodil za poskušnjo kako teče; v resnici — če bo šlo po sreči — pa si ga je kar polastil. Toda tako gladko pa ni šlo. Je že pravica hotela, da je pravi lastnik P. G. posestnik v Višnji gori tatvino svojega kolesa še pravočasno zaznal, z drugim kolesom je hitel po sledi, pa je došel uzmoviče — kar trije so bili. Na cesti proti Dragi so se vrstoma veselili krasne vožnje z elegantnim novim kolesom po gladki cesti — kar naenkrat pa je pravi lastnik kot kraljud med golobe treščil s kolesom med nje, zbil vse skupaj po tleh in je s pomočjo slučajno v bližini navzočih ljudi z uzmoviči temeljito obračunal — kako tega naj kronika ne omenja. Ker pa mora biti tudi paragraf, ki brani in čuva pravico — zadosteno, so nadaljnjo usodo uzmovičev prevzeli orožniki in skrb in upajmo, da jih bo vsako poželjenje po tujem blagu za vedno minulo.

Sv. misijon med litijškim delavstvom

Litija, 6. decembra.

Litijski trg je ufaran v župnijo Šmartno. Od nekdaj pa vrši službo božjo v litijski podružnični cerkvi sv. Miklavža (brodarskega patrona) vpokojeni duhovnik, ki uživa v Litiji jesen svojega življenja, pa se naravno ne more tako brigati za dušno pastirstvo, kakor bi bilo to potrebno. — Del Gradca z novimi stavbami predilnice in stotinami delavstva pa je ufaran v poldrugo uro oddaljeno Savo, drugi del Gradca nad železniško progo pa ima svojega župnika nad 2 uri oddaljeno proč, na Vačah. Vsi ti takozvani litijski farani, ki jih je nad 2000, ki pa spadajo v tri fare, v Šmartno, Vače in na Savo, posejajo službo božjo v litijski podružnični cerkvi, krste, poroke in pogrebe pa morajo opraviti na svojih farnih sedežih. — Da je tako razmerje nevzdržno, ko se ta industrijski kraj čezdalje bolj veča in širi, je na dlani. V prvi vrsti trpi versko življenje, pada morala, veča se verska mlačnost. To uvidevajo čimdalje bolj poklicni faktorji, to je v prvi vrsti župni urad v Šmartnem, ki je že storil vse potrebno, da se za enkrat ustanovi v Litiji samostojna ekspozitura s posebnim aktivnim duhovnikom, ki bo te kraje, to je trg Litijo, Grbin, Breg, Tenetiše, Podsentjurij, celoten Gradec in Gornji Log s Ponovičami upravljal kot samostojno župnijo. Treba je le še, da se drugi faktorji, to je predvsem občina in tržani zganajo, da postane ta nujna potreba dejstvo, pa bo kmalu v Litiji fara.

Nujno potrebno poglobitev verskega življenja so pa naši dušni pastirji sedaj uvideli. Zato se vrši sedaj prvič v Litiji sv. misijon, katerega je priredilo za Šmartno posebej in za Litijo posebej dekanijsko predstojništvo v Šmartnem. Litijska cerkev je vsak večer nabito polna vernikov, ki so nad misijonskimi pridigami misijonarja preč g. o. Ludovika Šavlia iz reda oo. lazaristov zadivljeni in seme, ki ga ta sijajni govornik-misijonar vsak dan zjutraj in zvečer seje, bo gotovo obrodilo obilno. Sv. misijon se udeležujejo v izredno velikem številu vsi sloji, to so delavci, kmetje, obrtniki in drugi. Šele ob tem sv. misijonu se posebej vidi, kako nujna in potrebna je ustanovitev fare v Litiji, ki postaja čezdalje bolj mestni in industrijski kraj, ki potem zahteva tudi v dušno-pastirskem oziru mnogo več dela, ko doslej. Sveti misijon se vrši od nedelje 30. novembra, ter bo zaključen v Litiji v nedeljo 7. decembra s sv. mašo in sklepno pridigo, v Šmartnem pa na praznik v ponedeljek s celodnevno čiščenjem.

Iniciatorju prireditve sv. misijona v Litiji g. dekanu Antonu Gorniku kakor tudi voditelju sv. misijona p. L. Šavliju posebna zahvala, kakor zahvala tudi ostali gospodje, ki so se veliko trudili za ta sv. misijon, ki naj bi izpadel čim sijajnejše in obrodil najobilnejše.

Iz louske torbe

Ptuj, 6. decembra 1930.

Takih lovov pa ni povsod. Vsako nedeljo love na več loviščih in glavni lovi so to. Dobri pa tudi manj dobri strelci že kar ne vedo, komu naj se zamerijo, da bi bile posledice zamere čim manjše. Gostitelju pa je včasih tudi prav, da od povabljenca, na vse strani obljubljenega, dobi »korbec«; saj mesto njega pride toliko drugih, celo iz Celja in Maribora, iz Zagreba in drugod.

Med največje love na Dravskem polju smemo šteti upravičeno onega, ki je bil 29. novembra. Risanke naj pokajo v Turnišu, v revirju legacijskega svetnika Hunkarja, je bilo rečeno. Od raznih strani, z vlakom in vozom, so se sešli lovci. Bilo jih je samo 13, a gonjačev desetkrat toliko. Uboga zajčja zalega: ne boj, mesarsko klanje je to bilo. Ko so jih zajeli, to je bilo veselja pri lovcih. Niso skoro vedeli, kam naj streljajo. Dolgočasi so se zmedeni podili semintja: se skrivali in v nervozi hodili v smrt. Nič več ni manj: 182 jih je ostalo na bojnem polju, premaganih, ubitih. Pa še 15 fazanov, 2 šnefaci in ena lisica. Lepa številka to: 200, pa v enem dnevu. Kar na več vohel je bilo treba odpeljati to zajčjo svojat. In drugi pa tretji dan, kako so se šele zredile vrste teh strahopelcev.

Značilen lov je bil v nedeljo in ponedeljek blizu Ptuja. Padlo je sedem desetih fazanov, v enem samem dnevu. Kje pa so zajeli? Pripomniti je, da je bilo izredno mnogo — kibecev. Toliko, da jih lovci pri vsej svoji previdnosti niso mogli pustiti neranjenih. Par od teh radovednežev, ki so se skrivali za drevesi, so zajele šibre. No, sedaj je že dobro. Pa lovca pri vsem tem ne zadene nobena krivda. Radovednost ni vedno hvalna čednost.

Pisano pa so love gledali 2. in 3. decembra, ko je uprava Križarskega reda v Veliki Nedelji napravila pogon za zajci in fazani. Komaj so zjutraj prišli na okole, zaslišijo strele. Divji lovci so jih prehiteli; čez dan so lovci zaslišali in ubili psa, ki je imel znamko iz Varaždina. Ni bilo še dovolj, naši lovci najdemo drugi dan ubito fazanko in ubito arnico, staro eno leto, ki jo po zakonu sploh nihče nima pravice streljati in še v takem času. Baj divji lovci sploh ljubijo ta revir. Od kod bi bili se ne ve. Ubili pes je bil iz Hrvaške; mogoče pa je seveda, da bi bila njegova znamka tudi potvorbena. Vsekakor je to zelo predržna in nesramna stvar, ki jo bo treba kako spraviti iz sveta.

Velika božična razstava

kot običajno v vseh prostorih modne in športne trgovine za dame in gospode

D. Magdič, Ljubljana

Napad na cesti

Slovenska krajina, 5. decembra.

Ni se še poleglo razburjenje radi groznega umora, ki je bil izvršen v bližini Čakovca in katerega žrtev je postal kmet I. Zalig od Lipe (Slovenska krajina), že je druga vest razburila vso javnost.

Ob priliki zadnjega sejma v Dolnji Lendavi se je Gjerkeš Jožef iz Turniša vračal sam proti domu. V bližini Radmožanec ga je dohitel večer. Ko je zapustil vas, je bilo že zelo temno. Potnik se radi tega ni vznemirjal, ker mu sploh ni padlo v glavo, da bi se mu moglo na cesti zgoditi kaj žalega. V hipu pa so skočile k njemu štiri moške postave in preden se je zavedel, kaj se godi, je začutil na glavi močan udarec. Prvem udarcu so sledili drugi. Gjerkeš je začel kričati in se je skušal iztrgati napadalcem iz rok. Zbežati ni mogel. Onesvestil se je pod udarcem in zgrudil na tla. Na dobro srečo so njegove klice slišali v vas. Ljudje so takoj slutili, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega. Hiteli so v smeri, odkoder je prišel glas. Gjerkeša so našli nezavestnega. Ko so ga spravili k zavesti, jim je povedal, kaj se mu je zgodilo. O napadaleh seveda ni bilo več ne duha ne sluha. Iginili so v gozdu, ki se razprostira ob cesti. Gjerkeš jih ni spoznal, ker so ga od zadaj napadli.

Neguj tudi Tvoje lepe zobe



da bodo pristojali Tvojim rudečim ustnicam in nežnim licama. Upotrebjavaj dnevno edino



Sargov
KALODONT
Lepši zobje

Koledar

Nedelja, 7. decembra (2. adventna nedelja): Ambrozij, škof, cerkveni učenik.

Jutri: Ponedeljek, 8. decembra: Brezmadežno spočetje Marije Device.

Torek, 9. decembra: Peter Four, škof; Delfina.

Osebnosti

— **Odlikovanje.** Z redom Jugoslovanske krone je bil odlikovan g. Franc Bračko, prometnik drž. žel. v Litiji.

— **Poročil** se je danes pri sv. Petru g. Gregorc Metod, želez. uradnik z g. Dernovšek Antonijo, iz Save pri Litiji. Želimo mnogo sreče!

Novi grobovi

† **Sv. Vid-Grobelno.** Dne 5. decembra ob pol 3 zjutraj je umrl po dolgi in mučni bolezni vseokoli spoštovani Andrej Antlejš, star 64 let. Kakor je bil vse življenje poštenjak, tako mu je bila lahka smrt. Pogreb bo v nedeljo dopoldne ob 9. N. p. v m.!

Mala kronika

★ **Kraljeva zahvala.** Upraviteljstvo šole pri D. M. v Polju je prejelo naslednjo zahvalo: Ob otvoritvi nove šole pri Devici Mariji v Polju mi je Nj. Vel. kralj blagovolil naročiti, da izjavim Njegovu željo za napredek šole, katere naj vzgaja tudi v bodoče nove naraščaje v duhu rodoljubja in vdanosti do naše zedinjene domovine. Minister dvora: B. D. Jevtič, l. r.

★ **Slovenski list** izide zaradi Marijinega praznika v torek 9. t. m., »Slovenec« pa v sredo 10. t. m.

★ **Za občni zbor Kmetijske zveze v Mariboru** dne 10. decembra je dovoljena polovična vožnja Maribor in nazaj. Opozorjamo, da se vozne karte pri izstopu v Mariboru ne smejo oddati.

★ **V prosvetni knjižnici**, ki jo izdaja mariborska Prosvetna zveza, je izšla dr. Sušnikova Jugoslovanska književnost v drugi izdaji. Prva izdaja 1500 izvodov je bila razprodana v dveh tednih, najlepši dokaz, da je delo prvovrstno in vsled svoje izredno pregledne metode v skupnem obravnavanju slovenske, hrvaške in srbske književnosti doslej edinstveno na jugoslovanskem književnem trgu.

PLANINKA - čaj - BANOVEC

s to znamko



Dobi se v lekarnah

Vzemite le plamblorani zavoj!

ZARES PREIZKUŠENO DOBR O SREDSTVO ZA ČIŠČENJE ŽELODCA, ČREVESJA, KRVI

Posamezni zvezki knjižice stanejo 3 Din, če se naroči 5 izvodov skupaj, stane izvod le 2 Din. Knjižica je posebno primerna kot pomožna učna knjiga za srednje, meščanske in višje razrede osnovnih šol, na kar posebno opozarjamo šolska vodstva. Torej jo hitro naročite! Naslov je Prosvetna zveza, Maribor, Aleksandrova cesta 6.

★ **Redni letni občni zbor Narodne galerije** v Ljubljani bo v soboto, 20. decembra 1930 ob sedemnajstih v društveni pisarni. — Društvene ude prosimo za nakazilo članarine. — Narodna galerija.

Ob svoji dvajsetletnici je tvrdka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12, izdatno znižala cene zimskim suknjam, trenchcoatm in vseh vrst oblekam za gospode, dečke in otroke. Za sportnike najnovejši windbreakerji, bluže, plašči, pelerine. Krasna izbira v jopičih in haljah za dom. Ogled v trgovini brezobvezen.

★ **Zahvala.** Vsem društvom in prijateljem, ki so me počastili ob priliki 40letnice mojega dirigentstva, izrekam svojo iskreno zahvalo. — Brez koncesij kakor do sedaj hočem še nadalje delati v geslu: In arte vita. — Kapelnik dr. Jos. Čerin.

★ **Delavca zasulo.** Včeraj popoldne se je pripetila v Medvodah težja nesreča. Tam ima Stavbna družba večjo jamo, v kateri koplje ilovico. Popoldne, ko so delavci že odhajali z dela, se naenkrat utrga plast ilovice in podkopalje pod seboj 49 letnega delavca Miho Bernika iz Smlednika. K areti plaz ni bil večji in so tovariši Bernika kmalu izkopali iz ilovice. Bernik si je poškodoval desno roko in križ. Iz Ljubljane je bil poklican reševalni avto, ki je ponesrečenca prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

★ **Iščejo se dediči.** Dne 30. julija 1930 je umrla v Badgasteinu gospa Josefina Bolha, poročena Koplja, ki je zapustila, kakor se domneva leta 1886. v Mariboru rojeno hčerko Johano Bolha. Ona, odnosno nje otroci naj se javijo notariatu v Hofgasteinu v Avetriji. Obenem prosimo, da javi istotja, komur bi bilo kaj znano o tej Johani Bolha. Notariat Hofgastein



Za nepriljetne jesenske dneve NIVEA-CREME

Nadgrnite ž njo vsak dan svoj obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom, predno se podate na oster zrak. Nivea creme se ne more nadomestiti, ker njen poseben učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino le ta krema. Nivea creme prodira naglo in temeljito v kožo, ne da bi pušala za seboj kak sijaj, in samo ona krema, ki povse prodre v kožo, more blagodejno vplivati na kožno stanje.

Škatle po: 5—, 10— in 22— Din; tube po 9— in 14— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Ob 3: Peterčkove poslednje sanje. Prva Miklavževa prireditev. Izven. Znižane cene. — Ob 8 zvečer: Mladoletje. Ljudska predstava po značilnih cenah. Izven.

Opera: Ob 3: Madame Butterfly. Gostuje gošpa Zlata Gjurgjenac-Gavella. Ljudska predstava po značilnih cenah. Izven. — Ob 8: Rigoletto. Gostuje gošpa Oberwalder in g. Josip Rijavec. Izven.

Salezijanski mladinski dom: Ob 5 slavnostna akademija v čast Brezmadežni.

Ljudski kino Glinec: Ob 4, 6 in 8: Velefilm »Zakon dvajeta zapada«. Pred filmom predigra.

Rokodelski dom: »Strašni večer v Parizu«. Ob 5 popoldne.

Union zvečer: Skok preko kože.

Narodni dom: Razstava Strahlove zbirke.

Predstava cirkusa Kludskega.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Stanke Kmet, Dunajska cesta 41 (Sv. Krištof); Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

Kaj bo jutri?

Opera: Knez Igor. Ljudska predstava po značilnih cenah. Izven.

Drama: Ob 3 popoldne: Peterčkove poslednje sanje. Druga Miklavževa prireditev. Izven. Znižane cene. — Ob 8: »Naš gospod župnik«. 25. predstava. Izven. Znižane cene.

Dijaška proslava Brezmadežne: Ob 9 dop.: slavnostno zborovanje v Unioinu. Ob 5 pop. v operi: Calderonova: »Skrivnost sv. maše«.

Ljudski kino Glinec: »Začarana podkev«. Ob 4, 6 in 8. Pred filmom predigra.

Narodni dom: Razstava Strahlove zbirke.

Predstava cirkusa Kludskega.

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Kaj bo v torek?

Drama: Zaprla.

Opera: Zaprla.

Salezijanski mladinski dom: Ob 8 zvečer: X. prosvetni večer. Najnovejši film: »Evharištični kongres v Kartagini«.

Narodni dom: Razstava Strahlove zbirke.

Predstava cirkusa Kludskega.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Bahovec, Kongresni trg; r. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočevan, 8. a VII.

Globoko znižane cene!

Damski plašči že od Din 250— naprej, otroški v vseh velikostih od Din 120— naprej. Hitite z nakupom, dokler je večja izbira.

F. I. GORIČAR, Ljubljana Sv. Petra c. 29

Oglejte si cene in blago v izložbi.

© Naše dijaštvo priredi v čast Brezmadežni 8. dec. celodnevno proslavo s sledečim sporedom: Zjutraj ob 7 v Križanski cerkvi recitirana maša s skupnim sv. obhajilom in nagovorom. — Ob 9 dop. v beli dvorani »Uniona« slavnostno zborovanje. Otvoritev — Recitacija iz Sv. pisma — Govor dijak — Solospev — Govor dijakinje — Zborna petje — Govor akademika — Deklamacija — Govor bogoslovca — Deklamacija — Mati čistosti (govori dr. St. Gogala) — Zborna petje — zaključna beseda. — Ob 5 pop. v opernem gledališču: Calderon: »Skrivnost sv. maše. Dijaki in prijatelji dijaštva, pridite polnoštevilno!

© Calderon: »Skrivnost sv. maše« se vrši v ponedeljek na praznik Brezmadežne ob 5 popoldne v opernem gledališču, ne, kakor je bilo prvotno javljeno, v Unioinu. Cene ostanejo neizpremenjene od 10—2 Din. Vsi prijatelji dijaštva ponovno iskreno vabljeni!

© Družba sv. Vincencija Pavelskega obhaja danes in jutri družbeni praznik Brez. Spočetja Device Marije po sledečem sporedu: Danes (7. decembra) ob 3 popoldne v Marijanišču litanije z blagoslovom; takoj po litanijah občno zborovanje. Jutri (8. dec.) bo ob 3/7 zjutraj v marijaniški kapeli sv. maša s spovedjo; med sv. mašo sv. obhajilo. Nujno se vabijo delavni člani vseh ljubljanskih in okoliških konferenc, da se prireditve polnoštevilno udeležijo, iskreno so vabljeni tudi dobrotniki in prijatelji dijaštva!

© Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Opozarjamo na današnjo gledališko predstavo v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Na sporedu je drama »Slika strašnega večera v Parizu«. Pričetek je ob 5 popoldne. Predprodaja vstopnic je od 10—12 dopoldne v društveni sobi Rokodelskega doma.

© Fantovski odsek Šentpeterskega prosvetnega društva počasti praznik Brezmadežne s tem, da se člani udeležijo skupnega sv. obhajila, ki bo jutri, 8. t. m. v cerkvi sv. Petra ob 7 zjutraj. Pozivamo vse člane kakor Mladce, da se polnoštevilno odzovejo pozivu. — Predsednik.

© Literarni večer mladih. Pen-Club slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN priredi v četrtek 11. decembra t. l. v zeleni dvorani hotela »Union« svoj prvi literarni večer, na katerem bodo štitali iz svojih del: France Vodnik, Anton Ocvirk, Mile Klopčič in Ludvik Mrzel-Frigid. Natančnejši spored objavimo v prihodnjih dneh.

© Otvoritveni materski večer se bo vršil v sredo, dne 11. dec. 1930 točno ob 8 zvečer v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece, Lipičeva ulica. Govoril bo dr. Dražga o temi: Srditost v otroški dobi.

© Samopomoč hišnih in zemljiških posestnikov s sedežem v Ljubljani je kr. banska uprava dovolila ter s tem dala priliko vsem posestnikom, da si vsak more odkriti dostojen pogreb, ne da bi nalagal svojem kake stroške. Vsak posestnik in njegova družina more biti član tega društva. Ob priglasu treba plačati pristopnino, ki znaša do 30. starostnega leta po 1, do 40. po 2, do 50. po 3 in nad 50 let po 4 Din za vsako starostno leto. Ob vsakem smrtnem slučaju člana pa plača vsak še

živ član 10 Din in letno 10 Din članarine. Posmrtno prejmo člani tolikrat po 10 Din, kolikor članov šteje društvo, n. pr. 100 članov 1000 Din, 500 članov 5000 Din, 2000 članov 20.000 Din itd. Komur mar preskrba, naj se oglasi precej, gotovo pa v treh mesecih, ker bo za poznejše člane veljala čaškalna doba. — Ustanovni občni zbor bo v kratkem. Upravni odbor v Salendrovi ulici.

© Československá Obec v Ljubljani priredi danes ob 4 pop. v Narodnem domu predstavo lutkovnega gledališča (»Vitez Jurij«). Zvečer istotam ob 8 za odrasle Miklavžev večer z zabavnim sporedom. Darila za obe zabavi se sprejemajo danes popoldne v dvorani lutkovnega gledališča. Gostje dobrodošli.

© Kuhanje na plinu. Na splošno željo prireditelj mestna plinarna dne 9. t. m., to je v torek ob 8 zvečer predavanje in poskusno kuhanje v Sentjakovski šoli (vhod iz Florjanske ulice) in sicer le za kuharice in kuhinjske pomočnice. Predavala bo uslužbenka plinarne slovenski. Vstop je prost. Eventuelne želje glede sestave jedi, ki naj se kuhajo, naj se javijo do torka popoldne v plinarni.

© Umrli so v Ljubljani v času od 29. nov. do 6. dec.: Zivka Draksler, hči trg. sotrudnika, 3 mesece, Cernetova ul. 25; Armela Lucija Cepin, usmiljenka, 72 let, Slomškova ul. 20; Ivan Mandelj, šofer, 28 let, Celovška cesta; Rihard Fasan, dijak, 19 let, Bleiweisova c. 18; Marija Kodran, zasebnica, 86 let, Reber 18; Marija Kantor, godbenica, 34 let, Knafljeva ul. 17; Alojzij Kojič, občinski revež, 18 let, Vidovdanska cesta 9. — V bolnišnici so v istem času umrli: Antonija Simčič, žena šol. upravitelja, 19 let, Orešje; Jožeta Stokelj, branjevka, 65 let, Rimska c. 3; Alojzij Epich, dninar, 33 let, Trbovci; Alojzij Zvar, sin kajžarja, 4 leta, Mrzla planina; Antonija Potisek, kuharica, 61 let, Zagorje ob Savi; Peter Sterk, posestnik, 72 let, Spodnji log; Hermina Schiffer, zasebnica, 70 let, Mestni trg 19; Karel Orehek, delavec, 30 let, Gradec 29; Marija Ehrenberger, zobozdravn. asistentka, 26 let, Križevniška ulica 11; Magdalena Dražil, tobačna delavka v p. 67 let, Grajska planota 1; Maks Drobniak, sedlarski mojster, 43 let, Ponikva; Franc Smrekar, 35 let; Ana Adamič, 25 let, hči kožarja, Ponikve 28; Josip Brajer, bivši pleskar, 62 let, Reber 17; Marija Mlinar, žena kajžarja, 50 let, Dobrovače selo; Anton Magister, sin uradnika, 3 mesece, Vižmarje; Alojzij Dobnikar, tesar, 20 let, Komenda; Anton Rupar, užitar, 67 let, Zupenjo; Franc Bedene, 4 mesece, sin rudarja, Raštajn; Anton Zupancič, pečarski pomočnik, 53 let, Velika čolnarska ul. 10; Terezija Kuzmin, branjevka, 72 let, Gradišče 17; Vincenc Trontelj, sin delavca, 4 mesece, Vodovodna c. 8.

© Miklavžev sneg. Že v četrtek ponoči je začel prav skromno naletavati sneg, ki pa je kmalu ponehal. Miklavžev večer pa nam ga je že pošlal lepo pošliko, tako da so se večeraj zjutraj prav lepo belile ljubljanske strehe, vrtovi in polja. — Klub velikemu navdušenju smučarjev nad prvim belim pozdravom je pa vendar Miklavž zopet čez dan odnesel to, kar je ponoči prinesel.

© Ogenj na Gosposvetški cesti. Včeraj ob 5 popoldne je nastal v trgovini z barvami Viljama Laznika na Gosposvetški cesti 12 manjši ogenj. Bilu dimnika se je vnel tram in pričel močno llet. Ogenj so ljudje ob pravem času opazili in poklicali poklicne gasilce, ki so prišli s tremi avtom ter ogenj zadušili.

© Zopet cerkvena tatvina v Ljubljani. Ko so prišli v stolnico, ki je hodil tja prazni nabiralnik, so imeli ljubljanske cerkve nekaj časa mir pred tatovi. Sedaj pa se je zopet pojavil nov cerkveni tat. Neznani tat se je v petek večer zaprl v franciskansko cerkev, ponoči je izpraznil vse nabiralnike. Škoda na nabiralnikih je znatna in znaša približno 1000 Din. Tat je namreč vsem nabiralnikom potrgal ključavnice. Koliko je bilo drobiža v puščicah, je težko reči, najbrže kakih 200 dinarjev. Zjutraj ko so cerkev odprli, pa se je tat neopaženo izmuzal iz cerkve in izginil ter ga sedaj išče policija.

© V poplajno: odstranitev kurjih očes in nepravilno raščinih nohtov se vrši brez bolečin in brez krvavenja in to vsak dan od 7.30 do 18.30. Da pa pride vsak posamezen hitro na vrsto, se vrši pedikiranje za vsako osebo posebej v nalašč za to pripravljeni celici v kopališču hotela »Slon«.

© Instrukcija. Kakršnokoli instrukcijo bi nudil višješolec. Na željo bi lahko od začetka inštruiral za poskušajo. Pismene ponudbe z navdvo pogovor in natančnega naslova na upravo pod »Reven dijak«.

© Revni dijak. Ali ste zmogli poučevati kitaro? Rožna dolina c. V., št. 30.

© Skioptično predavanje priredi Slovensko Planinsko Društvo v četrtek dne 11. decembra ob 20 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Tema predavanja: »V sedmih letih peti okoli sveta«. — Predava nemški pisatelj Edmund Zscheile iz Leipziga.

© Ovratnike higienično pere, svetlo lika, kemično čisti obleke: Simenc, Kolodvorska 8.

Za Vašo pisarno samo
DR. ČERNETOV POSLOVNI KOLENDAR
1931, objednem Posl. Adresar Jugosl.
Din 30— v knjigarnah

Bohinj
Kaj pa naš sir? Čudno je to: Pri nas je po 24—25 Din kg, če pa gledaš po ljubljanskih trgovinah pa bereš, da je naprodaj pristni bohinjski sir kg 24 Din. — Ali se res po poti iz Bohinja do Ljubljane pocieni? Bo menda le firma — je pa od Bog ve kod. Prav pa to ni!

V zimskospornem pogledu se nam po časopisnih vesteh to zimo mnogo obeta. Kako seveda bo z vremenom, s snegom itd. to je drugo vprašanje. Da se je v propagandnem oziru za biser naše domovine, Bohinj, do zdaj mnogo grešilo z malomarnostjo je res. O idealnosti terena za zimski šport v okolici sv. Duha menda nihče ne dvomi — kot lepo o tem piše Vaš list z dne 3. t. m. — a eno je glavno, tako se meni zdi, zakaj se ravno za to okolico ne more prav propagirati. Če pridejo tučji — bodo seveda le bolj denarni — bogati, in bodo hoteli poleg idealnega terena tudi primernih stanovanj, dandanes pač kar najmodernejše urejenih, z vsem komfortom. V zimi je čas premisliti, kaj bi se glede renovacij in moderniziranja hotela dalo ukreniti v prihodnjem letu.

Višnja gora
Cene kruhu in moki — kakor slišimo — se bodo znižale, drugod namreč Tudi pri nas je že skrajni čas, da gre cena moki in kruhu znatno navzdol. Pšenica in žito sploh ima tako nizko ceno, kot že dolgo ne; zato so pa popolnoma upravičene pritožbe, zakaj ima moka in pa kruh še vedno leto — visoko ceno! Treba bo!

Da bo Vaš zajutrek okusen in v resnici redilen

morate vzeti škodljivo okusno koncentrirano krepilno hrano

OVOMALTINE

ki v mali množini donosa telesu veliko redilne vrednosti, pa ne obtežuje želodca.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specerijskih trgovinah; velika skatlija Din 56—, srednja skatlija Din 32—, mala skatlija Din 16—.

To pravimo!

Naša »proslula« kurziva »Kaj pravite?« je že mnogim vznemirjala živce in upajmo, da jih še bo, zakaj njeni pisci nimajo mnogo spoštovanja pred zmotami, lažmi in nepravilnostmi ter jih brezobzirno razkrinkujejo. Če kdo trdi, da je dvakrat dje pet, je pisec kurzive prav vseeno, če je to magari vseučiliški profesor: zmota je treba pobiti. Za argumente niso pisci prav nič v zadregi, temveč vedno le oni, ki jih kurziva speče. Torej ni prav nič čudnega, če si je »znanstvena luč« poiskala branitelja v nekem »Tudi-Anonymosu« (in verjetno, da bi bila ta dva eden in isti, vsaj po tonu polemike sodeč).

Maltuzijanizem je »remagan, zato živi pa neomaltuzijanizem! Res fino si predstavlja »Tudi-Anonymos« znanost. Le roi est mort, vive le roi! Ali po domače: »Pri starem cesarju dol, pri novem gor!« Ena zmota je pol živela druga, samo novo ime ji dajmo! Do vrha stolničnega zvoniča je narasla literatura v neomaltuzijanizmu: To je najbrže glavni argument gospoda »Tudi-Anonymosa« za pravilnost te zmote. Morda ima še druge, saj za zmoto je vedno lažje najti argumente, kakor proti njej, ker resnica o eni stvari je le ena, zmota pa lahko nešteto.

Neomaltuzijansko gibanje gre po vsem zapadnem svetu! Seveda in najbrže je zapadni svet tega gibanja zelo vesel. Iz golega veselja nad tem gibanjem vodijo Francozi in drugi narodi propagando za večje število rojstev, iz golega navdušenja uvažajo v Francijo Poljake, Italijane, Jugoslovane, — ker nimajo dovolj svojih ljudi.

Tudi-Anonymos bi bil rad patriotičen. Neomaltuzijanizem se mu zdi zelo praktična forma, da dejansko dokazuje svoja domovinska čustva. Omejitev rojstev, sistem zakonov z dvema ali z enim ali celo nobenim otrokom — v tem je po njegovem rešitev domovine. Res krasen idealizem. Delavcu je svet solzna dolina. Zato, ker se rodi preveč otrok, kakor misli in trdi Tudi-Anonymos, ne pa zaradi kapitalističnega sistema. Prav tako je trdil nekoč znan tovarnar delavcu, ki ga je prišel prosi za povišanje mezd: »Kaj vam je treba imeti toliko otrok, da me vedno nadlegujete s takimi prošnjami?« Prav daje g. Tudi-Anonymos temu kapitalistu: Če se racionalizira proizvodnja, delo in se »racionalizirajo« mezd, naj se racionalizirajo še rojstva otrok.

Res je, dokler je bil kapitalizem še mlad, ni ovrval rojstev, saj je potreboval delavstva. Danes pa kapitalizem potrebuje vedno manj delavstva in vedno več strojev. Danes mora kapitalizem ovrati rojstva, ker bi mu vedno naraščajoče delavstvo utegnilo postati nevarno. Kapitalizem hoče sam uživati in noče deliti svojih dohodkov z nikomer. Neomaltuzijanizem je iznajdba modernega kapitalizma in mu sijajno služi za pretežvo, da daje delavstvu manjše mezde, enako, kakor je služil stari maltuzijanizem manjšerestnemu kapitalizmu. »Kaj potrebujete toliko mezd?« pravi kapitalizem delavstvu. »Ne imete otrok, pa boste shajali!« Če socialna demokracija ta argument priznava, nič ne de, saj priznava še mnogo drugih, prav tako zmotnih. Naturna pravica vsakega zdravega človeka — in tudi delavca — je ni samo pravica do hrane, stanovanja in kulturnih dobrin, temveč tudi pravica imeti otroke in potomstvo. To naturno pravico odrekajo delavstvu složno kapitalizem, neomaltuzijanizem in socialna demokracija, pravičnjeta pa jim pri nas naša »znanstvena luč« in g. Tudi-Anonymos.

Moške, odkrite, poštene besede hoče g. Tudi-Anonymos? Nam je ni treba ponavljati. Odkar živi človeštvo in še odkar je na svetu katoličanstvo, je bilo vedno jasno in odkrito in pravo stališče le in samo to: proti vsakemu vmešavanju v množenje človeštva, proti vsaki skrunitvi in okrnjevanju števila rojstev, za naravno in v ničemer ovrnani napredek človeštva.

Vrsta je na g. Tudi-Anonymosu in vprašamo ga: Ali je za sistem dveh ali celo enega otroka? Ali je za preprečevanje rojstev, za odpravljanje plodov, za moritev živih, čeprav še nerojenih bitij? Ali je sploh za zniževanje števila prebivalstva? Ali je za vse te naštetje zločine proti naravi?

Naše stališče ni mnenje poedinca — 95 odstotkov vsega človeštva je istega mnenja. Zato ni potrebno, da bi se pisec četrtnice kurzive podpisoval. Če pa bo g. Tudi-Anonymos odgovoril na vsa stavljenja nam vprašanja pritrilno, mu svetujemo, naj raje še dalje ostane — Tudi-Anonymos.

Iz kranjske okolice

V Velešovem gradijo hotel za letoviščarje.

Velešovo zadnje čase močno napreduje. Posetnica ga, Marija Simenc iz Olševka bo v »Marijini dolinici« v Velešovem na travniku pod cerkvijo zgradila 20x12 m obsegajoč enonadstropen hotel z lepimi sobami in restavracijo za tuje. Z delom so že pričeli in bo stavba drugo leto končana. Velešovo, ki je romarska pot, bo v pogledu tujkega prometa veliko pridobila. Na Kravec je skozi Velešovo najlepša pot 3—4 ure. Cestnemu odboru je treba izreči pohvalo za popolno popravilo ceste in mostov na poti v Velešovo.

Ciril Sajevic, posestnik in gostilničar je precej kratkim napravil električno žago. Tok za pogon dobiva iz Potočniške elektrarne.

Dne 3. dec. so dobili v Velešovem prvi avtomobil. Lastnik je Anton Cebulj iz Adergasa, organist. Vozil bo z njim preste, po naročilih in tudi letoviščarje. To je prvi avtomobil v velešovski fari. Kakor rečeno, vsepovsod sami znaki napredka in uspevanja, ki popotnika kar preseneti.

Vsakovrstne ure, zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri
L. VILHAR, urar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

★ Strindbergov »Oče« v Cirknici in na Rakeku. Odlična dramska družina »Soča«, ki je doslej prepotovala malodane vse naše podeželske odre v Dravski banovini in povsod žela najlepše uspehe, bo uprizorila danes zvečer ob 19.30 v Cerknici in jutri v ponedeljek pop. ob 15.30 na Rakeku pretresljivo Strindbergovo trodejanjo »Oče«. Nastopijo dame: Gabrijelečičeva, Reinerjeva, Varškova ter gg. Košta, Humar, Kogej in Skok. Režira Košta. Pred prestavama govori uvodno besede pesnik Kragelj.

★ V prireditbi dr. Dolinarja je izšel III. zvezek narodnih pesmi. Uvrščene so tele pesmi (Niž ne maram, Ljuba si pomlad zelena, Po zimi pa rožice ne cveto, Mi se imamo radi, Po lani sem tam mimo šel, Moj očka ima konjica dva, Kdo rojen prihodnji). Dobi se v Prosvetni zvezi in Jugoslovanski knjigarni I. in II. Venček sta pošla.

★ Dekliški oder IV. zvezek je izšel. Na 152 straneh obsega 5 iger: »Angela«, božična igra v petih slikah; »Tri lepotic«, burka v 1 dejanju; »Pamet je srečala«, burka v 1 dejanju; »Kakor vidite«, veseliga v 4 slikah; »Ure na razpotju«, slika za starega leta večer; »Za srečo«, igra za Materski dan. — Cena 16 Din. Knjižarne dobe običajen popust. Naročila sprejema uprava »Vigredi«, Ljubljana, Ljudski dom.

★ Kupujte srečke doma za služkinje!

★ Enajst zvezkov zbranih spisov Ivana Cankarja! Te dni je izšel nov zvezek Cankarjevih zbranih spisov in tako je to delo, ki stalno napreduje, spet napravilo znaten korak naprej. Kdor hoče sebi ali drugim pripraviti knjigo stalne vrednosti, naj si naroči ta dela. Enajsti zvezek pa bo radi svoje aktualne vsebine (Kranjska kobila, Hlapec Jernej, Cankarjevi poetični spisi) našel mnogo zanimanja tudi v najbližjih krogih — saj ta dela tvorijo posebno zanimivo poglavje v Cankarjevem življenju. Dogovorite si radi naročbe z Novo založbo v Ljubljani.

★ Izredni občni zbor zadruge Službinski dom v Ljubljani se bo vršil 21. t. m. ob 3 popoldne v salonu pri Jerneju na Sv. Petra cesti. Spored: 1. poročilo o stanju zadruge, 2. nadomestna volitev enega odbornika.

★ Se je čas! Omislite si srečke v korist doma služkinj. Zrebanje neprekljeno 11. januarja 1931.

★ Kdor želi kupiti precizirsko žepno uro, kupi »Longines«.

★ Književne novosti: Francoski glagol (Les verbes français réguliers et irréguliers), spisal dr. Janko Kotnik, 10 Din; Italijanska vadnica za šole in samouke; spisal dr. Stanko Leben, vez. 62 Din; Učbenik nemškega jezika, I. del; spisala dr. Angela Piskernik, vez. 44 Din; Učbenik angleškega jezika, Din 50, vezano Din 62. Vse le knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ Diorame. Za izdelavo raznih dioram tujko-prometnih krajev se iščejo sposobne osebe. Prijave je poslati na naslov: Tujsko-prometni svet kraljevske banske uprave dravske banovine, Ljubljana, Selenburgova ulica 7-1.

★ Opozarjamo na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

★ Blago za plašče, suknje, obleke itd. kupite najceneje pri tvrdki Novak, Kongresni trg št. 13 (nasproti Nunske cerkve).

★ Krasni molitvenik »Slovanski svetniki« lahko kupite v knjigarnah, zlasti pri Ničmanu v Ljubljani. Cena 18, 20, 24 in 28 Din, kakor je vezava. Po pošti 2 Din več.

★ Vseled preselitve trgovine prodajam blago z znatnim popustom: A. Fuchs, trgovina s urami, zlatino in srebrnino.

NAŠA RUDARSKA VISOKA ŠOLA

Razmeroma zelo veliko bogastvo na razno- vrstnih rudninah in premogih v naši državi go- tovo v znatni meri opravičuje, da, celo naravnost zahteva visoki znanstveni zavod za odgojo rudar- skih strokovnjakov inženjerjev, ki naj bi v teme- ljitem poznavanju specijelno naših slojišč in ru- dišč in v inicijativno znanstveno podlago prispe- vali k čim večji tehnično ekonomski dovršenosti eksploatacijskih metod in čim racionalnejšem iz- koriščanju naših rudarskih proizvodov, posebno mineralnih surovin. Popolnoma je torej razumljivo in priznanje vredno, da se je od vsega početka uvidela nujna potreba po takem najvišjem znan- stvenem zavodu in da se je priključil ljubljanski tehnični fakulteti poseben rudarski oddelek.



Univ. prof. dr. Karl Hinterlechner.

Pionirji.

Ko se je po osvobojevanju uresničila ideja po ljubljanski univerzi in tehnični fakulteti, se je izmed prvih osnoval tudi rudarski oddelek, ki nam predstavlja edino rudarsko visoko šolo v državi. Seveda je bila organizacija oddelka v za- četku nepopolna in se je šele železnim rokam usta- noviteljev prvega predstojnika tega oddelka g. prof. ing. J. Kropača in g. prof. dr. K. Hinterlechnerja zahvaliti, da stoji danes organizacija celega oddel- ka na trdnih temeljih. Ob tej priliki se je treba spomniti strokovnjakov, ki so v tem času pedagoško delovali na oddelku in so nas že zapustili. Obču- tljivo izgubo je utrpel rudarski oddelek z odhodom prof. za rudarsko strojeslovje gosp. ing. Mitin- skega, ki je sprejel poziv na rudarsko visoko šolo v Pibramu in je koncem letnega semestra 1924 zapustil ljubljansko univerzo. Gosp. Mitinski, stro- kovnjak univerzalne tehnične izobrazbe, je imel izredne izkušnje v železarstvu in njegova izguba za rudarski oddelek pomeni neprecenljivo škodo. Dru- ga izguba je zadela oddelk z odhodom gosp. prof. ing. J. Hummel-a, ki je spomladi 1926 odšel na rudarsko visoko šolo v Pibramu. V mesecu de- cembu 1926 pa je rudarski oddelek izgubil enega svojih soustanoviteljev prof. ing. J. Kropača, ki je prevzel vodstvo in reorganizacijo obrata vrel- cev nafte v Gbeljeh v češkoslovaški republiki. Z njim je oddelk izgubil prvovrstnega strokovnjaka, čigar strokovne kvalitete so bile priznane tudi izven državnih meja. Končno je dne 9. septembra 1928 ugrabila smrt naslednika prof. Kropača-a gosp. prof. ing. J. Plizak-a, ki je bil vreden naslednik svo- jega prednika.

okrožja (1926 v Avstrijo in Češkoslovaško, 1927 v Pečuh, 1930 v Avstrijo in Češkoslovaško) osobito pa one v domače rudnike so v znatni meri izpopol- njevale teoretično izobrazbo slušateljev. V te svrhe imajo slušatelji posebno organizacijo »Ekskurzijski fond Akademskega kluba montanistov«, ki take ekskurzije podpira s tem, da daje slušateljem brezobrestna posojila do golove dobe po skončanem studiju.

V rudarskem paviljonu, kjer so nastanjeni in- stitut za rudarstvo in institut za rudarska mer-jenja se nahaja poleg sob gg. nastavnikov velika zračna in svetla predavalnica, ki služi obenem tudi za risalnico, dalje prostorna knjižnica, ki šteje dan- es preko 2500 knjig; za slušatelje je kot čitalnica predvidena manjša soba, ki se zelo pogosto upo- rablja.

Institut za rudarstvo

je razdeljen v štiri glavne stolice rudarske znanosti in sicer:

1. v stolico za tehnično in gospodarstveno ru- darstvo;
2. stolico za rudniške stroje;
3. stolico za separiranje in briketiranje rud in premoga;
4. stolico za eniklopedijo fužinarstva.

Snov predavanj na teh stolicah je usmerjena teoretično kakor tudi praktično po najnovejših pri- dobitvah rudarske tehnike s posebnim upoštevanjem karakteristik in individualnosti domačih rudarsko tehničnih, geoloških in ekonomskih prilik.

V podprilijžu Rudarskega paviljona se na- hajata dva večja prostora, v katerih so nameščeni laboratoriji za rudniške stroje, laboratorij za sepa- riranje in briketiranje rud in premoga in je pred- viden prostor za laboratorij za rudarstvo.

V laboratoriju za rudniške stroje, ki ga vodi g. prof. ing. A. Kopylov, predstojnik instituta za rudarstvo, se nahaja mal laboratorijski kompres- sor, ki služi tako nastavnikom kot tudi slušateljem za znanstveno raziskavo in za znanstvene poiskuse z komprimiranim zrakom. Istotako se bo tu v do- glednem času za iste svrhe montirala posebna cen- trifugalna sesalka, ki bo mnogo doprinesla k še intenzivnejšemu delu na tem znanstvenem polju.

Posebne važnosti za razvoj rudarskega oddelka in sploh našega rudarstva pa je laboratorij za sepa- riranje in briketiranje rud in premoga, v katerem se ravno v tem času montirajo vsi stroji, ki priha- jajo za moderno separiranje in briketiranje v po- šte. Specijelno se montirajo posebni stroji za pre- izkušnjo pojavov, ki so v zvezi z flotacijskimi pro- cesi. Ta laboratorij, ki ga vodi g. prof. ing. V. Go- stiša, bo nudil tako slušateljem kakor tudi širši javnosti, osobito kar se tiče meritornega in avtorit-ativnega preiskuševanja in preiskovanja tuzemskih rudarskih surovin proizvodov, mnogo koristnega.

Nadalje se nahaja v podprilijžu posebna mala mehanična delavnica, v kateri se lahko vsa manjša popravila izvrše doma.

Pri laboratoriju za rudarstvo, ki ga vodi g. prof. ing. I. Pelhani, se montira posebna naprava za določevanje udarne sile pri vrtnatih kladivih, kar bo velikega pomena tudi za razna rudarska podjetja.

Lepo je urejen laboratorij za metalografijo in fužinarstvo, ki ga vodi g. prof. ing. I. Majdel. V laboratoriju se nahaja poleg priprav za kemična raziskavanja in temnice za fotografske svrhe prav posebno omembe vreden veliki metal-mikroskop firme Leitz za mikroskopsko raziskavanje posa- meznih snovi, tudi rud in premoga.

Institut za rudarska merjenja

in geofizična raziskavanja slojišč, ki je nameščen v prvem nadstropju rudarskega paviljona, ima, kot pove že naslov, dvojen delokrog, in sicer ima v prvi vrsti nalogo, da vzgaja slušatelje rudarskega oddelka zadevno eksaktnih merjenj v rudnikih. V drugi ne manj važni vrsti služi institut za pro- učevanje različnih geofizičnih metod iskanja slojišč, kar je posebno za Jugoslavijo, ki je bogata na



Ugradba rudarske visoke šole v Aškerčevi ulici, kjer sta nastojena institut za rudarstvo, institut za rudarska merjenja in velika knjižnica instituta.

Pod lastno streho

Enake težave je imel že od vsega početka ru- darski oddelek tudi s svojo nastanitvijo. Ko se je bila jeseni l. 1921. celokupna tehnična fakulteta preselila v svoje novo poslopje na Mirju, so bili rudarskemu oddelku odmerjeni tako skromni pro- stori, da je bilo vsako večje znanstveno delovanje skoro izključeno. Leta 1926. sta bila ustanovljena institut za rudarstvo in institut za rudarska merje- oja, ki nam poleg že preje ustanovljenega minera- loškega instituta predstavljata temelj rudarskega oddelka. Istočasno se je začela tudi akcija, da se novo ustanovljena instituta namesti v prazni, tedaj propadajoči in nedovršeni stavbi »Dejčega doma«, ti se je posebno vsled prizadevanj prvega predstoj- nika instituta za rudarstvo g. prof. A. Kopylova in prof. dr. K. Hinterlechnerja in vsled uvidenosti nerodajnih faktorjev osobito gg. ministrov dr. Go- varja in ing. Serneca uspešno končala, tako, da mala danes instituta svojo lastno streho. S tem je rudarski oddelek dobil šele pravzaprav prave aoznosti za nadaljni razvoj, ki ni izostal kakor nam riča današnje stanje oddelka.

Kljub navedenim neugodnim prilikam, je bila dobra volja vseh gg. nastavnikov močnejša, tako, da je že prva leta obstoja rudarskega oddelka za- pustilo oddelk primerno število rudarskih inže- njerjev, ki so v praksi dokazali, da so v strokovnem znanju kos inozemskim diplomantom in da posedu- jejo specijelno za naše rudarske tehnične, geološke in ekonomske prilike večje znanje. Mnogobrojne znanstvene ekskurzije tudi v inozemska rudarska

različnih rudah, ki še niso zadostno preiskane, ve- likoga pomena. Vsled tega mora rudarski inženjer poznati metode, ki so hitrejšje in cenejše kot na- vadna rudarska raziskavanja. Naloga instituta se- stoji v teoretičnem in praktičnem proučevanju teh metod, pri čemer se razmotrivajo magnetna, gravi- tacijska, električna radioaktivna in seismična svoj- stva posameznih hribov. Vsled velike važnosti ge- ofizičnega raziskavanja naše države, je razumljiva težnja, da se ta drugi del instituta osamosvoji in da je treba pri rudarskem oddelku tehnične fakul- tete univerze Kralja Aleksandra I. v Ljubljani or- ganizirati samostojen institut in laboratorij za pro- učevanje različnih metod geofizičnega raziskavanja. Sedaj, ko poseduje institut že več različnih instru- mentov za taka raziskavanja (magnetometer Tiberg- Thalen, 2 variometra Schmidta, magnetni teodolit firme Askania, samoregistrirni aparat za vertikalno intenziteto zemeljskega magnetnega polja) ter so naročeni različni drugi instrumenti (Balance Curie za določevanje magnetnih svojstev rud in hribov, radioaktivni aparat za radioaktivno metodo raziska- vanja) lahko pristopimo k organizaciji zgoraj ime- novanega instituta in laboratorija. Slušatelji rudar- skega oddelka razumejo veliko važnost teh raz- iskavanj ter ne poslušajo samo predavanj, temveč delajo tudi samostojno, kar priča dvoje del, ki sta bili nagrajeni s svetosavsko nagrado, katerim jih bo brezdomno sledilo še več. Na tem mestu bodi izraženo upanje, da bodo istotako tudi merodajni faktorji razumeli nujno potrebo takega instituta, ter da se bodo za to v doglednem času odobrili potrebni krediti. Upanje ie, da se bo to g. pred-

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

RADIO, KOT SI GA ŽELITE

namreč visok v kvaliteti in nizek v ceni

Naša REKLAMNA PRODAJA, ki traja od 10. novembra do 30. de- cembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

- 400 D** etektorskih aparatov, kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplailo Din 80— ter petkratno mesečno plačilo po Din 45—
- 300 E** noelektronskih aparatov, kompletnih z elektronko, bateri- jami, antenskim materialom ter eno slušalko, za naplailo Din 100— ter osemkratno mesečno plačilo po Din 75—
- 200 T** roelektronskih aparatov „Reinariz“, kompletnih z elek- tronkami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materialom za naplailo Din 240— ter desetkratno mesečno plačilo po Din 180—
- 100 Š** tir elektronskih aparatov „Reinariz“ z visokofrekvenčno elektronko z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materialom za naplailo Din 380— ter dvanajstkratno mesečno plačilo po Din 280—

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat

Ljubljana
Miklošičeva c. 5

Radio Ljubljana

Maribor
Aleksandrova 44

Radio

PROGRAM PRIHODNJEGA TEDNA.

Nedelja izkazuje popoldne ljudski koncert klavirine s petjem, ki ga izvaja družina Hafner-jeva iz Preske ob spremljevanju klavirja g. Herija Svetela. Program je zelo pester. Nato bo bral pi- satelj g. Milčinski svoje okrogle. Člani Ljudskega odra zaključijo za tem popoldanski spored z ve- seloigro »Loterija«. Večerni spored se prične že ob 19 s prenosom iz nar. gledališča v Pragi z Nova- kovo opero »Lucerna«. Sledi še koncert Radio-or- kestra. »Lucerna« je glasben dogodek, ki zavzema Prago že dokaj časa. — Na praznik v ponedeljek nastopi s samospeli g. Sax-Pristovšek. Po »Ave Mario« od skladateljev: Bach, Nedved, Foerster, Premr, dr. Dolinar. Zvečer se bo ogasila po dal- jem času zopet Dravska divizijska godba s spore- dom cerkvenih pesmi in odlomkov iz oper. — Pri torkovem sporedu naj opozarjamo na predavanje g. konzula dr. M. Dularja o Belgiji. Zvečer pa bo priredil Radio-orkester Straussov večer ter podal izbor biserovalčkovskega in operetnega kralja. — V sredo zvečer je prenos iz Prage. Prenašal se bo koncert Češke filharmonije in pevskega zbora »Hlahol«. Izvajala se bo Novakova kantata »Po- ročna obleka«. — V četrtek se bo prenašala ljub- janska opera. — Petkov večer je odmenjen g. Stj. Ivelji, članu marib. narodnega gledališča, ki bo iz- vajal zelo pester, dasi zato nekam neenoten pro- gram. — Sobota predvideva valčkovsko uro radio- orkestra, ki mu bodo sledili dueti gđ. Mezetove in ge. Golobove. Sobotni večer bo zaključil Ha- wai-jazz.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 7. dec.: 8.00 Ing. Fugina: O osuše- vanju zemlje. — 8.45 Dr. Debevec: O tuberkulozi otrok. — 9.15 Prof. A. Kordin: Čudo in moč kr- ščanske ljubezni. — 9.35 I. Kaiser: O evropskem gospodarstvem življenju. — 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11.00 Koncert radio orkestra. — 12.00 Casovna napoved. — 15.00 Gđ. Lebar-jeva: Kmetka žena: Solnce v sreči. — 15.30 Koncert klavirine s petjem (klavirina: Lovro Hafner, kla- vir: Heri Svetel, dvo- in troglasi speli: gđ. Jelica Anica in Mimica Hafner). — 16.30 Humoristično

stojniku tega instituta univ. prof. ing. D. Frost-u tudi posrečilo.

Bistveni in važnejši del rudarskega oddelka je institut za mineralogijo.

petrografijo in nauk o slojiščih, čegar vodja g. prof. dr. Karl Hinterlechner, ki je znan strokovnjak v svojem področju, je v razmeroma kratkem času izza ustanovitve tega instituta institut dvignil do za- vidljive višine. Poleg g. prof. Hinterlechnerja so- deluje v mineraloškem institutu svetovno znani uče- njak g. prof. ing. V. Nikitin, učenec in nasled- nik ruskega učenjaka prof. Fedorova, katerega me- todo prof. Nikitin uspešno raziskuje in uporablja za znanstveno delovanje. Prof. Nikitin ima med učenjaki tak sloves, da se njegovo sodelovanje po pomenu in posledicah tega sodelovanja sploh ne da oceniti. Prof. Nikitin je učenjak po božji milosti, ki zna ustvariti svojo znanstveno šolo ter zbrati okrog sebe učence, ki z navdušenjem znajo nade- ljevati njegovo znanstveno delo. Institut se nahaja v univerzitetnem poslopju in služi tako tehnični kot filozofski fakulteti. Vsi učni pripomočki so raz- vrščeni v več zbirk, poleg katerih obstoji posebna strokovna knjižnica, ki se ozira na vse stroke iz mineralogije, petrografije, geologije in specielno nauka o slojiščih.

Sadovi

Iz vsega navedenega je jasno, da je rudarski oddelek velikega pomena za celokupno javno živ- ljenje v naši državi in da ima specielno za vzgojo rudarskega naraščaja velike zasluge, saj do sedaj v praksi deluje že preko 80 rudarskih inženjer-jev absolventov ljubljanske montanistike. S požrtvo- valnostjo vseh gg. nastavnikov, ki delujejo in ki so delovali na tem oddelku, se je posrečilo dvigniti nivo edine rudarske visoke šole v Jugoslaviji na stopnjo srednje in zapadno evropskih visokih šol, tako da so danes absolventi ljubljanske montanistike enakopravni z absolventi renomiranih starih rudar- skih visokih šol in to kar se tiče znanja in stro- kovne izobrazbe

čtivo, pisatelj Milčinski. — 17.00 »Loterija«, veselo- igra (Ljudski oder). — 20.00 Samospeli gđ. S. Ko- renčanove. — 20.30 Koncert radio orkestra. — 22.00 Poročila in časovna napoved. — 22.15 I. Premelj: Slagerji s Hawai-jazzom.

Ponedeljek, 8. dec.: 9.00 Ing. Jeglič: Pomenek s prijatelji vrta. — 9.30 Prof. A. Kordin: Marija in Caritas. — 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stol- nice. — 11.00 Koncert Radio-orkestra. — 12.00 Časovna napoved in poročila. — 15.00 Gđ. Lebar-jeva: Kmetka žena — varuhinja domače pristnosti. — 15.30 Ave Marija v glasbi, poje ga. Sax-Pristov-šek: Skladatelji: Bach, Nedved, Förster, Premr, dr. Dolinar. — 16.30 Radio orkester: Marin: Vesela koračnica. Strauss: Car ljubavi. Rossini: Bruselino. Flotow: Marta Faust. Dr. Dolinar-Petrič: Duhteti nageli. Langer: Stara mamica. Lindsay: Aisha. Ha- wai-jazz. — 20.00 Koncert godbe Dravske divizije: 22.00 Casovna napoved in poročila, lahka glasba.

Torek, 9. dec. 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Prof. Fr. Pengov: Kako določuje svet vrednost blagu. — 19.00 Mla- dinska ura: Urejevanje zbirk. Krmiti ptičke (Ko- šič). — 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Dr. M. Dular: O Belgiji. — 20.30 Joh. Straus- sov večer. — Izvaja Radio-orkester: Noč v Benet- kah. Netopir. Rožice z juga. Vesela vojna. Poljub. Potpouri Straussovih operet. Dunajska kri. — 22.00 Casovna napoved in poročila. — 22.15 Hawai-jazz.

Drugi programi

Ponedeljek, 8. decembra.

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 16 Plošče. 17 Prenos zvočnega filma. 20.30 Drama. 21.15 Radio sekstet. 22.15 Novice. 22.35 Ciganska glasba. — Zagreb: 10 Prenos zborovanja v Zagrebu. 17 Zvočni film. 20.30 Prenos. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Lahka večerna glasba. — Budapest: 14 Plošče. 15 Otroška ura. 17.15 Lahka glasba. 19.15 Ciganski orkester. 20 Langenberg. 21.10 Koncert vojaške godbe. — Dunaj: 15.20 Popoldanski koncert. 19.35 Zabavni koncert. 20.30 Koncert dunajskega simfo- ničnega orkestra. 22.20 Večerni koncert. — Milan: 16.30 Otroški kotiček. 19.30 Pesta glasba. 21 Kon- cert. 22 Komedija. — Praga: 16 Bratislava. 19.15 Veseli Pavliha. 20 »Radio Miklavž«, recitacije, glasba, petje. 21 Orkester. 22.20 Mor. Ostrava. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. 16.10 Prav- ljičice za otroke. 17.15 Plošče. 19.45 Stolni cerkveni zbor in orgle. 21.15 Resna glasba. — Rim: 13.20 Radio kvintet. 17.30 Koncert: violinistka L. Guidi, tenor A. Semicoli. 20.40 Lahka glasba. — Berlin: 18.55 Gledališke anekdote. 19.20 Glasbena ura. 21.10 Komorna glasba. — Katowice: 14.20 Glasba. 15.40 Mladinska ura. 16.55 Plošče. 17.40 Popoldan- ski koncert. 20.30 »Paganini«, opereta, Lebor. 22.15 Plošče. — Toulouse: 13.15 Jazz- orkester. 17 Pe- ster koncert. 18.30 Plesna glasba. 18.55 Argentins- ki orkester. 20 Operetna glasba. 23.15 Violina. — London: 17.15 Plesna glasba. 18.40 Lahka glasba. 21 Orkestralni koncert. 22.30 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 11 Praga. 16 Bratislava. 20 Praga. 22.20 Orkester. — Leipzig: 16.30 Zabavni koncert. 18 Novosti. 19 Vesela glasba. 20.05 Koncert. 22.30 Simfonični koncert.

Torek, 9. decembra.

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 16 Plošče. 17.30 Plošče. 20 Radio orkester. 20.30 Dunaj. 21 Zagreb. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17 Glasba. 20.10 Francoska opera v 17. stol. 22 Novice in vreme. 22.10 Lahka glasba. — Budapest: 17.30 Koncert orkestra. 18.30 Piano. 10 Pesmi. 19.30 Pianinski koncert. 20.30 Prenos iz Berlina. — Dunaj: 15.20 Plošče. 19.35 Glasbena ura iz l. 1830. 20.30 Poslu- šanje življenjskih pojavov (srčni utripi, dihanje in rast trave). 21.10 »Ubogi mornar«. Vodenhoff. — Milan: 19.30 Lahka glasba. 21 Komorna glasba. 22 Operetna glasba. — Praga: 20.20 Internacionalni Langenberg: 19.45 Koncert: J. Straussova dela. — Rim: 17 Instrumentalni in vokalni koncert. 20.40 Pester koncert: komedija; opera glasba. — Ber- lin: 19.20 Petje, 20 »Salome«, opera, R. Strauss. — Katowice: 19.50 Prenos iz Poznanja. 12.10 Plošče. — Toulouse: 18.55 Španske pesmi. 20.15 Vojaska god- ba. 21 Opera glasba. — London: 19.45 Orkestral- ni koncert. 21 Komorna glasba. 22.30 Plesna glas- ba. — Mor. Ostrava: 16.30 Praga. 19.20 Radio or- kester. 19.50 Prenos iz Brna. 20.20 Jazz okrester. Leipzig: 16.30 Popoldanski koncert. 20 »Salome«, drama. R. Strauss. 22.10 Plesna glasba.

Palača OUZD v Mariboru pod streho

Maribor, 6. decembra.

Po preko štiriinpolmesečnem neprekinjenem delu so palačo OUZD na voglu Marijine in Sodne ulice spravili pod streho. Delavci bodo praznovali likof; in tudi podjetniki, ki gradijo, bodo dobre volje. Maribor pa dobi reprezentativno palačo, ki bo zaenkrat edina te vrste v Mariboru tako po svojevrednosti gradbene zamisli kakor tudi izvedbe. Razporeditev prostorov bo sledeča: v kletne prostore pride kopališče, hidroterapija, pršna in kadno kopališče, centralna kurjava ter mehanična pralnica in likalnica. V traktu ob Sodni ulici bo polovica prostorov namenjena za Delavsko zbornico, druga polovica pa za 4 stanovanja. V traktu ob Marijini ulici bo nameščena ekspozitura OUZD. V prvem nadstropju bodo ekspozitorni uradni prostori, v drugem nadstropju razni ambulatoriji, v tretjem pa prostori za zdravljenje po nesrečenev.

Življenje med živalmi

Iz razgovorov z bratoma Kludsky, lastnikoma velikega cirkusa

Ljubljana, 6. decembra.

Snoči in noč je odmeval Tivoli v veseljem razpoloženju. Kljub urazu so privabili ogromni lepaki in velikanski šotor, ki je zvečer žarek, okrašen z venci tisočev žarnic, še precej občinstva k predstavi cirkusa Kludsky.

Slavni cirkus je dvignil oče obeh bratov Karel Kludsky s svoj o žilavostjo in delavnostjo do te višine. Oba brata sta imela pri svojem očetu najboljšo šolo za uspešno vodstvo in napredek tako velikega podjetja. Karel Kludsky je imel pokazal izredne zmožnosti za dresuro konj in slonov, dočim je Rudolf Kludsky priznana kapaciteta za dresuro zveri, kot so levi, tigri, medvedje itd. Iz svojega dela vesta oba brata nešteto mikavnih zgodbic, ki se zde skoro neverjetne.

Tako je pripovedoval Karel neverjetno zgodbo o ljubezni živali med seboj. Cirkus je kupil neko krasnega slona, Baby po imenu, ki je imel samo to slabo lastnost, da ni mogel trpeti v svoji bližini psa. Ta njegova antipatija je delala oseb u čisto preglavice, kajti slon tudi krasnih cirkuskih psov ni maral in jih je preganjal, kjer jih je le mogel. Ko so pa nekoč peljali slone s postaje na mesto, kjer naj bi stal cirkus, se je zagnal taj pes proti slonu in ga ugriznil v nogo. To pa je videl velik hrt Lord in najljubši pes Karla Kludskya ter se pognal na tujo mrcino in ga tako zgrizel, da so ga morali pobiti. Od tedaj sta bila hrt Lord in slon Baby neločljiva prijatelja. Prvo noč po tem dogodku se je Baby izgrizal iz verige, šel k psu Lordu, raztrgal verigo, s katero je bil privezan, ter ga odpeljal s seboj v svoj šotor, kjer so ju našli zjutraj.

Nekoč se je kopal Baby v reki Labi in Karel ga ni na noben način mogel priključiti. Ker se je blizu parnik, je preti slonu nevarnost. Karlu šine srečna misel v glavo in začne brez vsakega razloga z bičem udarjati po hrbtu Lorda. Komaj je Baby zaslišal cviljenje hirta, je zbežal proti bregu, s katerega so zbežali vsi pred njegovo jezo. Ko je prišel do hirta, ga je božal z rileem in jezo trobental.

Krotilec zveri, direktor Rudolf Kludsky na je pravil, da lev še zdaleka ni najbolj nevarna zverina. Zakaj tudi v ujetništvu se ponaša prav tako doetostanstveno kakor v naravi. Krotilec ne bo nikdar napadel zahrbno in kakor hitro pokaže krotilec levo hrbet, je lahko tako brez skrbi, kakor da lev ne bi stal za njim. Tudi lev vedno, preden napade, lepo opozori krotileca s strašnim rjovenjem, naj se brani, če more, tako da ima vedno čas, da zgrabi za vilice in železni drog, s katerimi drži levo od sebe. Radi tega v resnici zasluži svoj naslov — kralj živali.

Vse drugačen pa je tiger. Je skrajno zahrbten in ostane zelo dolgo časa tudi krotilec nevaren. Je pač ogromna mačka, ki jo je mnogo težje pripraviti do odkritosti kot leva. Zato je vedno manj dresiranih tigrov ko levov. Zalostno in veselo skušajo je imel nekoč s tigri direktor Rudolf Kludsky. Pri dresiranju je opazil, da se neka tigrova samica sumljivo debeli. Prepričan je bil, da bo v kratkem vrgla mladiča, in jo je zato izločil začasno od dresure. Pazi na živali pa ga je končno prepričal, da to ni mogoče, in je zato vzel samico v dresuro ter je zvečer tudi nastopila. Med nastopom je bila izredno zlobna in popadljiva, tako da se je Rudolf Kludsky zelo mučil z njo in jo celo natepel. Zdelo se je, da se je uklonila človeku, ko je naenkrat planila nanj in ga podrta na tla. Takoj nato pa je planil tiger Bandu na samico, jo zgrabil tihtnik in vrgel nazaj. Točko so seveda takoj prekinili, vendar se je predstava nadaljevala. Kludsky pa je na srečo odnesel le rano nad očesom, od katere nosi še danes brazgotino.

Predstave v petek in soboto so nudile nadvse pester, zanimiv in redek program. Velikanski šotor bi bil lahko še večji, vendar zadošča za ljubljanske razmere. Od 3 sta postavljeni samo 2 maneži, nad katerima igra ves čas orkester. Kljub temu pa človek še vedno ne ve, v katero manežo naj gleda, zakaj v obeh se skoro neprestano vrste točke druga za drugo, ena bolj zanimiva ko druga. Človek ne bi verjel, da je n. pr. mogoče iti po lestvi navzgor, če ti jo nihče ne drži in nihče ne prisilni. Še manj bi verjel, da po tisti lestvi, na katere vrhu stoji že artist v ravnotežju, zleze nato še psiček njemu na klobuk, kjer se postavi na zadnje noge in prosi v strahu pred palico, ki jo drži artist pred njim. Smeh brez konca in kraja sta vzbujala dva artista, res prava umetnika v kolesarjenju. S polomljenim

Izkopna dela sta izvršili stavbni tverdi Nasimbeni in Kiffmann; zidarska dela pa so prevzela združena stavbna podjetja inž. Jelenec ter I. Živic. Gradbeno vodstvo je v rokah projektanta inž. arh. Saše Deva, tehnično vodstvo pa vrši gradbeni tehnik Bernhard.

Če bo vreme ugodno, se bodo dela v notranjosti takoj nadaljevala; prav gotovo pa bo krasna palača spomladi čisto dogotovljena.

Včeraj popoldne ob 15 se je vršil likof; delavstvo je bilo lepo pogoščeno. Navzoča sta bile tudi komisar OUZD dr. M. Krek ter ravnatelj dr. Bohinjec.

Ob tej priliki je pozdravil navzoče goste v imenu delavstva polr I. Šnuderl. V imenu OUZD pa se je delavcem zahvalil komisar dr. M. Krek i ravnatelj dr. Bohinjec. Prav pohvalno je omenil, da se je ob tej priliki razdelilo delavcem oko 7000 Din nagrade.

biciklom, tako da kolesi nista zvezani z drogjem, pa tudi na enem samem kolesu se lahko pelje, pa ne sedi v višini enega metra kot običajno, ampak štiri metre visoko. Potem pa telovadilci Človek-žaba, plesalke na vrvi in sploh vse. Najlepše od vseh točk pa so bile brez dvoma točke z dresiranimi živalmi in zverinami. Nepozaben ostane človeku nastop Karla Kludskya na čistokrvnem vrancu prav tako krasno dresiranih 25 žrebcev. Nadvse ljubki so bili beli medvede in poni. Simpatije vseh pa si na mah osvojili sloni, ki so otvorili krasno promenado, drželi se z rilci za repe. Za močnim železnim omrežjem pa so nastopili tigri in levi. Celotni program traja skoro štiri ure.

Kakor da bi cirkus Kludsky vedel, da smo v Ljubljani radi nerazumevanja gotovih faktorjev likvidirali domači zoo, nam je pripeljal nadomestek za par dni — eksotični zoo na vpogled, v katerem je nad 1000 res zanimivih živali iz vseh delov sveta. Izredno redek je divji nosorog, čigar prvi eksemplar menda sedaj živ potuje po Evropi. Prav tako ne manjka visokih žiraf, ceber, bivolov, krokodilov, kač, kamel, lam, jelenov, antilop in tapirjev. Nad 100 opic najrazličnejših velikosti kriči in se premetava v svojih kletkah in odgovarja velikanski jati eksotičnih ptic in papagajev, ki se leskebejo v najkrasnejših barvah. Poleg teh ima 30 indijskih dresiranih slonov, 100 levov in tigrov, 50 belih, rjavih, sivih in črnih medvedov, krasne leopardje, jaguarje, pantre, pardale in geparde. Krasni so tudi kenguruji, indijski vodni bivoli, nadvse požrešni pa volkovi in bijene, ki jih je cela čreda. Za naše oči najlepši pa so brez dvoma konji najplemenitejših pasem, ki so kljub temu, da jih je okrog 200, vsi dresirani.

Predstave se bodo vršile v nedeljo in na praznik ob 4 in 8. Kdor ima čas in denar, naj gre gledat, da mogoče drugič ne bo šel gledat slabšega.



Tu je največkrat sedež na opasnejših obolenj

Bolni prebavni organi so vedno povod slabi prebavi ki slabi cel organizem. Osigurajte si torej dobro prebavo ter pijte **Radensko zdravilno vodo**

S tujo hranilno knjižico jo je odkuril

Borovnica, 6. decembra.

Doživljamo pa res dogodke vseh vrst. Enkrat slišimo o pretepih, drugkrat o nagajivih šaloh, slednjič pa je postala naša kronika bogatejša še za en primer, ki pa zadeva tujo lastnino, uzmoviča, oškodovanca in oblast. Mlademu Jožetu ugaja lagodno življenje pomešano z avanturami. Zgodba je takale: Jože je dobro poznal sosedovo hišo, vedel tudi, da imajo tam kljub trdemu delu vseeno precej prihrankov. Ko je ob priliki opravljal v tej hiši nekatera dela, je zvohal tudi hranilno knjižico, ki je imela številko, znašajočo okoli 60.000 Din. Pred nekaj dnevi se mu je zahotelo po njej. Na nepoznan način je prišel do nje in jo odkuril z njo. Ustavil se je spotoma v ribniški hranilnici, pa je bil še toliko poštenjaka, če sploh moremo to tako nazvati, da je dvignil denarja s samo okoli treh tisočakov. Sedaj ni ne duha ne sluha za njim. Da bo dobil svoje plačilo, je izključen vsak dvom.



Novi dinamični zvočnik

za veselične dvorane, gostilne in večje stanovanjske prostore

TELEFUNKEN L 500 W

brez transformatorja — prilagoden končni cevi RE 604 D 4000-

TELEFUNKEN L 500 W

z vgrajenim usmerjevalcem za izmeničen tok — z usmerjevalno cevjo RAN 1503. — Cena znaša Dinarjev 4500-

Naši zastopniki:

LJUBLJANA: RADIO d. z o. z. Miklošičeva cesta, / K. Jurman, dvorni optik, Selenburgova ulica / Tehnik Banjai, Miklošičeva cesta — MARIBOR: Radio Starkel — CELJE: Mestna elektrarna Ing. S. Schmidinger — KRANJ: F. Janša — JESENICE: I. Markeš — NOVO MESTO: J. Ogrizek — TRBOVLJE: F. Klenovšek — M. SOBOTA: I. Nemeš — SLOVENJGRAD: I. MEGUSAB



TELEFUNKEN

Najstarejša iskustva

Najnovjša konstrukcija

Šah

Španska partija.

(Igrana na mednarodnem šahovskem turnirju v Scarborough 1980)

Beli: *Seregant.* Črni: *Rubinstein.*

- | | |
|-----------|--------|
| 1. e2—e4 | e7—e5 |
| 2. Sg1—f3 | Sb8—c6 |
| 3. Lf1—b5 | a7—a6 |
| 4. Lb5—a4 | d7—d6 |
| 5. 0—0 | Le8—d7 |
| 6. c2—c3 | Sg8—e7 |
| 7. d2—d4 | b7—h6 |
| 8. Sb1—d2 | — |

Močnejše bi bilo Lb3. Črni ne o smel igrati g7—g5, ker bi sledila žrtve Le1×g5: in Sf3×g5 itd.

8. — — g7—g5
9. d4×e5 — —

Ta menjava je slaba, boljši bi bil sledeči nart: Le2, Sb3, Le3, Se1 in po možnosti nadaljevati z g8, Sg2 in f2—f4.

- | | |
|--------------------------------|--------|
| 9. — — | d6×e5 |
| 10. Tf1—e1 | Se7—g6 |
| Grozí g5—g4 z dobitkom figure. | |
| 11. Sd2—f1 | g5—g4 |
| 12. Sf3—d2 | b7—b5 |
| 13. La4—b3 | — |

Tudi ta kakor prihodnja poteza s tekačem ni dobra. Boljši je Le2 in Sb3, Le3 in po možnosti zasedba polja e5.

- | | |
|------------|--------|
| 13. — — | Lf8—e5 |
| 14. Lb3—d5 | Dd8—f6 |
| 15. Sf1—e3 | h6—h5 |
| 16. Sd2—b3 | Le5—b6 |
| 17. Se3—f5 | Ta8—d8 |
| 18. Ld5×e6 | Ld7×e6 |
| 19. Dd1—c2 | — |

Nekoliko boljši je De2, ker odgovora od Sf4 ni pričakovati, ker bi sledilo L×f4 in Sb8—d4 itd.

- | | |
|--|--------|
| 19. — — | h5—h4 |
| 20. Le1—e3 | Tb8—h5 |
| Sedaj grozi dalekosežna žrtve kvalitete. | |
| 21. Le3×b6 | e7×b6 |
| 22. Ta1—d1 | — |
| Pametnejše bi bilo Sf5—e3. | |
| 22. — — | Td8×d1 |
| 23. Te1×d1 | Tb5×f5 |
| 24. e4×f5 | Sg6—f4 |

Beli stoji sedaj jako slabo. Vsekakor pa je vprašanje ali je moral partijo zgubiti.

- | | |
|--|--------|
| 25. Sb3—d2 | — |
| Cisto dobro! Ako sedaj črni vzame g2, bi sledila neprijetna poteza Sd2—e4, ker D×f5 ni mogoče Sd6+ itd. Črni se zato s kraljem umakne. | |
| 25. — — | Ke8—f8 |
| 26. f2—f3 | — |

Po tej potezi beli hitro zgubi. Bolje bi bilo g2—g3, kljub temu, da je poteza na videz zelo riskantna.

- | | |
|--|-------|
| 26. — — | g4×f3 |
| 27. Sd2×f3 | b4—b3 |
| Sigurna zmaga! Po odstranitvi kmeta g2 je beli kralj čisto odkrit. | |
| 28. De2—d2 | h3×g2 |
| 29. Dd2—e3 | — |

Po zamenjavi kraljice bi bil zgubljen še Sf3.

- | | |
|--|---------|
| 29. — — | Df6×f5 |
| Sedaj grozi Sh3+—Sg5 in splošna zamenjava na f3. | |
| 30. De3×b6 | Sf4—h3+ |
| Beli se vda, ker sledi mat v drugi potezi. | |

Damin gambit.

(Igrano na mednarodnem šahovskem turnirju v Hamburgu 1930.)

Beli: *dr. Aljehin.* Črni: *Gülfer.*

- | | |
|-----------|--------|
| 1. d2—d4 | d7—d5 |
| 2. e2—e4 | e7—e6 |
| 3. Sb1—c3 | Sg8—f6 |
| 4. Le1—g5 | Lf8—e7 |
| 5. e2—e3 | Sb8—d7 |
| 6. Sf1—f3 | e7—e6 |

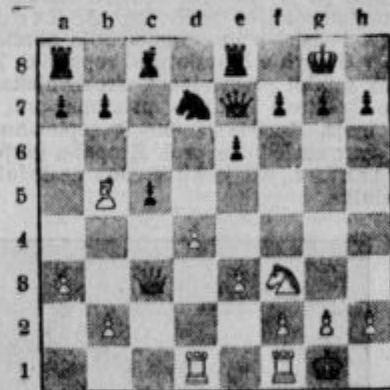
- | | |
|------------|--------|
| 7. a2—a3 | 0—0 |
| 8. Dd1—e2 | d5×e4 |
| 9. Lf1×e4 | Sf6—d5 |
| 10. Lg5×e7 | Dd8×e7 |
| 11. 0—0 | Sd5×c3 |
| 12. De2×c3 | Tf8—e8 |

Črni se poskuša osvoboditi na e6—e5. Beli pa lahko prepreči.

- | | |
|------------|-------|
| 13. Ta1—d1 | e6—e5 |
|------------|-------|

Ker je e6—e5 sedaj ni več mogoče (lahko sledi d×e, S×e5, S×e5, D×e5, D×e5, T×e5, Td8 in mat), poskuša črni na drugo stran.

- | | |
|-------------|---|
| 14. Le4—b5! | — |
|-------------|---|



- | | |
|------------|--------|
| 14. — — | c5×d4 |
| 15. Dc3×d4 | f7—f6 |
| 16. Td1—d2 | Te8—d8 |
| 17. Tf1—d1 | Kg8—f8 |
| 18. Dd4—e4 | g7—g6 |
| 19. h2—h4 | a7—a6 |
| 20. Lb5—a4 | e6—e5 |
| 21. h4—h5 | — |

pozicija je brezupna.

- | | |
|-------------|--------------|
| 21. — — | Ta8—b7 |
| 22. h5×g6 | b7—b5 |
| 23. g6×h7 | Kf8—g7 |
| 24. Sf3—h4 | De7—f7 |
| 25. De4—g4+ | Kg7—h8 |
| 26. La4—c2! | Črni se uda. |

Rešitev šahovskega problema št. 14.

(E. Goldschmidt.)

Beli: Ka4, Dd1, Te3, Sd3, Te3, Lh3, Sf4, Le7, Bb6, f7 (10).

Črni: Kd7, Dh8, T7, Sd8, Le8, Tg4, Sh2, Bb7, d4 (9).

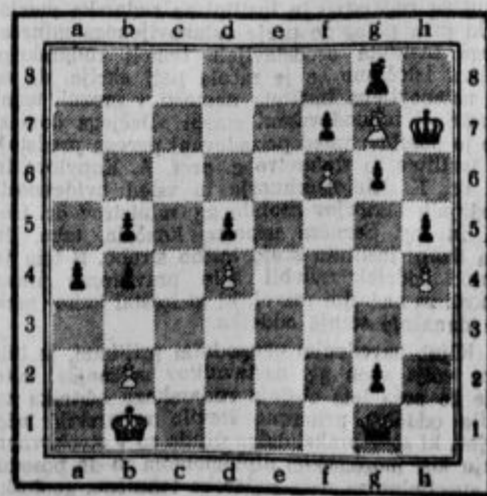
Mat v dveh potezih.

- | |
|------------|
| 1. Sf4—g6. |
|------------|

Šahovski problem št. 21.

(A. Dyskin.)

Beli: Kb1, Dg1, Lg7, Bb2, d4, h4, f6 (7).
Črni: Kh7, Lg8, Bf7, g6, h5, d5, b5, b4, a4, f2 (10).



Mat v treh potezih.

Nabavna prilika za Božič!

Radi zmanjšanja obrata nudimo v nakup po lastnih cenah vsakovrstno manufakturno blago, žensko, moško in deško konfekcijo, modne predmete i. t. d.

- | |
|---|
| Moško obleko dobite že od Din 500— naprej |
| Moško suknjo dobite že od Din 460— naprej |
| Ženski plašč dobite že od Din 400— naprej |
| Angleško blago m že od Din 200— naprej |

Zlasti opozarjamo gg. trgovce na veliko vsakovrstno izbiro in poseben popust pri večjih nabavah

Drago Schwab. Ljubljana, Dvorni trg 1

3. Wegen:

Noč ob Mrtvem morju

Dolgo pot sem imel za seboj; prepotoval sem Jordansko ravan, bil v Tiberiji, videl Galilejsko morje, spal v Kapernaumu. Kako lepa so tam zelena jezera, kako krasne cvetoče mize v svoji zlati lepoti. Toda tu ob Mrtvem morju je bilo vse neusmiljeno sežgano, in celo morje samo, na katerega bregovih sva sedela ob taborskem ognju, je ležalo, vkleknjeno v neskončno pečevje, kakor gnijoh mrlič v puščavi.

Ni bilo slišati šuma valov, voda ni udarjala ob bregove, noben galeb ni letal nad mrtvo gladino. V hladnem vodovju se ni zganila nobena riba, niti žaba se ni nikjer oglašila. Skorja iz soli in zemeljske smole je pokrivala bregove in povzročala, da je bil vtis še brezupnejši, še malodušnejši. Ze podnevi, ko sva šla ob obali, sva se čudila, da ni bilo nikjer nobene sledi življenja. Samo kragulji so krožili nizko nad zemljo. Prežali so na kače in jih spretno lovili s svojimi bledorumenimi kremplji.

Moj vodnik Saad, napol gol, šibak Arabec iz Galileje, mi je pripovedoval stara izročila in pravljice, potem je pa zapel nekaj otočnih, hrepeneč-koprnečih napevov, ki so mi bili tuji in katerih zmislja nisem doumel. Čudno čustvo me je obšlo; do neznosnosti sem občutil ločenost od ostalega sveta in pogrešal celo naše hlastno, šumno življenje...

»Jutri ti bom zapel še neko drugo pesem,« je rekel Saad. »Sedaj pa morava pogasiti ogenj in iti spat. Luč vabi kače in črne škorpijone. Te golazni je tu vse polno, pod vsakim kamenom jo najdeš in njihov pik je strupen. Sreča, če piči kača v prst, potem ga odrežem, potrosim na rano peska in stvar je opraviljena. Če pa te piči v vrat, potem se pa le poslovi od življenja.«

S peskom sva zadušila ogenj in najine zbite kosti zleknila po skalnih tleh. Toda dolgo ni hotelo biti sna in zavidal sem Arabca, ki je smrčal, da se je razlegalo. Pogled se mi je potapljal v veličastno nebo, blodil med nešteitim zvezdami, misel in želja pa sta hiteli v šumna, žarko razsvetljena mesta.

Tako sem slednjič nekoliko zadremal. A ne za dolgo, kajti nenadoma sem začutil ob licu plazečo se golazen, sluzasto-mehko in mrzlo. Odprl sem oči in — odrevenel od brezmejnega strahu... V temini sem razločil obrise velike kače, ki je počasi lezla čez moje telo. Njen rep je cele sekunde žgačkal moje levo uho. Ne da bi se ganil, sem ležal z odprtimi očmi, dočim je kača, zvita v svitek, legla na moje prsi. Preživljal sem čudna čustva studa in strahu. Zdelo se mi je, kakor da bi se od vseh strani vile proti meni brezštevne kače. Lovil sem sako, mrzel pot me je obhvalil in udje so mi kaporki okameneli. Smrt mi je lebdela pred očmi... Kmalu, kmalu bo moje telo v njeni oblasti in bo razpadlo v prah... Potem je najstrašnejšim predstavam sledila popolna onemoglost. Bal sem se odpreti usta, da bi poklical Saada, bal sem se premakniti noge, bal sem se svojega lastnega diha. Nehote sem se spomnil žalostnih oči goloba, ki je v stekleni gadji ječi negibno in vdano čakal smrti...

Polagoma je začela minevati noč; zvezda za zvezdo je obledela in se izgubila v vse-mirju. Da ne bi ob pogledu na kačo zarjul, sem zaprl oči in ležal dalje v mrzli odrevenelosti. Kako dolgo sem tako ležal, ne vem, a ko sem oči zopet odprl, je bilo že docela svetlo. Vame so strmele ostre, bakrene kačje oči. Dvignila je smrtonosno glavo in se zanimala za moje lase, s katerimi se je poigravala jutranja sapa. Bila je to ena najbolj nevarnih strupenih puščavskih kač, iz družine kobre, siva, z rožnatim trebuhom, nad meter dolga.

Nebo se je pordečilo v žarkih vzhajajočega solnca, soparica se je dvigala iz tal, jaz pa sem še vedno negibno ležal in se boril z brezmejnimi strahom in pekočo žejo. Nebo in grlo sta mi bila popolnoma izsušena in bal sem se, da me ne bi napadel kašelj, ki bi stresal telo in razdržal kačo, da bi me pičila. Bolj ko sem mislil na to, bolj sem čutil nujno, da zakašljam. V grlu me je vedno bolj žgačkalo in ni nič pomagalo, da sem zadrževal sapo. — Zakašljaj sem večkrat zapored... Žival je dvignila glavo, gnusno zasikala in napihnila vrat kakor žogo.

Konec! — mi je šinila misel v možganih. — Sedaj me piči, v rame ali v vrat! — Možgani so delovali kakor divjajoč motor, toda nobena rešilna misel mi ni prišla na pomoč. Kačja glava se je pomikala bliže in bliže, položaj je postajal čimdalje bolj grozeč. In zopet sem moral zakašljati, zopet se je streslo telo in avtomatično je sledilo grozotno sikanje golazni. Tedaj, v največji stiski, sem se domislil na izhod: s težavo sem nabral ustnice v piščal in začel žvižgati. Hrepeneči Saadov napev se mi je bil neizbrisno vtisnil v spomin in postal sedaj moja rešitev. Mučni in ne-lepi so bili zvoki, a učinek je bil popoln. Kobra je nehala sikati, vrat je splahnel — in kača se je začela v plesu pozibavati.

Žvižgal sem vedno glasneje, vedno bolj vreščaje, čeprav mi je pohajala sapa in sploh nikoli nisem znal posebno žvižgati. Upal sem, da bom na ta način prebudil tudi Arabca — toda tega ne bi bil mogel niti s trombami in

pavkami: njegovo glasno, enakomerno smrčanje je še naprej skrunilo tisočletni mir mrtve pokrajine. V tem se je zibala kača tik pred mojo glavo in njene mrzle oči so neprestano strmele na moja usta. Videl sem nabrekli strupene žleze komaj deset centimetrov oddaljene od moje glave...



Ta smrtni ples pa ni mogel večno trajati, in že sem mislil na nova sredstva, ko je kača nenadoma postala nemirna. Pozabila je na moje žvižganje, nehala plesati in zopet napihnila vrat. Obrnil sem pogled v vis in takoj razumel vzrok: v neznatni višini sredi nebesne modrine sem opazil kragulja. Prežeče oči so bile obrnjene nizdol in tako je plaval v vedno ožjih krogih — navpično nadme. Z zadnjim, srce stiskajočim žvižgom je zlezla kača z mojega telesa in se vila proti bližnjim bazaltnim skalam. A bilo je prepozno. Kragulj je padel kakor kamen nizdol, zasadel svoje ostre kremplje v kačo tik pod glavo in se hitro zopet dvignil v zrak. Zaman se je golazen vila pod ptičevimi peroti, njeni gibi so postajali vedno slabše, čim višje se je dvigal kragulj v nebesno modrino. Potem je visel živi trak kakor vrv navzdol in začel izginjati v ptičevi golši: kragulj je požrl kačo leteč, v luči solčnih žarkov.

Z napeto pozornostjo sem opazoval tragedijo v zraku, dokler sivi trak ni popolnoma izginil in je kragulj, zmagovalen in sit, zatonil za bližnjimi griči. Šele sedaj sem se zopet zavedel svojega klavnega položaja in svoje žeje. Toda noge me niso držale in glasno sem začel klicati Saada.

»Gospodu se gotovo kaj hudega sanja?« je dejal in si mel zaspane oči.

»Nekaj strašnega!« sem rekel, vendar mi nisem hotel povedati resnice, ker sem se bal, da me bo imel za bojazljiva.

»Hude sanje naznanjajo srečo, dobre pa žalost!« me je poučil Arabec in začel rado-voljno gnesti moje otrple noge.

Mihael Zoščenko:

Zasilna zavora

Glavno je bilo namreč to, da je bil Volodjka Bokov nekoliko okajen — to se pravi, da ni bil več popolnoma trezen.

Ravno pred odhodom vlaka je bil stresel pošteno merico žganja in navrh je pil še pivo; pri-griznil je samo majhno klobasico, kar pač ni bila nobena podlaga za tako pijabo.

Zato mu je tudi tako udarilo v glavo; posebno, ko se je vlak začel pomikati, je postal vrto-glav in vse mogoče misli in domisleki so se mu vrtili po glavi. Hotel se je enkrat pred ljudmi pokazati!

Začel se je pred potniki širokoustiti: On je mož za to, da si sme vse dovoliti. Še ljudsko sodi-šče mu nič ne more — naj pride, karkoli, njemu se ne bo nič zgodilo. Kajti — to naj le vsi vedo — on je odličnega rodu. — Ze njegov stari oče je bil svinjski pastir, in njegova mati je bila pristna priprosta vaščanka...

Tako je goveddal Volodjka, ki je bil pač ravno prave volje — hotel je ljudem pokazati, kakšen možakar je.

Njemu nasproti sedeči grajan se je začel pre-mikati na sedežu; v ušesih je imel vato, bil je snažen in nekako odlično oblečen; dejal je:

»Le še naprej tako onegavi, potem te bodo na prihodnji postaji prijeli in vrgli ven.«

Volodjka je odgovoril:

»Hočem me v moji samozavesti žaliti, a? Ampak meni se ne more nič zgoditi, ker sem takega rodu. Storitni smem, kar hočem — vedno bodo z menoj ravnali s posebno obzirnostjo.« — Temu pač ni bilo pomagati — imel ga je pod kapo in bil v pravem zanosu.

Občinstvo je začelo kazati svojo nejevoljo. Ne-kaj posebno zlobnih pa je Volodjko le še bolj podžigalo; neki moški v plavi čepici, prav poseben kovarnik, je pa dejal:

»Če se hočeš res izkazati, potem z vso močjo udari po oknu, da vidimo, če te primejo ali ne. Ali — stoj — še boljše bo tako — pusti šipo celo, ustavi raje vlak... tu-le za zavoro moraš krepko potegniti, potem se bo vlak ustavil...«

»Kaj, za katero zavoro je treba potegniti? Ti, zajedavec, izrazi se jasneje!« je odvrnil Volodjka.

L. Merriek:

Pripetljaj

Želel si je smrti. To ni bila prazna beseda ne pretiravanje, marveč si je v resnici želel. Dobro mu je bilo le tedaj, kadar je spal; čez dan pa sama žalost in skrb in vroče prizade-vanje, da bi peka in mesarja odpravil z lepimi besedami. Ko je zvečer položil svojo trudno glavo v blazine, ga je mnogokrat obšla misel, da bi bilo zanj vendarle najboljšo, če bi se zjutraj ne prebudil več.

George Collier je bil pisatelj. Ko je po-ročil Evo Kingston, je menil, da mu ni nič več na svetu ne more izpodleteti. Bilo mu je devet-ndvajset let in si je že zaslužil prvo priznanje. Kritika mu je bila izredno naklonjena, ime-novala ga je »resnega«, »učnega«, »nenavad-nega«, »silnega«, tako da se mu je ob čitanju izrezkov iz listov, ki mu jih je pošiljal njegov založnik, srce smejalo. Zal pa se knjiga vendar ni posebno dobro prodajala in zaradi tega za svojo drugo knjigo ni mogel doseči višjega honorarja. A pogum mu radi tega seveda ni upadel, in Eva je bila tako razumna in je tako iskreno sočustvovala z njim. Pisal je tedaj dalje. Polagoma pa se je le zavedel, da je bilo njegovo zaupanje v bodočnost prezgod-nje, in potem se je tudi zavedel, da je bila njegova ženitev prezgodnja. Da, in potem se jima je rodilo dete, in njegovih sanj je bilo konec, lotili se je moral časnikarskega teža-stva, pa še to ni dovolj neslo.

Z otrokom so rasle denarne zadrege. Ko-maj je plačal dolge haljice, je že bilo treba kratkih oblačil, in še preden je prebolel te izdatke, je bilo treba novih oblek. Varuhinja je menda vsako noč premišljevala, kaj naj za-htevea drugo jutro, in to je bila zelo imenitna oseba, ki je imela bujno domišljijo.

Danes je plačal solnino, in Eva že davno ni bila več razumna in sočutna, in stanovali so sedaj zunaj v predmestju.

Da. Evinu razumevanje in sočutje sta postala ogoljena kakor cenene preproge v sa-lonu, ki so se zdele tako lepe, ko so bile nove. Pusto in reвно predmestje je morda leglo na živce, ali pa je bil bore George Col-lier tako docela različen od sijajnega pisate-lja, ob čegar strani je upala nekoč sprejemati odlične umetnike in književnike na svojih glasbenih večerih — spreletala sta ga mraz in vročina, če je pomislil, da je to ženo nekoč opeval v verzih.

Bila je suha in bleda, imela je sive oči in razmršene lase, zjutraj je nosila rdeč flanelast spalni plašč. Če se je po kosilu počesala in uredila, so dobile njene sive oči, po zaslugi nekega lepčila, tako globok, topel izraz, da noben človek ne bi bil verjel, da je zmožna surovih, grizočih očitkov, ki so pogosto pri-hajali iz njenih ust. Kadar je bil navzoč kak obiskovalec, jo je George mnogokrat čisto za-čuden opazoval in si dejal natihem, da ga po-gum gotovo ne bi bil tako hitro zapustil, če bi bila njena notranjost taka, kakor je kazala njena zunanost. Če bi bil priznal, da mu je v breme, bi ga bil gotovo vsak imel za nevalež-nega, nizkotnega človeka; bila je videti pre-nežna, prekoprneča, da bi mogla biti komu v breme.

Danes je bil štirideset let star, in čisto trezno in premišljeno si je želel smrti. Samo eno ga je zadrževalo od samoumora — da bi Eva in mala ostali nepreskrbljeni.

V takem razpoloženju se je nahajal Ge-orge Collier, ko je prišel do nekega sklepa, ki ga ni mogoče označiti drugače kakor za golju-fijo. Našel je bil sredstvo, ki mu je omogočalo umreti, ne da bi moral ženo in hči v bodoče trpeti pomanjkanje: hotel je zavarovati svoje življenje, nato pa izvršiti samoumor. Če bi le mogel spraviti skupaj denar, ki je bil potreben za prvo polico!

Čudno na tem sklepu je bilo le to, da ga je osvojil nenavaden vesten, iz temelja pošten človek, o katerem so celo trdili, da le zaradi svoje pretirane vestnosti ni nikomar prišel. V vseh svojih stiskah ni nikogar oškodoval niti za novčič, sedaj pa je snoval tatvino v velikem slogu.

Neki domači prijatelj, odvetnik Horace Orkney, je njega in njegovo ženo na večer večkrat obiskal. George ni gojil do njega po-sebnega spoštovanja, a ravno iz tega razloga se mu je zdel morda prava oseba, ki bi mu mogla pomagati, da bi izvršil svoj načrt; tako se je tedaj nekega popoldneva odpravil k njemu:

»Prihajam k vam,« je dejal George po prvem pozdravu, »v zelo kočljivi zadevi in pričakujem od vas najstrožji molk.«

»To se razume ob sebi,« je odvrnil Orkney in si sukal brke.

»Stvar je namreč ta: godi se mi slabo. Življenja sem tako do grla sit, da mu hočem — malo čudno priznanje — napraviti konec.«

»Tu-le, za to-le primi... potegni krepko na levo in vlak se bo ustavil... to je namreč zasilna zavora.«

Občinstvo in grajan z vato v ušesih so jeli hujskaču očitiati, da ravna srmatno, ker pijanega človeka zapeljava v razne norčije.

Volodjka je vstal in krepko potegnil za za-voro...

Ljudje so ostrmeli — nihče si ni upal sprego-voriti besede, vse je bilo tiho... slišalo se je samo enolično ropotanje koles.

Oni s plavo čepico je sedaj težko vzdihnil:

»Da bi ga kolera... zdaj je možakar res usta-vil vlak...«

Nekaj potnikov je skočilo na noge, oni s plavo čepico se je skušal zmazati na hodnik, pa ga niso pustili.

Grajan z vato v ušesih je pa dejal:

»To je neumna šala in nedopusten nered... sedaj se bo vlak takoj ustavil... to pomeni nep-«

vetnik, ki je bil šele šestinideset let star, je nehote odskočil; vendar je že nasled-nji trenutek zopet zbral svojo poklicno ravno-dušnost in ponavljal z umerjenim glasom Col-lierjeve besede: »Svojemu življenju hočete na-praviti konec? Oh, neumnost!«

»Trdno sem odločen,« je dejal George, »toda zavarovan nisem. Saj razumete težavo — moja dolžnost je, da mislim na ženo in otroka, ki bi ostala, če bi umrl, brez novčiča.«

»Tak se pa dajte zavarovati, če ste tako trdno odločeni,« je menil Horace Orkney in zmajal z rameni; »a brez šale, ljubi Collier, dajte si to izbiti iz glave; taka — taka — to je res...« Potegnil je svoj roček, na katerem se je svetil monogram, in ga razgrnil, pri čemer se je razširil prijeten vonj kakor po belih rožah. »Žalosten sem zaradi vas, Collier, zares.«

»Prištediti vam hočem svoje dokazova-nje,« je odvrnil Collier, »nisem prišel k vam zato, da bi preudarjal, ali bi ali ne bi, in tratil vaš dragoceni čas. Moj sklep je trden. Sam se najbolje poznam. Pravite, da naj se dam zava-rovati — a to je ravno! Nimam denarja, da bi se mogel zavarovati.«

»A tako,« je rekel Orkney in po kratkem molku dodal: »Saj odplačila niso tako visoka. Za katero vsoto pa bi se dali zavarovati?«

»Rad bi mojima dvema zapustil letno rento štiri- do petsto funtov. Premija utegne znašati tristo do tristoindvajset funtov — rad bi namreč plačal za celo leto — in mislil sem si...«

»Mislili ste si?« je vprašal krotko odvet-nik, ko se je George vbovaljal.

»Mislil sem si, da bi mi morda to vsoto, ki bi bila z obrestmi plačljiva ob moji smrti — vi posodili. Bil bi — bil bi rade volje pripravljen, vse storiti, da bi bil moj predlog za vas sprejemljiv. Posodite mi tristoindvajset funtov, pa takoj napravim oporoko, v kateri vam za-pustim tisoč funtov. Kaj pravite na to? Mislim, da je kupčija sprejemljiva.«

Zamisljeno je Horace Orkney vrtil palca.

»Pozabljate,« je dejal, »da zavarovalne družbe v slučajih, kjer sumijo samoumor, ne priznavajo zahtev dedičev.«

»Tudi na to nisem pozabil, vse sem si natančno premislil in za las dobro vem, kako bom ukrenil. Sestričina moje žene ima vilo ob Darenthu v Kentu; že večkrat smo bili tam. Trata pred hišo sega prav do reke, kjer imajo indijanski čoln. Ni bolj samotnega kraja, posebno v mraku. Z lahkoto dosežem, da nas sestričina za teden dni povabi v vilo. Potem bom nekega večera, po trudopolnem dnevnem delu, dejal, da grem nekoliko na izprehod; prašal bom, ob kateri uri bomo večerjali, in si bom naravnal uro po uri v jedilnici, da ne bi prišel prekasno. Ženo bom prosil, da naj me spomni na važno pismo, na katero moram naslednje jutro odgovoriti — nato pa kar naj-boljše volje odšel skozi vrata proti reki. Čoln se bo prevrnil — znano je, da ne znam plavati — nič ni enostavnejše nego to!«

»Toda svojo namero bi utegnili izpreme-niti, ljubi prijatelj, in potem bom ostal s svo-jimi tristoindvajset funti na cedilu; lahko še živite trideset — štirideset let.«

»Sodim, da je prav, da počakam do apri-la,« je rekel Collier; »s tem izpodbijem vsak morebitni sum.«

Nastal je molk.

»Stvar si bom premislil,« je slednjič dejal odvetnik, »a sedaj mi dovolite, da končava, ker imam veliko dela.«

Ko si je bil premislil, je pristal na Col-lierjev predlog; posodil mu je tristoindvajset funtov za polico, in George je napravil oporo-ko, v kateri je volil Horaceu Orkneyu tisoč funtov — vse ostalo naj pripade Evi, ki je bila — to je moral priznati — dobra mati.

Zivljenja sit moč je bil sedaj razmeroma dobro razpoložen; v aprilu naj bi umrl in se-daj je bil že november. Vdajal se je bil nadi, da bo smel napraviti konec že preje, toda od-vetnik je po kratkem premisleku izjavil, da je najboljšo, ako ostane pri prvotni nameri.

George je bil nekoliko razočaran, vendar ni hotel biti nevaležnik; če je vztrajal tako dolgo, bo že še pet mesecev. Ne, ne, ni bil nespameten, in ko je potekel še en teden in še eden, je njegova zadovoljnost naraščala: Tako mu je bilo, kakor preobremenjenemu človeku, ki upa na dolgotrajen odih.

Takrat je v Londonu razsajala influenca, in kdor je le kako mogel, je bežal na celino ali pa v angleška morskala kopališča. Med ti-stimi, ki so ostali v mestu in zboleli, je bila tudi Eva Collier, pisateljica žena.

To je bilo o božiču.

Zdravnik je izprva menil, da stvar ni res-

trebno trošenje materiala. Po vrhu pa še zamuda časa!

Sedaj se je tudi Volodjka nekoliko ustrašil: »Držite onega s plavo čepico... naj se tudi on opeče...«

Vlaku pa ni bilo kar nič poznati, da bi se hotel ustaviti, vozil je neovirano dalje.

Občinstvo je reklo:

»Da, seve — na en mah se tudi ne more ustaviti. Čeprav je to predmestni vlak, ima vendar svoj zalet in potrebuje najmanj sto metrov, da se ustavi, če so pa tračnice mokre, pa še enkrat toliko.«

V tem gre vlak dalje in dalje — cel kilometer je že prevozil — a da bi se hotel ustaviti, še vedno ni videti.

Grajan z vato v ušesih je menil:

»Zdi se, da zavora ni bila čisto...«

Volodjka pa je dejal:

»Sedaj vidite, da se mi ne more nič zgoditi!«

na, bolezen se je poslabšala, po štirinajst dni — legi se začele telesne moči hitro upadati, in — Eva je umrla.

Georgea je globoko pretreslo. Davno že si je bil na jasnem glede njunega notranjega razmerja, a vendar je bila njegova žena, tovarišica njegovega življenja. Zvesta, da jo je za vedno izgubil, ga je globoko žalostila. Spomnil se je mladenke, ki jo je ljubil, ter je jokal na njenem grobu; ni primerjal med nekdanj in sedaj — iskreno je žaloval za njo.

Ko je v noči po pogrebu sedel v svoji tihi sobi in kadil iz pipe, je premišljal, kje naj bi našel varno gnezdece za svojo hčerko, ki bo kmalu popolna sirota. Kot bogata dedinja bo morala imeti primerno vzgojo; na srečo je imel neomejeno sestro, na katero se je mogel vestransko zanesti, in olajšan si je oddihnil pri misli, v kakšnih skrbih bi bil drugače zaradi male.

In januar je minil in prišel je februar, in potem je minil tudi februar in bil je že marec. Collier je bil čisto presenečen, kako hitro mu je po ženini smrti minil čas. Zelo počasi je napisal datum »1. marca« na čelo nekakega pisma in dolgo, dolgo strmel nanj s strahom v srcu — samo mesec se, in vse bo končano. Uboga mala! Mora jo zapustiti.

Čudno — sedaj, ko je bil konec tako blizu, ni bil več tako nestrpen kakor prej, da — v zadnjem času se je začel življenja nekako veseliti, zanj čisto novo čustvo. Tiha domačnost njegove sobe, njegova pipa, list — vse je bilo tako prijetno. Zvečer se je brez vzdihla napotil po stopnicah v spalnico, zjutraj je z nevarjenim veseljem do dela sedel za pisalno mizo. Samo še en edin mesec! Treba ga je bilo izkoristiti.



Toda bilo je zelo težko. Misel na smrt, ki mu je bila preje vedno tako ljuba, se mu je vsiljevala sedaj nedobrodošla v najprijetnejših trenutkih. Včasih je sedel s hčerko na kolenih in ji gladih mehke laske, včasih je delal do jutranjih ur z veseljem in zanimanjem, ko se je nenadoma spomnil bližnje smrti. Kaj mu je pomagalo, če ga je imela hčerka tako rada, ko je pa moral v kratkem umreti. Kaj mu je koristilo, če je v veseljem in ljubeznivo pilil na kakem essayju, ko bo pa že ležal v grobu, preden bo tiskan?

Zona ga je spreletala. Kaj je pomagalo pred resnično zapirajočo? Neutajljivo dejstvo je bilo, da se je njegov položaj izpremenil. Kljub vsem denarnim skrbem bi bil mogel biti sedaj srečen mož; sicer pa denarne skrbi niti niso bile tako strašne. Sam ni vedel, kako je prišlo, a Evi je bilo vse tako težko, in pa tudi — Bog mu odpusti greh! — gospodinji ni nikoli znala. Neverjetno, kako se je po njeni smrti vse čisto izpremenilo: čutil se je zadovoljnega s svojim življenjem, in — vedel je, da n'če umreti!

Sklenil je, da obišče Orkneya in ga prosi, če bi ga ne hotel odvezati njegove obveze; to je bila pač neprijetna naloga, a druga odločba je bila še neprijetnejša.

Orkney ga je pogledal z očito nejevoljo, ko mu je bil zjecljal svojo misel.

>To je skrajno neposlovno,« je dejal, »v resnici skrajno neposlovno, in spravlja me v zelo neprijeten položaj, Collier. Seveda mi ne prihaja na um, da bi želel vaše smrti — upam, da mi prisojate toliko srca — toda dogovor je dogovor in meni bi tisoč funtov ravno sedaj tako prav prišlo. Imam namreč slučajno neko menico...«



>Ali bi mi mogli po tem obešalu napraviti obleko za mojega brata? Rada bi ga namreč oboževala presenetila.



>Zdravo, doktor — slajšno vreme za vas — kaj?

>Pomislite,« je dejal Collier obupno, »otrok! Ne morem je same pustiti na svetu.«

>Na pogrebu svoje žene ste mi vendar rekli, da bo živila mala pri tati v Dorkingu?«

>Da,« je odvrnil George, »rekel sem — toda zelo jo imam rad in vražje težko mi je, da bi se ločil od nje.«

>Ne vem, čemu naj bi vam bilo to danes težje, nego takrat, ko ste prišli semkaj s svojim predlogom. Stori sem vam uslugo in moram priznati, da se mi vaše obnašanje ne zdi pošteno. Seveda to ni pogodba, katere izvršitev bi mogel izsiliti — zanesel sem se bil na vašo čast, vi pa me hočete sedaj odpraviti s praznimi izgovori.«

>Ne govorite tako,« je prosil George. »Če hočem biti pošten in vam priznati resnico — sam ne vem, kako je to, a odkar sem izgubil svojo ženo, nisem več tako potrpečljiv, čutim se svobodnejšega, lažjega, gledam na stvari z drugačnimi očmi, sam si tega ne morem razložiti.«

>Tega niti slišati nečem,« je dejal Orkney s trdim glasom; »na ubogo mlado ženo valiti krivdo! To je strahopetnost, Collier. Bodite vsaj mož in priznajte, da ste si premislili in da bi se radi izmuznili.«

>Zaradi mene tedaj — premislil sem si,« je odvrnil George, »živeti hočem in vam pogojeno tisočak plačati, kakor hitro bom le mogel. Kaj pravite na to?«

Odvetnik se je vpljudno smehljaj.

>Za takrat dogovorjeni rok so bile obresti čisto poštene, toda na leta — a pustiva to. Kolikor poznam vaš položaj, je zelo malo verjetno, da bi mi mogli vrniti tudi le glavnico.«

>Z drugimi besedami,« je dejal Collier in vstal, »na moj predlog nečete pristati?«

>Zal mi je — silno mi je žal,« je odvrnil Orkney, »toda nisem v stanju, da bi pristal nanj, kakor tudi mi je težko, da vam moram odreči. Ne verjamem, da ste ravnali posebno taktno, Collier.«

>K vragu z vašim taktom!« je besno zaklical George; »torej vztrajate na vašem funtu mesa?«

>Ponavljam samo to,« je odgovoril odvetnik, »da vam je, če ste poštenjak, odprta samo ena pot. Zbogom, gospod.«

Pritisnil je na zvonec in Collier je šel.

April je bil tu in George je moral sedaj svojo besedo prelomiti ali jo pa brez odloga izpolniti. Dobro se je zavedal krute šale svojega položaja; to je bila snov za novelo.

Toda moral je priti do nekakega sklepa. Moral je umreti ali pa Orkneyu povedati, da ga je ogoljufal. Kaj naj stori? Oboje ga je odbijalo, eno je bilo strašno, drugo sramotno. Ni se mogel odločiti.

Preteklo je celih štirinajst dni, v katerih je vsako uro omahoval sem in tja. Orkney se je zdel v tem času vsepričujoč. Kamorkoli je šel George, povsodi je naletel nanj, in odvetnik je vselej postal in ga hladno vprašal, kako se počuti.

George se je trudil, da bi mu ravnodušno odgovarjal, a se mu ni posrečilo. Potem je oni nagubančil čelo in pomembno vzdihnil, tako da je šel Collier osramočen dalje.

>Biti ali ne biti — »funt mesa« — in podobne rečenice iz zgodovine so mu prihajale na um, ki so se prilegale njegovemu položaju. Ni se mogel rešiti misli nanj, in nekake večere se je v resnici znašel za pisalno mizo in začel pisati. Bilo je smešno, kako ga je stvar zanimala, in kako mu je pero brzelo po papirju.

Ob eni ponoči je bil s povestjo tako daleč, da je bilo treba pripraviti na konec. A kakšen naj bi bil konec? Vstal je in začel korakati po sobi, pri tem pa mehanično basal pipo. Ni hotel vleciti — kje bi neki dobil kos žice? Če ni pušil, ni mogel delati, a pipa je bila popolnoma zamašena.

Zice ni bilo niti kocka nikjer. Drugače si je v takem slučaju pomagala z ženino vlasnico — saj res, mu je sedaj padlo na um, morda bo našel kako vlasnico v ženini garderobi.

Vzel je obroček s ključki in odšel v zgornje nadstropje. Vse ženske stvari so bile spravljene v njeni garderobi. Videl je njeno šivalno košarico in potem njeno toaletno skrinjico, v kateri so bile slonokoščene ščetki s srebrnim »E« na hrbtu — to ji je bil podaril ob zadnjem godu; tudi klobuk je bil tu, ki si ga je sama nakitila, ko je bila zbolela — še šivanka je tičala v njem.

Obstal je; kar je nameraval, se mu je zdelo skoraj kakor oskrumba. Potem je odprl skrinjico.

V njej je bilo raztresenih nekaj vlasnic; tudi zavoj pisem je ležal v njej, ki so bila povezana s trakom. Pisava na ovitkih se mu je zdela znana in zastrmel se je vanjo. Potem je odprl pisma in začel čitati — in prebledel kakor smrt.

Pisana so bila v zadnjih dveh letih. Nič kaznjivega ni bilo v njih, vendar pa so vsebovala zaupna naznanila nekakega moža ženi, ki jo je on ljubil. Pisma so govorila o »simpatiji« pisca, o njegovem globokem občudovanju, da ne more ničesar storiti, da bi ji olajšal žalostno usodo; pisma so dalje namigavala, kako lepo bi bilo moglo biti — začenjala so se s: »Preljuba Eva« in podpis se je glasil: »Vaš srčno vdani Horace Orkney.«

George je omahnil ven in se vrnil v svojo delovno sobo. Tam se je sesedel na stol in se globoko zamislil. Čez nekaj časa je zopet prijel za pero, a ni nadaljeval povesti, marveč je napisal naslednje pismo:

»Spoštovani gospod!

Priloženo vam vračam pisma, ki jih nimam za kaj rabiti. Poslej bom živel s svojo hčerko na deželi. Kakor vidim, je predčasná smrt njene matere uničila Vaše nade, da bi poročili vdovo, katere čare bi še povečalo premoženje devet tisoč funtov, in izrekam vam svoje globoko občuteno sožalje. Legat v moji oporoki ostane v veljavi, a živeti morem, kakor ste sami rekli, še štirideset let. In bodite prepričani, da imam tudi najtrdnjši namen, svoje življenje podaljšati, kolikor je le v moji moči.

Vaš udani

George Collier.«

Kurenčkova Neška ma tud beseda



Zdej sm pa že sprevdila, de je še ta nar bi pametn, če gre žena iz možam lepu ukul. Kene, zadnč sm se gftala, ke nism smela muža ufluhtat zavile negouga pukvečenga nusa. Sevede, tistga turnčka sm se bala, de b še mene notr ne zazidal, kokr m je pulcaj puvedu. Zatu sm raj moučala.

Glih tu je bla pa moja sreča. Kene, če b mu jest zadnč nardila pridga, kokr ja je res tud zaslužu in kokr sm s naprej uzela, de mu ja bom, b biu ta nar več spētakl. On b mene grdu gledu, jest b pa nega. Nazadnč b pa murde tud ž v tistm turnčkah čepela. No, kua b mela ud tega! Tku sm pa lepu moučala, ke sm pršla dam in može mokre šnajetihline na nus pokladala. Ke se mu je enkat uteklina mal splahnila, sm mu pa še tak flajšter, ke ga za kurje učesa prpurčaja, na rana prpopala, tku de je biu spet mal šlovec pudobn.

Sevede se je mojmu može tu strašn dobr zdel. Kar debel me je gledu, ke ni biu vajen, de b jest z nim tku lepu ukul šla. Sam zavile flajštra se je mal kuju, ke se je bavu, de b se mu še na nus na naredu kašn kuri uku ud flajštra. Ke sm ga pa pulročala, de mu bom pr Krišpari nou nus kepila, če b se mu glih ta pufderbu, in tu iz mo'ga gnarja, ke ga bom pr virtušat pršparala, je blu pa use dobr in kar veseu in vs erečn je biu, ke je vidu, de res zajn skrbim.

Ke sm ga tku lepu pučas preparirala in ga u dobra vola spraula, sm mu pa začela prpoudvat, kua se je iz moja ta nova židana ubleka zgudil in de ni več za ubleč, ke m je Nacek iz Prlekije tak pucmilt nasvetu, de sm ja še bi pufderbala, kokr je bla prh. Jest sm mislela, in tu bi kar u keit skoču, ke u tu zvedu. Pa ni. Sam nasmehu se je mal, pa u lice me je ušipnu, tku de sm prec vedla, de nau n' hudga. Ampak rdeča sm pa use glih ratala, ket kuhan rak.

>Neška, Neška,« je reku. »Kašna smola s mela iz ta nova ubleka, sm jest že zdauin vedu. A se t ni zdel n' frdehtik, ke sm te zmeri sprašvou, kdaj ute mele kufekrancere kašna seja, de te um spet vidu u ta nou ublek?«

>Kdu t je pa spet tu ušvefluou?« sm se začudila. »Ta nar bi gvišn je mou že Frtaučku Gusti tle umes soj jezek. Sej ta člouk je sam za zgaga na svet!«

>Ně se na jez, Neška. Zdej je že use dobr. Ti dubiš druga še leuš obleka za gud, pa en pele-monti t um kupu, ta nar leuš, kar se u dubl.«

>Za gud? Moj gud je vnder že biu, pa nism n' dubila, zatu, ke sva bla glih tekat skregana. Ti se tku zmeri glih tekat iz mana skregaš, kedr b m mogu kej špenderat.«

>Ně na škodje, Neška, če je že biu toj gud. Sej u druh let spet, če Buh da, a ne?«

>Du tekat se uva že stukat skregala. Nazadnč znam že tud u turnček pridet, ke jest se u jez na znam nazaj držat in moučat. Sej me puznaš. Ti m ubleka prec kup, al pa n'č. Saj montl b prec nuala. Sej videš, de zmeri bi mraz prtika.«

>Le tih bod, Neška. Montl uš prec dubila, kokr uma tiste ta ublubene duklade dubl vn izplačane.«

>Ti, kaj pa, če jest preh zmrmzen? Tu se zna ja ulečt, ket tista storka ud jare kače in stekiga použa. A b na blu bi pametn, če b midva montl na puf uzela? Uš saj tulk na prefit, de na u treba teb

čakat na duklade, ampak u mogu tist čakat, ke t u montl kreditiru.«

>Tist maš pa tud prou, Neška. Brihtna buča,« je reku moj mož in se tku globok uddehnou, kokr de b se mu cela skala ud srca udvalila. »Še dons ga uva šla kupt.«

No, in tku se je zgudil. Pu kusil, ke je moj mož — kedr sva skregana, mu praum »ta star ali pa »dedec« — na zof mal zadremu, kokr je že negova stara navada, sva se ubleka in šla pu štacunah montline zberat. Use sva ubredla, nazadnč sva pa le u vudilnem kufekcjone na enga taga naletela, de ga nima še nubena. Prou srčkana sm u nem. Krogic ma u lft zavihan tku, de m dobre dve pedi gleda čez glava. Drah je pa blu ket žefran. Ampak, no... Uja že pučkal na gnar.

Ja, še tu morm puvedat, de sma se u štacun zavile plačila tku zmenil, de ga uva kar prec plačala, kokr u moj mož tiste duklade dubu, ke sa ublublene. Štacnar je mal kisl pugledu in iz glava pumajau. Še clu usta je že odperu, ampak rečt se pa le ni n'č upu. Men je pa zdej use glih, kdaj u dubu duklade, jest mam že montl.

Ublekla sm ga prec u štacun in sva šla na špandir — preke Tibuli. Moj mož se je pustavu iz mana, jest pa iz montlnam. Glih tku sm s naprej pršla, kokr purman, kedr je jezen, ke tist rep u left razprustre.

Douh že nism bla u Tibuli in kar začedila sm se, ke ni blu neker več kustajnu za videt. Kokr de b pu muroste, ke preke lge špandirala, tku se m je zdel. Jest na vem, a sa lblančani prsmujen ratal, de ga tku lomja? Zdepa pu zim je nazadnč že use glih. Al kua u pa pulet, ke u sonce prpeku, de nam u pot ud nusa kaplu? A čm muža še ub ene par stu dinarju prpaut, de m u mogu parazol kupt? Sej ga žiu krst več na nos... Ja, tku me je pa zjezila ta nuvutirja, de sm prec prjela tistga parkvahtarja in ga prašala, za kua je tu dobr, de sa use kustajne pusekal.

>Eh, gespa, tu je use dobr premišlen. Mislja, de na rotuž kar ke u en dan dela?« je reku parkvahtar in s je mestafe puštimu, ke sa mu že dol pu trebuh mahale.

>Za kustajne pusekat ni treba dost premišlvat. Kosta'n je hmal preč, ampak kua uma mi, ke dauke plačujema, reki, tu nej b raj premišlvat. Pol pa, kua u Rorman reku, ke je mou use te kustajne u štant? Ki u pa zdej jesen kustajne dubu za žajta delat? Tu nej b premišlvat na rotuž, kust-jne pa pr gmah pustl. Sej je že tku pousod gespudarska kriza, zavile pumajunkajna kustajnu u pa še vdeč. Te kustajni, ke jh ni več, znaja nazadnč še Rormana na kant spraut. Ja, al ti gespudi na rotuž res nimaja nubenga usmilejna več du lblanskeh purgarju? Škandal!«

A mu jh nism fajn puvedala? Kua je pa on reku na tu:

>Gespa, mal majra res prou, use pa tud ne. Rorman se je res čez tu gor držu, ampak mu ni n'č pumagal. Na rotuž sa mu reki, de nej žajta dela iz repe, ke ja maja u Trmoum več ket zados, iz kustajnu ja m u vč. Pa se je mogu udut u soja usoda in nardit križ čez kustajne. Kar se sence am tite, sa pa reki: lblančani nej pu dneu delaja, ne pa pud Tibuli špandiraja in zjale paseja. Pu noč u pa tku tud brez kustajnu dost sence. Kdur ma, pa tulk, de lohka brez dela ževi in tud pu dneu pud Tibuli špandira, s pa tud lohka parazol kup, pa u mou sence.«

No, men je moj mož ublubu, de m u parazol kupu za ta peru gnar, ke ga u mou. De ma moj moz gnar, se scer malkerkat prpeti. Ampak trošt mam pa le. Druh s nej pa pumagaja kokr s veja in znaja.

K. N.

Nacek s Prlekije no sveti Miklož



Vai čista dobro vete, ela, ki je tote dneve, Miklož bija. Jas sn čista dobro veda, ki do si lidje pa čista druga za Mikloža vinkšali, kak pa so resen do bli od jega. Pa jas hi resen ne ven potroštati. Lekl podo drugo leto to do bli, kaj so letos hteli meti. Samo naj neke tolih muštrov poveu, kaj so lidje hteli

meti, tak kak so ali meni pravli.

Tisti ta stari možakari, ki jin tudi dedi pravimo, če je glih to grdo, so si najbolje vinkšali par paklov tabaka, ki bi lahko na miri gi pr peči svojo fajfo mantrali pa kuki čik gi gūhili no guzali v za-pečjaki. Drugo želo pa so onda meli, ik bi hi parkli rešli tolih pridnih starih ženkic, ki se čejo vsaki den od jutra do večera svojo komando nad jimi zgajati. Samo, kaj, ki se jin je tota žela ne spunta, dia pre sveti Miklož bab ne vlač v peka, pa tūdi dedov pre v nebasa ne cuka. Kak pre kerl če, tak si lahko vrti. Edino s čin lahko sv. Miklož postreže, to so pakli tabaka, to pa je tak vnda vsaki doba, keremi to paše, pa keromi lūbezniava ženka dovoli, ki žiher v zapečjaki fajfo žnorfa pa čik guza. Keri pa so bole pod komandoj, tisti pa so vnda zaj že dva dni prez totega krūha.

Pa ve, te stare ženke! Hujdo je, ela, če se šloviki na jeziki sklepi zūčajo, pa če je šlovik ne več pr moči. Negda ste lahko regetale, tak, ki so dedi najnč do besede ne prišli, pa svojo moč ste tūdi ponicale, če blo je not zagrabti za metlin alkohol. Zaj pa van je vse to minalo. Boge si ste, boge! Vaša žela od Mikloža pa je polek toga, da bi dober jezik pa to staro moč drgoč zobaj do ble, vnda bila tūdi tota, ki bi se van tisti nazaj drgoč zarasli, kaj ste hi že spozgūble. Pa sveti Miklož še je vsega toga zaj ne meja, da še si je pre letos ne mesara (še, že more v tūji neke meti), pač pa van je, keko ven, obeča, ki zobe lahko gi ob Fašenki po pošti do bite. Kera hi če meti, hi lahko naroči pr Naceki a Prlekije, ki ma derekne zveze s svetin Miklošon, to je na jegovem grūntpozei v Prlekiji, ali pa v Lublani pr Kūrenčkovi Neški, ki so jo pre

zaj tūdi v en tisti »turnček« zaprli. Še ma vnda premehki jezik pa premočne roke. Alstn, zaj enok ste gor plačale, pa leki še pridete, ve stare ženkice, do besede.

Zaj pa s pridejo te mlade dikline v stih. Za tote pa tak vsaki ve, kaj so htele meti. Pr vsaken vglji ženih pa ženih pa nič druga. Ženihov je ali preci po sveti, pa je resen čūda, ki van ga je Miklož nibjenega ne prvoča. Najbrže se u neče pr ten notr vtiakati, ik bi polt neba kaj kriv, ki je to vkūper spravlja. Sploh pa je zaj Agvent, pa tak-silitak toto vkūper vštīmavaje mē nebi valalo, če bi glih Miklož kaj hteja nareti. Kakega žgečega srca pač vnda Miklož neče, pa je tūdi neh'a nikomi dati, edino če van je do kako mizlo srce z lecarta s kakim napison:

»Tiho bod', tiho deklīca,
da toga ne zvejo še mamica,
da toga ne zvejo še drugi lidje,
ki ti si za moje srce...«

Pa s ten še je ženih ne prdobleni. De pač not naj-mejo do Fašenka čakati.

Pa vi, pebari. Ja, ja, grūntov ste si želeli, pa kaj, ki hi sveti Miklož san nima. Vi bi se, ela, časi zoženili, če bi grūnte meli, pa kaj, ki jih ga nega. Kake tri jaboke, ki hi sveti Miklož glešta, še bi van leki že ženka, pa zavolo treh jabol ne ven, če bi se htela kera diklina s kerin od vas ženiti. Šte pač zaj za enok brž tūdi kozkoz pali, pa de leki Fašenk kaj takega preuka, če pa ne, te pa drugo leto Miklož.

Pač pa so ti mali letos trofilī. Hteli so meti kuje, pa pecikle, že glih z lecarta, pa cukra cele pakle, pa automobile, pa vsega gruma, pa so vso do bli.

Škoda, ki sn jas ne več mali, bi deno neke doba. Zaj pa še me je, bōgega smaka, baba za Mikloža vūn sprekūria, pa mi je pravila, ki me pre hūdi s pekla kuče, pa ne una, pa ki pre ne smen zamerti. Se, meni se ali zdi, ki bi vse ženske za parkle bojše vūn špilale, kak pa za te bojše po-lovice. Pa kaj, ki nemren nič prta tumi, ki je Bog tak vštīma.

Drugō leto od parklov več.

Vse lepo pozdravla

Nacek s Prlekije

grūntpezicar v Prlekiji, pa agent za punčuhove žnūrce firma »Frau Prlekica«.

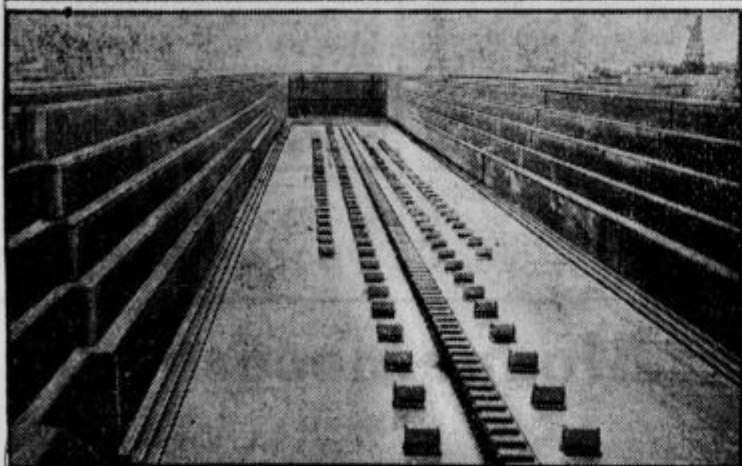
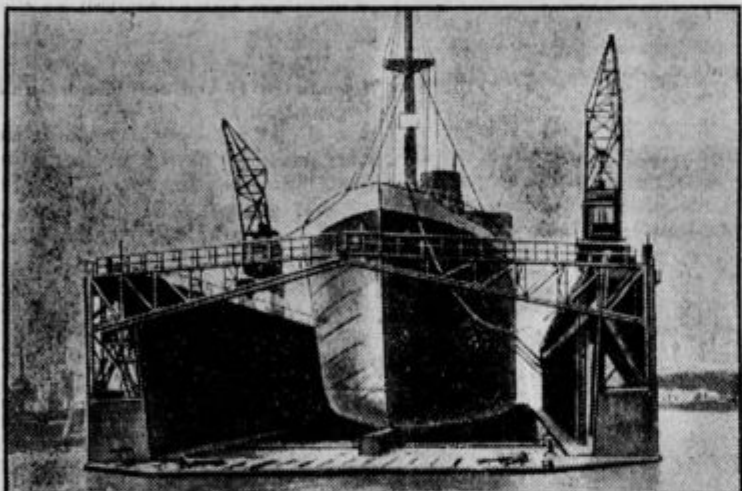


Braziljski predsednik Vargas podpisuje prvi vladni odlok, ki po zmagi revolucije vzpostavlja v deželi mir.

Najbogatejši mož britskega imperija

Takih zapušinskih procesov, kakor se je vršil nedavno za sirom Davidom Yulesom, je svet še malo videl. Ta mož je zapustil samo v Indiji za okroglo 2300 milijonov dinarjev premoženja, razen tega pa tudi na Angleškem nepregledne milijone. Mož je bil čisto svojevrstna korenina. Začel je brez sredstev kot trgovski pomočnik in je imel vse svoje uspehe zahvaliti samo svoji ogromni pridnosti in sposobnosti. Večino življenja je preživel v Indiji, kjer se je najtesneje zvezal z domačim narodom in si osvojil vse njegove običaje in lastnosti. Po ženo si je pa le šel na Angleško in se po povratku nastanil z njo v Kalkuti, kjer je kupil krasno palačo oudenškega kralja. Vendar je igrala žena v njegovem življenju zelo majhno vlogo. Kupčija mu je bila vse. Vstajal je ob štirih zjutraj in vodil vse posle domalega sam. Le nekaj skopuhov je zbral okoli sebe, ki so se smeli na lastno odgovornost udeleževati njegovih kupčij. Nikdar ni imel tajnice, vso korespondenco je vodil sam na majhnih listkih, da je hranil tudi pri papirju. Ker mu je vedno teklo po sto do tisoč kupčij istočas-

no, je razvidno, kako ogromen spomin je imel. Tudi lastnega avtomobila ni nikdar imel in se je vozil z avtobusom ali pa je v skrajni sili najel taksi. Ves svoj denar je imel vedno v kupčijah, tako da včasih niti drobiža za avtobus ni zmoget; potem je šel enostavno peš. Bil je mnenja, da je treba hraniti tudi pri najmanjših stvarih, dasi prav za prav ni bil skopuh. Vsa njegova gospodarska politika je stremila za tem, da preskrbi množicam delo in zaslužek. Gospodarstvo mora vedno obsegati blaginjo celote, to je bilo njegovo načelo. Res je pri tem tudi sam zaslužil težke milijone, a bi bil lahko še desetkrat več, ako bi bil mislil zgolj na lasten dobiček. Svoji ženi ni dajal denarja, da bi ga razmetavala, a se tudi ni dotaknil njene dote v znesku 10 milijonov dinarjev. Ko je hči dopolnila 19 let, ji je nakazal mesečno po 205.000 Din, ženi pa, ki je morala zaradi bolezni domov na Angleško, okroglo pet milijonov dinarjev letno. Da je s svojim življenjem koristil domovini, priča dejstvo, da je bil povišan v plemiški stan.



Reparacije: Plavaljoči ladjedelnici (doka), ki jih je za Francijo zgradila nemška industrija na račun reparacij. Na zgornji ladjedelnici je v popravilu neki ameriški parnik.

Zimsko spanje

Kakor človek so tudi živali občutljive za velike vremenske izpremembe. Če pa si zna človek proti zimskemu mrazu pomagati s toplejšo obleko in zakurjenimi, zaprtimi prostori, živali tega ne znajo. Zato se nekatere — n. pr. ptice — na zimo umaknejo v toplejše južne kraje, druge pa se zarijejo v zemljo in druga zavetišča ter enostavno — zaspe! Tako rešijo tudi drugo košljivo vprašanje: glede prehrane, ki postane zanje pozimi nemogoča. Narava — to se pravi Stvarnik, ki je naravi določil zakone — jim je dala zimsko spanje, da se ohranijo.

Kaj naj bi n. pr. pozimi počel netopir? Žuželke, s katerimi se hrani, so izginile, zimskih zalog si ne more pripravi in za daljši let nima sposobnosti. Zato se ob nastopu mrzlega vremena družno naseli po raznih zavetjih ter tam viseč prebije zimo, navidezno napol mrtev in otrpel. Telesna toplota se mu zniža za polovico, dihl in žila delujeta pravilno, dasi skrajno počasi, da se štedijo sile. Telo se prehranjuje v tem času z maščobo, ki se je živali nabrala čez poletje.

Kakor netopir prespe celo zimo žuželke, kače, žabe in želve in posebno tudi zaspaneta polh in svizec. Ostali sesalci pa prespe le najhujši mraz, ob milejšem vremenu pa prihajajo iz svojih brlogov, da si poiščejo hrane. Sem spadajo ječ, veverica in jazbec, na katere ob lepih zimskih dneh pogosto naletimo v zimski naravi. Voluharji si za zimo pripravijo obile zaloge, kamor se hodijo od časa do časa krepiti. Tudi čebele ne spe nepretrgano vso zimo, o čemer nas prepriča izginjanje medu pozimi.

Zanimivo je, da mnogo živali prespi zimo družno, skupaj s svojimi sovrstniki. Netopirjev visi večkrat nad tristo v eni duplini; tudi polži prezimujejo blizu skupaj, svizci spe v čredah, kače se zvijejo v skupen, na vse načine zamotan klopčič — najbrž zato, da se vzajemno grejejo. Sploh se namestijo živali za zimsko spanje kar najprimerneje.

Manj znano je, da spe nekatere živali tudi čez poletje. Tako se zarijejo krokodili in kače v tropičnih krajih začasa suše v blato in čakajo tamkaj na dež.

K. Miethke:

Kdor išče, najde

Fantje v šalih in čepicah, pristni pariški apaši, so plesali s kričeče našminkanimi dekletji. Nenadoma je nekdo stal pred Sidneyevo mizo.

»Ali dovolite, da sedem k vam, monsieur?« je vpludno prašal neznanec. Sidney je pokimal in si možaka ogledal. Bil je majhen in suh, temnorjave polti. Oči je imel nenavadno velike in črne, ustnice nekoliko predebele.

»Ali me ne poznate, sir?« je prašal neznanec. »Ne? Toda saj sva komaj pred malo minutami trčila skupaj!«

»Gotovo, sedaj se vas spominjam,« je odvrnil Sidney, samo da bi nekaj rekel. Kajti nikakor ni vedel, kaj naj bi s tem človekom počel.

Tujec je sedaj Sidneyu nenadoma pogledal naravnost v obraz in se pri tem s prsti dotaknil njegovega rokava; rekel je:

»V Parizu se dolgočasi. Nadejate se, da boste kaj doživeli. Slišali ste bili o Rue de Lappe ali pa tudi čitali, in sedaj mislite, da zaželjeno doživetje najdete tu. A motite se. Tu se razen par bolj ali manj smešnih pretepev ne pripeti nič, čisto nič. Kljub temu — če hočete, vam morem posredovati, kar želite. Ne širokoustim se. Stavim, da se boste še nocoj čudom čudili, če le hočem. Ali sprejmete?« Sidney je presenečen poslušal. Potem se je kratko odločil:

»Sprejemem. Indijec ste?«

»Uganili ste. Hindu sem. A koliko naj velja stava?«

»Če izgubite vi, mi plačate kozareček whiskyja, in če izgubim jaz, potem dobite, recimo, sto dolarjev. Ali je prav?«

»All right!«

»Tako, sedaj pa dajte, da se bom imel čemu čuditi. Pokažite mi kaj presenetljivega, karkoli že. Kam pojdeva?«

»Sploh ne greva nikamor,« se je smehljaj Indijec, ostala bova tu. Ozrite se na buffett.« Sidney je ubogal.

»Ali vidite šopek cvetlic?«

»Seveda.«

»Pogledajte se v cvetlice, v njihovo skrito življenje, v njihovo tiho nedolžnost sredi izkvarjene beznice, v njihovo čistost, ki je nihče in nič ne more oskruniti. Predstavite si, kako se dviga voda iz vaze skozi steblo v cvet...«

Sidney ga je prekinil: »Kaj je s senzacijo?«

»Ali ni to dovolj? Prisegel bi, da se v vsem svojem življenju še nikoli niste zatopili v cvetlico, tako zelo, da bi bili sami postali cvetlica in razvijali bele liste luči nasproti... Toda vidim, da postajate nepotrpežljivi. Nu, dajte, da vas zagotovim, da je teh par navidezno tako bornih cvetlic morda najboljša v tem prostoru. Če bi imeli dar za koncentracijo, potem bi mogli že sam obstoj teh cvetlic občutiti kot silno doživetje. A tega daru nimate, zato ga imam pa jaz. Stavo bom dobil!« Hehetal se je in dostavil: »Kaj želite videti?«

»Vi ti?«

»Da, iz vašega bodočega ali iz katerega vaših prejšnjih življenj vam morem pokazati prizor. Kaj hočete videti?«

Sidney se je začel nad svojim znanjem jeziti. Do čarovnj rjavega mu ni bilo prav nič. Zdel se mu je trapast in nepristen. Le da bi se ga čim prej iznebil, je dejal:

»Dobro, pokažite mi mojo smrt!«

Indijec se je smehljaj. »Poglejte v mojo čašo!«

Sidney je strmel v kozarec, v katerem je bila neka zelena tekočina. Zdajci se je začela površina

pljache gibati in obenem so postale luči v prostoru temnejše, nekaj časa so še vzplapolavale, potem so pa popolnoma ugasnile. Samo zeleno blesteča tekočina je ostala vidna in rasla vedno više, tekla čez rob kozarca. Naenkrat je začutil Sidney, da plava v njej. Ah, ne, saj to je bilo morje! Divje, razburkano morje! In Sidney je plaval v njem in klical na pomoč. Ogromni valovi so mu hrume prihajali nasproti, ga dvigali, pa zopet metali v globine. Zdajci je začutil, kako se mu izmika rešilni pas, ki si ga je bil nadel, in kako mu ga odnaša velik val. Sidney je segal za njim... zaman. In potem je čutil, kako ga zapuščajo moči in kako je z blazno naglico padal nizdol in slednjič izgubil zavest...

»Monsieur!«

»Halo, monsieur!« Nekdo ga je stresal za ramo. Odprl je oči in omamljen gledal okoli sebe.

»Monsieur, ali vam je postalo slabo?«

Sidney je strmel v moža: bil je debeleli natakak.

»Kje je Hindu?«

»Odšel, pravkar odšel.«

»Toda...«

»Oh, bodite brez skrbi, monsieur, plačal je tudi vašo celo.«

»Res?«

Sidney se je začudil. Rad bi bil Indijcu izplačal dogovorjeno stavo za doživljaj. Razburjenje je še čutil v kosteh. Še bolj se je pa Sidney začudil, ko je pogrešil svoj prstan. Težak prstan z velikim kamenom, ki ga je bil pomaknil na znotraj, da bi z njim v sumljivi beznici ne vzbudil pozornosti. Ta prstan, dedščina, je predstavljal veliko vrednost. Prstana so se držali spomini in ni bil ne na prodaj, ne za kup ne za tatvino.

Sidney je besen vstal in odšel s »plesac«. Harmonika je še škripala in cvilila za njim, ko je bil že na ulici in hitel proti njenemu izhodu. Premišljal je, ali naj obvesti policijo, a je takoj izprevlel, da bi bilo brez koristi.

Pomignil je avtu. Ravno, ko je hotel vstopiti, ga je nekdo rahlo potegnil za rokav: »Monsieur!«

Okrenil se je. Pred njim je stal Indijec. In se smehljaj. Potem je segel v žep, izlekel prstan in ga dal Sidneyu. Ta ga je vzel, začuden, z vprašujočim pogledom.

»Saj ste vendar hoteli doživeti čudo, monsieur? Tu je vaše čudo! Nič hvale in nobenega čeka! Inače ne bi bilo nikakega čudeža več!«

»Kdo ste?« je premagan vprašal Sidney.

»Modrec sem. Učite se od mene: Na tem pokvarjenem svetu je samo eno čudo: poštenje. Cvetlice so pravilice, ljudje so praviljice, življenje je pravljica.«

Globoko se je poklonil pred Sidneyem in nadaljeval: »Toda poštenje je čudež. Na svidenje, monsieur.«

»Stoj, stoj,« je zaklical Sidney, »dati vam hočem vsaj vaš ček. Tisočero ste ga zaslužili, ker ste mi v resnici preskrbeli presenečenje, tako pranje presenečenje, da sem prekrasno razočaran.«

»Ček mi hočete dati? Ni treba. Ukradel sem vašo denarnico.«

Pri teh besedah je tujec izginil kakor dun. Sidney je potipal za žep, v katerem je še pravkar imel svojo listnico. Ni je bilo več. Sidney je strmel v prstan, ki ga je držal v rokah, in prebledel.

Prstan je bil ničvedna ponaredba, ki je bila pravemu prstanu samo površno podobna.

Sidney je imel svoje doživetje.

Jedilni list za mesec december

(Dr. Krekova mešč.-gospodinska šola v Zg. Šiški.)

(Dr. Krekova mešč.-gospod. šola v Zgornji Šiški)

Nedelja, 7. decembra: 1. Možganovi cmoki na kostni juhi, 2. Judovska pečenka, pražen riž, jajeni hren, 3. Rjave jabolčne rezine.

Ponedeljek, 8. decembra (praznik): 1. Predjed: jajca v školjkah, 2. Jeterne ježice na goveji juhi, 3. Zajčja pašteta z aspikom, 4. Zabeljena karfičola s šunko, stročji fižol (konserviran) v masleni polivki, ocvrte krompirjeve kroglice, 5. Sadje (jabolka).

Torek, 9. decembra: 1. Minestra (juha), 2. Puding iz gnjati, holandska omaka, 3. Orešnjevi štrukelj (konservirane črešnje).

Sreda, 10. decembra: 1. Ajdovi žganci na goveji juhi, 2. Pečeno kislo zelje in par. krompir, 3. Sirova poganca.

Četrtek, 11. decembra: 1. Fritatni rezanci na obarni juhi, 2. Pečena govedina, buče v omaki, krompirjev pire, 3. Sadje ali solata.

Petek, 12. decembra: 1. Sirovi štrukeljčki na smetanovi juhi, 2. Ribji golaž, praženi vodeni vrabčki, 3. Pehtanova potica.

Sobota, 13. decembra: 1. Drobnjakovi jajčni sir na ponarejeni mesni juhi, 2. Pariški rezki in solata, 3. Snežene kepe v vaniljni kremi.

V izloženem oknu neke trgovine je bilo brati: »Ne hodite drugam, da bi vas goljufali, pridite raje k nam.«

»Kako najbolje zveš, kaj ženska misli o tebi?«

»Ako jo vzameš.«



Znižanje cen v Italiji. V Italiji so znižali cene življenskih potrebščin. Naval na trgovine je bil prve dni tolik, da je morala posredovati policija.

Domache ognjišče

Zdravniška posvetovalnica

(v zadevah splošne in socialne medicine ter higijene)

I. M. v V. L. Motenja v perila so Vam žensdaje močnejša in mučnejša. Kolikor se da posneti iz Vašega devolj jasnega poročila, so ta motenja brčkone znaki izžerpanosti. Imate naporno poklicno delo, ves Vaš odmor je v gospodinjstvu, pravega politika ne poznate. Tudi Vaša prehrana je nezadostna in — oprostite — židaska. Čemu se ogiblujete močnatih jedi in kruha ter celo mleka? Glede primerne in zadostne hrane se lahko poučite v ravnokar izšli knjigi Mohorjevo knjižnice »O zdravlju in boleznih«, sicer Vam svetujem, da se gibljete vsak dan vsaj po eno uro na prostem in napravite vsak teden vsaj 10 km dolgo pot peš.

Marko. Vse skupaj nekoliko nevrsteno je s spolno primosjo, a resnega nič. Ni človeka, ki bi bil v znanosti simetričen, v notranjosti itak ne more biti. Prav tisti delček telesa je izjemno simetričen. O boleznih, ki je več ni že davno, ne kaže razglabljati; če menite, da je kake važnosti, pa vprašajte najstarejšega zdravnika Vašega mesta za mnenje. Sicer pa: valere aude!

I. M. v D. v. Krive nočice bo najbrž imela Vaša štirimesečna hčerka? Morda, jaz tega ne morem presoditi, ker je ne vidim. Na nogah (to je na udih pod členkom) je prirojena nakaznost ne baš redka in je treba zdraviti, preden otrok shodi. Ako pa menite, da nima otroček beder ravnih, se nikar ne vznemirjajte, pravna oblika zlasti pri ženskem stojialu je podobna latinski črki X ali rimski številki X. Če ste v dvomih, kar k zdravniku!

Isti. Vaša soproga nagloma hujša po porodu. Posvetujte se vendar z zdravnikom, ki soprogo preišče in ugotovi vzrok hujšanja, zakaj takih vzrokov je več deset! O žlezah in vlinih ni treba dosti razpravljati. Ko vsi vemo, da taka vina, če gredo, mnogo koristijo onim, ki jih izdelujejo!

O. C. na G. Bradavice na rokah silijo na lahki navale izžiganju. Za zdaj Vam svetujem, da jih pustite pri miru vsaj 6 tednov. Ako se dotle ne začnejo izgubljati, mažite si jih 6 tednov vsak dan s svojo slino na tošče. Potem mi pa pišite, sklicujoč se na ta odgovor (Številko lista).

A. V. v Lj. Otekle žleze na vratu so navadno žleze mezovalne, ki so zabrekle radi kakšnega vnetja v goltu ali grlu. Njih »ozdravljivost« je odvisna od ozdravljivosti prvotnega vnetja. Časih kaj hitro, časih zelo počasi. Z nosečnostjo ni zveze (izvzemši, če menite žlezo ščitnico, ki se tekom nosečnosti časih poveča do golše).

R. D. na J. Desna golen oteka, na peti imate ozeblino. Če je to res ozeblina ali morda kakšno vnetje, treba najprej to odpraviti. Pomoči obkladke s toplosvinčeno vodo na bolno mesto, zjutraj evinčeno mazilo s katro za čez dan. Varujte ud napora, stojte časih več škodi ko hoja. Morda je vzrok otekanja višje gori, morda nosečnost? Vsega tega ne vem, ker Vas ne vidim.

J. S. v R. Nosečnosti ne bi mogel ugotoviti v tem času, tudi če bi Vas osebno preiskal. Ker Vas nič ne boli in nič ne vznemirja razen prazna radovednost, potrpite še en mesec ali dva tako. Ako se obistini Vaša slutnja, prav, znamenje, da ste okrevali popolnoma, ako ne, pojdite v bližnje mesto k zdravniku po nasvet in pomoč.

S. B. v Lj. Ambulatorij za kožne bolezni v splošni bolnišnici.

P. C. v D. v. Želodčni tvorci ali čiri so se Vam očitno ponovili. Po vsem, kar ste prestali in preskusili dostoj, Vam svetujem, da se napolnite v Ljubljano ali Zagreb v bolnišnico in če Vam svetujejo operacijo, se kar dajte operirati, zakaj pri Vašem poklicu je drugačno zdravljenje predolgotrajno in menda brezuspešno. Tisti pas je brez pomena, pelota celo odveč in škodljiva. Odravite tudi morda brez operacije, a zato treba stalne zdravniške oskrbe (pregleda in navodil vsakih 14 dni), točno določene hrane in mirovanja več (6 do 12) mesecev. Volite sam!

K. R. v Lj. Radi srbeča je vendar dobro, da Vas zdravnik pregleda in Vam preišče soč (vodo). Morda Vam odpravi nadlogo z malenkostnim pripomočkom, morda Vam treba splošnega zdravljenja.

R. C. v P. Mladostna zaboda Vas tope s spolno razboljenostjo; zdravniška sredstva Vam niso do slej pomagala do pomiritve. Sodeč po Vaši izpovedi in pisavi je dovolj moči v Vas, da okrevate brez zunanjih pripomočkov. To se zgodi tem preje, čim hitreje očistite svojo notranjost spolnih predstav in čim manj se zmenite za očitno pretirane občutke svoje razdražene telesnosti. Doslej ste Vi ne prav kot suženj, a vendar kot hlapec v oblasti razdraženih občutkov in predstav, postanite jim vendar gospodar; vsa spolnost naj Vam bo poslušna dekla, ki je v tej življenjski dobi ne rabite in zato za nekaj let odslovite! Ne iščite pomoči v znanjosti, v Vas samih, v Vaši resni volji je rešitev in zdravje!

Isti. Lepi in čisti glas postaja sikajoč in hripav in spravljate to izpremembo v zvezo z namišljenimi posledicami. Brčkone je ta pojav čisto pravna premena (mutacija) deškega glasu v moškega, kar pomeni zorenje, ki pa ni vselej istočasno z zorenjem spolnih žlez. Tudi moška brenda spada v vrsto drugih (sekundarnih) spolnih znakov. Moj sošolec, ki nosi največjo in najlepšo brado, je bil kot maturant že golobard kakor deček. Nikar si ne delajte skrbi, a tudi nikar ne mučite grla z napornim petjem in govorjenjem, dokler se premena ne dovrši do konca.

G. M. v M. Že radi brežinnosti ne odgovarjam Vaši dolgi poslanici, morda jo kdaj priobčim v celoti z mojimi opazkami in svarilo in pouk takim samopušnim mozgovcem, kakor ste Vi. Kdor se pripravlj na visoko gorsko turo s premišljevanjem, bo li zmogel tolik telesni napor in vročino in mraz, ali se mu ne bo na strmi poti odkrutila skala pod njim ali mu ne bo splašeni gamz sprožil kamenitega plaz na glavo, ali ga ne bo morda na vrhu grebena zalotila nevihta in ubila strela, ali ne bo zdrčal po snegu in si zlomil obeh nog, kam naj pride tak človek? Pаметen človek se po pameti opremi, izbere po pameti primerno vreme in odrine v gore in se vrne vesel domov, ko se je na vrhovih in strminah navžl gorskih krastov. Menim, da tudi z življenjsko turistiko ni drugače.

R. L. v F. Hripavost se Vam pojavlja pri petju v cerkvi? Dihajte vedno, posebno ko hitite v cerkev, samo skoz nos in držite usta zaprta. Namesto jaje, pijte toplo mleko, en dan mešano z medom, drugi dan mu dodajte soli (na čašo mleka majhno žličko soli). Ako se Vam glas ne »utrudi« tekom dveh mesecev, Vam treba zdravniške pomoči.

Kaj bomo podarili?

Z vsakim dnevom se bolj približuje božič in z njim božično obdarovanje — navada, ki se je ohranila iz davnih dni. Božičnih daril so v prvi vrsti deležni otroci, ki kar pričakati ne morejo tistega prelepega trenutka, ko jih Božiček bolj ali manj bogato nagradi za njihovo pridnost. Višek otroškega veselja in sreče so seveda igračke — a ne vedno; velikega pomena namreč je, kakšne so in koliko jih dobijo. V preminogih, posebno v premožnih rodbinah, dobivajo otroci ob tej priliki preveč najrazličnejših igračk; kajti otroci, katerim se tako nabirajo in kopičijo igrače skoraj brez prestanka, se grdo razvadijo, polagoma otopo in nimajo končno z ničemer več pravega veselja. Zato naj bi starši svetovali vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, naj otrokom ne nosijo igračk ob vsaki priliki. Ta darila imajo dostikrat le neznatno vrednost in so otroku morda popolnoma nepriljubljena. Vsekakor je veliko boljše, da obdarilo otroka skupno vsi domači in sorodniki samo z enim, a preudarno kupljenim, res nekaj vrednim darilom. To bi bilo na pr. otroško kolo ali avto, lep zabojček s kamenčki za zidanje, dobre knjige itd. Sicer pa ni neobhodna potreba, da dobiva otrok dragocene igrače. Čim skromnejše ga vzgojimo glede igračk, tem skromnejši bo tudi v drugih stvareh, kar mu bo v korist vse življenje.

V današnjih razmerah se mora večina naših otrok zadovoljiti s skromnimi, preprostimi darili. Vendar pa pri tem ne smemo nikoli pozabiti, da mora imeti vsaka, tudi cenena igračka glede kakovosti neko določeno vrednost. Malo vredne igrače (šund) skvarijo otrokom okus in ga razočarajo. Ako se igrača zelo hitro pokvari, toda ne po otrokovi krivdi, ima to za posledico žalost in potrlost.

Zelo priporočljive so napoli zgotovljene igrače, s katerimi zaposlimo otroka dalj časa, na pr. prazna prodajalnica, s prodajnim blagom posebej, s katerimi jo otrok opremi. (Tako prodajalnice naredimo lahko sami iz lepenke ali lesa in pri tem uporabimo za predložke prazne škatlice od vžgalic.) Te igrače priložimo umetno glino, tako zvani »nakiplast«, iz katere lahko izdelajo otroci sami prodajne predmete. Preskrbimo jim tudi barve in lak za prebarvanje ter vzorce za izdelavo del predmetov, kakor različno oblikovano pecivo ali kuhinjsko posodje za punčko. Dobro se obnese tudi material, iz katerega si otrok opremi trgovino s papirjem, pekarijo ali modni salonček. Jako zabavno darilo za fantka je prazen hlevček s priloženo deščico, na kateri so narisani konji, ki jih mora šele izžagati, potem pa postaviti v hlevček. Za tiste, ki se zanimajo za avtomobile, je lepa igračka prazna garaza ter deska z narisanimi deli avtomobila, ki jih je treba izrezljati in sestaviti v avtomobil. In kako zabavno in koristno darilo je šele mišarsko orodje (žagica za rezljanje, kladivo, željički, klej itd.)!

Ako izbiramo za deklice kuhinjsko posodo ali sobno pohištvo, tedaj vzemimo nepobarvano (iz surovega lesa), da jo obdarovanka preplešča sama po svojem okusu. Zraven mora biti seveda nekaj barvastih tušev ali primerne nestrupene barve. Otroku najprvo pokažemo, kako naj začne, potem se bo pa že sam z veseljem lotil dela. Priporočljivo je tudi majhno gledališče, za katerega otroci sami izgotovijo in oblečejo potrebne lutke.

To so samo splošna navodila. Roditelji bodo pa iz vseh teh gotovo našli tisto, kar bo njihovim ljubljencem najbolj primerno.

Navzile temu pa, da so darila dobro in premišljeno izbrana, jih otroci vendar niso vedno tako veseli, kakor bi to pričakovali. Dostikrat niti tedaj niso zadovoljni, kadar jim roditelji izpolnijo vendar njih najsrčnejšo željo po darilu, in to morda s težavo in žrtvami. Vzrok otroškega neveselja je pogostokrat tale: otrok si zaželi to ali ono; nič prav ne vemo, odkod izvira ta želja. Morda je videl zaželjeno reč pri drugih otrocih, morda v izložbi, ali pa v sanjah. Med tem, ko se je otroku porodila želja in dotlej, ko smo mu jo izpolnili, je pa preteklo dosti, dosti časa; v tem času je otroška domišljija delovala le na tem predmetu, ga izpopolnjevala, mu dala nove oblike... — Ali ga more potem še prvotno mišljeno darilo zadovoljiti? So pa tudi otroci, ki niso nikoli zadovoljni; vedno so

razočarani, ker njihovih želja, katerih se pa morda sami niti ne zavedajo, ne moremo izpolniti.

Kaj pa v nasprotnem slučaju, kadar mali obdaruje velike? Ali ni res, da včasih ne znamo ali nečemo pravilno ceniti njihovih daril! Kolikokrat lahko opazujemo odrasle, kako sprejemajo darila od otrok s posmehom, iz katerega je čutiti vedno nekakšno omalovaževanje, pa tudi pretirano hvaljenje in priznanje, ki ga tenkočuten otrok takoj spozna za nepristnega, ni na mestu. Da prihranimo otrokom razočaranje glede njih daril, se držimo tega navodila: Ne dajmo, da bi otrok naredil darilo, ki mora viseti na steni, stati mora na pisalni mizi ali na drugem vidnem mestu. Otroku naj izgotovi kaj takega, kar lahko spravimo v omaro, predal itd.

Pravni nasveti

Popravek. V zadnji nedeljski številki je v predzadnjem stavku odgovora na zadnje vprašanje izpuščena ena vrsta, kar so gotovo čitatelji že sami opazili. Dotični stavek se ima glasiti: Če bosta nato sosedu upala tožiti, utegneta v pravdi uspeti le, če se jima posreči dokazati, da je smrad, ki prihaja iz stranišča, tolik, da presega po krajevnih razmerah običajno mero in da se jima s tem bistveno krati v kraju navadna raba zemljišča, to se pravi, da svojega zemljišča radi Vašega stranišča ne moreta več tako uporabljati, kakor ga sicer uporabljata.

Plačevanje uslužbenkega davka v davčnih znakih. V delavsko davčno knjižico sem pomotoma nalepil koleke namesto »taksnih«, prav davčnih znakov. Finančni organ pa mi je te koleke uničil, češ, da se odlepiti ne smejo in sem moral nalepiti nove davčne znakke. To postopanje se mi zdi nepravilno, ker je tudi denar za koleke prejel državna blagajna. Prosim pojasnila. J. S. K.

Postava določa, da se more uslužbenki davek plačevati tudi v davčnih znakih, ni pa določeno, da se more plačevati tudi v kolekih. Zato je smatrati, da je davek plačan le, če so nalepljene davčne znakke v knjižici. Res gre denar za koleke tudi v državno blagajno. Toda ker ni zakonitega predpisa, da morejo davčne znakke nadomeščati koleki, davčne obveznosti niste izpolnili, če ste nalepili v davčno knjižico koleke namesto davčnih znakov. Saj tudi ne morete na listine, ki jih je treba kolekovi, namesto kolekov prilepiti na pr. poštnih znakih. Kar se tiče odlepljenja kolekov, je pripomniti, da bi jih bilo težko tako odlepiti, da bi se isti ne poškodovali. Poškodovani koleki se pa tudi ne smejo uporabljati. Zato jih tudi finančni organ najbrž ni odlepil.

I. K. R. Vaše vprašanje glede veljave testamenta ni zadosti jasno. Če je bila zapuščina že po sodišču dedičem prisojena in se je nato našel testament, morejo osebe, ki so v testamentu postavljene za dediče, svoje pravice uveljaviti potem pravde, napram onim, ki imajo zapuščino v posesti. Če pa je bil po smrti zapuštnika testament predložen sodišču in ste bili postavljeni za dediča, vas je pa po sodišču gotovo pozvalo, da mu podate dedno prijavo. Če se pa kljub pozivu niste udeležili naroka za oddajo dedne prijave in iste tudi v pisni obliki niste sodišču poslali, je sodišče o zapuštni razpravljalo z ostalimi dediči in jim je vse zapuščino prisodilo. Svetujemo Vam, da se obrnete na zapuštniško sodišče.

Preklic zapravljalca. Ali more dati občina preklicati posestnika, ki je udan pijači in je vedno bolj zadožen? K. S. V.

Preklic zapravljalca more predlagati županstvo pri pristojnem okrajnem sodišču, ki nato po izvedbah odloči, če so podani razlogi za preklic in ga v tem slučaju preklic.

Oprostitev službe v kadru. Sem edini sin in pridem prihodnje leto na nabor. Oče je že star in bolan in ima kmečko posestvo. Poleg staršev imam doma še dve sestrji. Ali bom oproščen vojaške službe? A. K. S.

Pravico do oprostitve imate, ako imate poljedelsko posestvo, od katerega plačujete 120 Din ali manj neposrednega davka in če je oče nesposoben za delo, kar bo ugotovila strokovna vojaška komisija, ali pa, če bo na dan Vašega nabora že nad 60 let star.

Ali ste že poravnali naročnino?

Kako krmimo koristne ptice

Ne samo z napačno urejenimi krmilnicami prizadevamo pticam mnogo škode in oviramo uspeh, ki naj bi ga dosegli s krmiljenjem, ampak tudi z napačno hrano in nepravilnim ravnanjem pri pokladanju. Naj sledi torej nekaj navodil glede sestave zdrave pitje hrane in glede načina krmiljenja.

Splošno lahko trdimo, da smemo pokladati pticam brez škode vse, karkoli je užitno, toda le, ako je hrana zavarovana pred mokrto. Največkrat opazujemo, da pokladajo pticam kruh. To je hrana, ki je vedno najbolj pri rokah in jo najlaže utrpimo. Pa baš pri kruhu je največja nevarnost, da ptice s hrano končujemo, namesto da bi jih v najhujši stiski rešili pogina. Za krmiljenje ptic moramo uporabljati vedno le suh kruh, zmlet v drobtine. Tak kruh jim gotovo ne škoduje. Tudi drobno zmlet ali zrezane suhe skorje so izvrstne. Toda vsakršen kruh je pticam le toliko časa zdrava hrana, dokler je suh. Ako se pa kruh zmooči, je pa jako škodljiv, ker povzroča v želodcih kipeenje in mnogokrat pogin.

Zelo prikladna in zdrava hrana za vse naše ptice pevke — bodisi za žužkojede ali za zrnojede — so vse snovi, ki imajo v sebi tolaščo. Predvsem so to razna oljasta semena kakor konopljenjo, bučno, makovo, solnčnično, laneno seme. Repičnega semena pa ne mara nobena ptica, čeprav je tudi mastno. Vse vrste naših koristnih ptic posebno ljubijo tudi čisto maščobo, kakor na pr. loj, nesoljeno slanino in kakršnokoli meso — najbolj seveda surovo.

Ze v prejšnjih člankih imenovani, svetovnoznani večak baron Berlepsch priporoča kot izvrstno pitje hrano mešanico, ki jo napravimo takole: v ponvi raztalimo 130 dkg loja. Ko je tekoč, atresemo vanj in dobro zmeeamo z njim zmes iz tehle sestavin: suhega zmletega kruha 15 dkg, suhega zmletega mesa 10 dkg, celega konopljenega semena 20 dkg, natrtega konopljenega semena 10 dkg, makovega semena 10 dkg, zmletega maka 5 dkg, belega prosa 10 dkg, ovsu 5 dkg, suhih bezgovih jagod 5 dkg, solnčničnega semena 5 dkg, mravljinjih jajec 5 dkg, skupaj 100 dkg.

Seveda je to najidealnejša mešanica, ki pa nikakor ne izgubi svoje vrednosti, ako ta ali ona sestavina manjka. Ko se loj strdi, razkosamo spogosto v drobne kose, ki jih pokladamo v krmilnici ali pa tudi na razne druge načine. Taka v mast zalita hrana, ki jo uživajo ptice seveda z mastjo vred zelo rade, je najbolj zdrava zimska krmilnica.

ma, ker se ne more pokvariti. Nemogoče je tudi vsako raznašanje in potrat, ker morajo ptice drobce za drobecem odključiti. Dež ali mokrata sploh taki hrani nič ne škoduje, ker je zavarovana s mastjo. Ob hudem mrazu pa se kosi tako strdijo, da jih ptice ne morejo načeti. Zato je treba ob takem vremenu strijene kose razdrobiti na drobne koščke ali celo zribati, kakor drobtine.

Za uspešno zimsko krmiljenje je dalje zelo važno, da izberemo primeren prostor (krmilišče), kjer bomo pokladali hrano. Tak prostor naj bo v bližini hiše, na sadnem vrtu ali v kakem drugem zatišju, najbolje med drevjem. Zlasti naj bi bil prostor zavarovan pred burjo in miznimi severnimi vetrovi. Krmilnico maskiramo s smrekovimi vejami. Zelo ugodno je, ako moremo izbrati tak prostor, ki ga iz hiše ali iz sobe, kjer stanujemo, lahko pregledamo.

Ptičja hrana v pravilno izdelanih krmilnicah, kakršna je bila opisana v zadnjem članku, je pa izpočetka precej težko pristopna. Zato mora biti pa naša prva skrb, da uredimo krmilišče in krmilnice dovolj zgodaj v jeseni, ker se morajo ptice pred zimo na nje šele privaditi.

Najprej jih moramo h krmilnicam privabiti tako, da natrosimo hrano kar po tleh, da jo ptice od daleč lahko opazijo. Obenem moramo pa urediti krmilnico. Ko zmanjka hrane po tleh, jo kmalu najdejo v krmilnici. Vse to pa moramo opraviti, preden zapade sneg in preden pritisne huda zima, da se ptice še pred zimo privadijo krmilnici in jo redno vsak dan obiskujejo. Dokler je kopno, pticam prav za prav ni sile in bi bila potrata, ko bi jih zalagali z obilno hrano. Zato jim potem, ko se sneg privadi na krmilnico, pokladajmo prav po malem — samo toliko, da jih pridržimo v bližnji okolici. Izdatno jamemo pokladati šele tedaj, ko se nenadoma vreme spremeni, ko zapade sneg, ali nastane po dežju hud mraz, da so dreve in vsi predmeti na prostem pokriti z ledeno skorjo (poledica). Takrat so za naše varovance najhujši dnevi in če jim takrat pomagamo, so rešeni. Ako se pozimi zjuži, da začne sneg kopneti, je za ptice takoj bolje in krmiljenje zopet lažko skrimo. Nikakor pa ne bi smeli popolnoma prenehati, da se ptice ne preselijo drugam. Tako je paziti vso zimo, da krmilnica ni nikdar prazna in da je vselej, kadar je potreba velika, obilo založena. Na tak način izvrševano zimsko krmiljenje naših koristnih ptic bo brez dvoma zelo uspešno in bo donalo obilo koristi.

Modne novosti



Popoldanska obleka v črno-beli sestavi: črna bolero jopica z visokimi belimi manšeti, bela bluza in črna krilo; krajši ali daljši škrici kot zgornji del krila so sedaj velika moda. Obleka je iz krepp-satina.



Obleka za mlada dekleta iz medenorunnega krepp-marocaina; okrašena je z rjavimi obilji in nabranji. Volanti so zobčasto obrobljeni.

Moške pletenine: telovnik s pasom (1) ali brez njega (2) in snortne hlače »knickerbockere«.



NAŠE MALE



Kralj Živžav in njegove tri hčerke

(Prosto po Tolstoju Mirko K.)



»Joj, bratec, joj!« je bolešno zastokal kralj Živžav. »Imej usmiljenje z menoj! Pusti me živeti! Saj ti nisem nikdar nič hudega storil. Do konca življenja bom molil zate. Prav zares bom molil, bratec, prisegam ti!«

»Zastonj prosiš, dragi moj, zastonj!« ga je mrko zavrnil orel. »Jaz sem ptičji kralj. Hotel si loviti ptice, ki so pod mojim varstvom, zato moraš umreti!«

»Ah, ljubček, ah, golobček,« je obupno javkal kralj Živžav. »Prizanesi mi! Saj ne bom nikoli več... Dve hčerki imam doma, dve ljubki, nedolžni hčerki — ovbe, kaj bosta sirotici brez mene, skrbnega očka, počeli?«

Orel je malo pomislil in milostno predlagal:

»Naj bo! Pustim te živeti pod pogojem, da mi daš hčerko Mašo za ženo. Bogato te bom obdaril zate.«

Kralj Živžav, ki bi v strahu za svoje življenje obljubil vse, karkoli bi kdo od njega zahteval, je ves srečen in blažen zajecjal:

»Zakaj pa ne, ljubček moj, zakaj pa ne, golobček moj? Ne samo Mašo — obe hčerki ti dam in še ženo povrh, če hočeš, samo da ostanem jaz živ in zdrav.«

»Lep očka si mi ti, res!« ga je orel zaničljivo premeril od nog do glave in pristavil:

»Ne maram vseh! Samo Mašo hočem. Čez osem dni pridem ponjo.«

Na te besede je mogočni orel razpel ogromne peroti in odrfotal visoko nekam pod oblake.

4.

»No, ali si imel danes kaj več sreče na lovu?« je vprašala kraljica Tihareva kralja Živžava, ko se je proti večeru ves truden in gladen vrnil domov.

»Ustrelil nisem nič,« je odgovoril kralj; »pač pa se mi je nekaj strašno čudnega sanjalo, ko sem za par minut počival pod nekim drevesom. Sanjalo se mi je, da se je spustil z neba pošastno velik orel in mi dejal da hoče imeti Mašo za ženo.«

»Oh, ti revež, pa si res imel neumne sanje!« se je pomilovalno nasmehnila kraljica Tihareva in odšla.

In je spet preteklo osem dni.

V solnčnem jutru devetega dne je šla kraljeva hčerka Maša k vodnjaku po vode. In je zaslišala za seboj rezgetanje dirajočih konj in ubrano cingljanje kraguljčkov.

Presenečena je okrenila glavo in videla: nedaleč od nje je obstala kočija, v kateri je sedel na moč brhek princ. Vljudno se je priklonil, gibko skočil iz kočije in zvonko dejal:

»Glej, glej, to je pa moja orlovsko nevestica. Deklica mila, deklica zala, zdaj pa kar brž z menoj!«

Maša je prebledela. Od strahu ji je padel vrč iz rok in se razbil. Hotela je zbežati. Prepozno. Že je bil princ tik pred njo. Dvignil jo je v naročje, posadil kraj sebe v kočijo, tlesnil z bičem — hihot! — in vranca sta veselo zahrzala in potegnili...

Najmlajša kraljeva hčerka Nataša je medtem sedela na kameniti klopi pod lipo — in videla in slišala vse. Presunljivo je zaplakala.

Kraljica Tihareva je prihitela iz gradu in skrbno pobarala plakajočo:

»Zakaj jočeš, dušica?«

»Kako bi ne jokala, joj,« je zatarnala Nataša, »kako bi ne jokala?! Videla sem pravkar, kako je neki princ ugrabil Natašo in jo odpeljal. Zdaj nimam nobene sestrice več... Joj, joj, joj!«

Kraljica Tihareva se je zgrozila. V silni žalosti je omahnila k plakajoči hčerki na klop in zaihtela še ona...

Kralj Živžav je bil ta dan posebno slabe volje. Neusmiljeno mu je predel pajek-glad v upadlem trebušku. Že osem dni, osem dolgih dni ni okusil drugega kot prežganko in črn kruh... Foj!

Besno je udaril s pestjo ob mizo, se pridušil, da je bilo grdo in ves togoten odhlačal iz sobe na dvorišče.

Ko je zagledal na klopi jokajočo ženo in hčerko, je srdito zarohnel:

»Zakaj se pa vedve dereta, koklja vaju brenila, a?«

Kraljica Tihareva mu je v pretrganih besedah razodela novo nesrečo.

Kralj Živžav je ravnodušno zamahnil z roko, češ: ah, kaj! Saj ni to nič posebnega... In je koj nato jel pohlepno škiliti okoli sebe. In se ni varal v svojem pričakovanju lakomnik: ob vodnjaku je ležalo ogromno zlato jajce. Navdušeno je kralj plosnil z rokami in zakričal:

»Hura! Obljubljeni svatovski darilo!«

Napravil je nekaj občudovanja vrednih skokov — in že je bil pri jajcu. Objel ga je



z obema rokama in ga hotel dvigniti; jajce pa se ni premaknilo s tal, tako je bilo težko. Kralj Živžav je poklical kraljico na pomoč. Z združenimi močmi sta jela valiti čudovito jajce proti grajskim durim. Par korakov pred durmi pa se jima je jajce zmuznilo iz rok in se zakotalilo proti zidu; tresčilo je z vso silo vanj in se razbilo. — Ploha žvenkljajočih cekinov se je vsula presrečnemu kralju Živžavu pod noge.

Mirko Kunčič:

Julka Klepetuljka

4.

Julkin stric. Brzjavka. Odhod v mesto.

Veleimenitni domislek Julke Klepetuljke, da bi priredili tekmo klepetulj, je bil na moč vseč tudi njenemu stricu. Si je mislil denarja lakomni mož: »Holaj, pri tej stvari bi se pa še kaj zaslužiti dalo!« In si je zadovoljno pomel roke in njegov obraz, ki je bil čudovito podoben ljuti gospe luni, se je raztegnil v en sam širok, veselega upanja poln smehljaj...

Tri dni po odhodu Julkinega strica v mesto, je pristorkljal v hišo Julkinih staršev stric pismonoša in slovesno zakričal:

»Trara, trara, pošto peljam — brzjavko za Julko Klepetuljko imam!«

Julkina mama se je prestrašila, da ji je kuhalnica padla iz rok.

»Križ božji in vsi svetniki, kaj pa se je zgodilo?« je kriknila in stegnila tresoč se roko, da bi sprejela brzjavko.

Dobrodušni obraz strica pismonoše pa je bil mahoma ves resen in strog.

»Pokličite Julko Klepetuljko!« je velel s strogo uradnim glasom. »Brzjavka je naslovljena nanjo; samo njej jo smem izročiti.«

Na materin poziv je pritekla odnekod Julka Klepetuljka in osupla prevzela brzjavko. Hlastno jo je odprla in čitala:

»Tekma klepetulj v nedeljo — pridi takoj — rekord — nagrada — živijo!«

Po dolgem in vztrajnem miganju svojega klopotea-ropotca si je Julka izprosil od mame dovoljenje, da se sme odpeljati v mesto.

»Pif-paf, pif-puf,« je sopihala lokomotiva vlaka, v katerem se je peljala Julka in »rekord, hu-ra, re-kord, hu-ra,« so pela divje se vrteča kolesa — vsaj tako se je Julki Klepetuljki zdelo...

5.

Tekma klepetulj in Julkin rekord.

In se je tekma začela...

Razen Julke Klepetuljke so bile vse tekmovalke že starejše babure in je zato imela Julka bore malo izgledov na zmago.

Tekma je trajala tri dni in tri noči. Bilo vam je regljanja in drdranja in žlobudranja kakor v žabji mlaki!

Ob vzhodu četrtega dne pa je zaorilo iz tisočerihi grl tisočero urnobesnih klicev:

»Živijo! Hura! Slava zmagovalki — Julki Klepetuljki!«

Julka Klepetuljka si je obrisala potno čelo in se zmagoslavno ozrla naokoli: razen bi sprejela brzjavko.

Je vse s svojim neugnanim klopotcem-ropotcem. Ponosno in samozvestno se je ozirala

po navdušeni publiki, srce pa ji je rajalo v nepopisni radosti in sreči...

In tedaj —

Tedaj je stopil k njej gospod z visokim cilindrom na glavi, se spoštljivo priklonil, ji izročil zvrhano mošnjo denarja in slovesno dejal:

»O Julka Klepetuljka, slava ti! Odneseš si rekord... Evo ti nagrade!«

Julka Klepetuljka je hotela pomigati s svojim zmagovitim jezičkom in zaregljati:

»Hvala!« — pa je na svojo nepopisno grozo spoznala, da ne more spraviti niti glasu iz ust. Kakor mrtev, brezgiben ji je ležal jeziček v ustih...

Odnesele je rekord, Julka Klepetuljka, odnesla ga je — a si je ta »rekord« bridko zapomnila za vse življenje: od ljutega napora ji je jeziček ohromel in ostal nem za vedno...

Tako je klavirno zatemnela slava Julkinega klopotea-ropotca.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

STRIČKOV KOTIČEK

STRIČKOV KOTIČEK

111.

Dragi Kotičkov striček!

Od povsod dobivaš pisma in na vse ljubezno odgovarjaš, samo od nas Ribničanov ne dobiš nobenega pisma. Veš, pa se tudi mi veselimo Tvojih pism, čeprav jih ne pišeš nam. Nič nismo nevoščljivi, samo radi bi videli, da vsaj enkrat tudi nam kaj pišeš. Saj smo tudi mi brihtne glave, pa še žlice imamo nove... »Pa Ribničan Vrbna po celem svetju je znan!« Saj znaš menda to ribniško pesem, a? Če prideš k nam, Ti Miklavž prinese zvrhan koš lesenih žlic!

Prav lepo Te pozdravimo in v Miklavžev košek postavimo.

Tonka Raztresen, učenka III. razreda v Ribnici.

Odgovor:

Draga Tonka!

Sapradimiš, sem bil vesel, ko sem Tvoje pisemce prejel! Za las je manjkalo, da nisem od ljutega nardusenja vrgel iz ust urnobesni »žicjolo!«. Kajti ni mala reč, dobiti pismo iz tako slavnega kraja, kakor je prelepa in po vsem vesoljnem svetu znana Ribnica. Tisto vašo veličastno ino prekrasno pesem »Sem Ribničan Vrbna po celem svetju znan« pa posebno Požgančev oča od sile obraja. Kar dar jo slišijo kje peti, se mijo, premilo zlo-kajo, tako so ganjeni... In so ganjeni zato, ker se spominjajo svoje preljube mladosti in lesene žlice, s katero so z ljuto enmo zaje-mali mlečno kašo iz škrobaste skleda vse do-tlej, da so jo popolnoma obgrizli (žlico nam-reč). To svojo preljubo leseno žlico iz mla-dostnih let hranijo Požgančev oča še zdaj v najlepšem kotičku svojega srca...

Škoda, škoda, da se nisem prej spomnil in jo z brzotlakom prisopihal tja doli k vam, da bi nastavil se. Miklavžu! Sapradimiš, bi se postavil, ko bi se s košem lesenih ribniških žlic povrnul v belo Ljubljano! Zdej je pre-počno in se ljuto kesam zaradi tega... Joh, joh, joh, ko bi ti vedela, kako mi je za ribniške žlice žal!

Veselo Miklavževanje Ti želi

Kotičkov striček.

112.

Dragi striček!

To Ti moram povedati, da smo v nedeljo imeli pri nas žegnane. Joj, ko bi Ti videl, kakšne krofe je naša mama naredila — kar prestrašil bi se jih! Mm, pa so bili tudi dobri. Škoda, da Te nisem povabila. Veš, striček, iz našega kraja se doslej še ni nihče oglašil, zato Ti pišem jaz, da ne boš dejal, da smo Ihanci zaspani.

En lep pozdrav od

Frančke Zajčeve,

učenke III. razreda v Ihanu.

Odgovor:

Tisti krofi so pa res morali biti grozansko čudni, ko praviš, da bi se jih kar prestrašil! Škoda, škoda, da me nisi povabila. Bi kar koj dokazal, kakšen junak sem: sto listih orjaških krofov se ne bi zbal! Hrabro bi se jih lotil in jih premagal v ljuti borbi, preden bi Tvoja mama utegnila prestrašeno zaklicati: »Dovolj, dovolj, požeruh!« —

Torej kadar boste spet takšne grozanske krofe erli, me ja ne pozabi povabiti, da bom dokazal, da so prelepe besede o mojem junaštvu od prve do zadnje črke resnične!

Na svideenje!

Kotičkov striček.

113.

Dragi Kotičkov striček!

Pišem Ti proo pisemce in Ti obenem pošiljam rdečo jagodo, ki sem jo utrgala pri Sv. Gregorju, kamor smo šli včeraj na izlet. Znam že dobro čitati, zato prav pridno čitam Tvoj kotiček. Upam, da boš tudi mene stisnil v svoj kotiček.

Lepo Te pozdravlja Tvoja

Relica Bercieri,

učenka III. a razreda v Ribnici.

Odgovor:

Draga Relica!

Tvojega drobnega pisemca in Tvojega še bolj drobnega darilca, sem se na vso moč vradostil. Ko sem tako zamaknjeno strmela v škalljico, v kateri je zapeljivo ležala prelepa rdeča jagoda, sem nenadoma zaslišal za seboj Požgančevega očeta veleprijazni glas:

»No, kaj pa si dobil za Miklavža, stric Kotičkov, a? Je v tej škalljici zlat prstan, ka-li?«

»Kaj še!« sem jim vljudno odgovoril. »Jagoda je, jagoda, preljubi oča Požgančev.«

»Daj, daj, pokaži!« so dejali Požgančev oča in mi oblasno vzeli škalljico iz rok. Ino so odprli svoja ogromna usta ino je — en, dva, tri! — izginila prelepa rdeča jagoda v njih...

Malo sem se jezil, malo kregal, malo žalostil — pa ni vse skupaj nič pomagalo. Prelepe rdeče jagode ni bilo več...

In so bili Požgančev oča na vse to še tako nesramni, da so z nedolžnim obrazom dejali:

»Se ti toplo priporočam še za drugič, pre-dragi stric Kotičkov...«

Škandal, kaj?!

Pozdravljena!

Kotičkov striček.

114.

115.

116.

117.

118.

Dijaštvo na svoj praznik Brezmadežni

NA TVOJ GOD prihajamo, naša duhovna mati. O, da bi nam bilo spoznati vsem Trojo Ljubezen in Materinstvo, Marija! O, naj bi vsi čuli, naj bi vsa naša srca vzdrhtela in vsa čutila prisluhnila ob Tvoji bližini. Rahlo, kakor Oznanilo v rokah angelov, stojš pred nami, ki so Te prerokbe naznanjale človeštvu v uteho in rešenje. Neizmerna Si v svojem Poslanstvu, Posoda duhovna, nesoča tajnih krepih izgubljenemu, izneverjenemu sinu — človeku, ki tava in blodi z zakritim žarom Svetlobe v duši, z znamenjem božjega otroštva in pravico nebeškega dediča globoko v njegovi notranjosti. Človeštvu tonečemu v zivalskem mesu in prilikavih hotnjah, si prišla nasproti vsa v žaru duhovnosti; vsa močna Si mu pomagala navzgor k njegovemu praznemu božjemu dostojanstvu, k njegovi večni sreči. Kako naj Te zalvalimo, Ti sladki kažipot k Očetu, v Domovino, o Mati naša? Ni meja Troji Ljubezni.

Daj, da zadostimo veliki odgovornosti, ki jo nosimo zase, za narod, ki smo z njim zrasli. Daj, da bomo vedno samo Tvoji otroci, božji otroci; daj, da se bomo po strmih čerch boja in trpljenja vzneseljevali ob zavesti, da nismo izgrešili pravca k Tebi, v Troje naročje, ki si naša prava, duhovna Mati! Daj, da bo po naš rod ves Troj in da ne bo izgrešil pravca in se Ti izneveril! Podpiraj našo željo in pelji nas v svoje Svetišče, o Marija!

Mirko Arsenak:

Odkod toliko rož?

Odkod toliko rož mi raste na nebo,
da silnejše, ko silna solnčna luč
na strehe padajo?
Težke in mehke so ko naša sreča;
če sem pokrit, ne vidim več se ven,
ko če otroci v senu se igrajo.
In vedno še se mehka peza veča.
Nekdo pijan leži in poje za ograjo:
Toliko name tople palo je luči.
Jaz nočem več, jaz nočem več naprej!
Zgubil sem se, ne vem več, če je res:
morda v resnici srečal sem Zeno —
cvetele so ji rože iz oči.

Etbin Bojc:

Due sliki bavarske religioznosti

I. Altötting.

Dolgo se vozimo iz Münchena: Na obe strani proti vzhodu v ravni črti sopihajočega potniškega vlaka se razgrinjajo in krečejo pred očmi pestro razvrščena plodna polja, le rahlo vzvalovane od prihuljenih holmičev in plitvo vzbočenih kotanj. Toliko, da se našemu menjajočemu se obzorju sramežljivo skriva ena farna naselbina drugi. Tupatam smrekov ali hrastov gozdič, les bližnjih kmetovalcev. Obdelana gruda bavarske zemlje valovi v brezbrežnost, zvedave oči ji iščejo nehotne meje daleč tja nekam na sever, a zaman. Ne najdejo je. Na pomoč mora priskočiti spomin na zemljepisno karto, predstavljajočo ves kolos nemške zemlje. Tam daleč, daleč pa se ustavijo trudne, zaspane oči, po spominski karti tipajoči prsti obstanejo ob trdni, močni točki, ki pred očmi mogočeno vrvež nemške krvi in nalik trdoživemu polipu iz sociološkega sveta usodne skrivnosti izteza utripoma svoje lovke globoko v srce te zemlje: — Berlin. Slutiš vso ogromnost prostornega razsega, vso usodnost življenja te velike rastline božje in nehotne ti ob označitvi te veličine prihaja na misel naša mala Slovenija in orjaška Rusija. — Sredi tihih vasi je posejanih vse polno božjih hramov, ki dostojanstveno kažejo iznad naselbin s svojimi stolpi, razodevajočimi gotoko našiljenost in protireformacijsko baročnost, pot navzgor, v duhovnost. Ne vem, katerih je več. Med njimi pa dovolj svetih znamenj: kakor pri nas. Le gričev ni...

Izstopimo. V bližini kolodvora nas čaka duhovništvo, zastava in godba. Razvije se procesija. Deset minut je do svetilke, ki nas vabi s prazničnim zvonjenjem. Sobota je. Špalir ljudstva se zgošča, bolj ko se bližamo svetemu kraju. Več cerkva z znamenitostmi. Seveda tudi kupčevalce ne manjka; podjetno so pristavili svoje šotore, obložene s spominki in neovirano tržijo. Podobno kakor v Lourdesu, Oberamergau in drugje.

V cerkvi nas čaka pridiga v več jezikih. Vse te dni se tu zbira trume vernikov zaradi beatifikacije skromnega brata vratarja Konrada. Ljudstvo v narodnih bavarskih nošah. Zdi se ti, da si v srednjem veku.

Zvečer... Procesija z lučkami v rokah. Ves prostor čarobno razsvetljen: lučka pri lučki. Od Lourdesa še nisem kaj takega videl. A Altötting še skoraj prekaša. V glasni molitvi in petju izteza trudni zemljan v občestvu tisočglave množice vernikov roke k nebu, duh se mu sprošča k večnemu Očetu sredi tisočev gorečih sveč pod tihim, zvezdnim obokom vsemirja. Po svojem zvestem rojaku Konradu hoče v Cerkvi znova zablisteti v hrepenenju po kraljestvu človeškega dostojanstva, po dediščini božjega sinovstva. Blagoslov na javnem, nalašč za to prirejenem vzvišenem prostoru zavrhli slovesnost sredi žive občestvenosti vernikov. Lučke so ugasnile, v nas pa je vzblestela neizbrisna slika bavarske religioznosti.

II. Oberamergau

Morda se bo kdo čudil, da vzporejam kot drugo sliko bavarske religioznosti Altöttingu znani Oberamergau, kraj pasijonskih iger, kamor romajo tisoči in tisoči in celo iz Slovenije. Pa se mi zdi, da je primerjava Oberamergau božji poti utemeljena.

Ob 4 zjutraj že so nas odpeljali avtobusi iz bavarske prestolice. Razumljivo je, da je odstotek bavarskega v nas velik; saj pa nam je tudi ta še v krvi in je zdaj še narastel ob tem znanem imenu. Kakšno bo neki to tako edinstveno igranje trpljenja Gospodovega? Saj se od blizu in daleč vale dan na dan trume ljudi v ta sicer skromni, skriti alpski kraj.

Ob nepopisno krasnem solnčnem vzhodu — o.



Brezmadežna

Trudna samota molči...
Sam sem pri Tebi,
in Ti si pri meni, Marija.

Lučka večna drhti...
Kakor pesem,
pesem vsa lepa si Ti.

Si kakor zarje dih
in kakor cvetja vonj,
kakor jutra rosna zlata,
kakor solnce si bogata.

Brezmadežna,
mati si zvezd in neba,
mati sirol in Boga,
o Brezmadežna... Jože Zabkar:

okolje, ki včasih prikljice iz nas ali od zunaj, je darežljivo z barvami, ki so nam sicer tako tragično tuje! — nas nese avtobus bolj in bolj v podnožje alpskim goram, ki se nam s svojim hladom bližajo z vsakim trenutkom.

Se par gorskih naselbin, mimo katerih se vije cesta, mimo krasnega samostana na desni — pa smo na mestu. Takoj vzbude našo pozornost domačini: fantje kakor možaki nosijo razpuščene lase — igravci so. Sedem ura je proč. Brž k zajtrku, ki je razočarljivo drag (nič manj kot naših 13 Din). Nujno je seveda tudi besedilo, pasijonska brošura za marko, ker brez nje bi ne mogli tako točno zasledovati potek igre, ki se k njej napotimo. Od 8 do 12 bomo sedeli, in potem spet od 2 do 6 popoldne. Nalašč za to sezidana scenerija je pred nami. Priključena je temu zidanemu odru prostrana hala za več kot štiri tisoč gledalcev. Vstopnice so drage in naval je kljub temu velik. Ljudje s tiho resnobo spremljajo potek prizorov, ki jih mestoma ganejo do solz in pritajenih vzdihov. — Prolog kakor petje zbora, ki nastopa z dostojanstveno resnostjo, pripomore k hitri zbranosti in zatopljenosti navzočih, ki spremljajo ob godbi in ob primerno vpletenih živih slikah — predpodbah iz starega zakona pretresljive dogodke pred seboj.

Naša skupnost

Mimo vsakdanjih borb in opravkov, ki nas žal le preveč vežejo in ovirajo v našem stremljenju navzgor, tja v zakladnico večnostnih meril, odkoder smo zaznamovani v svojem srcu, smo s pogledom na narod, ki mu pripadamo, zahoteli močno skupnost nas vseh. Naša odgovornost nas sili v to, ako nočemo zamoriti resničnega, živega klica v nas in storiti duhoven zločin v našo časno in večno nesrečo. Zato smo pozvali trobentače, da zadoni znamenje po vsej naši lepi zemlji, da obvestimo vse, ki čakajo, oklevajo...

Tudi letošnji vseslovanski kongres v Ljubljani nam je dal misliti. Bližina naših najbližjih bratov nas je čudno presunila. Začutili smo potrebo po plodnem delu doma, po aktivnosti in čuječnosti naše družine. — »Dijaški koledar« *za letošnje šolsko*

Kritičnemu očesu gledalčevemu bo opazen sicer marsikak nedostatek, morda se bo ob takem opazovanju ta ali oni gledalec povzpela celo do obsodbe (Gregorin!). Tudi mene ta stran ni povsem zadovoljila. A kljub temu so dejanja uspela in pripriprosto dušo vedejo stopnjema do onega ganotja, v katerem zasluži vso bol slovesa žalostne Matere Marije in Marije Magdalene, vso usodno raskavost blodnje materialističnega Judeža, vso ognjevitost Nikodema v zboru velikih duhovnov, vso previdnost Pilatovo in končno veliko, nadvse pretresljivo molitev na Oljski gori: »... če je mogoče... a ne moja, tvoja volja naj se zgodi!« *Ljudje tu resnično občutijo vso strašno grapavost križevega pota in končno dostojanstvenost po križu zveličanega Človeka-Boga. — S tem pa je že oberamergauska igra dosegla veliko, umetnostna kritika pa bo morda sčasoma marsikaj v tej smeri še izgladila, izboljšala. Ljubko ti udarja na uho bavarska izgovorjava. Le s tisto kupčevalsko golaznijo bi bilo treba pomesti, ki je je dosti po vseh božjih potih, posebno pa še v Oberamergau.*

Vsi prevzeti in pod močnim vtisom doživete silne in velike Tragedije in Poveljanja smo se vrnili.

leto je sicer pogumno, a le deloma zakrtil mučno vrzel, ki je nastala po prvem, močnem valu mladinskega pokreta pri nas v pismu, besedi in dejanju. Nočemo odstopiti od gradbe naše skupnosti, dokler ne bo ta dovolj močna, vesela in prijetna vsem! — Konzorcij »Rasti« *se je odločil, da prične s III. letnikom, katerega prve številke so že pred nami. Rast hoče postati glasilo vse naše mlade inteligence in odražati nje smer v duhovnost in božje otroštvo. Le tako bo mogoča zaželjena krepka naša skupnost. Ako je pripravljenost zanjo dovoljna, klic časa ne bo zaman in »Rasti« *bo rastle iz nas za nas, k naši večnostni, duhovni, resnični sreči. Vsak v svojem kraju in razmerah: sodeluj, prinašaj, zbiraj, gradi ob zgradbi naše skupnosti!**

Marija, naša Mati

Ni postavljaj po naših gričih in hribih valpet cerkva, ni jih postavljaj graščak s svojimi tlačani, niso jih zidale menjajoče se vlade, knezi in vojvode, kralji in kraljice, ne napuh gizdavih mogotcev, zidala jih je tiha, pobožna, prirojena in ne priučena, ne na guili obraz nalepljena krinka licemerstva, ampak žrtev vajena ljubezen jih je zidala izza davnin, odkar je naš rod spoznal, da ima poleg krušne matere še svojo duhovno Mater. Izza svojih davnin, ko je bila mera trpljenja iz dneva v dan bolj zvrhana in ko je krušna mati iz dneva v dan trepetala za svoje sinove, jih ščitila s svojim lastnim telesom pred Turki, pred valpetom: izza davnin, ko je bila celo sanja po svobodi obsojena, je naš rod iskal svobode in žarkov svobode pri njej, ki je Sina darovala, da je mogel osvoboditi človeka.

Vsak kamen je bil v tej veri prinešen na grič, dokler niso vzniknili v iskreni ljubezni do Matere Marije na vseh naših gričih najglasnejši klicarji in pomniki slovenske vere in upanja v pravo svobodo.

Prililav je naš današnji rod pri veličini globoke vere prejšnjih rodov, ki niso podirali, temveč gradili. Mi pa podiramo, rušimo svete hrame naših duš in se zastrupljamo z nevero, oskrunimo davnine našega rodu in teptamo grobove očetov naših, naših mater, ki so nas učile s slovensko besedo, s slovensko molitvijo tudi slovenske ljubezni do Matere Marije.

Mi danes zanemarjamo našo duhovno mater, njena svetišča so osamljena in ne daj Gospod, da bi čez stoletja gledale v svet le razvaline naših cerkva na gričih in pričale poznim zanamcem, da se je naš rod svobode pijan svobode preobjedel in v svojem svobodnem napuhu iztrgal iz src najsvetejše, matere Sinu božjega, ki nas je odrešil in nam dal svobodo le zato, da bi se povzpeli laže do najpopolnejše svobode, do Boga.

Iztrgajmo laži iz svojih src, ki nam jih je nametal čas izmov, odlepimo z nas človeka brezbožnika in pokažimo pred Bogom, pred Materjo Marijo svoj po podobi božji ustvarjeni obraz in dokažimo, da se Slovenci še zavemo, da smo sinovi Matere tistih sinov, ki so gradili v čast Matere božje svete hrame na gričih in ki so postavljali na oltarje svetih hramov in v svoja srca: ne malikov namišljene znanosti in modernega napuha, ampak podobno Matere, tiste čiste Device, ki bdi še danes nad našim narodom in prosi za srečno usodo njegovo v teh viharjih dneh.

Jože Kastelic:

Hrepenenje

V tvojem vrtu so platane svoj obraz zakrile,
bele rože so glavé sklonile —
vse lepote tvoje čiste se boji
sredi belih rož najlepši cvet, Marija — Ti!

Moja pesem je kot veter v jagredih prosila
Tebe, Mati, milosti,
v daljo mimo vrta se gubila
polna tihe, trudne žalosti.

Janez Potopec:

V blišču usode...

Življenje nosi trenutek za vsakega posameznika, ko ta začuti v sebi, v svojem odnosnem razmerju do svojega jaza ali do bližnje okolice, v katero je tako usodno postavljen, močne potrese in spoznanja, ob katerih se zgrozi, strese do mozga. To so sunki življenja, to so udarci usode, ki nas slepi s svojim skrivnostnim bliščem... Nehote obstanemo, obnemoremo in morda za dalje časa ne pridemo zopet k sebi. V takih trenutkih nam pa postane čisto jasno, da smo — odvisni od zakonov, ki so v nas in izven nas. Vemo določno, kaj nam je treba: znajdemo se, kakor Otroci pred Očetom in Materjo vsi vdani in proseči.

*

Stal je za oltarjem Čudodelke na Brezjah in strmel v zgodbo iz svojega življenja iz tiste dobe njegovega jaza, ko bi ne bilo v njem še tolike groze, ako bi mu ne bila smrt s svojo koso prizanesljiva. V njem ne, ker ni bilo še toliko spoznanja, a zato pa seveda tem bolj v materi, ki se je takrat šibila v bolesti. Bila je na zidu zahvalna tablica, ki se je tikala njega. Dotopal je svinčnik, izvlekel beležnico in prepisoval:

»Kdor Marijo časti, ona ga nikdar ne zapusti. In Bog dela vedno čudeže po njenih prošnjah.

Moja otrok je bil vodenik na levi strani, tako da mu je vodenica srce na desno stran premaknila. In tam, kakor je bilo popred srce, se mu je rana naredila. Zdravnik je sam dvomil, da bo težko okrevaj. Jaz mati otroka sem z vsem zaupanjem se obrnila k Mariji na Brezje ter jo prosila pomoči. Obljubila sem, da pojdem na Brezje se Mariji zahvaliti ravno Maj mesec. Ako bo sprosila mojemu otroku zdravje. In glejte čudež. V petih mesecih je bil otrok popolnoma zdrav.

Zato naj gre Bogu vsemogočnemu in Mariji prečisti devici čast in hvala vekomaj. Leto 1910.

To je bila zahvala njegove matere pred 20. leti, lastnoročno pisana...

Ob teh svetih, preprostih besedah se je skušal oprijemati zagledati v tisti podobi, ki je tu ovekovana. Strmel je za hip v pot nazaj, pot dvajsetih let! Odkod tolika milost, Marija?! To čudežno ozdravljenje, usodna vsebina tiste zahvalne tablice je spremljala vsa njegova doseganja pot in odločevala v resnih preokretih njegovega življenja.

Hvaležnost ga je gnala, da je v l. 1930. ponovil javno zahvalo svoje matere: »Zato naj gre Bogu vsemogočnemu in Mariji, prečisti Devici čast in hvala vekomaj.«

Razmišljal je ob tem času, kako močan je blišč usode, kako skrivnostno tajna je Snujoča roka. Kako daljna je razjasnitev človeka, ki obrača in mu Bog obrne, ki je slab, a mu Nekdo priliva Moč. Ki je kakor otrok, ki se v naročju Matere postavlja, kako je velik: Ne opazi rok, ki ga vodijo. O slepota teme, o bleščavi blišč usode...

Mirko Arsenak:

Na pragu

Prišel sem pred bela, bela vrata.
Zdaj mi misli ko zamaknjene kleče,
sezuti romarji na pragu čudežnem.
Kakšno, Zena, tvoje je ime?
vseporod, Zena, hodiš brez sandal,
pa nikdar ne raniš si noge?

„Ne bom!“

Stala sva pod akacijami. Stala mi je nasproti.
Njene rjave oči so prebadale mojo dušo — njene
ustnice so izgovarjale: »Nikar!«

Molčal sem.

»Glej! Od vsakega zahteva nekaj človeška
družba — od enega več kot od drugega. Vsak ji
ali škoduje ali koristi. Neutrlnih ne sme biti.
Obljubi mi, da ne boš tega storil! Drugi te potre-
bujejo, drugi terjajo od tebe pomoči. Imej ljubezen
do bližnjega!«

Gledal sem ji v oči in se oddaljeval. Hodil
sem po strmi poti v svojo notranjost. Kakšna raz-
lika med zunanjo in notranjo svetlo! Ali ji
naj rečem, da me je pogled v samega sebe naredil
takega?

Ali naj zbežim pred svetom, pred ljudmi?
Omahoval sem...

Stala je in me gledala. Njene oči so se kri-
žale z mojimi — njeni bakliji sta stikali po moji
notranosti. Zahtevala je odgovor.

Segel sem ji v roko. Tiho, komaj slišno so
zašumele besede: »Ne bom!«

Zbežal sem. Njene oči pa so še iz daljave kli-
cale: »Ali je res?«

RAST v duhovnost in božje otroštvo.
dvomesečnik za močno, veselo skupnost
naše mlade inteligence, je izšla pred krat-
kim v svojem III. letniku. Prinaša jedro-
vite članke o najaktualnejših sodobnih
vprašanjih poleg bogatih in zanimivih raz-
delkov: Naša skupnost, Naši razgledi, Naša
beseda, Naše snovanje, ki so zajeti iz naše
neposredne okolice. Letos bo izšla šestkrat
na 24 straneh. Izdaja jo poseben konzorcij.
— Cena listne je skrajno nizka: letno 25 Din
(za dijake), 35 Din (za nedijake); posamez-
na številka stane 5 Din (za dijake), 6 Din
(za nedijake). — Vsak slovenski študent
in vsak prijatelj našega dijaštva si naroči
»Rast« in s tem podpre našo skupnost! —
Uprava in uredništvo »Rasti«: Akademski
dom, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana. —
Čekovni račun 12.108.

DARMOL
čokolada za odpiranje

Letošnje Mohorjeve knjige

Matji. Knjiga o slovenski materi. Zbral in ure-
dil Alojzij Bolhar. Mohorjeva knjižnica 87. zv.

Te knjige smo lahko zelo veseli. Kar je naj-
lepšega napisal slovenski pisatelj in pesnik go-
nj o naših svetnicah-materah, je skušal prof. Bol-
har zbrati. Ali je ta izbor najboljši in dovolj izbr-
pen, tu ni važno. Prepriča te dovolj, kako so naši
veliki ljudje najbolj ljubili mater in se njej zahva-
ljevali za svoje najsvetlejšie sile. Knjiga bo kot na-
lašč služila naši prosveti za materinske dnove, vpe-
ljejo naj jo pa povsod tudi kot redno čtivo pri ml-
adinskih odsekih prosvetnih društev in katoliške ak-
cije. V dobi, ko moramo varovati predvsem dru-
žino pred modernim okužujočim razkrojem, mo-
ramo odkriti mladim očulom ljubezni, ki podpira
tri ogled v hiši — materi. V dobi surovosti, gole
mesenosti in dobičkarstva pokažimo na solnce sro-
na toplo našega življenja — materi!

Ko boreš to knjigo, se ti mlo stori, ko vidiš,
da vsi naši pisatelji in pevi govore najbolj pri-
srčno, kadar govorijo o svoji materi. Ni to samo Ivan
Cankar, ki je najboljše risal apoteozo slovenske ma-
tere, ampak tudi Meško s svojim lirskim nastojem,
Finžgar s svojo življenjsko realistično, Pregelj s svo-
jo modrostjo v pesni-deklamaciji, Golar, Sardenko,
Medved... Pogrešam pa naše starejše. Stritar bi
dal tudi svoj zvok, tudi iz Gregorčiča bi se kaj
našlo.

Prireditelj je knjigo razdelil na tri dele: Trp-
ljenje in junaštvo, Zrtev ljubezni, Večnim spomi-
nom. Ni si postavil stroge meje med deli. Med sila
močnimi stvarmi se vrste tudi običajne, skoro bi
rekel povprečne misli. Pa beri, kako opiše Cankar
ali Finžgar ali Meško smrt svoje matere — tretji
del je najlepši — pa boš razumel naše »Najlepše,
najvišje, nesmrtno, pesem ene skrivnosti — Ma-
tere« (Pregelj).

Potem preberi geslo iz Siraha: »Kdor svojo
mater časti, je kakor oni, ki zaklade nabira.« In
dal boš prav Mešku: »Kdorkoli si, kjerkoli si, ki
boreš to, ali ljubiš svojo mater? Ljubi jo, dovolj
je ljubil ne boš nikoli.« (Str. 122.)

Pengov je narisal okusno in pomenljivo na-
slovno stran. Če si bil kdaj pri uredniku Finžgarju,
boš spoznal, da je to obraz njegove matere, katere
slika mu visi ob pisalniku. Kakor spomenik na ma-
terin grob, križi, kakor se materi najbolj spodobi.
A ne spomenek mrtvi materi, ampak spomenek
življenju!

Za knjigo smo Mohorjevi družbi zelo hvaležni!
Martin Humek: Boj sadnim škodljivcem!
Kako zatiramo zajedavce sadnih rastlin! Strokov-
no pisana knjiga bo dobrodošla našim gospodarjem.
Kako je bila kruto potrebna, me je prepričal en
sam stavek iz uvoda: »V denariju izražena znaša

Češki pesnik pred sodiščem

Pred dobrima dvema mesecema je čsl. voja-
ško sodišče razpisalo razpravo proti najboljsemu če-
škemu sodobnemu pisatelju dr. Jaroslavu Durychu,
ki je v odprtem pismu pozval prezidenta, naj jasno
izreče svoje sedanje nazore o katoličanstvu in
naj zabrani, da se njegovi nekdanji nazori izrab-
ljajo sedaj v borbi proti katoliški Cerkvi, ki ji pri-
pada večina državljanov. Vojška oblast je sma-
trala tak poziv za drznost in žalitev prezidenta, ki
sta tem večji, ker je Durych vojaški zdravnik, torej
vojak. Vsed pritiska javnega mnenja in pa vsled
strahu pred javnim škandalom se je sodno posto-

škoda, ki jo naredi vsako leto sadni zajedavec sa-
mo v naši banovini, mnogo milijonov dinarjev.
Kdor se pomisli, kako se bo moralo naše kmetij-
stvo preorijentirati, če hoče obetati naš kmečki
stan, bo razumel pomen te knjige. Vrtnarstvo, sad-
jarstvo, živinoreja, gospodarstvo, za bližnje mesto
in tovarne primerno, bo rešilo naš kmečki življenj.

Strokovno oceno naj piše strokovnjaki. Zani-
miva je pa knjiga tudi za vsakega, zlasti izobra-
ženca. Tu spoznaš lahko čuda pestro življenje drob-
nih, skoro neopaznih žuželk. Bilo mi je, ko sem
knjigo prebral, kakor da se mi je znova odprl po-
zabljeni svet. Saj pa je knjiga tudi pisana nazorno,
praktično in prav nič ne diši po šolski učenosti, ki
nam je v šolah čisto prirodo opis priskutala. Tupatam
se ti zazdi, da bereš Brehma. Iz kazala spoznaš,
da je knjiga namenjena praktičnim sadjarjem in
lepa preglednost ji je v čast. Pouči te splošno o
spoznavanju poškodb in bolezni na sadnih rastli-
nah, splošno o obrambi in zatiranju, nato o zaje-
davcih živalskega rodu, nato rastlinskega rodu, sled-
njiš o drugih škodljivcih, uimah, poškodbah. Naj-
bolj praktičen bo pa za sadjarje IV. del: Boj z za-
jedavci v posameznih mesecih. To je izvrsten kaž-
ip za delo pri drevju. Knjiga je zanimiva tudi za-
rad slovenskega izrazoslovja. Pa naj reče še kdo,
da ne moremo vsega po svoje povedati!

Življenje svetnikov letos nadaljuje drugo
četrtletje, in sicer od 22. aprila do 4. maja. To na-
daljevanje temelji na istih načelih kakor prejšnji
zvezki: nuditi našemu ljudstvu poučen, zgodovins-
ko pa zanesljiv opis božjih svetnikov, posebno
tistih, ki jih naše ljudstvo najraje časti in ki so
nam Slovanom bližji. Tu najdeš življenjske misli
dobrih ljubiteljev, sv. Jurija in sv. Florijana, o ka-
terih se morda ne veš drugega, nego kar povedo
slike, poslušaj večkrat po legendah. Da pisatelji
polagajo važnost na slovenske svetnike, je prepiča
obširen opis sv. Vojteha. Prav se mi zdi, da pi-
satelji tudi legendarno snov porabi, a da opozore
na njeno zgodovinsko neizpričnost.

Kako smo včasih z veseljem brali Torkarjevo
in Rogarjevo življenje svetnikov in svetne božjih!
Koliko zgodovine, zemljepisa smo se tam mimo-
grede naučili! Pa duša za Boga ohranili... Za slo-
vensko družino mora biti knjiga o življenju svet-
nikov še vedno družinska knjiga, ki je vedno, po-
seben ob nedeljah, pri roki. Kakor je važno, kar
piše prof. dr. Levičnik v Glasniku o sveti opravi
krščanskega doma, tako je važno, da ima vsaka
krščanska družina Lampe-Krekove Zgodbe, Kateki-
zem, življenje svetnikov in še kaj. Posebno bi pa
priporočal Mohorjevi družbi, da bi izdala tudi litur-
gično čitanko, nekak Goffine liturgije, uvod v raz-
umevanje obredov in liturgičnih časov.

panje ustavilo na izrecen nalog vojnega ministrstva.
Nekaj tednov pozneje je dobil Durych državno na-
gradno za literarno delovanje, četudi v to določeni
komisiji ni bilo nobenega Durychovega prijatelja.

Te dni pa je stal pred okrajnim sodiščem v
Jihlavi drug češki literat. Ni bil to kak komunist,
ki s svojimi deli širi mržnjo proti državi, tudi ne
kak drug literat, ki širi nemoralno in s tem spod-
kopuje temelje naroda in države. Pred sodiščem
je stal drug najizrazitejši predstavnik katoliških
čeških književnikov, župnik Jakob Deml, eden iz-
med voditeljev t. z. katoliške moderne. Morda je to
slučaj, ali pravijo, da slučaj v resnici ni, če pa
vendar je, je čudno, da imajo opravka s sodiščem
ravno najbolj državotvorni literat, in to baš ka-
toliški. Tudi Deml se je moral zagovarjati radi

različne prezidenta.

Jakob Deml je bil najboljši prijatelj največ-
jega češkega pesnika, Otokarja Březine, ki je umrl
l. 1929. Demlu je zaupal redkobesedni in sicer ne-
zaujpljivi Březina svoje največje tajnosti. Po Březi-
novi smrti so neodgovorni in tajni krogi v časopisju
in javnih predavanjih hoteli dokazati, da je vna
Březinova mislika nekaj slučajnega in začasnega.
Cele kolone v časopisju so dokazovale, da je Bře-
zina navsezadnje, ko je stal na vrhuncu svojega
razvoja, našel samega sebe in da se je takrat po-
stavil na protikatoliško in protikrščansko stališče.
A edini, ki je Březino v tej dobi poznal, je bil
pesnik župnik Deml, po prirodi ravno tako ne-
bojevit in skromna narava kakor je bil Březina.
Ko pa so neodgovorni krogi delali z vsemi silami
na to, da se na Březinovem nagrobem spomeniku
zabrani znamenje križa, češ, da Březina ni bil ka-
toličan, tedaj se je proti pričakovanju oglašil Jakob
Deml. Ko je katoliška srednješolska organizacija v
Velikem Meziříči priredila slavnostni večer v spom-
in umrlega genialnega barda tajinstvenih daljav
in utripov Absolutnega, Otokarja Březine, tedaj je
nastopil kot slavnostni govornik Jakob Deml.

Predavanje je vzbudilo izredno zanimanje.
Udeležilo se ga je mnogo izobražencev in zastop-
nikov državnih oblastev tudi iz sosednih mest. Deml
je risal značilne poteze Otokarja Březine, kakor ga
je spoznal tokom svojega 33letnega prijateljskega
občevanja z njim. Deml si je po vsakem sestanku
zapisal razgovor in tako je lahko avtentično podal
Březinove nazore o najvažnejših problemih. Natanč-
neje je predaval zlasti o Březinovem odnosu do ka-
toličanstva. Pri tem vprašanju je moral nujno tr-
čiti tudi na nazore pokojnega pesnika o Masaryku.
Deml je dobesedno med drugim citiral sledeče Bře-
zinove besede: »Knjigo Svetlovna revolucija je na-
pisal Masaryk tako, kakor bi že pred 30 leti vedel
in videl, da izbruhne svetovna vojna ravno l. 1914.
Kako je to smešno! Proroki preteklosti! Ali je tudi
neokusna in ošabna nezmožljivost. Masaryk se dela
v tej knjigi vsevednega in se sklicuje na geslo:
»Iščite najprej božjega kraljeviča.« Ali kaj to? Ma-
saryk je proti vsaki veroizpovedi, toda bori se za
voro. Imamo pravico vprašati: »V čem obojeja ta
vera?« Ne moremo dvomiti, da v neveri. Zakaj
stalno napada katoliško Cerkve? Iz tega se vidi,
da se z njo ni gotov sam v sebi...«

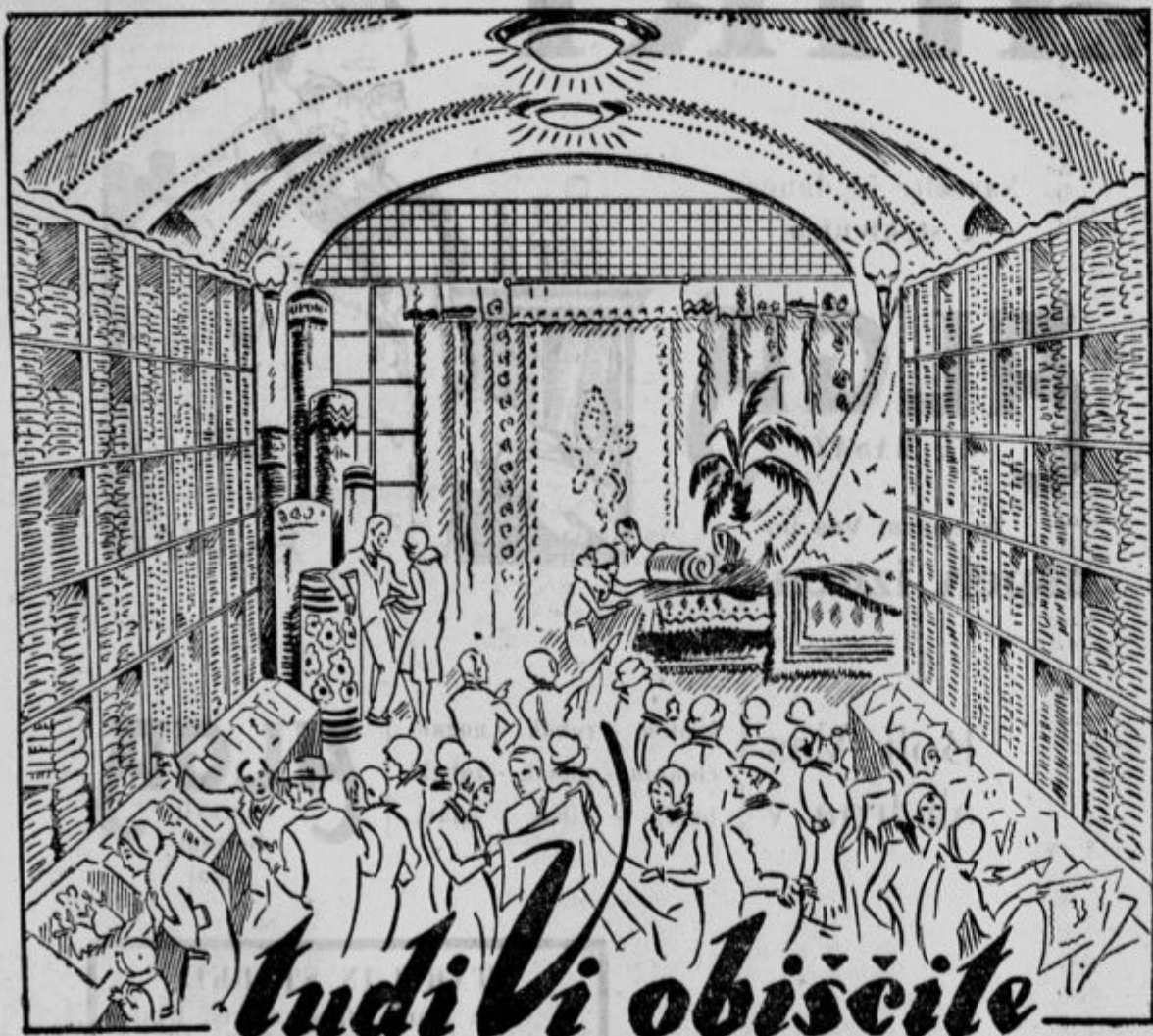
K predavanju je prišlo tudi nekaj svobodo-
miselnih učiteljev. Eden izmed njih, Miloš Nový,
si je delal beleške in jih dal nato visokoloču Bo-
gomilu Ptašku, da sestavi poročilo za napredni list
»Rozvoj«. Tako se je 8. junija 1929 javil v tem
listu referat o Demlovem predavanju pod naslo-
vom »O. Březina, demagogija in J. Deml.« Na po-
lagi tega članka je po poldrugem letu moral Deml
pred sodišče.

Deml je energično odbil vprašanje predsed-
nika sodišča, ali je hotel žaliti g. prezidenta, ki ga
poslušajo radi njegove plemenitosti. Četudi se Dem-
lovi nazorji zelo razlikujejo od Masarykovih, vendar
je Masaryk plačal dolgeve za izdajo njegovih pesni-
ških zbirk. Zato ni čudno, če mu je Deml posvetil
svojo zbirko »Slavček sv. Bonaventure«.

Pod vplivom Březinove osebnosti so morali
Březinovi nasprotniki z učiteljem Novim na četu
priznati, da ni bilo v predavanju žalitve g. prezi-
denta. Sodišče je pripustilo, da se zaslišajo Bře-
zinove priče. Četudi je zastopnik oblasti izjavil, da bi
se takoj med predavanjem javil, če bi bilo v njem
kaj takega, česar dolži Demla obtožnica, vendar so-
dišče Demla ni oprosilo, ampak je razpravo pre-
ložilo.

Naročajte „Slovenca“!

Ponedeljek
8. XII.



tudi Vi obiščite
veliko božično razstavo

katero priredimo v našem specialnem oddelku dne 8. decembra 1930. Razstavljeni
bodo predvsem krasni zastori, kakor gardine, stori, pregrinjala, zastori na meter itd.
Razventega vsakovrstne preproge, linolej, tekači, fine odeje in različna zelo primerna
božična darila.

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA -- Mestni trg 10

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI
PODRUŽNICA LJUBLJANA

Izvršuje električne naprave ter
vsa v to stroko spadajoča
popravila

Eksportna hiša

Aleksandrova 19

„LUNA“
MARIBOR

Last. A. Pristernik

Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga: nogavice, otroških,
ženskih in moških sraj, spodnjih hlač
Pletenin: maje, puloverov, telovnikov -
astni izdelki. Čevlje za dom in telo-
vado, snežne čevlje, dežnike, igrače.

Velika razstava uajprimernejših daril
za Miklavža, Božič in Novo leto. Tudi
gugalni konji, sanke, vozički za pupe
po izredno nizkih cenah.
Na drobno in na debelo!



Slovensko zdravilo za lase!

Za resničnost spodaj navedenega imamo žive reklame in
zahvale, poleg tega je dobil letos na razstavi v Parizu
prvo in največjo nagrado Grand Prix z zlato medaljo. To je
pomada MICHEL zdravilo za lase, ki ustavi izpadanje in si-
venje las, odstrani prhljaj, srbenje, krasice in lišaje. Povrne
in pože nove naravne lase, ozdravi lasno tkivo in žerm.

Pošilja po povzetju za vse banovine Depot za Jugoslavijo „MICHEL“
Kosmajka št. 1. Beograd. Prodaja Engleska drogerija, Knez Mihajlova 33.
Tel. 27-95 in lekarna Delini Knez Mihajlova 1. Beograd.

Doze veljajo Din 115.—, 150.—, 185.— in 290.— Doze so pripravljene, ko-
likor je večja, toliko je močnejša; kakor ima kdo obolelo lasno tkivo in
»žerm«, kdor uporabi dozo za Din 290.— a ga slučajno ne bi popolnoma
zadovoljila, dobi v depotu isto količino zastoj. Poština na Vaše stroške.
Navodila za uporabo so v vsakem paketu tiskana.

Prodaja na Slovenijo: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo
na debelo

Premog domači in inozemski za domačo
kurjave in industrijske vrste.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

POZOR!

Za zimo se vsak član zadruge najceneje in najsolidneje obleče in obuže v našem manufakturnem oddelku, Ljubljana, Kongresni trg št. 2, oziroma na deželi v naših poslovalnicah.

Nihče naj ne misli, da more kupiti drugje ceneje. Pri navidezno nižjih cenah konkurence gre skoro brez izjeme za cenejše blago. Naš princip je, absolutna konkurenčnost. — Poleg nizkih cen še 3% popust, ki se sedaj izplačuje. Za mesec december 1930 pa razpisujemo izredni popust **Din 25** — za vsakih na manufakturi in galanteriji zakupljenih **Din 500** —. Teh **Din 25** — se bo zapisalo članu na delež tako, da bo imel namesto enega samega po več deležev. Clani pokažite, da ste zavedni člani svoje gospodarske organizacije, ki je letos prekoračila 35. leto svojega obstoja.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani r. z. z o. z.

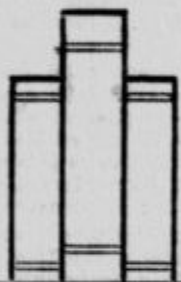


L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

PLETENINE

na debelo! na drobno!
PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI
p. Jesenice - Gorenjsko

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.



NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Cunje, ovčjo volno

stara železo, kovine, papir, kosti, krojaške in
druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najbolje
Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

Vreče.

Kdor rabi vreče kupi jih naj-
ceneje pri trdkci:

Mirko Mlakar
Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Perje do **Din 35** — naprej
Pernice iz puha, volne in bombaža
Kemično čiščenje perja **Din 15** — kg
FEIN, ZAGREB, Zrinjski trg 17

POSTELJNINA

pohištvo, preproge, linoleum, zavese, odeje,
modroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl
za modroce in celotne garniture (opreme) za
postelje itd. — Najboljše in najcenejše pri

KAROLU PREIS

MARIBOR, Gosposka ulica 20.
Cenike dobite brezplačno

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

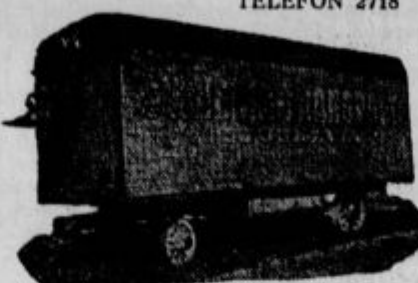
Steklo

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno,
lecasto alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Preselje



TELEFON 2718

SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA
M. KLOŠČEVA 36

GRITZNER-ADLER

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba — najboljši material!

URANIA
pisalni stroj
v 3 velikostih

Novost!

Šivalni stroj
kot damska
pisalna miza

Le pri

JOS. PETELINC - LJUBLJANA

TELEFON INTERURBAN 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Tatra-limozina

pet sedežni, popolnoma nov, 5000 km vožen,
se ugodno proda. - Dr. Fred Crobath, Kranj.

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani

Vaš denar

Uradije vsak delavnik od 8.—12 in
od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.



Tekstilbazar dr. z o. z.

manufakturna trgovina

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Priporoča svojo veliko zalogo manufakturne
nega blaga po najugodnejših cenah

Inserirajte v „Slovenču“!

Reumatiki



DOBIVA SE
POVSOD

1 steklenica

Din 16.--



LABORATORIJ
ALGA — SUŠAK

4 steklenice >ALGE< Din 77—
8 steklenice >ALGE< Din 131—
14 steklenice >ALGE< Din 205—
25 steklenice >ALGE< Din 320—

Naročite še danes
1 steklenico

ALGA

ZA MASAŽO

že jutraj Vas bo
uspeh iznenadil



Boli Vas
ali trga v

kosteh - rokah - nogah
členkih - plečih - zobeh
bokih - žilah - glavi

ALGA
odpravlja
bolezni
tako

STARCI IN STARKE

V Vaših starih dneh največ trpite
od bolezni revmatizma. Nadrnite si
vsaj enkrat na dan Vaše utrujene
žile s preparatom ALGA. Počutili
se boste prerojeni. Občutili boste
veselje do življenja — svežost.

Prehlajenje, influenza, hripa

Sploh pri vsakem nerazpoloženju
ko čutite malo vročine, nadrnite telo
s preparatom ALGA. Vročina popuša,
spanje je lahko in zdravo. Občutili
boste svežost telesa in duha.

Maribor

Novi mestni poveljnik v Mariboru. Za pehotnega poveljnika dravske divizijske oblasti in obenem za poveljnika mesta Maribora je imenovan pehotni brigadni general Dragutin Pavlovič, do sedaj pomočnik poveljnika strokovnih tečajev za častnike glavnih vrst orožja v Beogradu.

Odbor mariborske Prosvetne zveze se je na svoji prvi redni seji konstituiral sledeče: dr. J. Holcjec, predsednik; dr. J. Jeraj, I. podpredsednik; dr. F. Vatovec, II. podpredsednik; J. Kavčič, tajnik; J. Malešič, blagajnik; dr. Fr. Sušnik, kužničar; J. Stabej, prof. šediv; in M. Krajnc, odborniki; Hrsg. prof. župnik F. Gomilek, ravnatelj Msrst. prof. Cajncar, prof. Babšek in M. Geratich namestniki. Pregledniki: dr. Mirt, dr. Kovačec in prof. Živornik. Razsodišče: dr. Jerovšek, dr. Leskovic, dr. Juvan, dr. Vebler in J. Barle. Obenem s konstituiranjem so se na omenjeni seji tudi določile smernice bodočega pospešenega delovanja mariborske Prosvetne zveze.

Mesto kokaina — bikarbonova soda. 25-letni Kurt H., trgovski potnik, je dne 30. novembra 1928 v Mariboru sklenil z Mihaelom M. pogodbo, v smislu katere je zastavil Mihaelu M. 1 kg kokaina proti posojilu v znesku 4000 dinarjev; mesto tega pa je Kurt H. hotel izročiti štiri zavojčke — bikarbonove sode. S tem bi Mihael M. trpel 1000 dinarjev škode in še več. Kurt H., ki se je včeraj zagovarjal pri tujakšnem okrožnem sodišču, priznava dejanje; zatrjuje pa, da ni imel pri tem goljufivega namena in da denarja volče ne bi bil sprejel, ampak da bi se bil zadovoljil samo s pripravljeno sodo, da prevzame omenjene štiri zavojčke bikarbonove sode. Razprava se je prelozila v svrhu zaslišanja novih prič; med drugim se bo v tej aferi zaslišal tudi bivši mariborski carinski inšpektor D. Bognar.

Pred senatom trojice se je zagovarjal včeraj kmetijske posebe vrste 34-letni pekovski pomočnik Jože K. Na zatožni klopi je sedel radi treh zločinov tatvine, utaje, pomeverbe, goljufije ter prestopa zoper javni mir in red. Ni Jože K. sedel včeraj prvič na zatožni klopi; trikrat je bil že predkaznovan na več mesecev trajajočo robijo. V obtožnici se ugotavlja, da je obdolženec javni varnosti skrajno nevaren. Obtoženi Jože K. je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije, 2letno izgubo častnih pravic ter nekdanjo pridržanje v zaporu.

Smrtna kosa. V visoki starosti 85 let je umrla v Sodni ulici 25 zasebnica Ursula Juršnik; pogreb bo jutri ob 14 iz mestne mrtnišnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

Gospodarska kriza sega tudi na deželo. Konkuz je napovedan nad trgovino Franja Mlinarica v Vuzmetineh pri Sv. Miklavžu pri Ormožu.

Jutri... Ob 10 zboruje Akademski kongregacija; ob 20 v dvorani Prosvetne zveze dvoje iger. — Ob 16 v dvorani Narodnega doma miklavževanje »Jadrana«. — V gledališču: popoldne »Aladine«, zvečer »Prodana nevesta«.

Prva razstava te vrste v Mariboru. V dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici je v dnevi 7. do 9. t. m. odprta izložba kmetijskega narodnega veziva iz Moslavine. Dela so izvršile kmetice po starinskih motivih; poset razstave toplo priporočamo. Vstopnine ni.

Sestanek roditeljev. Starši, ki pošiljajo svoje hčerke v drugo meščansko šolo v Cankarjevi ulici, se naprošajo, da pridejo na prvi letošnji roditeljski sestanek, ki se bo vršil na zavodu v sredo, dne 10. t. m., ob 17. Na sestanku ima šef zdravstvenega doma dr. Vrtovec poljudno zdravstveno predavanje. Starši odzovite se vabilu vzgojiteljev vaših hčerk polnoštevilno!

Smučarji gredo... Zimskošportni odsek SPD Maribor-Ruše danes in jutri izlet k novo odprtemu zavetišču na Ribniškem sedlu. Odhod ob 13.40. Obeta se idealna smuka. Smučarji!

Obupen položaj invalidov ter njihovih družin. Po novem zakonu jih je skoraj na polovico reduciranih, tako da ne prejemajo invalidnine. Številne družine mariborskih invalidov se nahajajo v obupnem položaju; oglašajo se pri mestnem socialopolitičnem uradu, kjer

pa jim ne morejo veliko pomagati. Pri komisiji dne 5. decembra jih je bilo precej reduciranih; s težkim srcem zro v bližajočo se božično praznike...

Izdane obrtne pravice. V mesecu novembru se je na novo izdala obrtna pravica sledečim trgovcem: S. Kos, trgovina z južnim in domačim sadjem, Vetrinjska 8; F. Marink, impregniranje, Aleksandrova 53; F. Starčič ml., trg. z mešanim blagom, Meljska 2; B. Golund, branjarija ter prodaja vina, piva in sadjeveja v zaprtih steklenicah, Miklošičeva 2; H. Stegensek, branjarija, Aleksandrova 71; I. Volker, trg. z avtomobili ter pripadajočimi deli, Kersnikova 1; Jožef Gerhold, branjarija, Trška 43; I. Brezclj, trg. z drvinami in premogom, Trška 49; Tvrška »Pri Amerikancu«, trg. z mešanim blagom, Meljska 38; A. Kramberger, branjarija, Koroska 34; I. Karničnik, trg. z galanterijo in mešanim blagom, Aleksandrova 19; M. Stadler, sejmstvo z manufakture in konfekcijo, Trška 54; Franc Korošec, mizar, Primorska 1; L. Smogovec, mizar, Jelačičeva 12; A. Gabrovce, krznar, Loška 5; S. Kovač, krojač, Vojašniška 18; Splošno mizarstvo »Nada«, čevljarstva obrt, Koroska 44; I. Benčič ml., mesar in prekajevalec, Glavni trg; Ana Serdinšek, izdelovanje belega perila, Trubarjeva 5; A. Traun, trg. s pletenimi izdelki, Glavni trg; P. Koepek, trg. s papirjem in galanterijo, Koroska 16; B. Divjak, trg. z motornimi vozili, Glavni trg 17; F. Vrečko, trg. z delikatesami, Aleksandrova 83; N. Greger, strojno pletenje, Orožnova 1; A. Baumrucker, trg. agentura in komisija, Tattenbachova 26; F. Bischof, trg. z lesom na debelo, Kacijanarjeva 22.

Miklavžev trg je bil včeraj v znamenju obsega dviga cen; zlasti pri perutnini, zelenjavi in sadju — miklavževska konjunktura... Kmetje so pripeljali 20 vozov krompirja, čebule in zelja, Slaninjarjeve je bilo 75; število narašča. Pripeljali so 231 zaklanih svinj. Perutninarji: 78 kokoši (30-40); 1203 piščancev (30-75); 22 rac (30-40); 11 gosi (60 do 80) ter 92 puranov (50-110). Nekatere cene na zelenjadnem trgu: karfiolja 6-7; sveže zelje 1.50-3; kislje zelje 4; endivija komad 0.50 do 2; spinacea 1; gobje 1.

Smuški tečaj za deco namerava prirediti zimskošportni odsek SPD Maribor v najbližji mariborski okolici, čim zapade ugođe sneg. Podrobnosti pozneje.

Centenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril točilnico na Aleksandrovi cesti 83 ter bodem cenjenim obiskovalcem vsaki čas dneva nudil z dobro hrano in pitjem. Z odličnim spoštovanjem Franje Vrečko.

Slike za legitimacije izdeluje lepo in ceneno foto Japelj, Gosposka 28.

Trenchcoat, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni skorjaji, galoše, čez 500 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroska 9.

Mariborska okolica

V Studencih je umrla v starosti 49 let bivša trgovka Terezijska Weiss, Kralja Petra ulica 49. Pogreb jutri ob 16 iz studenske mrtnišnice.

Kamnica. Krasno je uspela preteklo nedeljo uprizaritev R. Pečjakove »Kraljice z mrtvim srcem; tudi to pot so se igralci imenito postavili. Sedaj pripravljajo še dve igri in sicer Jurčičevega »Tihotapca« ter drugo pretesljivo igro iz prvih časov krščanstva. — Jutri popoldne na praznik Brezmadežne bo slovesen sprejem v Marijino družbo. Kamničani se bodo te izredne slovesnosti udeležili v velikem številu kakor dne 8. septembra. — Sentpeterčanom se je nedeljski »Slovenec« zelo priljubil; vsako nedeljo ga več pokupijo, ker imajo lepo in pošteno čtivo radi. Pa krasne slike na bakrotisku tudi. Ziveli Sentpeterčani!

V Bistrici pri Ljubuši je 43 letni Karol Sch. septembra meseca t. l. prišel k trgovcu Dobniku ter mu pripovedoval, da ima neka kmetica v Selnici ob Dravi večjo množino sadja naprodaj; Dobnik mu je naročil, naj kupi zanj jabolka, ter mu izročil 500 dinarjev, ki naj jih da prodajalki za aro. Naročila pa Sch. ni izpolnil. Včeraj se je zagovarjal pri mariborskem okrožnem sodišču.

V celjski bolnišnici je v četrtek dne 4. decembra umrl gosp. Friderik Zerovnik, krojač in občinski sluga v Vojniku pri Celju. Pokopan je bil v petek dne 5. decembra popoldne na vojniškem pokopališču. Naj počiva v miru!

V Skofljavi pri Celju je pred dnevi neznan izumovnik ukradel 1500 Din vredno moško kolo lesnemu trgovcu in gostilničarju gosp. Canku. Kolo je zginito baš v času, ko sta se nahajala v hiši gosp. Canka dva orožnika po uradnem opravku.

Trbovlje

Tukajšnji okoliški kmetje se pritožujejo, da se jim pošta med tednom ne dostavlja. Posebno se pa to dogaja na pošti Trbovlje2, kjer se razdeljuje pošta le v nedeljo pri cerkvi. En pismonoša, ki je na tej pošti, ne more dnevno dostavljati v lrgu in okolici, posebno ker je poštni okoliš obsežen. Ta pošta bi morala imeti vsaj dva pismonoša. Prirediti kmetje apeliramo na ministrstvo, da napravi red. V torek dne 9. t. m. ob 8 popoldne se vrši plenarna seja občine, na dnevnem redu je končno sklepanje v proračunu za bodoče leto. Seji sime prisostvovati vsak občan.

Zanimivosti v Društvenem domu. Danes v nedeljo ob 4 bo ljudska igra iz turskih časov »Miklova Zala«, pri igri sodeluje domača godba. V ponedeljek ob pol štiri misijonska prireditve.

Asfaltiranje cest v Laškem. Banská uprava je dovolila kredit za tlakovanje cest v Laškem 350.000 dinarjev. Baje je dovoljen kredit za napravo občinskega hodnika v Trbovljah, ki je stal 50.000 Din. Dasi plača Trbovlje 90% vseh davštin v okraju Laško, je gotovo na mestu vrnitev vsaj kak odstotek za najnujnejše potrebe.

Slovenjgradec

Nevarni in težki je obolel okoliški pismonoša g. Franc Ferk. Želimo mu skorajšnjega zdravlja. V mesecu novembru so umrli v tukašnji bolnišnici 76-letna Gorup Katarina iz Pake, okraj Končice; 38-letni Marovi Josip, delavec iz Jančevskega vrha-Orlice; 10-letni Zatkovič Klavdij iz Slovenjgradca in 50-letna Golob Jera, posestnica iz Legna.

Za devico so oboleli 7-letni Srdar Rudolf iz Selovca in Slavica Sotl iz Št. Janja pri Dravogradu. Prvi je podlegel, slednja pa je bila oddana v tukašnje javno bolnišnico. Tri razrede osnovne šole v Št. Janžu in stanovanja so takoj razkužili.

Ptuj

Sveti plamen na ptujskem odru. Angleški pisatelj Maugham je napisal dramo z zelo napeto vsebino, ki obravnava zlasti danes zelo potrpeh in zanimiv problem. Vsebina je zajeta iz povojnega življenja ter zagradi s svojo pretesljivo učinkovitostjo. Ta drama je povsod kakor tudi v Mariboru doselja kar največji uspeh in bo brezdvomno v Ptuj zbudila kar največ interesa. Rožira g. Skrbinek. Ta predstava se vrši v torek 9. t. m. in bo obenem prva v abonmanu.

Meso je cenejšje. Znano je, da cena živini močno pada. In prav je storila mestna uprava, da se je sprilo tega dejstva pričela pogajati z mesarji. In nekaj uspeha je, čeprav gospodinje pravijo, da je padlo meso le za dva dinarja. Prodajati se mora govedina I. vrste po 17 Din, druge vrste po 13 Din, teletina kilogram stane po novem 18 Din, svinjako od 16 do 22 Din. Spet se uvede žigosanje mesa, da bo vidna njegova kvaliteta. Naše gospodinje naj sedaj pazijo na kakovost kot tudi na ceno, ki mora biti na vidnem mestu. V nasprotnem slučaju naj zadevo javijo. Tako bodo najbolj pomagale pri pobijanju draginje.

Višina mestnega proračuna. Po proračunu za upravno leto 1981 bodo redne potrebščine znesle 2.873.910 Din, redno pa se bo pokrilo 1.206.642 Din. Primanjkljaj 1.607.268 Din se bo zavnal z mestnimi davčninami, ki ostanejo v splošnem številu in enako velike kot letos. Sicer je pri pivu trošarina zvišana od 60 par na 1 Din pri litru, a razmerje ostane prililno isto, ker po novem odpade prostovoljni prispevek gostilničarjev, to je 60.000 Din. Proračun bi moral biti sprilno novih bremen kot so učiteljska stanovanja, nagrade veroučiteljem in vzdrževanje poslopja okr. načelstva še mnogo večji. A upravljalni odsek je upošteval skrajno neugodno stališče prebivalstva, najnujnejše zadeve so zato reducirali na minimum, razne potrebe pa sploh izločili.

O legi ptujskega mostu so govorili tudi na novembarski občinski seji. Novi most naj stoji, kjer je že sedanj. Če to ni mogoče, naj teče med sedanjim lesenim in železniškim, vendar tako, da bo park čim na manj poškodovan ozir. prikrasan. Občina je pripravljena podreti tudi kako hišo v tem slučaju in polovico prispevati, da se pri novem mostu na obeh straneh postavi pespot. Saj nudimo mnogo, le pri dominikancih ga ne smemo postaviti. Če ga pa mislijo, bi pa moral stari ostati, pravijo občinski možje. Stvar je sedaj jasna. Karte so vrgli na Bregu in v Ptuj, gospodarji so svoje mnenje povedali. Če so računali prav, bomo videli, ko se bo ta stvar pričela spuščati nad Dravo.

Hrastnik

V nedeljo dne 14. decembra t. l. ob pol 11 bo v deški osnovni šoli v Hrastniku prvi redni občni zbor protituberkulozne lige za Hrastnik. Radi velike zdravstveno-socialne važnosti lige, katere namen je čim marljivo in uspešno širiti borb proti jetiki, je pričakovati, da se bodo zbrali udeležili vsi sloji iz Hrastnika v čim večjem številu. O pomenu in namenu lige bo govoril zdravnik. Ker je jetika po dognanjih današnje znanosti in po dolgotrajnih preizkušnjah bolezen, ki se ne da izkoreniniti in zatreti z zdravili, zato je po modri dosedanj izkušnji v drugih državah uspešno zatiranje jetike mogoče le z organiziranim, prosvetno-gospodarskim združevanjem naroda v krajevni protituberkulozni ligah, ki bi se naj ustanovile v vsakem kraju po naši domovini, kakor so že tudi v drugih državah. Na zboru bo odbor poročal o svojem dosedanjem kratkem delovanju in se bo razpravljalo o smernicah bodočega delovanja lige.

Konjice

Jutri, na praznik Brezmadežne je ob 15 v kat. društvenem domu slovesna akademija fantovske Marijine kongregacije. Spored je zelo obsežen. Glavna točka je igra »Marijin vitez«. Na svidenje v polni dvorani kakor vedno!

Kriza, kriza... Kmet je tožil s solznimi očmi: »Verjemite mi, da ves božji dan počnem delam in se mučim, nič ne zapravim brez potrebe, pa ne dobim nikjer niti toliko, da bi sebi in otrokom kupil na potrebnije obloke. In s čim naj, za božjo voljo, plačam davke? Naš ljudski pregovor pravi: Kjer nič ni, tam še smrt ne kolje.

Pomanjkanje steklene posode, zlasti kupice, je bilo opaziti mimogrede minul teden v našem trgu. Čudno! Toliko trgovcev, pa še morajo nazadnje ob slovesnih prilikah po štirje iz ene kupice piti. No, malo več smisla za higieno!

Nagla smrt. V četrtek ponoči je zadela kap posestnika in gostilničarja Antona Strašnika. Zvečer ob 8 je še bil dobre volje, ob 10 je bil mrlič. Ne veste ne ure ne dneva...

Velik letni semenj je bil na Frančiškovo v Konjicah. Blaga je bilo zelo veliko na ponudbo, toda pokupilo se je silno malo. Vsi trgovci so težili o slabši kupčiji. Kmetje so prignali mnogo živine, a prodali so zelo malo in še to poceni. Lepe krave so bile po 900 Din, pitani voli kg po 7 Din, a še to redko. Najboljši plen iz sejma so odnesli žeparji. Tako je bilo posestniku Antonu Podgajskju iz Strane iz notranjega suknjinega žepa ukradenih okrog 3000 Din. Revez je prodal konjan in si hotel nakupiti za zimo najpotrebnejše stvari. Nekemu drugemu je bilo pa prav tako iz notranjega žepa ukradenih 900 Din. Ljudje so paš premalo previdni ob takih prilikah in ne mislijo na razne nepoštenosti kupce.

V odgovor »Jugoslovanu«. Ker je dopisnik »Jugoslovanu« navedel v dopisu o proslavi nar. zed. kon. Sokola, da je pogošil vodstvo tuk. dekliške šole, mu smorčamo, ako se tega ne ve, da se vrše na dekl. šoli, odkar sem podpisana upraviteljica, vse proslave drž. praznikov skupno na za šolske deco primeren in slovesen način. S tem je zadovoljeno vsem zakonitim šolskim predpisom. — Leopoldina Rotč.

Murška Sobota

Pozni gostje. Dne 1. decembra so krožile ob severni meji škrtkije. V tem poznem času je bila to nenavadna prikazen.

Kolo je bilo ukradeni mesarju A. Skrbec iz G. Radgone in upokojenemu orožniku Knezu.

Slovo. Iz Dokležovja poročajo, da sta se poslovila tamošnji š. upravl. g. VI Kosenina in ga. soproga. G. upravitelj je tam deloval celih 10 let. Razen šolskega dela je vodil gasiško društvo, prirejal je igre Ustanovil je tudi kmetijsko nadaljevalno šolo.

Smrtna kosa. Umrla je mati ge. Ane Čorove, lastnice velike trgovine z usnem. Reva nad 3 leta nimogla zapustiti bolniške postelje. Mučil jo je močan revmatizem, ki ji je popolnoma skrčil ude.

V sanatorij na Golnik so odpeljali tukajšnjega g. odvetnika Golčevška. Zdravstveno stanje je precej kritično. Želimo mu popolnega ozdravljenja.

Zobni atelje v Litiji

Edvard Glavič se je preselil

iz vile dr. Ukmarja v novo urejeni moderni zobni atelje v hišo Nežke Loos (poleg mosta, pri gostilni Franko Cerar).

Brežice

Pevski zbor učiteljskega UJU priredi jutri, v ponedeljek 8. decembra v Brežičah koncert in matinejo za šolsko mladino. Koncert bo v dvorani Narodnega doma ob 8 popoldne, matineja pa zjutraj ob 11 v telovadnici meščanske šole. Polnoštevilno se udeležite koncertne prireditve zbora, ki je ena prvih naših pevskih družin.

Ljutomer

Misijon bomo imeli letos v Ljutomeru od 11. do 22. decembra. Prihodnji četrtek začnemo in potem skozi 10 dni. Po enajstih letih — kako smo potrebni prenovljenja duha. Vsi, prav vsi. Ne zamudimo prilike, ko milost boža trka na vrata. Podedimo v teh dneh oltarje, na katerih smo hudobi zažigali kadilo. Dobremu Bogu darujemo — sebe, ker smo njegovi. Nikar ne čakamo bolezni in sivih las. Zvon nas bo vabil, ne preslišimo klica. Pa molimo, da bo zavladalo bratstvo med nami.

Vinski sejem se bo vršil prihodnje sredo v Ivanjkovcih, v restavraciji poleg kolodvora. Priredi ga vinarska zadruga »Jeruzalemljane«. Začetek ob 8 zjutraj. Letošnje vino je boljše, kakor smo pričakovali. Ne zaostaja mnogo za lanskim. Pričakujemo interesov.

Miklavž pride danes popoldne v Katoliški dom z darili. Priidite in pogledajte!

Nedeljskega »Slovenca« s prilogi dobiš v razprodaji za 2 Din. Pa imaš branja za vso nedeljo dovoli.

Občinski gozdni prostori v Bukovju in Babiljem ločijo se bodo po odredbi okrajnega načelstva na novo zasadili s smrekami, macesni, kanadskimi jesi in akacijami. Lanska suša je gozdne sadike v veliki meri posušila.

Otroškega vrtca v Ljutomeru ne bomo imeli, tako je sklenila zadnja seja občinskega zastopa. Okrajno načelstvo je priporočalo ustanovitev in izjavilo, da bi bila otroška vrtinica na razpolago. Pa za ustanovitev ni krajevne potrebe, ker mesto ni industrijsko, občinski proračun pa bi bil obremenjen z nekritimi izdatki.

Gornja Radgona

Občinske zadeve. Glavna točka občinske seje 3. t. m. je bila občinski proračun, ki obsega Din 401.648.20 izdatkov ter 227.350.— dohodkov. Primanjkljaj Din 174.298.20 se bo kril z 35% doklado na direktne davke ter s trošarino, ki bo znašala 80 Din za 100 litrov vina, 100 Din za 100 litrov piva ter 6 Din za lit stopnje žganja.

Kanalizirali se bodo najbolj ogroženi deli ter napravil trotoar od posojilnice do postaje. Uredil se bo prostor okrog transformatorja, kar pa se je izločilo gradbenemu odseku v pretes.

Izredno so narasle dajatve za šolstvo, ki znašajo Din 72.824.50 ali skoro 90% celotnega proračuna. Vprašanje zgradbe novega šolskega poslopja je prelozilo za prihodnje sejo. Župan je obširno poročal o preuredbi časa za prehod državne meje. Od 1. decembra dalje je namreč dovoljen prehod čez most v Avstrijo le do 6 zvečer, dočim je bil poprej dovoljen prehod do 9 odnosno celo do 11. Našim obrtnikom, posebno pa gostilničarjem je to v veliko škodo. Upati je, da bo ta zadeva ugodno rešena in čas prehoda državne meje podaljšan vsaj do 10. Na konec so bilo rešene še nekatere osebne zadeve, med drugim je bil sprejet v občinsko zvezo tudi g. Fran Husjak, posestnik v Gornji Radgoni.

Središče ob Dravi

Mladina! V ponedeljek, na praznik Brezmadežne je vaš praznik. Zato se udeležite v čim večjem številu skupnega sv. obhajila pri pozni maši.

Šoštani

Popravek. V četrtkovo poročilo o proračunu okoliške občine se je vrnila občutna tiskovna poma. Proračun ne izkazuje 24.465 Din dohodkov, ampak 204.465 Din.

Preizkušnja hidrantov. V nedeljo 30. nov. je imelo domače gasilno društvo prvo vajo s pomočjo vodovodnih hidrantov. Ob tej priliki se je izkazalo, da je pritisk vode v hidrantih dovolj močan za gašenje požarov.

Braslovče

Danes popoldne ob 15 priredi v društvenem domu Prosvetno društvo iz Orlevasi igro »Bele vrtince«. Polna dvorana naj dokaže, da cenimo in se veselimo delovanja društva.

Daljnovid električne centrale velenjskega rudnika grade skozi Braslovče. Orlavas in sosednje vasi bodo imele priložnosti napeljati si električni tok.

Na praznik Brezmadežne ima Marijina družba slavnost skupnega sv. obhajila in sprejem novih članov in članic.

Naše pevsko društvo pripravlja za Silvestrov večer igro s petjem »Legionarji«.

»Slovenca« dobite v trgovini Kmetijske zadruge že v soboto popoldne s celo nedeljsko prilogo.

Št. Jernej na Dolenjskem

Sv. Miklavž bo tudi letos prišel s svojim spremstvom. Smo dobili sicer sneg in slabo pot, pa sv. Miklavž nas bo kljub temu obiskal. Radi slabega poka bo imel sicer nekoliko zamude, pa nič zato, otroci ga bodo kljub temu željno sprejeli. Oglašil se bo v nedeljo po litanih v »Društveni dvorani«, v ponedeljek na praznik Brezmadežne sploščja pa v Orehoviči v šoli, kjer bodo pridni primerno obdarovani. Če mu pa darov že primanjkovalo, ker jih bo drugod, kakor smo brali, že prej deli, bodo pa pridni in revni kljub temu prišli na svoj račun, ker bodo dobili katekizme, da se bodo lažje učili krščanskega nauka.

Po raznih krajih so cene mesu in kruhu znatno znižali, kar je tudi pošteno, kajti če mora kmet ceno prodati, pričakuje, da bo tudi temu primerno po ceni od kupca nazaj kupil. Dočim so nekateri gostilničarji znižali liter vina, ker ga ceneje dobijo kot druga leta, na 8 Din, se meso in kruh še vedno prodaja po isti ceni kot prej. Kaj pa, ko bi kmetije začeli sami klati živino in bi dali oklicati: ta in ta dan prodajam meso po 12 Din. Mislimo, da bi to pomagalo. Pa bi imeli vsi dobiček, samo mesar ne.

4000 Din vreden konj je poginil posestnika Škof Janezu iz Stare vasi. N kaj ga je začelo gristi, pa je bilo po njem. V današnjem času je to za kmeta precej hud hud udarec. Ker je takih nesreč kar na dnevnem redu, bi bilo prav umestno čimprej oživtoriti živinsko zavarovanje.

SRAJCE

pepelinaste, bele, barvaste in druge vrste po zelo nizkih cenah in po meri pri

L. PUTAN - CELJE

Celje

Državna okoliška deška šola vabi v nedeljo 7. t. m. ob 8 popoldne k Mladinski prireditvi, ki se vrši v šolski telovadnici.

Naše dijaštvo priredi jutri na praznik Brezmadežne ob pol 4 popoldne v gledališki dvorani Ljudskega doma veliko Marijansko akademijo.

V Vojniku pri Celju dobite »Slovenca« z ilustrirano prilogo vsako nedeljo takoj po rani maši pred cerkvijo. Obširna številka z lepimi slikami stane komaj 2 Din.



Celje Narodni dom

Kranj

Obrtno gibanje. Tvrda Franjo Potočnik je pred nedavnim časom svoj obrat povečala in popolnoma preuredila, tako da ustreza vsem zahtevam in predpisom modernega tovornega podjetja. Imenovana tvrdka ima svoje podružnice tudi na Jesenicah, Trzinu, Ljubljani in Škofji Loki.

Popravljamo in dostavljamo. K ponedeljkovi nesreči Kranjčanov v Dupleh dostavljamo, da je bila pretrgana vest o hitrosti vožnje do 90 km. marveč kot se je točno ugotovilo, so gospodje vozili z brzino do 40 km. Napako, ki izvira iz nepoučenega vira, s tem rade volje popravljamo. Vsi trije ponesrečenci pa bodo v kratkem okrevali, brez hudih posledic, to pa je ravno najvažnejše.

Nasišenež v gostilni. V ponedeljek proti večeru se je v gostilno na Gaštelju pripeljala z vozom družba članov cirkusa, ki se nahajajo v Mavčičah. Eden od fantov je iz neznanega vzroka vprizoril čuden prizor. Začel je zmerjati in psovati gostilničarko in goste ter nazvoče orožnike z najzbranejšimi epiteti, nakar so ga orožniki ukinili in ga z vozom pripeljali v policijsko stražnico v Kranj. Seveda je radovedna množica v veliki gneči obkolila voz z orožniki in surovim fantinomom. Sploh je bilo po vsem mestu in po gostilnah proti večeru vsepovsod precej glasno in živahno.

Novo mesto

Nov troatar iz bazaltoida je dogotovila mestna občina na kandijski strani od mosta do trgovine Kastelic in na drugi strani do trafike Hajder. Pred letom je občinski svet na predlog gosp. Viktor Pirnata sklenil, da se troatar podaljša, a letos se je to izvršilo.

Moste pri Ljubljani

Jutri ob 5 zvečer bo v Salezijanskem mladinskem domu slavnostna akademija v čast Brezmadežni. Na programu so pevске in glasbene točke ter ljubljenska igrice s petjem Pribežališče grešnikov. Vstopnina: 6, 5 in 4 Din.

Na IX. prosvetnem večeru v Salezijanskem mladinskem domu, ki se bo vršil v torek ob 8 zvečer, se bo predvajal najnovejši film Evharističnega kongresa v Kartagini. Spremljan je s slovenskimi napisi in z originalno glasbo. Film je last Prosv. zveze v Ljubljani. Vstopnina 2 in 1 Din.

Koroška Bela

Delavsko predavanje o racionalizaciji dela bo zvečer ob pol 8 v društveni dvorani na Kor. Beli. Vodovod bodo dogradili že prihodnje leto. Tako je sklenil občinski odbor zadnjo nedeljo dne 30. novembra.

Na praznik Brezmadežne nam bodo v dvorani cerkvene hiše na Kor. Beli zvečer ob pol 8 priredili lepo »Marijansko akademijo« dečki in deklice »Marij. vrtice«. Vedno ste bili zadovoljni z izvajanjem svojih mlajših, gotovo boste tudi ta večer.

Cerklje

Bal se nas je — prav do zadnjega četrta — letošnji sneg. Ker smo samo 150 m nad morjem, se sneg ni upal vstati na naša polja, kjer se je še ta teden — torej v decembru — pasla naša živina. Za gospodarstvo so take stvari silno prijetne, čeprav se smučarji jeze, da ni snega. Prav do zadnjih dni smo tudi gledali otroke, ki so boski skakali v solo in iz šole.

Most čez Krko, ki je star še 8 let, so te dni temeljito popravili. To je dobro, ni pa dobro, če stavba, ki je stala nad milijon kron, že razpada in hrastovina trohni. Solidno delo in soliden material priporočata graditelja. Pa so le rekli ljudje: »Boljši slab most kot dober brod.«

Mokronog

Dobro smo se zazibali v sredo 3. decembra ob 5.29. Trikratni potresni sunki nas je precej vznemirili: čez eno minuto so mu sledili trije zelo lahki sunki. Uboga Japonska, ko je človeka groza že ob najmanjšem potresu!

Davica je udrla v našo dolino. Dolgo časa je strašila ta otroška pošast po trebelških hribih, mučila otroke po Telčah, sedaj jo imamo pa že v dolini; prva žrtev že počiva v zemlji. Strašno bo, če se razširi, posebno sedaj po zimi, ko se vse boji svežega zraka in mrzle vode. Mokronoška šola diši po desinfekciji, otroke enega razreda so poslali domov. Morebiti bi bila prikladna desinfekcija za zimo s sublimatom: kdo bo prenašal smrad?

Elektrika nam ne svetljuje več, novi gospodarji mokronoške usnjarne so jo odpovedali, ker ne morejo imeti vezanih rok; pobrali so žico po ulicah, le v hišah čaka vasa napeljava toka iz državnih elektrarn. Bo kmalu?

Snega smo dobili toliko, da je pobeljena trava in njiva, veselji ga pa nismo.

Z drvmi je letos slaba kupčija, vehikanske zaloge ob cestah, še večje v gozdovih pričajo o tem.

Ali je še kaka pravica na svetu? Spomladi smo kupovali mlade prešičke tako drago, da ni vredno reči; sedaj pa ponujajo trgovci 8 dinarjev žive vage. Ali mora kmet obupati?!

Iz društvenega življenja

Občni zbor društva Jeglič bo 22. decembra t. l. ob 3 popoldne v akademskem domu, Miklošičeva cesta 5.

Prosveta Krakovo-Trnovo v Ljubljani, vpripori v nedeljo dne 14. decembra v društveni dvorani Karunova ul. 14 igrice s petjem »Kovačev študent«. Pričetek ob 8 konč ob 10. — Prihodnji prosvetni večer bo v sredo dne 10. decembra v društveni dvorani Karunova ul. 14 s skopničnim znanstvom, predavanjem: Fritjof Nansen in njegova odkritja. Vstop prost. Začetek ob 8. Vljudo vabimo. — Odbor.

Fantovski odsek Prosvete Krakovo-Trnovo v Ljubljani sporoča, da praznično skupni praznik Brezmadežne vsi fantje in moške na praznik 8. decembra s tem, da se vsi skupno udeležimo skupnega sv. obhajila v župni cerkvi trnovski ob 6 jutraj. Pozivljamo vse fante in moške, da se udeležijo v obilnem številu. — Odbor.

Salezijanski mladinski dom Kodeljevo. Na IX. prosvetnem večeru v torek 9. t. m. se bo predvajal najnovejši film »Evharistični kongres v Kartagini«. Opremljen je s slovenskimi napisi in originalno glasbo. Vstopnina 2 in 1 Din.

Organizacija diplomiranih tehnikov vabi vse absolvente višjih oddelkov tehnične srednje šole v Ljubljani na skupni sestanek v prostorih hotela Tivoli v torek 9. t. m. ob 20.

Poizvedovanja

Izgubil se je velik rdeč pes bernardinec. Ze pred enim mesecem. Kdor kaj ve, naj sporoči lastnici Fani Premrl, Ljubljana, Pot na Grad.

Našel je nekdo daljnogled. Lastnik poizve v pisarni I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 (poljedstvo).

Sport

Službene objave LNP. (Seja u. o. 5. decembra 1930.) Prisotni gg. Ribarž, ing. Debelak, Kuret, Setina, Kralj, Marinič, Dorčec, Vospersnik, Bostič, Buljevič. — SK Muri se sporoča, da bo prešla v zadevi prv. tekme s SK Ptujem dopis. SK Slovanu se sporoča, da bo u. o. z ozirom na priziv proti sklepu p. o. doprinesel sklep, čim prej od kompetentnega foruma principijsko rešitev v pogledu tolmačenja nogometnih pravil. — Na znanje se vzame sprememba pravil, predložena po tozadevnem odboru, in katere so sprejeli delegati klubov na sestanku dne 2. t. m. Spremembe se predložijo JN'Su za glavno skupščino. — Sporoča se Mo Celje, da se medmestna tekma Ljubljana: Celje danes, v nedeljo 7. decembra ne more odigrati. Tozadevno prejme Mo Celje dopis. — SK Elanu se na priziv sporoča, da bo o istem sklepal u. o. čim prej se nekatere informacije. — Tajnik I.

IZ KLUBOV

ASK Primorje. Plavalna sekcija. Trening v hotelu Slon se vrši na praznik v ponedeljek, dne 8. decembra, izjemoma popoldne in sicer: od 9 do 10.45 za plavalce, za dame od 10.45 do 12. Drugače se reden trening vrši vsak ponedeljek popoldne in sicer: od 15 do 16 waterpolisti in senicrij, od 16 do 17 juniorji, od 17 do 18 dame. Dohod iz Franciškanske ulice. Gimnastični treningi vsak četrtek od 17.30 naprej v telovadnici I. državne gimnazije (Tomanova ulica), dohod iz Gajevje ulice. — Načelnik.

SMUČARJI, sportniki!

Pravkar je izšel smučarski in zimsko-sportni cenik, katerega poslijemo vsakomur na zahtevo brezplačno. Pišite takoj na Prvo gorenjsko razposiljalnico — IVAN ŠAVNIK, Kranj 90. (Dravska banovina.)

RAZNO

Angleži so že prehiteli Nemce. Anglija je v zadnjih letih zelo napredovala in mnogo storila za razvoj drsalnega sporta. Če bi bil drsalni sport navezan le na naravna drsališča, ne more uspešno rasti, kajti led bi bil na razpolago le v zimskih mesecih in to šele tedaj, če bi bilo vreme povoljno. Angleži vedo to dobro in zato so se zavarovali s 17 umetnimi drsališči v krasnih palačah. Poleg tega gradijo sedaj še 3 nova umetna drsališča. V teh umetnih drsališčih je mogoče gojiti drsalni sport 8 mesecev na leto dni. To pa že nekaj pomeni. Angleški drsalni sport hoče biti prvi v Evropi, zato so poklicali na Angleško najboljšo učitelja tega sporta. Imenujemo naj le svetovnega prvaka Karla Schäferja, potem Böckl-na, Nicolsona, Brunnerjevo, Sonjo Henie, Grafströma i. dr. Iz vsega tega je jasno, da bomo v glednem času imeli na Angleško najboljšo drsalce. Ni čudno, ako nemški sportni delavci že opozarjajo svoje sportne kroge na ta dejstva. Nemci nečejo zaostati, zato so vedno bolj pogosti pozivi v nemških sportnih časopisih k gradnji novih umetnih drsališč.

Vendar je okrevale. Letos maja meseca se je vršila v Berlinu meddržavna nogometna tekma med Anglijo in Nemčijo. Nestrečno se je pri tej tekmi poškodoval angleški igralec Marsden. Njegova poškodba je bila tako resna, da so mnogi mislili na konec Marsdenove nogometne kariere. Z veseljem pa sporočajo sedaj iz Anglije, da je Marsden toliko okrevale, da je prišel zopet s treningom v rezervnem moštvu Sheffield Wednesdaya, kamor on pripada.

Smučke vseh vrst

stremenice, čevlje in vse druge smučarske potrebščine. — Najboljše in najcenejše. — Cenike takoj samo pri

JOŽE GROM — LOGATEC

Borovnica

Gospodinski tečaj in razstava. Na splošno željo udeleženci kmetijsko-gospodinskega tečaja se je tečaj podaljšal za 14 dni. Končal se bo 14. t. m. s priredbo obsežne razstave vseh del, ki so se v njih dekleta na tečaju vežbala. Tako bodo razstavljena vsakovrstna jedila, ženska ročna dela in drugo. Aranžirala se bo razstava v dvorani župnišča. Borovničani in drugi jo bodo gotovo v obilnem številu posetili.

Cerkveni vestnik

II. vnjanja kongregacija pri č. urušinkah v Ljubljani ima jutri 8. t. m. zjutraj ob 6 skupno sv. obhajilo, četrta 7. t. m. mašo, popoldne ob 2 shod. Udeležba obvezna.

Cerkev sv. Jožeta. Na praznik Brezmadežne ob 8 slovesna sv. maša. Izvaja se: Instrumentalna maša Salve Regina v D, zl. G. I. Stehle, gradual »Benedicta es tu, zl. Ant. Foerster, ofert. »Ave Maria«, zl. dr. Ant. Faist. Po maši: »Marija kako si lepa«, zl. p. H. Sattner.

Cerkev v Križankah. V ponedeljek 8. t. m. Praznik Brezmadežne, ob pol 11 slovesna sv. maša; izvaja se: missa in hon. B. M. V., zl. A. Rihovsky, gradual »Benedicta es tu, zl. P. Griesbacher, ofert. »Ave Maria«, zl. A. Rihovsky. Po maši: »Brezmadežni«, zl. p. H. Sattner.

Križanska moška in mladeniška Marijina družba ima na praznik Brezmadežne duhovno opravilo zjutraj in zvečer ob šestih. Zjutraj med sveto mašo skupno obhajilo, zvečer pri govoru oznanilo glede živga rožnega venca dne 12. decembra.

V stolnici je danes proslava svetega Nikolaja: Ob pol 10 škofova pridiga, pontifikalna sv. maša s papeževim blagoslovom, popoldne ob 4 darovanje za cerkev. V ponedeljek celodnevno čečenje sv. Rešnjega Telesa.

Cerkvena glasba v stolnici. Danes 7. decembra ob slovesnem praznovanju patrona stolne cerkve sv. Nikolaja se bo pri pontifikalni škofovi maši ob desetih izvajala Missa s. Francisci Assisiensis, zložil Gaetano Cappelli. Gradual bo Foersterjev, Jubi-late Deo Wagnerjev, pešcem sv. Nikolaja Premrlova. — Na praznik Brezmadežne 8. decembra se bo pri pontifikalni maši ob desetih izvajala Premrlova Marijina maša, Gradual Foersterjev, Ave Maria Premrlova. Oba dva dni sodeluje orkester vojaške godbe.

Marijanska kongregacija za gospodične pri Sv. Jožetu v Ljubljani: Slovesni shod na praznik 8. decembra je prestavljen s tretje na drugo uro popoldne.

Razstava kunccev v Kranju

Kranj, 5. decembra 1930.

Odsek za rejo kunccev pri kmetijski družbi v Ljubljani je v dne 80. nov., 1. in 2. dec. priredil prav lepo uspešno propagandno razstavo v gostilni pri »Peterčku«. Razstavili so člani odseka v približno 60 kletkah 14 zanimivih pasem zajčjega rodu in sicer: belgijski orjak, beli orjak, modri dunajčan činčila, srebrec, blac and tann, ruski kunc, nibravana; dalje pasme rex: bober rex, činčila rex, železno sivi rex, beli rex, črni rex. Veliko zanimanje je povzročila na razstavi samica belgijske pasme, 11 mesecev stara z 8 in pol kg teže. Razstavil jo je

Trideset let dela na zadružnem polju

Jubilej Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki.

Škofja Loka, 6. decembra 1930.

10. decembra 1900 ob 10 popoldne se je pričelo uradovanje novoustanovljenega denarnega zavoda v Škofji Loki, ki je izšel v vzpodbudo varčnosti, v navajanje k dobremu gospodarstvu in v zadostitev potreb in posojilnih potreb škofo-loškega okraja.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki proslavlja tridesetletni jubilej uspešnega dela za gospodarstvo in blaginjo domačega ljudstva. Poleg materialne pomoči pa je izšla iz nje moralna sila, narodna vera, ker so slovenski denarni in gospodarski zavodi precej sprevredili, da je moč narodce samobitnosti tesno vezana na njegovem socialnem položaju. Iz skromnih početkov se je zavod večal, krepil in utrdil do zavidljive in ugledne višine, kakršno zavzema sedaj. Gotovo so lahko Škofje-ločani na ustanovo ponosni, saj so se z ustvaritvijo Okrajne hranilnice in posojilnice odločili zaorati v težkih narodnih razmerah samolastno, slovensko in slovanstvo pot.

S početnimi posvetovanji so pričeli »hranilničarji« v oktobru pred 30 leti; že mesec pozneje je bil ustanovljen občni zbor, ki je izvolil načelnstvo, v katerem sta ostala vso dobo zgolj ravnatelj Lovro Sušnik in podravnatelj Košir Ivan, ki moreta vprav ob teh jubilejnih dnevih s samozvestjo in zadovoljenjem motriti plodove tridesetih let. Naravno, da so Okrajni hranilnici dala leta tistih trdnih tal, ki si jih prav vsak gospodar iz srca želi. Mnogotere gospodarske konjunktore niso mogle že ustanovljenemu zavodu prav nič škoditi. Dvig vlog je osobito v poslednjih letih rapidno naraščal prav do 1. 1930., ko je po svetovnem trgu zaozvala kriza tudi z odzivom v škofo-loškem okraju. Številke najbolj govorijo o stanju: hranilne vloge znašajo 15.000.000 Din, posojila in krediti v tekočem računu 10.000.000; denarni promet se je zvišal na 80.000.000 Din; rezerve so narasle na 160.000 dinarjev.

Okrajna hranilnica je vselej z odprtim srcem priskočila v pomoč ustanovam, društvom in potrebam škofo-loškega okraja, ni tudi zanemarljiva šolstva in prošnji posameznikov. V dobre namene se je izdalo 18.791.28 K in od 1. 1923. dalje 126.357.50 dinarjev.

Sedanje načelnstvo tvorijo: ravnatelj Sušnik Lovro, podravnatelj Košir Ivan, odborniki Deisinger Josip, Hafner Anton, Hafner Matevž, Kašman Anton in Thaler Rafael. Nadzorstvo pa: Burdych Oto kot predsednik; odborniki pa so: Benedičič Franc, Pecher Konrad, dr. Jože Rant in Veber Joško. Zavod zaposluje tri uradnike: prokurista in tajnika Lendovšek Ciril, blaginjičarka Dagarin Terezija, uradnica Burdych Irena.

Uraduje se v lastni, dvonadstropni stavbi na Glavnem trgu v Škofji Loki.

Zavodu mnogo srečnih in zadovoljnih dni!

Kočni sejem v Ljubljani

Dne 26. januarja 1931 se vrši v prostorih Ljubljanskega velesejma zopet velika dražba kož vseh vrst divjadi. Priredi jo lovška prodajna organizacija »Divja koža«, katere skrb in naloga je, da naša dobra kožušina doseže vredne cene. Pred vojno Ljubljana v zvezi z drugimi deželami bivše Avstrije absolutno ni prišla v poštev kot zbirališče kožušarine iz več provinc. Vsaka pokrajina je prodajala zase in tudi na Kranjskem je prodajal vsakdo posamezno, kakor je mogel in znal. Gorenjci so prodajali na Koroško, dolensko blago so kupili štajerci, Netranjci pa so trgovali s Trstom. Največ kožušarine od nas je šlo na Tirolsko. Po deželi so prekupovali razni kupci, ki da so si s tem zaslužili lepe denarce. Kdor tem ni zaupal, je nesel svoje blago v Ljubljano, kjer je bil glavni sejem na dan Sv. Neže. Sejmariji so po ulicah, raznih dvoriščih in po gostilnah. Pa tudi tukaj je prišlo blago navadno zopet v roke prekupcev, ki so plačevali cene, kakor je bilo pravi njim in ki še daleko niso dosegle resnične vrednosti blaga. Vsako leto so bile take za naše lovce, če pomislimo na skupnost, izgubljene ogromne vsote.

Ko se je ustanovila »Divja koža«, ki posluje po vzorcu velikih kožušinarjskih tržišč, so prekupci večinoma odpadli. »Divja koža« deluje v korist lovstva brez kakšnega posebnega lastnega bičika; le za kritje svojih režijskih stroškov si zaračuna mal odstotek od prodanega blaga, kar seveda prekupčevalcem zadostovajo, če hočejo od tega živeti.

Dolžnost slovenskih lovcev je, da oddajajo divje kože svoji organizaciji in ne prodajajo po-deželskim prekupčevalcem, ker s tem škodujejo sebi in skupni stvari. Čim več blaga je zbraneja na dražbi, tem večji kupci pridejo in inozemstvo, ki plačuje svetovnemu trgu odgovarjajoče cene.

Poslovna korespondenca med firmami in podjetji v naši državi. Ministrstvo trgovine in industrije je bilo ponovno opozorjeno, da se poslužujejo mnoge domače trgovke v korespondenci ne samo z inozemstvom, ampak tudi v medsebojnem dopisovanju v državi, tujeja, nemškega jezika. Tako postopanje ne samo, da je zapostavljanje državnega jezika, ki se mora radi razumljivih razlogov obojati, ampak ima tudi za posledico favoriziranje tujcev na škodo domačih ljudi, kateri imajo sicer popolno sposobnost za dotični posel, a ne morejo najti zaposlitve, ker ne obvladajo popolnoma nemškega jezika. Zbornica za TOI v Ljubljani, po naročilu pristojnega ministristva, opozarja podjetja in firme svojega področja, da opuste grajeno ravnanje ter se v opravljenem prometu v naši državi poslužujejo izključno državnega jezika.

Splošna gospodarska zadruža za Slovenijo v Ljubljani, r. z. o. z. v likvidaciji, poziva svoje članke, da dvignejo deleže na blagajni Zveze slovenskih zadrug, Pražakova ulica 11. — Likvidatorji.

Živina

Položaj na jajčnem tržišču se v minulem tednu ni spremenil ter so cene še nazadovale. Za sedanjí čas so cene jako nizke, kar je povzročilo do sedaj trajajoče tople vreme. Nastopivše zimsko vreme bo sigurno plovilo na nadaljnje razvijanje cen — Sv. Jurij ob juž. žel., dne 5. decembra 1930.

Borza

Dne 6. decembra 1930.

Devizni tečaji so bili ta teden nižji kakor prejšnji teden. Promet pa je bil še nekoliko znatnejši kakor prejšnji teden, čeprav je bilo ta teden samo 5 borznih sestankov v primeri s 6 borznimi sestanki preteklega tedna. Znašal je 19.9 milij, dinarjev v primeri s 19.6 milij, 15.9 milij, 18.1 milij, in 16.8 milij. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa izkazuje deviza Newyork, ker se pri sedanjih nizkih tečajih dolarskih papirjev še vedno veliko kupujejo.

Promet v državnih papirjih je živahnejši le v vojni škodi, katere tečaj se je tekom tedna uvrstil, promet v dolarskih papirjih pa je nazadovale. Tendence za bančne papirje je bila v glavnem čvrsta in smo vsak dan v skoro vseh vodilnih papirjih zabeležili zaključke. Znatno manjši pa je promet v industrijskih papirjih.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so tečaji deloma bili slabšeji, odnosno ostali neizpremenjeni. Promet je bil prav znaten, posebno v devizah Curih in Newyork. Narodna banka je dala vse zaključene devize.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2276.50 b., Berlin 1347.50-1350.75 (1349.25), Bruselj 789.05 bl., Curih 1094.40-1097.40 (1095.90), Dunaj 794.40-797.40 (795.90), London 274.66 bl., Newyork 56.35-56.55 (56.45), Pariz 222.28 bl., Praga 167.28-168.08 (167.68), Trst 296.22-296.39.

Zagreb, Amsterdam 2276.50 bl., Berlin 1347.50-1350.75, Bruselj 789.37 bl., Budimpešta 987.25-990.25, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 794.60-797.60, London 274.26-275.06, Newyork 56.35-56.55, Pariz 221.28-223.28, Praga 167.28-168.08, Trst 295.30-297.30.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 4.56 milij. Din.

Curih. Belgard 9.1250, Amsterdam 207.70, Ate-ne 6.675, Berlin 123.08, Bruselj 72.02, Budimpešta 90.26, Bukarešt 3.06375, Carigrad 2.445, Dunaj 72.63, London 25.062, Madrid 57.3, Newyork 516.075, Pariz 20.2825, Praga 15.305, Sofija 3.735, Trst 274.05, Varšava 57.85, Kopenhagen 138.025, Stockholm 138.50, Oslo 138.025, Helsingfors 13.

Dinar notira na Dunaju deviza 12.5625, valuta 12.52.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendence za državne papirje je bila slabšeja, tečaji pa so ostali v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil slab tako n. pr. v promptni vojni škodi sploh ni bilo zaključkov. 7% investicijsko posojilo je bilo zaključeno po 86. Bančni papirji so bili danes zopet čvrstjeji. Tako se je Prastedion uvrstila na 935, nadalje je bila zaključena Poljobanka po neizpremenjenem tečaju kakor tudi Zemaljska. Jugobanka je popustila od 78 na 77.50. Industrijski papirji so bili brez zanimanja, zaključek je bil le v delnicah Narodne šumske. Tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91.75 bl., 7% Bler. pos. 81.50 bl., Tob. srečke 50 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastedion 930 den., Kred. zavod 170-180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280-300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 85.50-86.50 (86), agrari 50-52.50, vojna škoda ar. 429-430, 12. 429-430, 2. brez kup. 419.75-420 (419.75), srečke Rdeč. križa —, 8% Bler. pos. 91-91.50, 7% Bler. pos. 81-81.75 (81.50), 7% pos. Drž. hip. banke 80.50-81.25, 6% begl. obv. 70.50-72. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Kato-liška 54-56.50 (56), Kreditna 90 den., Union 190-191 (190), Jugo 77.50-78 (78, 77.50), Ljublj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8100-8200, Obrtna 36 den., Prastedion 935-940 (935), Etno 185 den., Srbska 192-195, Zemaljska 128-129 (129). Industrijske delnice: Nar. šum. 25-26 (25), Guttman 138 den., Slavkovo 50 den., Slavonija 200 den., Našice 1000 bl., Danica 100-103, Pivara Sar. 200 den., Drava 235-236, Sečera Osijek 298-304, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 200 den., Brod, vag. 40 den., Union 95-115, Vevče 124 den., Isis 40-45, Raguse 350-385, Oceanica 210 den., Jad. plov. 590 bl., Trboveljska 374-376.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80.25-81, Newyork: 8% Bler. pos. 89.75-90.50, 7% Bler. pos. 80.25-81, 7% pos. Drž. hip. banke 79.50-80.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 86.45, Wiener Bankverein 16.80, Creditanstalt 47, Escompteges. 157.10, Union 23. 75, Mundus 138.50, Alpine 18.80, Trboveljska 47.25, Prager Eisen 333, Leykam 3.50, Rima Murany 66.

Žitni trg

Tendence na žitnem trgu je zelo čvrsta in so se danes cene pšenice ponovno uvrstile, dočim je koroza ostala neizpremenjena pri čvrsti tendenci. Pšenica stane danes: banatsko blago 80/81 kg 1% 145, potisko blago 145-147.50, Srbobran 147.50-150, gbč. 142.50-145 in Sombor okolica 132.50-135. Tudi ostala žita in mlevski izdelki so čvrsti. Dovozi na trg so izredno slabi, tako da se kupčija nikakor ne more razviti v veliki meri, opaža pa se, da konzum že začenja kupovati in tako uvrščuje cene.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Pšenica 79/80 kg bač. 132.50-137.50, gbč. 140-145, ban. Tisa šlep 142.50-145, gbn. Be-ga kanal 137.50-140, jbn. 135-137.50, sr. 78 kg 130-132.50, slav. 77/78 kg 127-130. Promet 6 vagonov pšenice, 3 vagona otrobov. Tendence neizpre

Kulturni obzornik

Dr. Angela Piskernik:
Učbenik nemškega jezika

Posebna članka bi bilo vredno veleko-
metno delo jugoslovanske knjižarne na polju jezi-
kovnih učbenikov in slovarjev. V kratkih rokih sta
izšla letošnjo jesen izvrstna učbenika angleškega in
italijanskega jezika, katerima se je pravkar pri-
družil še »Učbenik nemškega jezika«^c dr. Angele Pi-
skernik. Toda pri tej priliki bomo omenili le po-
slednje delo v nadi, da nam bo mogoče podati na
tem mestu v kratkem obširnejši pregled delovanja
jugoslovanske knjižarne za ustvaritev domačega za-
klada knjig za učenje tujih jezikov.

Dasi je znanje nemškega jezika pri nas še
precej razširjeno, opažamo, da to znanje zlasti pri
mladini hudo peša, kar so še nedavno na veliki
»Slovenčev«^c anketi najmerodajnejši činitelji močno
obžalovali. Nočemo se spuščati v preiskavo vpraša-
nja, zakaj nam je znanje nemškega jezika potrebno
— kompetentnejše osebnosti so o tem že mnogo in
izčrpno pisale — pač pa moramo potrditi in podpreti
to mnenje ne le iz praktičnih, marveč tudi iz dru-
gih, zlasti duševnih razlogov. Ako je učenje tujega
jezika že samo na sebi koristno, ker odpira znanje
sleherne jezika človeku nov svet, novo kulturo,
moramo smatrati znanje nemškega jezika mimo te
splošne koristi za še večjo pridobitev, zakaj nem-
ško prevodno slovnico je gotovo med vsemi najbo-
gatejšo in najbolj sposobno, da nam posreduje po-
znanje skoraj vseh drugih kultur, za katere vsako
bi bilo treba ogromnega in za človeške sposobnosti
nemogočega specialnega jezikovnega študija.

Izdajo »Učbenika nemškega jezika«^c dr. An-
gele Piskernik moramo torej že iz načelnih razlogov
toplo pozdraviti, tem bolj pa, ker smo do danes v
našem tozadevnem slovnstvu pogrešali podobnega
dela. Učbenik, čigar prvi del leži pred nami, nima
namenja posredovati učenca v znanstvenem zmislu
najpopolnejše znanje jezika, marveč mu hoče nuditi
v strnjem in preglednem, za učenje čim prepro-
stejšim načinu. Najvažnejše elemente jezika, sezna-
niti ga z vsemi posebnostmi slovnic in sintakse ter
mu dati hkrati nekaj najpomembnejšega besednega
zaklada, s katerim si bo mogel uspešno pomagati
naprej. Vse to pa tako, da učenje organizirano raste
in da temelji vsak nov korak naprej na že raztol-
mačenem in učenca že domačem znanju — skratka,
metoda sestave je kar najmodernejša in po izkuš-
njah, ki jo po svetu že spremljajo, najuspešnejša.

Nemška slovnič, ki je v kratkem pregledu
podana v knjigi, bo z nalogami in vajami ter berili,
ki jo spremljajo, učenca prav z lahkoto dostopna in
jasma. Ker pa je vse gradivo predelano in razpore-
jeno tako, da je v stalni primerjavi s slovensko
slovnico in našimi oblikami, ker so razlike med
našim in nemškim jezikom tako nazorno zabeležene,
je »Učbenik nemškega jezika«^c za vsakega Slovenca,
ki se hoče uspešno učiti nemškega jezika, gotovo
najbolj pripraven.

Na kratku vsebuje knjiga še besedno kazalo,
tako da najde učenec v abecednem redu pomen
sleherne v knjigi uporabljene besede brez napo-
nega iskanja.

»Učbenik nemškega jezika«, ki je sestavljen
na podlagi uspešnih predavanj pisateljice v ljublan-
skem radiju, je neprecenljiv za samouka. Toda tudi
kot šolska knjiga bo dobro služil in upati je, da ga
bodo naše šole vpeljale, saj bo knjiga za šolsko
uporabo nemara še pred božičem potrjena, ker bo
razprava o nji že na prihodnji seji Glavnega pro-
svetnega sveta.

Cena lično tiskane knjige v prijetnem formatu,
v polplatno vezane je 44 Din.

Predavanja Slavističnega kluba

Slavistični klub Društva slušateljev filozofske
fakultete ima namen z javnimi tedenskim predava-
njim vzbuditi zanimanje našega izobraženstva za
vsakovrstna važna, sodobna splošna kulturna in
znanstvena vprašanja in ga s tem pritegniti k kul-
turnemu sodelovanju. V tem smislu je prišel Sla-
vistični klub lanske leto z tedenskimi predavanji
in misli nadaljevati tudi letos.

Ker se je zanimanje za ta predavanja zelo
povečalo in ker se Slavistični klub zaveda njih ve-
čikega kulturnega pomena, je letos zasnoval obšir-

nejši in pestrejši program. Za sodelovanje je na-
prosil mnogo naših prvovrstnih znanstvenikov in
visokih kulturnih mož, ki nam bodo povedali pač
svoje najbolj dognane misli in nazore o naši so-
dobni kulturi in znanosti.

Iz področja slov. literarne zgodovine in sicer
o dobi preporoda bo govoril univ. prof. dr. Fran
Kidrič, najboljši poznavalec starejših slov. lit. zgo-
dovine. Za filološke probleme smo naprosili univ.
prof. dr. Frana Ramovša, ki je izreden poznavalec
slovenskega jezika. O zanimivih osebnih odnosih
do slov. kulturnega sveta bodo vsekakor predava-
nja treh predstavnikov naše umetnosti: predavanje
pesnika Otona Zupaničja, načelna premišljevanja o
slovenski umetnosti slikarja Riharda Ajkopiča in
svojevrsno predavanje pisatelja F. S. Finžgarja o
slovenskem kmetu. Iz poglavja o idejnem pojmovanju
alpinizma bo govoril dr. H. Tuma, pisatelj
Ferdo Kozak bo predaval o sodobnem človeku in
njegovih potih, kritik Josip Vidmar o Franu Lev-
stiku kot literarnem kritiku ob priliki stoletnice
njegovega rojstva. Naprosili smo za predavanje
tudi dr. Stanka Lebna, ki je izboren poznavalec ro-
manskimi literatur in dr. R. Kolarica, ki bo govoril
iz področja jezikoslovja. Poleg tega bo govoril
dr. Stanko Vurnik o slovenski ljudski glasbi dr. St.
Gogala o sodobni duhovnosti in Anton Ocvirk o
slovenskih kulturnih problemih.

S tem seveda ni zaključen krog predavateljev,
ker bo klub vedno skrbel za sveža in sodobna pre-
davanja. S predavanji prične klub zaradi nepred-
videnih ovir najbrže šele 14. dec. 1930 in sicer s
predavanjem Ant. Ocvirka.

Slavistični klub vabi slovensko javnost, da se
udeležuje teh tedenskih predavanj. Kraj in čas na-
znani pravočasno. Slavistični klub.

Zastava. — Z novim letom začne v Splitu na
novo izhajati predvojna »Zastava«. Izdajal in ure-
jal jo bo nekdanji njen ustanovitelj dr. Oskar Tar-
taglia. List bo izhajal dvakrat tedensko na šti-
rih straneh velikega formata. — Program »Zastave«^c
je: za kralja, narod in Jugoslavijo. — »Zastava«^c bo
prinašala članke iz peres najboljših narodnih de-
lavcev in politikov ter bo obravnavala vsa aktualna
politična, kulturna, socialna in gospodarska vpra-
šanja s stališča družabnih, narodnih in državnih
interesov. Poleg tega bo dobila »Zastava«^c še sle-
deče rubrike: Kronika, Zena, Trgovina, Obrt i in-
dustrija, Omladina, Kazališče, Književnost i umjet-
nost, Sokolstvo, Na brzu ruku, Humor, Sport itd.

Mariborsko gledališče

Sobota, 6. dec. ob 20: PRODANA NEVESTA. —
Premijera.
Nedelja, 7. dec. ob 15: ALADIN. Otroška predsta-
va. Premijera.
Ob 20: LUTKA. Kuponi.
Ponedeljek, 8. dec. ob 15: ALADIN. Otroška pre-
stava.
Ob 20: PRODANA NEVESTA.
Torek, 9. dec.: Zaprto.

Važno za vozače motornih vozil

Na ponovna vprašanja glede zvočnega signali-
ziranja smeri vožnje v Ljubljani ter glede dopust-
nosti puščanja vozil na javnih prostorih ob avlja
tukajnji Autoklub sledeče obširnejše pojasnilo:

Označenje smeri vožnje na križiščih z zvoč-
nim signalom (naravnost enkratno, pri zavoji na
desno dvakratno in pri zavoji na levo trikratno
hupanje) v Ljubljani, e ni uradno predpisano. Pač
pa je že obvezno v Mariboru, Celju, Zagrebu, Sa-
rajevu, Splitu, Beogradu in po mnogih drugih me-
stih, zlasti na jugu in vzhodu države. Za uvedbo
te prakse tudi v Ljubljani, je bilo sicerčasno stav-
ljen uradni predlog, ki pa še ni rešen. Opaziti pa
je, da se je uvedel ta postopek vsaj via facti tudi
v Ljubljani, čemur je pripomoglo največ dejstvo,
da so mlajši šoferji, odsluživši svoj vojaški rok pri
Autokomandi konsekvntno uporabljali i v Ljub-
ljani zvočno označenje smeri vožnje. Isto velja
tudi za upravljavce motornih vozil, ki so vozili
delj časa v krajih, kjer je ta način signaliziranja
obvezen. Domači avtomobilisti so stvar posne-
mali, zlasti oni z zaprtim vozom in motociklisti,
nedvomno je, da je zvočno označenje smeri vo-

žnje edini uporabljeni način v temi, ako je vozilo
predvsem zaprto, nima smerne kazala.

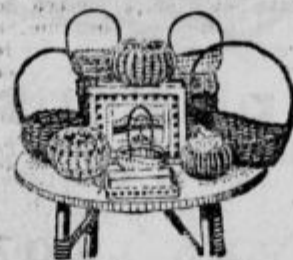
Ta način dajanja signala na križiščih ima za-
govornike, kakor tudi nasprotnike. Nekateri, po
večini ne avtomobilisti, se spodbujajo nad hupa-
njem, drugi pa uvedbo zagovarjajo. Zanimivo je,
da niso vodili v Splitu avtomobilisti, temveč pešci
časopisno kampanjo za obveznost zvočnega signa-
liziranja na križiščih, pri čemer so povdarjali, da
se je pešcu lažje umakniti, ako bo že vnaprej ve-
del, kam bo zavilo izza ovinka prihajajoče mo-
torno vozilo. Tudi so bili pomisleki radi tujcev-
avtomobilistov, kar pa ne igra nobene vloge, ker
so tuji avtomobilisti itak že opozorjeni na ta na-
čin dajanja signala pri nas po posebnih navodilih
na ovoj jugoslovanskih triptikov. Dokler pa ta
način signaliziranja v Ljubljani ni uradno uveden,
vozač ni dolžan dajati zvočne signale za naznače-
nje smeri in zadostuje znak s smernim kazalom ali
pa z roko. Z ozirom na dejstvo pa, da se poslu-
žuje zvočnega signaliziranja na ovinkih in križi-
ščih seveda tudi takih, kjer ni stražnika, že ve-
lika večina avtomobilistov, je iz vzrokov varnosti
prometa priporočati, da se via facti uvedeno zvoč-
no signaliziranje pač prakticira, naravno pa je
istotako potrebno, da se v tem oziru z uradne
strani definitivno ukrene nekaj v enem ali drugem
smislu.

Glede puščanja vozil na ulici in javnih mestih
sploh velja sledeče: Vozilo se sme ustaviti na
ulici ali drugem javnem mestu samo na desni stra-
ni v smeri vožnje, tik ob robu pločnika, to pa
tako, da ne ovira ostalega prometa. Ustaviti se
pravi, zadržati vozilo v gibanju toliko časa, ko-
likor je potrebno za vstop ali izstop, plačanje voz-
nine in slično; vozila se torej v tem slučaju ne
zapusti. Ako pa se vozilo zapusti, tedaj znači to
že parkiranje vozila in je v tem slučaju še poseb-
no paziti, da stoji vozilo na takem mestu, da nor-
malni promet ne samo momentano, temveč tudi
pozneje po vstavitvi vozila ni oviran.

Ustaviti se in parkirati je prepovedano: Na
cestnih križiščih in na mestih, kjer se zliva ena
cesta v drugo, na mostovih, prevozihi, podvozihi,
nadvozihi, na levi strani ceste v smeri vožnje sploh,
na stajališčih za izvoške, na sta ališčih cestne že-
leznice poleg tira, tako da je oviran vstop in iz-
stop v tramvajsko vozilo, v notranosti 5 do 6 m
pred in za cestnim oglom.

Parkirati pa je zabranjeno: Na mestih, ki bi
bila izrečno zabranjena za parkiranje in morebiti
kot taka tudi označena, pred hišnimi vrati, vhodi
na dvorišča in ulice in vhodi v javna poslopja, na
ozkih mestih vozlišča in ozkih ulicah sploh, zlasti
pa na sicer prostih mestih v ozkih ulicah, če je
na drugi strani že drugo vozilo, dalje na tiru cest-
ne železnice.

Opozoriti je, da so veljavni predpisi v tem
oziru pomanjkljivi in je njihova uporaba vezana
boli na tolmačenje smisla, kakor pa na točnost bes-
sedila. Šele cestno-policijski red za mesto Ljub-
ljana, ki je ravnokar v delu, bo prinesel točnejše
predpise zlasti glede parkiranja. Ker se pa sedanji
predpisi uradno tako tolmačijo, kakor smo zgoraj
navedli, priporočamo avtomobilistom, da se po teh
navodilih ravnaajo. — Ako pristane'o tu in tam vo-
zila tudi na levi strani ceste v smeri vožnje (pred
črpalkami, v dežju radi izstopa in vstopa) in ni
pri tem nikakor oviran še manj pa ogrožen pro-
met, tedaj se to samo tolerira. Pri na manjši
nezgodi tudi brez siceršnje direktne krivde pa
nosi odgovornost vozač, ki je pristal na napačni
strani, slično pač kakor na odprti cesti izven
naselj. Pa tudi sicer ni nobenega tehtnega razloga
za vspeh ugovora proti morebitni ovadbi.



Fany Patik, umetno košarstvo

Radovljica - Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30

Večika zaloga raznih košaric, galanterijskih predmetov
in igrač Vam nudi možnost najugodnejšega nakupa
daril za Božič.

Ne zamudite ugodne prilike in si oglejte prvovrstne izdelke



Budilke od Din 49.— naprej. — Budilke iz lesa od
Din 84.— naprej. — Stenske ure idóče 14 dni z
bitjem od Din 380.— naprej.

GOSPODINJE

preskrbite se za božič z dobro pečenko. Ciril
Žagar, Sunja, Savska banovina, razpošilja zaklane
pitane purane, kuretnino in debele gosi v zavitkih
od 5 kg naprej. Debele gosi po 20 Din kg franco
vsaka postaja v Sloveniji.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem
otvoril novo delavnico lesostružarske
stroke z električnim pogonom v

Holzapilovi ~ Zalokarjevi 13

Za vsa v to stroko spadajoča naročila
se vljudno priporoča

Viktor Lovrenčič,
splošno lesostružarstvo,
Ljubljana, Zalokarjeva 13.

Julio Meinl d.d.

Tvrdka Julio Meinl d. d. išče knjigovodje,
dopisnike, tipkarice, kvalificirane prodajalce,
skladiščnike in paznike. Pismene ponudbe s
spricvali in fotografijami nasloviti na cen-
tralo firme Zagreb, Vodnikova 26. Osebn
poseti se ne sprejemajo.

Galoše in snežni čevlji

z znamko

„TRETORN“

zahvaljujejo svojo popular-
nost milijonom kupcev, ki
že desetletja nosijo samo
„TRETORN“ galoše in
čevlje za sneg. Vsi ti od-
jemalci so se prepričali,
da je ta znamka najboljša
na svetu

Sami se prepričajte

da se dobi vso manufakturno blago, kakor: plašči, zimske suknje (tudi izgo-
tovljene), barhendí, flanela, oxfordi, odeje, koci, pletene rute in jopice v
največji izbiri in najnižjih cenah edino le v manufakturni trgovini

I. PREAC v Mariboru
Samol Glavni trg št. 13. Samol

Orožje in municija za lov, šport in obrambo v vseh svetovnih znamkah po
najnižjih cenah. Za ilustrirani cenik 1930 poslati 6 Din v poštinih znamkah.

Zahvala

Po nepričakovani smrti naše matere
gospe Marije Lorber, soproge šolskega
ravnatelja v pokoju, smo prejeli od

Ljudske samopomoči v Mariboru

pripadajočo podporo takoj izplačano in
priporočamo to neprecenljivo društvo
vsakomur v takojšnji pristop, če še ni
njega član.

Maribor, dne 2. decembra 1930.

Rodbina Lorber.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež,
Maribor :: Aleksandrova cesta šte. 42.

Žrebanje V. razr., 20. kola, dvajseti dan, 5. de-
cembra 1930. — Izžrebani so bili sledeči dobitki
(za eventualne tiskovne pogreške se ne odgovarja).

2 x	1.202.000 Din:	63.266
2 x	500.000 Din:	18.359
2 x	30.000 Din:	22.690
2 x	10.000 Din:	36.242, 43.666
2 x	4.000 Din:	8.805, 25.224
2 x	2.000 Din:	17.894, 20.724, 31.078, 33.302, 38.752, 41.938, 47.535, 52.035, 54.344, 56.451, 60.435, 82.187, 83.865

Mizarskega pomočnika
za splošna dela in enega vajenca takoj sprejemem.
Plača po dogovoru. Logar Franc, mizar, Železniki.

VATA

tudi po 50 kg bale, vedno
na razpolago. Zahtevajte
vzorce in cenik! -
TOVARNA VATE, Ma-
ribor, Dravska ulica 15.

Garantirana konstrukcija!

FRANC JAGER
ta, etništvo
Ljubljana Sv. Petra n. 29

priporoča svoje naj
modernejše fotele
vseh vrst, modroce,
otomane, žimo zlož-
ljive postelje, salon-
ske garniture i. t. d.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica

Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev
trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica
XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša
circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem.
Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica deimic hotela
»Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem ra-
čunu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva
itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložila na znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon štev. 2328

Priporoča se hotel in restavracija
PRI „BELEM KRANJCU“, KAJFEŽ
Florijanska ulica 4. — Telefon 26-25

Prodamo

Železen štedilnik

dobro ohranjen, se takoj proda. Alojzij Metlar, mizar, Ljubljana, Zabajak 14

Ostanki suknja

primerni za čevlje, se dobi ugodno pri trvdki A. Kunc, Ljubljana, Gospodarska ulica.

Trgovino

s papirjem in galanterijo ter majhnim stanovanjem na prometnem prostoru - poceni prodam. Pojasnila daje Fr. Pichler, Maribor, Gosposka 52.

Spalno sobo

novi, kompletno, mehko, se poceni prodam. Senekovič, pleskar, Maribor, Vojašniška 13.

Peč

dobro ohranjena, se ceno proda. Naslov in upravi.

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju L. BROZOVIC - Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Žepni robci

komad 2 Din pri Matek in Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strukelj.

Premog, drva, koks

prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Tel. 33-13.

Drva

odpadki od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrentič & Ko. Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kotlovarom.

Med

čvetlični 1 kg 17 Din ajdov 1 kg 15 Din dobavlja v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Gorah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Fizol za kuho

nizke vrste od 2 do 2,75 Din, visoke vrste od 3 do 3,50 Din nudi na drobno Sever & Komp. Ljubljana, Gosposvetska c. 5.

Plašč

dobro ohranjen, nov dežnik, zofa, miza, par stolov, napredaj. Zrinjskega cesta 6, visoko prtiličje, desno, Ljubljana.

Mliniški valjar

nalo rabljen, popolnoma v dobrem stanju, prodam. Ponudbe prosim na naslov »Zupanstvo občine Dokležovje«, p. Beltinci, Prekmurje.

Restavracija

v Zagrebu na izbornem prostoru v centru, z vsem inventarjem in dolgoletno najemno pogodbo, se takoj ugodno proda. - Gjuro Valjak, Maribor.

Spalnica

za dve osebi in različne malenkosti na prodaj. - Franciskanska ul. 10-11. Ogledati od 2 do 5. pop. Damska pisalna miza dobro ohranjena, se proda. Valjavčeva ulica 19, Kolesarja.

Bernardinca

pet tednov starega, prodam. Fani Premrl, Ljubljana, Galjeveca.

Pravi volčjak

dve leti star, napredaj. - Ljubljana, Emonska c. 20.

Dve večji baraki

kriti z opeko, v dobrem stanju, uporabni za stanovanje, se prodasta. Poizve se pri Stavbni družbi »Gradi dom«, Ljubljana, Sredina 15.

Medl

Razpošiljam čvetlični med v pločevinastih skatlah po 5 kg za ceno 82 Din, po povzetju. A. Milfajt, župnik, Brodanci, p. Bizovac, Slavonija.

Pletilne stroje

na 18 mesečne obroke - Tovarna strojev, Ljubljana, poštni predal 307.

Elektromotor

45 konjskih sil, trofazni, garancirano dober, takoj ugodno prodam. - Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

Skobelnik

(Hobelbank) nov, se prodaja v Vižmarjih št. 21 nad Ljubljano.

Limuzino

pet sedežno, v brezhibnem stanju, prodam za 35.000 Din. Naslov in upravi pod št. 13.917.

Papagajčke

mlade, par po 100 Din, dokler traja zaloga. Vekoslav Regović, Vitanje.

Mlin in žaga

dobrodoša - ter krasno posestvo blizu Celja in toplice, avtobus postaja, ugodno napredaj. Ponudbe je poslati na: Zavodna 26, p. Celje.

Moški suknjič

površni, zimski, zelo garak, kratak in iz dobrega solidnega blaga, prodam. Na ogled vsak dan od 10 do pol 4 popoldne. Mestni trg 10-III.

AVTO STEYR tipe XII

5-6 sedežen, v dobrem stanju, se ugodno prodam. Informacije pri Ivan N. Adamič, Sv. Petra cesta št. 31, Ljubljana.

Inserati v Slovincu imajo največji uspeh.

Ostanovljeno leta 1823



M. URBAS

(lastnik Miroslav Urbas)

priporoča pristne

kranjske klobase

priznane kot „specijaliteta“

lastnega izdelka

Ljubljana

poleg mestne elektrarne Slomškova 13

Brzjav: »Urbas Ljubljana« - Telefon št. 3322

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana z obvezno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilna sama. - Svoje prostore ima tik za fr. škofskansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred v. s. iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposojstvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog. Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev.

1/4 milijona

oseb vsakega stanu čita

Vaša priporočila

ako jih objavljate v oglasnem delu

nečeljskega Slovenca

Nečeljska številka gre po širni Sloveniji iz rok v roke. Najdete jo v vsaki hiši in v vsakem javnem lokalu

Cenjenim čitateljem priporočamo sledeče

Kranjske tvrdke

Ženini Po or Modroce posteljne mreže, otomane, divane, najceneje pri M. Šp. c. Kranj Ugodni nakup morske trave žime, cvilja za modroce, motvoz in vrtarski izdelki.	Lado Goltes, Kranj Zaloga galanterijskega in modnega blaga, damskega in moškega perila, oblek in plačev.
MAJNIK IN BITENC, KRANJ Prodaja koles, gramofonov, plošč, igel ter raznih posameznih delov. Prodaja na obroke. Izdelovanje raznih stavbnih ključavnice, del: steklenice, ograje, okna in razne okrove. Montaža tramov, teraotogenično varjenje. Delo - olidno po nizki ceni.	Neveste Najcenej. nakup kuhinjske posode in porcelana pri Ferd. Hlebš, Kranj
PRALNICA - LIKALNICA - KEMIČNA ČISTILNICA - BARVANJE OBLEK	Franjo Potočnik Kranj - Slovenija
IVAN LEVIČNIK - urar trgovina ur, zlatnine in srebrnine Predno si kaj nakupite, ogledajte si mojo zalogo in prepričali se boste, da dobiš v moji trgovini najboljše in najcenejše blago. Krasna božična darila. Cene brez konkurence	Specialna mehanična delavnica Stanko Cyranski, Kranj - Hotel „Jelen“ Popravila avtomobilov, motornih koles, dvokoles, poljedelskih, šivalnih in pisalnih strojev. Rabišeni avtomobili vedno v zalogi.
Božična darila kupujte pri Franc Šink, Kranj naspr. farne cerkve. Obeski in okraski za božično drevo. Slaščičarna - svečarna - medicarna.	Hotel „Stara Pošta“ Kranj Prvovrstna restavracija - novo otvorena kavarna. - Telefon 58. - Avtogaraže. - Postajališče avtobusov.
Stanko Grašič Kranj, Glavni trg Stavbeno in galanterijsko kleparstvo.	„Slovenca“ dobiš po vseh kranjskih tobakarnah!
Splošno znane so pletenine tvrdke M. Ogrizek, Savsko pred. nestje kot najboljše v materialu in najlepše v izdelavi! - Pleteni izdelki zadnjih novosti, kakor: vestije, puloverji za dame, gospode in deco v veliki izbiri vedno v zalogi. Galanterija, čipke. - Ročna dela, predtiskanje, entlanje, ažuriranje, ročno in strojno pletenje!	
Kje so najcenejša božična darila? - Pri B. Rangus, zlatar, Kranj Velika izbira švicarskih ur, zlatnine in srebrnine. Popravila točna. Cene najnižje. Nasproti »Ika«.	M. Osterman, Kranj mesarija in prekajevalnica. Vedno sveže meso in vsakovrstni mesni izdelki
Janko Mišič Kranj, Glavni trg Izdeluje in prodaja lovške orožje. - Popravila se sprejemajo.	ŠTIFE CIRIL prej Ferd. Hlebš Najboljše spec. trgovina Kranj, Glavni trg 113
Albin Terčon Delikatesa pri „Puščavniku“ Priporoča bogato zalogo daril za Božic	Stane Rebolj šivalni stroji, modno in galanterijsko blago. Velika izbira klobakov. Kranj

Samo 290 Din
obleke iz bombažaste tkanine!

Samo 380 Din
trpežna suknena obleka!

Samo 580 Din
zimska suknja iz debelega suknja!

Razpošilja
Trgovski dom
Stermekl. Cella št. 18
 Kar ne ugaša, se zamenja ali vrne denar.
 Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobiš zaastonj!

Obrt

Pozor!
 Cenj. damam in gospodom se priporoča damski in brivski salon I. Polanc, Kopitarjeva ulica 1 - pri Jugoslovanski tiskarni.

Solidno, poceni

izdelujem klubske, najmoderneje garniture v usnu in blagu, fotelje, moderne spalne divane, žimnice, otomane in vsa dela tovrstne stroje. Kobilica Avgust, Ljubljana, Dunajska cesta 25, vhod Dvorakova ulica 3, dvorišče (Tönniesova hiša).

Lesni trgovci in posestniki!

Ker je nastala kriza v lesni industriji, vljudo javljam, da režem vsled tega sedaj surovino lesa, hlobov itd. za plačilo 20% ceneje, kakor v pretečenem času in točno po naročilu kot vsako drugo podjetje. Lesna industrija Martinec, Škofljica.

POSTELJNE ODEJE

ročno delo, na debelo, le za trgovce, priporoča - M. GAJSEK, MARIBOR, Glavni trg 1. Zahtevajte cenik!

Jožef Gros

Klanec 7 pri Kranju
 Izdelava pohištva in stavbnih del na stroje. Strojna izdelava zunanje mizarje. Sprejme se takoj mizarški vajenec. Pogoji po dogovoru

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Bežilova cesta 24.
 nudi najceneje vse vrste pletenice moko in druge mlevske izdelke
 Zahtevajte cenik!

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetinske izdelke nudi najceneje
RUOLF RADOVAN
 tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilja za modroce in blaga za prevleke pohištva.

A. GOLOB & KOMP.

LJUBLJANA, Puhočeva ulica 24.
 Izdelovanje ema liranih pečl. Popravilo vseh vrst ploče inastih, emajliranih in Lucovih pečl. Splošno kleparstvo, instalacij strelodovov. Zaloge šamotne opeke. Cene konkurenčne.

Božična in novoletna darila

so ročne torbice, listnice, denarnice, aktovke, kakor tudi potni kovčki, nahrbtniki, dokolenice itd. - Vse to v največji izbiri pri
IVAN KRAVOS
 MARIBOR Aleksandrova cesta 18

Za Božič in novo leto

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. - Ceniki franco.
„TRIBUNA“ F. B. L.
 tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri trvdki
I. N. ŠOŠTARIČ
 Maribor, Aleksandrova cesta 13

Cisterne za bencin

naprave za skladiščenje bencina, bencola itd. s črpalko po sistemu »Salzkotten G. m. b. H.«, Berlin, kakor tudi brez črpalke po hidravličnem sistemu »G. Rumpel A. G.«, Wien, dobavlja in postavlja Union gradbeno in trgovsko d. d., Beograd, Kralja Milana ulica 10.

OKVIRJI!

Največja zaloga najmodernejših okvirjev vseh vrst, izdelovanje lesenih lestencev, ter vsakovrstna rezbarska in pozlatarska dela izdeluje solidno in poceni trvdka
A. Götzl d.d., Ljubljana, Dunajska c. 17

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA. Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Ohranjenost vlog, nakup in prodaja vsake vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzne naročila, predpisi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in tujemstvu, safe-depositi itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040, 2457, 2548; Interurban 2706, 2806

OPOZARJAMO NA VELIKO

inventurno odprodajo

manufakturnega blaga po globoko znižanih cenah v trgovini

KAROL SKALA V KAMNIKU

Cene vsemu blagu znižane od 10 do 30%

Oglejte si izložbe in veliko za-
logo! — Prepričajte se sami!

Najvarnejše in najboljše založite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo
v Celju, v novi lastni palači na vogalu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad
Din 90.000.000.— Obrestna
mera najugodnejša. — Za
hranilne vloge jamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posetaikov z vsem
svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v
Celju ne plačajo nobenega rentnega
davka

INVENTURNA ODPRODAJA

se vrši do 20. decembra
z 20% popustom
v manufakturni trgovini

Tekstilbazar Ljubljana, Krekov trg 10

Ne zamudite ugodne prilike! Kvaliteta
blaga prvovrstna, postrežba solidna!

Najboljše kupite za Božič!

Nogavice, damske in moške rokavice, damsko in
moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestje)
žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote,
čipke, vezene, gumbe, DMC prejice, ročne torbice,
aktovke, dežnike, športne ter toalet. potrebščine le pri

JOSIP PETELINC - Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Ustanovlj. l. 1860. **M. Drenik** Ustanovlj. l. 1860.

Ljubljana :: Kongresni trg št. 7

Največja zaloga predtiskanih, pričetih in gotovih ročnih del ter
pripadajočega materiala. // Entlanje, ažuriranje in plisanje. //
Montiranje blazin itd.

VEZENJE NA ROKO IN NA STROJI

DARILA ZA BOŽIC

nudi v novo preurejeni trgovini

IVAN BOGATAJ

Ljubljana - Kongresni trg 19
(poleg nunske cerkve)

Moderne lestenice za jedilnice, salone, gospod. sobe;
moderne ampelne za spalnice; svetilke za nočne
omarice; okrasne svetilke; pisarniške sve-
tilke; ročne in žepne svetilke; likal-
nike in kuhalske; kuhalne plošče;
čajne kangljice; grelne blazine;
masažne aparate; svilene
senčnike po naročilu

Oglejte si zalogo!

izredno nizke cene!

KRASNE KODRE



neomejeno trajne pri vlažnem
zrak ali potu dosežejo da-
me in gospodje brez škarij ko-
dralk s HELA-esenco za kodre.
Tudi najboljši bubikopf se po-
lepša s HELA, ker je nepotrebna
vsaka ondulacija. Velik prihran-
ek na času in denarju, pospe-
šuje rast las, Vaša podoba Vas
bo iznenadila. Takoj po uporabi
obilo onduliranih kodrov, krasne frizure. Mnogo zah-
valnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale.
Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din.
Dr. Nikol. Komany - Košice M - poštni predaj 12/225. CSR

Kašelj, pa naj bo njegov
izvor kak ali tak, Vam vedno
tako olajšajo razkužilne

pastilje

„VALDA“

neprekosljiv izdelek zoper
prsi prehlad, nahod, gribol,
vnetje krhila, akutne
in kronične katarje, gripo,
influenca, zasoplost, na-
duho itd.

Pazite dobro: Za-
htevalje v vseh lekarnah
in drogerijah samo izvirne

pastilje

„VALDA“

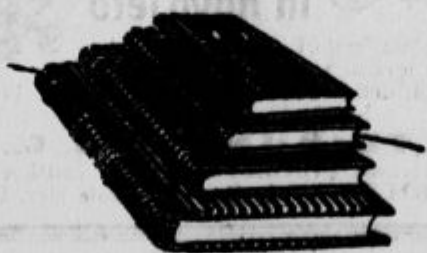
v škatljicah z napisom:
„VALDA“

Koncesionirano elektrotehnično podjetje
HAVLIČEK FRAN

Sv. Petra cesta 5 (dvorišče hotela »Soča«)
Telefon 3421.

Projektira — gradi — popravlja v mestu in na
deželi vsa elektro-dela, aparate za luč, moč in
slabi električni tok.

Wankovske trgovske knjige,
štraz, mape, note, herbarije,
odjemalne knjižice, bloke, xeroxhe
l. f. d.



nadim po skrajno ugodnih cenah!
Na debele! — Na drobno!

ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Florjanska ul. 14
Književnica in čitalnica trgovskih knjig.

HOBBY
REGD
ХОБИ

**UNIVERZALNI
NAUČNI PREPARAT
UNIVERZALNI
Učenjski Preparat**

Hobby
čisti vse po
popolnoma
novem načinu

Generatno zastopništvo za Jugoslavijo
„OBOROT“ - BEOGRAD TEL. 31-89
Cara Uroša 19

HOBBY se domačijo (gospodinjstvo). HOBBY
za hotele, restavracije, sanatorije in bolnice.
HOBBY za garaže, mehanike in monterske
delavnice. HOBBY za čiščenje parnih kotlov,
konektorjev in predgrijačev. HOBBY za tis-
tarska podjetja. HOBBY za tekstilno indus-
trijo. HOBBY neškoduje niti enem predmetu ha-
teremu navadna voda lahko škodi. HOBBY ne
vsebuje niti sode niti peska in sploh nima
škodljivih sestavin.

HOBBY JE NEPREKOSLJIV PREPARAT.
Vsaka HOBBY škatlica ima za uporabo tudi navodila.

HOBBY se uporablja v Ameriki letno 70.000.000 kg. HOBBY je
odlikovan tudi z diplomom Higijenskega inštituta v Londonu
HOBBY IŠČITE POVSOD!

NAZNANILO

Advokat Dr. Ivan Fermevc

je preselil svojo odvetniško pisarno z
Minoritskega trga

v hišo Mestnega urada poleg
Mestne hranilnice,

vhod iz Panonske ulice

Zahvala

Povodom prerane smrti naše iskreno ljubljene, srčno dobre
in preskrbne soproge in mamice

Marije Jelar

ki je dne 27. novembra jutraj po dolgi in mučni bolezni,
previdena s svetimi zakramenti, v 70. letu svoje dobe izročila
svojo dušo v roke vsemogočnega Stvarnika, so nam izkazali
naši prijatelji in znanci obilo vsestranskega sočutja, za ka-
tero se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

Prav posebno zahvalo smo pa dolžni preč. duhovščini,
dalje vsem onim, ki so blago rajničo obiskali na njenem žalnem
domu, in vsem množestvilnim spremljevalcem na njeni zadnji
poti. Bog bodi vsem obilen plačnik!

V Dupljah na Gorenjskem, 6. decembra 1930.

Anton Jelar, globoko žalujoči soprog v svojem imenu ter
v imenu sinov in hčera ter ostalih sorodnikov.

Zahvala

vsem, ki so ob nenadni, najtežji izgubi našega nad vse ljub-
ljenega sinčka

Zvonka

z nami sočustvovali, nas tolažili v težkih dneh, poklonili
krasno cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Posebno pa se zahvaljujemo vsem onim, ki so nam po-
magali iskati njegovo trupelce.

Kranj, dne 5. decembra 1930.

V globoki žalosti: Anton in Franciška Štefe, starši.
Zora in Živko, sestra in brat — ter ostali sorodniki.

Double, modni
kamgarn, športni
šerol

za line obleke in suknje
Velika izbira, ugodne cene

A. MIKLAVIC „Pri Šlohu“
LJUBLJANA
Ljugarjeva ulica - Medlar-
ska ulica - Pred Škofije

H. C. Hanson

umetni mlin in žaga

na Tratah pri Mariji Snežni na Velki
— okraj Sv. Lenart — Slovenske gorice,

cenjenemu občinstvu vljudno naznanja, da je na-
novno preuredil svoj umetni mlin in žago, upostavlil
obojni obrat ter vabi prebivalstvo Slovenskih go-
ric, da se poslužuje vseh dobrin, katere mu pod-
jetje nudi zagotavljač mu najboljše in najtoč-
nejšo postrežbo s prvovrstnimi mlevskimi proizvodi
po najnižjih dnevnih cenah. — Istotam je na-
prodaj DIESELMOTOR s 50 konjskimi silami.

JABOLKA

mošančke - gambovci
došla

Gospodarska zveza
Ljubljana

Autotaks

M. Hočevnar

Novo mesto-Kandiža

Telefon št. 18

Električne

motorje

generatorje (dynamo), kovaške ventila-
torje, vodne sesalke i. t. d. iz tovarn

Elin

dobavlja

Elektrotehna d. z o. z.
Ljubljana, Vegova 2.

Izvršuje tudi **elektrifikacije** industrijskih
naprav, mlinov, žag i. t. d.

Tovarna zamaškov J. A. Konegger
v Studencih — Maribor,

razpošilja zamaške vseh velikosti, izo-
lirne plošče in zdrob iz plutovine. Se priporoča.

Tovarna usnja

Franc H. Pototschnig, Slovenjgradec

1850

Povodom osemdesetletnega obstoja moje tordke —
v hvaležni spomin na moje starše in mojega brata —
se zahvaljujem osem prijateljem in sodelavcem za
izkazano mi naklonjenost in zaupanje.
Tej zahvali pridružujem prošnjo za Vaše nadalj-
nje zaupanje.
Trudil se bom vedno, da visoko dvignem sloves
svoje tordke s strogo reelnim poslovanjem.
Z osem spoštovanjem

1930

Franc S. Pototschnig.

TISKARNE

JUGO-SLOVANSKE

V LJUBLJANI

Umrla nam je po kratkem, težkem trpljenju naša ljubljena soproga, žena,
mati, stara mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Franja Stenovec
roj. Erbežnik

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo dne 7. decembra 1930 ob ¼4 po-
poldne izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Rajhenburg - Ljubljana, dne 6. decembra 1930.

Ivan Stenovec, mož. Joško, sin — in vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Velour, modni
serol, rips, pils
za damske plašče

Velika izbira, ugodne cene

A. MIKLAVIC „Pri Šlohu“
LJUBLJANA
Ljugarjeva ulica - Medlar-
ska ulica - Pred Škofije

NAJCENEJE

se oblečete za božič, ako kupite obleke pri
JOSIPU OLUPU

ki ima na zalogi tudi kamgarn in sukno iz naj-
boljših tu- in inozemskih tvornic ter vsakovrstne
pletanine in perilo iz lastne tovarne »Triglav«.
Moje geslo: konkurenčne cene, dobro blago.

Razpis

Krajevni šolski odbor v Škofji Loki razpisuje
oddajo mizarskih del, instalacije kurjave, vodo-
voda in elektrike za osnovno in meščansko šolo
v Škofji Loki.

Ponudbe, pravilno sestavljene in kolkovane s
kolkom za 100 Din, je vložiti v zapečatenem za-
voju najkasneje do 20. decembra 1930 do 12. ure
pri podpisane odboru. Vsi potrebni podatki, po-
jasnila in ofertni pripomočki se dobe v pisarni
stare šole od 10—12 proti plačilu 100 Din.

Krajevni šolski odbor v Škofji Loki,
dne 7. decembra 1930.

FELIKS SKRABL
modna in manufakturna trgovina
Maribor, Gosposka ulica 11

Glasbo
v vsak dom!

BREZPLACNI KATALOG

« katerim dobite tudi zastonj poučno knji-
žico »Kako postane dober godbenik«.
Prilika za nakup je ugodna, instrumenti
poceni, učenje lahko. Nudimo Vam:

Violine od Din 95- Klarineti od Din 120- dalje
Mandoline od Din 136- Trombe od Din 480- dalje
Gitare od Din 207- Klavir, citre od Din 192- dalje
Tamburice od Din 98- Gramofoni od Din 380- dalje
Ročne harmonike od Din 85- dalje itd.

Največje odjemne trdke glasbi v Jugoslaviji

Meinel & Herold

tvorci glasbil, gramofonov in harmonik
Prodajna podružnica MARIBOR štev. 102

Naročajte „Slovenca“!

Moč treh

Roman iz leta 1935.

Hans Dominik:

55

»Zakaj to? Najprej si ga hotel pogrešati komaj tri
dni. Izprosil si je teden dni. Zakaj sedaj dva tedna?«
»Ker... imam svoje vzroke. Ki ti jih bom pozneje
povedal. Sedaj moram dobiti par iz dvorane.«
Atma se je znova ozrl po omizju. Vstal je in stopil
k tenki steni dvorane. Videti je bilo, kakor da hoče
tam nekaj tolmačiti ali kazati.
Ze so dvignili nekateri iz družbe glave in napeto
gledali na temno tablo na steni. Gospa glavarjeva je
segla upravniku v besedo.
»Glejte... sijajno sliko... indijski grad, kot iz-
gleda, kako čudovito! Pestre kupole na jeklenomodrem
nebu... naš Erik je prijazen gostitelj. Nudi nam po-
seben užitek... Gotovo slike z njegovih eksotičnih
potovanj...«
Debeli upravnik je radovedno dvignil glavo in
sledil s pogledom roki svoje sosede. Pravkar se mu
je zdelo, da se vali bela megla preko stene. Sedaj je
videl v bleščeči lepoti cesarsko palačo v Agrabadu.
In opozoril je na to soseda. In ta naslednjega. Ko
strela je šlo okrog mize. Oni, ki so sedeli s hrbtno
proti steni, so se okrenili. Kjer sta videla Silvester in
Jana le temno ploščo, se je svetila drugim čudovita
zgradba staroindijske umetnosti v žarni lepoti. Iz sto-
ječe je postala premikajoča se slika. Palača se je pri-
bližala. Prašna, solnčna cesta se je raztegnila prav
v dvorano. Zdavnaj je pozabil sodnik svojo sodbo,
glavar svojo jezo na vladu. Očarani so strmeli gostje
na prikazen na steni. Prišli so kraljevi sloni. S pozla-
čenimi okli in škrlatnimi odejami.
Bil je pester film, kakor si ga videl v vseh gle-
diščih. Toda film nezasišane barvne krasote. In ni
ostal ob steni. Posamezne postave so segale daleč
v dvorano.

Lobbe Lobsen je odmaknil svoj stol, ker mu je
zapršen romar stopal baš po nogah. Zmeraj čudo-
viteje je postajalo. Atma, ki je stal pravkar še v
evropski obleki, je stal hipoma v eksotični obleki med
postavami, pozdravil tu enega, prikimal tam postavi,
poznali so ga in ga zopet pozdravljali.
Med tem je stal Erik Truwor zunaj pred hišo pri
vratih avtomobila in zadnjikrat stisnil roko mlademu
paru.
»Potujta srečno! Uživajta svoje medene tedne!
Zadnje tri dni bodita gosta v Termolenovi hiši. Devet-
najstega bom prišel po te na postajo vladne proge.
Farewell!« Motor je zabobnel. Vodnik je moral hiteti,
da ujame vladni zrakoplov za Nemčijo še v pristanišču.
Erik Truwor se je vrnil počasi v dvorano. Našel
je Atmo, ki je sedel mirno na stolu ob steni dvorane.
Svatje so strmeli z odprtimi očmi na to steno, kakor
bi bila tam videti posebna prikazen. Tako slično so
moral izgledati pač dljaki v Auerbachovi kleti, ko jim
je Mefisto pričaral plemenita vina iz suhega lesa. Erik
Truwor se ni mogel zdržati smeha.
Atma je vstal in se vrnil na svoj prostor k mizi.
V istem hipu je začela bledeti slika, ki je tako prikle-
nila gledalce. Zmeglila se je, izgubila barvo in že si
videl zopet temno steno. Le polagoma je minila goste
osuplost. Potem je završalo ploskanje tem glasneje.
Sijajno... veličastno... čudovito. Plastične slike.
Postave stopajo ven v prostor. Skoro vsi so bili v Stock-
holmu in so videli kino z vsemi finesami. Svedra bar-
van film. Projiciran na meglene stene. Toda nikoli
niso videli, da bi posamezne osebe na sliki hodile do
gledalcev.
Z laskavim priznanjem napram gostitelju niso
štedili.
In nihče ni pogrešal poročnega para. Semintja
jima je nekdo napil, kakor da bi Jana in Silvester še
sedela na svojih prostorih. Jedli in pili so pozno čez
polnoč in so šele v jutranjih urah mislili na odhod.
Erik Truwor je poznal Atmine umetnosti. Vedel
je, da je bilo Indcu lahko, da sugerira celi tej družbi,

ki ni mislila na noben odpor, najneverjetnejše vidne
in slisne pojave. Vendar se je le čudil, ko je videl, da
stopa glavar k praznemu Janinemu stolu, se slovesno
prikloni pred ničem, pleše z ničem v rokah po dvorani
in spremlja ta nič nazaj k stolu. Ko vstane glavarica
z laskavim nasmeškom in pleše prav tako solo po sobi.
V trdni veri, da jo je pozval ženin in da jo on vodi.
Učinkovalo je na Erika Truworja, ker je ta ples
še posebno ugajal vsem gostom. Ker so vsi videli sle-
pilo, ki jim ga je vsilila Atmina volja, ker na njega
samega ni vplivala sugestija in je popolnoma čutil vse
nesmiselno smešnost teh plesov.
Bil je zadovoljen, ko so poslednji gostje zapustili
hišo.
Šel je v delavnico, Atma mu je sledil. Tam je sta-
novi žarilnik, zvezan z daljnogledom.
»Kje neki je sedaj par?«
Indec ni takoj odgovoril. Njegove oči so gledale
široko odprte v daljo. Polagoma so prihajale besede
»Na jugu v veliki daljavi... nad zasneženimi
gorami.«
»Meniš v nemško-italijanskem vladnem zrako-
plovu? Bomo videli.«
Erik Truwor je izrekel s ponosnim zadovoljstvom.
Naravnal je aparat. Spustil je lahke tok energije. Slika
se je pojavila na zrcalu. Plavajoči oblaki, zasneženi
vrhovi. Alpsko gorstvo... Gotthardsko gorovje. Svetlo
točka nad njim.
Vrtel je mikrometerske vijake na finem merilu
Ravnal je in meril.
Tedaj je zrasta točka v velik zrakoplov. Vsa
vijak, vsako zakovico si spoznal. Moral je stalno po-
pravljati, da ni izgubil iz vida naglo vozeče ladje v
tej velikosti.
Sedaj sta se točno ujemala merilo in let značne
ladje. Nepremično je ostala ladja sredi leče. Spre-
daj tik za široko steno kabine sta stala Silvester in Jana
Roko v roki, srečno smehljajoča sta gledala nred sabo
na rodovitno italijansko ravnino.

FR. KS. SOUVAN
Ljubljana, Mestni trg 24

Urednik: France Kremžar.